



**T.C.
GÜMÜŞHANE VALİLİĞİ
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK İL MÜDÜRLÜĞÜ**

GÜMÜŞHANE İLİ 2017 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

**HAZIRLAYAN:
ÇED, İZİN VE DENETİM VE YÖNETİM ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ**

GÜMÜŞHANE - 2018

ÖNSÖZ

Genel anlamıyla çevre; canlıların içinde yaşadığı ve yararlandığı tüm doğal varlıklar ile meydana getirdiği tarih ve kültürün birbiriyle ilişki içinde bulunduğu sistemler bütünü olarak ifade edilebilir. Çevrenin kirlenmesi sonucu yaşanan sorunlar ise sanayileşen Avrupa ve gelişmekte olan diğer ülkelerin gündemine 1960'lı yıllarda girmiş ve 1970'li yılların başında ivme kazanarak uluslararası platformlarda tartışılır hale gelmiştir. Çevre kirliliği dünyada olduğu gibi ülkemizde de her geçen gün artan boyutlarıyla hava, su ve toprak kirlenmesi olarak önemini korumaktadır. Belli bölgelerdeki aşırı nüfus yoğunlaşması, plansız sanayileşme ve çarpık kentleşme ile aynı zamanda kaynakların gereksiz ve aşırı kullanımı sonucu oluşan atık ve artık maddelerin miktarı, çeşit ve özellikleri son yıllarda öylesine artmıştır ki hiç bir önlem alınmadan ve kontrolsüz bir şekilde alıcı ortamlara atılan bu atıkları, doğanın kendi kendine özümlemesi çoğu kez mümkün olmamakta ve çevre kirliliği günümüzde artarak sürmektedir. Günümüz toplumları; gelecek nesillere bırakılmasında hassasiyet gösterdikleri tarihi ve kültürel varlıkların korunması ile birlikte aynı zamanda çevre ve doğal varlıkların korunmasını da asli bir görev olarak kabul etmektedir.

İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğümüzün uygulamadaki çalışmalarının ve yürüttüğü çabaların yanında istatistiki ve envanter çalışmalarının bir ürünü olarak "Gümüşhane İl Çevre Durum Raporu" önemli bir yer tutmakta ve ilimizin çevresel önlemler açısından ulaştığı seviyeyi göstermektedir. Bilgiye sahip olmanın, çözüm üretmenin en önemli adımı olduğu bilinciyle, bu çabayı gösteren tüm kamu kurum ve kuruluşları ile müdürlüğümüz personeline yoğun emeklerinden dolayı teşekkür eder ve çabalarının devamını dilerim.

Cemil BAYRAM
Çevre ve Şehircilik İl Müdür V.

İçindekiler

A. HAVA	4
A.1. HAVA KALİTESİ	4
A.2. HAVA KALİTESİ ÜZERİNE ETKİ EDEN UNSURLAR	7
A.3. HAVA KALİTESİNİN KONTROLÜ KONUSUNDAKİ ÇALIŞMALAR	10
A.4. ÖLÇÜM İSTASYONLARI	12
A.5. EGZOZ GAZI EMİSYON KONTROLÜ	14
A.6. GÜRÜLTÜ	14
A.7. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ EYLEM PLANI ÇERÇEVESİNDE YAPILAN ÇALIŞMALAR	15
A.8. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	16
B. SU VE SU KAYNAKLARI	18
B.1. İLİN SU KAYNAKLARI VE POTANSİYELİ	18
B.1.1. Yüzeysel Sular	18
B.1.2. Yeraltı Suları	24
B.1.3. Denizler	25
B.2. SU KAYNAKLARININ KALİTESİ	25
B.3. SU KAYNAKLARININ KİRLİLİK DURUMU	25
B.3.1. Noktasal kaynaklar	25
B.3.2. Yayıllı Kaynaklar	25
B.4. SEKTÖREL SU KULLANIMLARI VE YAPILAN SU TAHSİSLERİ	27
B.4.1. İçme ve Kullanma Suyu	27
B.4.2. Sulama	31
B.4.3. Endüstriyel Su Temini	33
B.4.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı	33
B.4.5. Rekreatyönel Su Kullanımı	34
B.5. ÇEVRESEL ALTYAPI	35
B.5.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Hizmeti Alan Nüfus	35
B.5.2. Organize Sanayi Bölgeleri (OSB) ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri	37
B.5.3. Katı Atık Düzenli Depolama Tesisleri	37
B.6. TOPRAK KİRLİLİĞİ VE KONTROLÜ	37
B.6.1. Noktasal Kaynaklı Kirletilmiş Sahalar	37
B.6.2. Arıtma Çamurlarının Toprakta Kullanımı	38
B.6.3. Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar	38
B.6.4. Tarımsal Faaliyetler İle Oluşan Toprak Kirliliği	38
B.7. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	39
C. ATIK	40
C.1. BELEDİYE ATIKLARI (KATI ATIK BERTARAF TESİSLERİ)	40
C.2. HAFRIYAT TOPRAĞI, İNŞAAT VE YIKINTI ATIKLARI	43
C.3. AMBALAJ ATIKLARI	43
C.4. TEHLİKELİ ATIKLAR	44
C.5. ATIK MADENİ YAĞLAR	45
C.7. BİTKİSEL ATIK YAĞLAR	46
C.8. ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER (ÖTL)	47
C.9. ATIK ELEKTRİKLİ VE ELEKTRONİK EŞYALAR (AEEE)	48

C.10. ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ (HURDA) ARAÇLAR	48
C.11. TEHLİKESİZ ATIKLAR	49
C.11.1 Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları	50
C.11.2 Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül	50
C.11.3 Atıksu Arıtma Tesisi Çamurları	50
C.12. TIBBİ ATIKLAR	50
C.13. MADEN ATIKLARI	51
C.14. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	51
Ç. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALARIN ÖNLENMESİ ÇALIŞMALARI	53
Ç.1. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALAR.....	53
Ç.2. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	53
D. DOĞA KORUMA VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK	54
D.1. FLORA	54
D.2. FAUNA	114
D.3. ORMANLAR VE MİLLİ PARKLAR.....	129
D.4. ÇAYIR VE MERA	129
D.5. SULAK ALANLAR.....	129
D.6. TABİAT VARLIKLARINI KORUMA ÇALIŞMALARI	129
D.7. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	146
E. ARAZİ KULLANIMI	147
E.1. ARAZİ KULLANIM VERİLERİ	147
E.2. MEKÂNSAL PLANLAMA	152
E.2.1. Çevre Düzeni Planı	152
E.3. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	154
F. ÇED, ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ	155
F.1. ÇED İŞLEMLERİ	155
F.2. ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ.....	156
F.3. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	157
G. ÇEVRE DENETİMLERİ VE İDARİ YAPTIRIM UYGULAMALARI.....	158
G.1. ÇEVRE DENETİMLERİ.....	158
G.2. ŞİKÂyetLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	159
G.3. İDARİ YAPTIRIMLAR	160
G.4. ÇEVRE KANUNU UYARINCA DURDURMA CEZASI UYGULAMALARI	160
G.5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	161
H. ÇEVRE EĞİTİMLERİ	162
BÖLÜM I. HAVA KİRLİLİĞİ	163
BÖLÜM III. TOPRAK KİRLİLİĞİ.....	171
BÖLÜM IV. ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNLARI	172

ÇİZELGELER DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Çizelge 1 - İlimiz 2017 Yılı Nüfusu	1
Çizelge 2 - ÇED, İzin, Den. ve Yön. Şube Müdürlüğü Personel Yapılanması	3
Çizelge A.3. EPA Hava Kalitesi İndeksi	5
Çizelge A.4. Ulusal Hava Kalitesi İndeksi Kesme Noktaları	5
Çizelge A.5. İndeks Hesaplanan Parametrelerin Sınır Değerleri	6
Çizelge A.6. Hava Kalitesi Sınır Değerleri	6
Çizelge A.7 - Hava kalitesi değerlendirme ve yönetiminde limit değerlerinde kademeli azaltım ve uyarı eşikleri	7
Çizelge A.8 – Gümüşhane İlinde 2017 Yılında Evsel Isınmada Kullanılan Katı Yakıtların Cinsi, Yakıtların Özellikleri ve Bu Yakıtların Temin Edildiği Yerler	9
Çizelge A.9 – Gümüşhane İlinde 2017 Yılında Sanayide Kullanılan Katı Yakıtların Cinsi, Yakıtların Özellikleri ve Bu Yakıtların Temin Edildiği Yerler	10
Çizelge A.10. Gümüşhane İlinde 2017 Yılında Kullanılan Doğalgaz Miktarı	10
Çizelge A.11. Gümüşhane İlinde 2017 Yılında Kullanılan Fuel-oil Miktarı	10
Çizelge A.12 – Gümüşhane İlinde Hava Kalitesi Ölçüm İstasyon Yerleri ve Ölçülen Parametreler	11
Çizelge A.13 - Gümüşhane İlinde 2017 Yılı Hava Kalitesi Parametreleri Aylık Ortalama Değerleri	13
Çizelge A.14 - 2017 Yılında Gümüşhane İlindeki Araç Sayısı ve Egzoz Ölçümü Yaptıran Araç Sayısı	14
Çizelge B.15 - Gümüşhane İlının Akarsuları	18
Çizelge B.16 - Gümüşhane İlinde Mevcut Sulama Göletleri	19
Çizelge B.17. Gümüşhane İlinde 2017 yılında mevcut kullanılan kayıtlara göre arazinin ilçelere göre dağılımı	26
Çizelge B.18. Gümüşhane İli İçme ve Kullanma Suyu Projeleri	27
Çizelge B.19. Gümüşhane İli Tarım Arazilerinin Sulu-Kuru Durumu	31
Çizelge B.20. Sulama Durumu	31
Çizelge B.21. Sulama Projeleri	32
Çizelge B.22. Gümüşhane İlindeki Hidroelektrik Amaçlı Enerji Projeleri	34
Çizelge B.23 – Gümüşhane İlinde 2017 Yılı Kentsel Atıksu Arıtma Tesislerinin Durumu	36
Çizelge B.24 - Gümüşhane ilinde 2017 Yılı İçin Tespit Edilen Noktasal Kaynaklı Toprak Kirliliğine İlişkin Veriler	37
Çizelge B.25. Gümüşhane ilinde 2017 Yılında Kullanılan Ticari Gübre Tüketiminin Bitki Besin Maddesi Bazında ve Yıllık Tüketim Miktarları	38
Çizelge B.26. Gümüşhane İlinde 2017 Yılında Tarımda Kullanılan Girdilerden Gübreler Haricindeki Diğer Kimyasal Maddeleri (Tarımsal İlaçlar vb)	39
Çizelge B.27. Gümüşhane ilinde 2017 Yılında Topraktaki Pestisit vb Tarım İlacı Birikimini Tespit Etmek Amacıyla Yapılmış Analizin Sonuçları	39
Çizelge C.28 - Gümüşhane İlinde 2016 Yılı İçin İl/İlçe Belediyelerince Toplanan ve Yerel Yönetimlerce (Büyükşehir Belediyesi/ Belediye/ Birliklerce Yönetilen Belediye Atığı Miktarı ve Toplanma, Taşınma ve Bertaraf Yöntemleri	42
Çizelge C.29 - Gümüşhane İlinde 2017 Yılı Ambalaj Ve Ambalaj Atıkları İstatistik Sonuçları	43
Çizelge C.30 – Gümüşhane İlinde atık işleme ve miktarı	44
Çizelge C.31 – Gümüşhane İlinde 2017 Yılı İçin Atık Madeni Yağ Geri Kazanım ve Bertaraf Miktarları	45

Çizelge C.32 – Gümüşhane İlinde 2017 Yılında Toplanan Pil ve Akümülatörlerle İlgili Veriler.....	46
Çizelge C.33 – Gümüşhane İlinde Yıllar İtibariyle Toplanan Atık Akü Miktarı (Kg).....	46
Çizelge C.34 – Gümüşhane İlinde Yıllar İtibariyle Toplanan Atık Pil Miktarı (Kg).....	46
Çizelge C.35 – Gümüşhane İlinde 2017 Yılı İçin Atık Bitkisel Yağlarla İlgili Veriler	46
Çizelge C.36 – Gümüşhane İlinde 2017 Yılında Oluşan Ömrünü Tamamlamış Lastikler İle İlgili Veriler	47
Çizelge C.37 – Gümüşhane İlinde Geri Kazanım Tesislerine ve Çimento Fabrikalarına Gönderilen Toplam ÖTL Miktarları (ton/yıl).....	47
Çizelge C.38 – Gümüşhane ilinde 2017 Yılı AEEE Toplanan ve İşlenen Miktarlar	48
Çizelge C.39 – Gümüşhane İlinde 2017 Yılı Hurdaya Ayrılan Araç Sayısı	48
Çizelge C.40 – Gümüşhane ilinde 2017 Yılı İçin Sanayi Tesislerinde Oluşan Tehlikesiz Atıkların Toplanma, Taşınma ve Bertaraf Edilmesi İle İlgili Verileri	49
Çizelge C.41 – 2017 Yılında Gümüşhane İli Sınırları İçinde Oluşan Yıllık Tıbbi Atık Miktarı.....	50
Çizelge C.42 – Gümüşhane İlinde Yıllara Göre Tıbbi Atık Miktarı	51
Çizelge C.43 – Gümüşhane İlinde 2017 Yılında Maden Zenginleştirme Tesislerinden Kaynaklanan Atık Miktarı	51
Çizelge C.44 – Gümüşhane ilinde bulunan atık işleme tesisi sayısı	52
Çizelge C.45 – Gümüşhane ilinde 2017 yılında SEVESO kuruluşlarının sayısı.....	53
Çizelge D.46. Gümüşhane İli Flora Türleri	54
Çizelge D.47 – Gümüşhane İli Memeli Türleri.....	114
Çizelge D.48 – Gümüşhane İli Kuş Türleri	118
Çizelge D.49 – Gümüşhane İli Sürüngen Türleri.....	124
Çizelge D.50 – Gümüşhane İli Çiftyaşar Türleri	126
Çizelge D.51 – Gümüşhane İli Balık Türleri	127
Çizelge E.52 – Gümüşhane Arazi Kullanım Durumu.....	147
Çizelge E.53 – 2017 Yılı için Gümüşhane İlinde Arazilerinin Kullanımına Göre Arazi Sınıflandırılması (Ha).....	149
Çizelge F.54 – Gümüşhane İlinde Bakanlık merkez ve ÇŞİM tarafından 2017 Yılı İçerisinde Alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının Sektörel Dağılımı	155
Çizelge F.55 – Gümüşhane İlinde 2017 Yılında ÇŞİM Tarafından Verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Çevre İzni ve Lisansı Belgesi Sayıları.....	156
Çizelge G.56 – Gümüşhane İlinde 2017 Yılında ÇŞİM Tarafından Gerçekleştirilen Denetimlerin Sayısı	158
Çizelge G.57 – Gümüşhane İlinde 2017 Yılında ÇŞİM’e Gelen Tüm Şikâyetler ve Bunların Değerlendirilme Durumları	159
Çizelge G.58 – Gümüşhane İlinde 2017 Yılında ÇŞİM Tarafından Uygulanan Ceza Miktarları ve Sayısı	160

ŞEKİLLER DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Şekil A.1 - Gümüşhane İlinde Bulunan Hava Kirliliği Ölçüm Cihazlarının Yerleri	11
Şekil A.2 - Gümüşhane İlinde Merkez İstasyonu Yıllık Ortalama Değer Grafiği.....	12
Şekil A.3 - Gümüşhane İlinde 2017 Yılında Gürültü Konusunda Yapılan Şikâyetlerin Dağılımı	15
Şekil B.4. Gümüşhane İli iki agro-ekolojik bölgeye ayrılmıştır	26
Şekil B.5. Gümüşhane ilinin Şiran İlçesinde İçme ve Kullanma Suyu Şebekesi İle Dağıtılmak Üzere Temin Edilen Su Miktarının Kaynaklara Göre Dağılımı	28
Şekil B.6. Gümüşhane ilinin Merkez İlçesinde İçme ve Kullanma Suyu Şebekesi İle Dağıtılmak Üzere Temin Edilen Su Miktarının Kaynaklara Göre Dağılımı	29
Şekil B.7. Gümüşhane İli 2017 Yılı Sulama Alanlarının Sulayanlara Göre Dağılımı	31
Şekil B.8- Gümüşhane ilinde 2016 Yılında Endüstrinin Kullandığı Suyun Kaynaklara Göre Dağılımı	33
Şekil B.9 - Gümüşhane İlinde 2017 Yılı Kanalizasyon Hizmeti Verilen Nüfusun Belediye Nüfusuna Oranı.....	35
Şekil B.10 - Gümüşhane İlinde 2017 Yılı Atıksu Arıtma Tesisi İle Hizmet Edilen Nüfusun Toplam Belediye Nüfusuna Oranı.....	35
Şekil B.11 - Gümüşhane ilinde 2017 Yılında Belediyelerden Kaynaklanan Arıtma Çamurunun Yönetimi.....	38
Şekil B.12 - Gümüşhane ilinde 2017 Yılında Sanayiden Kaynaklanan Arıtma Çamurunun Yönetimi.....	38
Şekil C.13 - G ü m ü ş h a n e B e l e d i y e s i 2017 Yılı Atık Kompozisyonu	40
Şekil C.14 - Şiran Belediyesi 2017 Yılı Atık Kompozisyonu	41
Şekil C.15 – Gümüşhane ilinde 2017 Yılı itibariyle Kayıtlı Ekonomik İşletmeler.....	43
Şekil C.16 – Atık Yönetim Uygulaması Verilerine Göre İlimizdeki Tehlikeli Atık Yönetimi	44
Şekil C.17 – Gümüşhane İlinde Atık Madeni Yağ Toplama Miktarları*	45
Şekil C.18 – Gümüşhane ilinde Yıllar İtibariyle Atık Akü Toplama ve Geri Kazanım Miktarı (Ton).....	46
Şekil C.19 – Gümüşhane İlinde Geri Kazanım Tesislerine ve Çimento Fabrikalarına Gönderilen Toplam ÖTL Miktarları (Ton/Yıl)	47
Şekil C.20 - Gümüşhane ilinde 2017 Yılı Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya Toplama Miktarları (ton)	48
Şekil C.21 - Gümüşhane ilinde 2017 Yılı AEEE İşleme Tesis Sayıları	48
Şekil C.22 – Gümüşhane İlinde 2016 Yılında Madencilikte Proses Atıklarının Bertarafı	51
Şekil E.23 - Gümüşhane İlinde 2017 Yılı Arazi Kullanım	148
Şekil E.24 - Gümüşhane İlinde Tarım Arazisi Kullanım.....	148
Şekil E.25- Gümüşhane İli Arazi Kullanım Kabiliyeti	151
Şekil E.26. Gümüşhane İli Büyük Toprak Grupları Haritası	152
Şekil E.27 - Gümüşhane İli Çevre Düzeni Planı	153

Şekil F.28 – Gümüşhane İlinde 2017 Yılında ÇED Olumlu Kararı Verilen Projelerin Sektörel Dağılımı	155
Şekil F.29 – Gümüşhane İlinde 2017 Yılında ÇED Gerekli Değildir Kararı Verilen Projelerin Sektörel Dağılımı.....	156
Şekil F.30– Gümüşhane İlinde 2017 Yılında Verilen Çevre İzni veya Çevre İzni ve Lisans Belgelerinin Sektörlere Göre Dağılımı	157
Şekil F.31 - Gümüşhane ilinde 2017 Yılında Verilen Lisansların Konuları.....	157
Şekil G.31 - Gümüşhane İlinde ÇŞİM Tarafından 2017 Yılında Gerçekleştirilen Planlı ve Ani Çevre Denetimlerinin Dağılımı.....	159
Şekil G.33 – Gümüşhane İlinde 2017 Yılında ÇŞİM Gelen Şikâyetlerin Konulara Göre Dağılımı	160

GİRİŞ

Gümüşhane İli; Doğu Karadeniz Bölgesinde yer almaktadır. İlimiz doğusunda Bayburt, batısında Giresun, kuzeyinde Trabzon ve güneyinde Erzincan ile komşudur. Gümüşhane 38° 45' - 40° 12' doğu boylamları ile 39° 45' - 40° 50' kuzey enlemleri arasında olup, yüzölçümü 6.575 kilometrekare(km²), deniz seviyesinden yüksekliği ortalama 1400 metredir. Doğu Karadeniz Bölgesi'nde yer almakta olan Gümüşhane İli' nin ilçeleri: Kelkit, Torul, Köse, Kürtün ve Şiran'dır. Çizelge 1'de ilimizin 2017 yılı nüfusu verilmiştir.

Çizelge 1 - İlimiz 2017 Yılı Nüfusu
(TÜİK, 2018)

Yıl	İlin Adı	Nüfusu
2017	Gümüşhane	170.173

Gümüşhane'nin iklimi, Kara iklimi ile Doğu Karadeniz iklimi arasında bir geçiş özelliği gösterir. Kuzeydeki dağlar soğuk ve nemli kuzey rüzgârlarını engeller. Yağışlar kışın ve ilkbaharda daha çoktur. Senelik yağış 469,9 mm civarındadır.

Gümüşhane İli her yönüyle olduğu gibi iklim özellikleri bakımından da Doğu Anadolu ile Doğu Karadeniz bölümü arasında bir geçiş teşkil etmektedir. İl genelinde hem karasal, hem de Karadeniz ikliminin genel özellikleri görülmesine rağmen birbirine yakın kesimlerde bile iklimde büyük farklılaşmalara rastlanır. Bu da jeomorfolojik özelliklerinden kaynaklanmaktadır. Genel olarak Gümüşhane'de iklim yazları oldukça kurak, kış ve bahar ayları ise yağışlı geçen bir karaktere sahiptir. Deniz seviyesinden yükseldikçe ve Doğu Anadolu Bölgesi'ne sınır teşkil eden yörelere ve Bayburt İl sınırına yaklaştıkça karasal iklimin kendisini bariz şekilde hissettirdiği gözlenirken, aynı durum ilin iç kesimlerinde de görülmektedir. Merkez ilçeden batı ve kuzeybatıya doğru gidildikçe Harşit Vadisi boyunca iklim elemanlarında bir geçiş özelliği gözlenir.

Gümüşhane topraklarının %32,99 ü çayır ve meralarla, %17,29'si ekili dikili alanlarla ve % 25,04'i orman ve fundalıklarla kaplıdır. Gümüşhane merkezine yakın yerlerde geniş meyve bahçeleri bulunur. Gümüşhane elması, armudu, kömesi ve pestiliyle meşhurdur.

Deniz etkisinden uzak kalındığından karaların çabuk ısınması nedeniyle temmuz ve ağustos ayları sıcak ve kurak aylardır. En yüksek sıcaklık ortalamasına ağustos ayında ulaşılır ki son beş yıllık meteorolojik veriler incelendiğinde 19,9°C'dir. Yine aynı veriler ışığı altında en soğuk ayın ocak ayı olduğu (-1,2°C) söylenebilir. Kış ve ilkbahar yağışlı mevsimlerdir. Ancak kışları yağış genellikle kar şeklindedir. Kar yağışları kasım ayı ortalarında başlar, mart ayı ortasına kadar devam eder. Fakat karın yerde kalma süresi fazla değildir. Yıllık ortalama yağış miktarı son beş yılın verilerine göre 462 mm'dir. Son altmışbeş (1950-2015) yıllık ortalamalar baz alındığında Ekstrem (en düşük-en yüksek) sıcaklıklar 22.02.1985 tarihinde -25,7°C, 30.07.2000 tarihinde 41°C olarak ölçülmüştür.

Gümüşhane'nin içinden geçen Harşit ile Kelkit vadisini boydan boya kat eden Kelkit Çayı ilin başlıca akarsularıdır. Arazinin % 60'ını dağlar, % 29'unu platolar, % 11'ini ovalar teşkil etmektedir.

Gümüşhane İlinde Zigana, Soğanlı, Balaban, Gümüşhane ve Kop dağları yer alır. Başlıca dağlarını şöyle sıralayabiliriz; 3000 m den yüksek Çakırgöl Dağı, 2180 metre Alacadağ, 2919 metre Sarıyer Tepesi'dir.

Oldukça engebeli olan Gümüşhane arazisi içerisinde ovaların payı % 11'dir. Bu alan içerisinde de iki önemli ova yer almaktadır. Bu iki önemli ova Kelkit ve Şiran ovaları olup, her ikisinin toplam alanı, il genelindeki ova oranının % 8'ini oluşturmaktadır. Geri kalan % 3'lük alan ise parçalanmış olarak, dağınık düzlük alanları ifade etmektedir.

Kelkit Çayı vadi tabanını oluşturan ve Kelkit-Şiran ovaları olarak tanınan ovalardan Kelkit Ovası, yaklaşık 1450-1750 m'ler arasında yer almaktadır. Doğuda Mormuş Düzlüğü üzerinde bir eşik ile Bayburt Ovası'ndan ayrılan Kelkit Ovası, doğu-batı yönünde eğimli olup, toplam yüz ölçümü yaklaşık 280 km² kadardır. Pleistosen'e ait eski alüvyonların hakim olduğu Kelkit Ovası, batıda engebeli bir saha ile Şiran Ovası'ndan ayrılır. Şiran Çayı'nın drenaj alanını oluşturan Şiran Ovası yaklaşık 1250-1500 m'ler arasında yer alır. Eosen yaşlı flişlerin yaygın olduğu ovanın yüz ölçümü 256 km²'yi bulur. Söz konusu her iki ovanın toplam yüz ölçümleri de 536 km² olup, 6.575 km²'lik il yüz ölçümü içerisinde kayda değer bir yer tutmamaktadır.

Kabaca akarsular tarafından derince yarılmış, yüksek düzlükler olarak adlandırabileceğimiz platolar-yaylalar il genelinde oldukça önemli ölçüde yer tutarlar. (%29,4) Genel arazi yapısı içerisinde plato-yaylaların daha düzlük bir yapıda olmaları, yaz sıcaklarında serin olması ve otlakların mevcudiyeti gibi nedenlerden dolayı yaylalar Mayıs ayının ortasından Ekim ayının ortalarına kadar yoğun olarak kullanılan mekanlardır. 321 adet köy yerleşmesi ve 683 adet yerleşme ünitesinin bulunduğu Gümüşhane'de yayla sayısı da oldukça fazladır. Merkez ilçede 95, Torul'da 46, Köse'de 4, Kelkit'te 36, Şiran'da 31, Kürtün 'de 71 olmak üzere 283 adet yayla bulunmaktadır. Başka bir deyişle bütün köy yerleşmelerinin yaylası bulunmaktadır.

Gümüşhane'de büyük göller yoktur. Ama bazı dağların tepesinde buzul gölleri vardır. Bunlar Balaban Dağı Üzerinde Balıklı Göl, Aygır ve Yıldız Gölleri; Zigana Dağlarında Çakırgöl'dür.

İlimizin 657.500 hektarlık toplam arazisinin ancak 113.685 hektar (% 17,29) kadarı tarıma elverişlidir. Geriye kalan 216.915 hektarı (% 32,99) çayır ve mera, 164.655 hektarı (% 25,04) orman ve fundalık, 162.245 hektarı (% 24,68)'da faydalanılamayan alanlar oluşturmaktadır.

İlimiz; hububat, bakliyat, yem bitkileri, ıtri bitkiler, pestil-köme, dut pekmezi ve balıkçılık alanlarında organik tarım yapmaya elverişlidir. Mevcut durumda Ülkemizin en büyük organik süt işletmesi Kelkit ilçemizde bulunmaktadır.

Gümüşhane'nin sanayi altyapısının ve sanayi tesislerinin yeterli olmaması nedeniyle Doğu Karadeniz Bölgesi'nde en çok göç veren il konumundadır. 2015 yılında il genelinde istihdam sağlayan 81 işletme olmuştur. Organize sanayi bölgesinde 55 parselden 23 parsel tahsis yapılmış olup, bunlardan 8 işletme faaliyettedir. Bu işletmelerde 250 civarında istihdam sağlanmaktadır. Teşvik yasalarında yapılan değişiklik sonrası ilimizin çevre illerle aynı kapsama alınması ilimiz sanayisinin gelişmesini yavaşlatmıştır.

Madencilik ilimiz sanayisinin geleceği için en önde gelen sektör olarak görülmektedir. İlimizde MTA tarafından tespit edilen madenler Cu, Pb, Zn, Fe, Au, Ag, barit, kıl, kireçtaşı ve kömürdür.

Coğrafi konumu itibariyle de Karadeniz'i doğuya bağlayan geçiş noktası üzerinde konumlanmış, her uygarlıktan bir parçayı bünyesinde barındıran eşsiz doğal ve tarihi değerleri olan bir İlimizdir.

Gümüşhane tarihi mimarisinin en ilgi çekici unsuru olan konaklar, ziyaretçilerini tarihin derinliklerine sürükler. İl'de tescilli bulunan 44 adet konak mevcuttur.

Gümüşhane tarihi kalıntılar bakımından oldukça zengin bir yapıya sahiptir. İl genelinde 2863 sayılı yasa kapsamında tescilli bulunan 24 adet camii, 5 adet türbe ve kümbet, 14 adet kale, 6 adet Minare, Höyük ve Peri Bacası, 6 adet Han ve Hamam, 6 adet mezarlık, 32 adet çeşme, 39 adet Köprü, 99 adet Kilise ve Şapel, 5 adet Okul ve Medrese, 7 adet Mağara, 2 adet Göl ve Şelale, 20 adet Sit alanı tarihi ve doğal değerlerimizdendir. İl genelinde toplam 405 tarihi eser bulunmakta olup; bunların 277 adedi koruma altına alınan tarihi eserler kapsamındadır.

Gümüşhane İli Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, Çevre Yönetimi ve ÇED İzin Denetim Şube Müdürlüğü'nün yapılanmasından söz edersek 1 Müdür Vekili, 2 Çevre Mühendisi,, 1 Jeoloji Mühendisi, 1 Teknisyen olmak üzere 5 personeli bünyesinde bulundurmaktadır. Müdürlüğümüzün çevre kısmının yapılanması Çizelge 2'de verilmiştir.

Çizelge 2 - ÇED, İzin, Den. ve Yön. Şube Müdürlüğü Personel Yapılanması
(Kurum Brifingi, 2017)

Aydın KAYA ÇED, İzin, Denetim ve Yönetim Şube Müdür V.		
1	Tutku ALPER	Çevre Mühendisi
2	İbrahim Burak DURMUŞ	Çevre Mühendisi
3	Büşra BAYIR	Jeoloji Mühendisi
4	Halit CANLI	Teknisyen

A. HAVA

A.1. Hava Kalitesi

Türkiye’de özellikle kış sezonunda bazı şehir merkezlerinde meteorolojik şartlara da bağlı olarak hava kirliliği görülmektedir. Kış aylarında ısınmadan kaynaklanan hava kirliliğinin temel sebepleri; düşük vasıflı yakıtların iyileştirilme işlemine tabi tutulmadan kullanılması, yanlış yakma tekniklerinin uygulanması ve kullanılan yakma sistemleri işletme bakımlarının düzenli olarak yapılmaması şeklinde sıralanabilir. Ancak ısınmada doğal gazın ve kaliteli yakıtların kullanılması sonucu özellikle büyük şehirlerde hava kirliliğinde 1990’lı yıllara göre azalma olmuştur.

Şehirleşme ile sanayi tesislerinin yakın çevresindeki bölgelerdeki konutlaşmaların artması hava kirliliğinin olumsuz etkilerini artırmaktadır. Kömüre dayalı termik santrallerde kullanılan yerli linyitlerin yüksek kükürt oranı ve bazı tesislerde arıtma sistemlerinin olmaması nedeniyle kükürt dioksit (SO_2) emisyonları problem oluşturmaktadır. Çevre Mevzuatının kirletici vasfı yüksek tesisler olarak nitelendirdiği enerji üretim tesisleri için mevzuatta özel emisyon sınır değerleri bulunmaktadır. Söz konusu tesislerin kurulması ve işletilmesi için gerekli izinler, tesisten çıkan emisyonlar ve tesisin etki alanı içerisinde hava kirliliğinin tespitine ilişkin usul ve esaslar Çevre Mevzuatında belirlenmiştir. Katı, sıvı ve gaz yakıt kullanan bu tesisler için ilgili baca gazı sınır değerlerinin sağlanması yanında tesis etki alanlarında hava kalitesi sınır değerlerinin de sağlanması gereklidir. Bu nedenlerle söz konusu tesislerden kaynaklanan özellikle toz, kükürt dioksit (SO_2) ve azotoksit (NO_x) emisyonlarının giderilmesi ve azaltılması konusundaki tekniklerinin uygulanması gereklidir. Söz konusu azaltım teknikleri son yıllarda tesislerden kaynaklanan emisyon yüklerini önemli ölçüde azaltılabilmektedir. Söz konusu azaltım tekniklerinin hayata geçirilmesi ve yaygın olarak kullanılabilmesi içinde Çevre Mevzuatında bazı değişiklikler yapılmıştır. Şehirlerde yaşanan hava kirliliğine, artan motorlu taşıtlardan kaynaklanan egzoz gazları da katkı sağlamaktadır.

İlimizde kömür yakıtlı termik santralin olmaması ve sanayi tesisi sayısının az olması kalkınma açısından olumsuz bir durum olsa da hava kirliliği açısından sevindirici bir durumdur. Ancak doğalgazın yaygınlaşmamış olması ve her geçen gün artan konut ve motorlu araç sayısı hava kalitemiz üzerinde olumsuz etkilere sebep olmaktadır.

Ulusal Hava Kalitesi İndeksi, EPA Hava Kalitesi İndeksini ulusal mevzuatımız ve sınır değerlerimize uyarlayarak oluşturulmuştur. 5 temel kirletici için hava kalitesi indeksi hesaplanmaktadır. Bunlar; partikül maddeler (PM_{10}), karbon monoksit (CO), kükürt dioksit (SO_2), azot dioksit (NO_2) ve ozon (O_3) dur.

Çizelge A.3. EPA Hava Kalitesi İndeksi

Hava Kalitesi İndeksi (AQI) Değerler	Sağlık Endişe Seviyeleri	Renkler	Anlamı
<i>Hava Kalitesi İndeksi bu aralıktta olduğunda..</i>	<i>..hava kalitesi koşulları..</i>	<i>..bu renklerle sembolize edilir..</i>	<i>..ve renklerle bu anlama gelir.</i>
0 - 50	İyi	Yeşil	Hava kalitesi memnun edici ve hava kirliliği az riskli veya hiç risk teşkil etmiyor.
51 - 100	Orta	Sarı	Hava kalitesi uygun fakat alışılmadık şekilde hava kirliliğine hassas olan çok az sayıda insan için bazı kirlenmeler açısından orta düzeyde sağlık endişesi oluşabilir.
101- 150	Hassas	Turuncu	Hassas gruplar için sağlık etkileri oluşabilir. Genel olarak kamunun etkilenmesi olası değildir.
151 - 200	Sağlıksız	Kırmızı	Herkes sağlık etkileri yaşamaya başlayabilir, hassas gruplar için ciddi sağlık etkileri söz konusu olabilir.
201 - 300	Kötü	Mor	Sağlık açısından acil durum oluşturabilir. Nüfusun tamamının etkilenme olasılığı yüksektir.
301 - 500	Tehlikeli	Kahverengi	Sağlık alarmı: Herkes daha ciddi sağlık etkileri ile karşılaşabilir.

Çizelge A.4. Ulusal Hava Kalitesi İndeksi Kesme Noktaları

İndeks	HKİ	SO ₂ [µg/m ³]	NO ₂ [µg/m ³]	CO [µg/m ³]	O ₃ [µg/m ³]	PM10 [µg/m ³]
		1 Sa. Ort.	1 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	24 Sa. Ort.
İyi	0 – 50	0-100	0-100	0-5500	0-120	0-50
Orta	51 – 100	101-250	101-200	5501-10000	121-160	51-100
Hassas	101 – 150	251-500	201-500	10001-16000	161-180	101-260
Sağlıksız	151 – 200	501-850	501-1000	16001-24000	181-240	261-400
Kötü	201 – 300	851-1100	1001-2000	24001-32000	241-700	401-520
Tehlikeli	301 – 500	>1101	>2001	>32001	>701	>521

Çizelge A.5. İndeks Hesaplanan Parametrelerin Sınır Değerleri

Parametre	SO ₂ [µg/m ³]	NO ₂ [µg/m ³]	CO [µg/m ³]	O ₃ [µg/m ³]	PM10 [µg/m ³]
	1 Sa. Ort.	1 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	24 Sa. Ort.
Ulusal Sınır Değer	410	270	10.000	120	70
AB Üye Ülkeleri Sınır Değeri	350	200	10.000	120	50

Çizelge A.6. Hava Kalitesi Sınır Değerleri

İnsan Sağlığı ve Ekosistemin Korunması İçin Hava Kalitesi Sınır Değerleri				
Kirlenici Parametreler	Ölçüm Periyodu	Sınır Değerler		Uyum Takvimi
		Ülkemizde Uygulanan (2017 Yılı)	AB Üye Ülkelerde Uygulanan	
Kükürtdioksit SO ₂ (µg/m ³)	Saatlik	410	350	1.1.2019
	Günlük	175	125	
	Uyarı Eşiği (3 ardışık saat)	500	500	
	Saatlik Aşım Sayısı	-	24/Yıl	
	Günlük Aşım Sayısı	-	3/Yıl	
	Yıllık (Ekosistem)	20	20	1.1.2014
Partikül Madde PM10 (µg/m ³)	Günlük	70	50	1.1.2019
	Yıllık	48	40	
	Günlük Aşım Sayısı	-	35/Yıl	
Azotdioksit NO ₂ (µg/m ³)	Saatlik	270	200	1.1.2024
	Yıllık	48	40	
	Uyarı Eşiği (3 ardışık saat)	400	400	
	Saatlik Aşım Sayısı	-	18/Yıl	
Azotoksitler NO _x (µg/m ³)	Yıllık (Ekosistem)	30	30	1.1.2014
Karbonmonoksit CO (mg/m ³)	8 saatlik Ortalama	10	10	1.1.2017
Ozon O ₃ (µg/m ³)	8 saatlik Ortalama	120	120	1.1.2022
	Bilgi Eşiği (saatlik)	-	180	
	Uyarı Eşiği (saatlik)	-	240	

Benzen C6H6 (µg/m³)	Yıllık	9	5	1.1.2021
Kurşun Pb (µg/m³)	Yıllık	0.7	0.5	1.1.2019
Arsenik As (ng/m³)	Yıllık	-	6	1.1.2020
Kadmiyum Cd (ng/m³)	Yıllık	-	5	2.1.2020
Nikel Ni (ng/m³)	Yıllık	-	20	3.1.2020
Benzoapiren B(a)p (ng/m³)	Yıllık	-	1	4.1.2020

Çizelge A.7 - Hava kalitesi değerlendirme ve yönetiminde limit değerlerinde kademeli azaltım ve uyarı eşikleri

(Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Genelgesi: 2013/37 – EK-II)

Tablo 2: Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği Ek-I, Limit Değerlerinde Kademeli Azaltım

Kirlileti	Ortalama süre	LİMİT DEĞER (µg/m ³)							UYARI EŞİĞİ
		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
SO ₂	saatlik -insan sağlığının korunması için-	500	500	470	440	410	380	350	500 µg/m ³ (hava kalitesinin temsili bölgelerinde bütün bir "bölge" veya "alt bölgede" veya en azından 100 km ² 'de- hangisi küçük ise- üç ardışık saatte ölçülür)
	24 saatlik -insan sağlığının korunması için-	250	250	225	200	175	150	125	
	yıllık ve kış dönemi (1 Ekim den 31 Mart'a kadar) - ekosistemin korunması-	20	20	20	20	20	20	20	
NO ₂	saatlik -insan sağlığının korunması için-	---	300	290	280	270	260	250	400 µg/m ³ (hava kalitesinin temsili bölgelerinde bütün bir "bölge" veya "alt bölge" de veya en azından 100 km ² 'de- hangisi küçük ise- üç ardışık saatte ölçülür)
	yıllık -insan sağlığının korunması için-	60	60	56	52	48	44	40	
	-insan sağlığının korunması için-	---	---	---	---	---	---	---	
NO _x	yıllık - vejetasyonun korunması için-	---	30	30	30	30	30	30	---
PM ₁₀	24 saatlik -insan sağlığının korunması için-	100	100	90	80	70	60	50	---
	yıllık -insan sağlığının korunması için-	60	60	56	52	48	44	40	
	-insan sağlığının korunması için-	---	---	---	---	---	---	---	
Pb	yıllık -insan sağlığının korunması için-	1	1	0,9	0,8	0,7	0,6	0,5	---
	-insan sağlığının korunması için-	---	---	---	---	---	---	---	
Benzen	yıllık -insan sağlığının korunması için-	10	10	10	10	9	8	7	---
	-insan sağlığının korunması için-	---	---	---	---	---	---	---	
CO	maksimum günlük 8 saatlik ortalama -insan sağlığının korunması için-	16.000	16.000	14.000	12.000	10.000	10.000	10.000	---

* Arsenik(As), kadmiyum(Cd), nikel(Ni) ve benzo(a)piren kirlleticileri için Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliğinde hedef değerler ve hedef değere ulaşılacak tarih bulunmaktadır.

* Ozon(O₃) kirleticisi için Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliğinde bilgilendirme ve uyarı eşiği ile hedef değer ve uzun vadeli hedef bulunmaktadır.

A.2. Hava Kalitesi Üzerine Etki Eden Unsurlar

Hava kirliliği, doğrudan veya dolaylı olarak insan sağlığını etkileyerek yaşam kalitesini düşürmektedir. Günümüzde hava kirliliği nedeniyle yerel, bölgesel ve küresel sorunlar yaygın olarak yaşanmaktadır.

Yoğun şehirleşme, şehirlerin yanlış yerleşmesi, motorlu taşıt sayısının artması, düzensiz sanayileşme, kalitesiz yakıt kullanımı, topoğrafik ve meteorolojik şartlar gibi nedenlerden dolayı büyük şehirlerimizde özellikle kış mevsiminde hava kirliliği yaşanabilmektedir.

Bir bölgede hava kalitesini ölçmek, o bölgede yaşayan insanların nasıl bir hava teneffüs ettiğinin bilinmesi açısından çok büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, önemli bir nokta da, bir bölgede meydana gelen hava kirliliğinin sadece o bölgede görülmeyip meteorolojik olaylara bağlı olarak yayılım göstermesi ve küresel problemlere de (küresel ısınma, asit yağmurları, vb.) sebep olmasıdır.

Renksiz bir gaz olan kükürtdioksit (SO_2), atmosfere ulaştıktan sonra sülfat ve sülfürik asit olarak oksitlenir. Diğer kirleticiler ile birlikte büyük mesafeler üzerinden taşınabilecek damlalar veya katı partiküller oluşturur. SO_2 ve oksidasyon ürünleri kuru ve nemli depozisyonlar (asitli yağmur) sayesinde atmosferden uzaklaştırılır.

Azot Oksitler (NO_x), Azot monoksit (NO) ve azot dioksit (NO_2), toplamı azot oksitleri (NO_x) oluşturur. Azot oksitler genellikle (%90 durumda) NO olarak dışarı verilir. NO ve NO_2 'nin ozon veya radikallerle (OH veya HO_2 gibi) reaksiyonu sonucunda oluşur. İnsan sağlığını en çok etkileyen azot oksit türü olması itibari ile NO_2 kentsel bölgelerdeki en önemli hava kirleticilerinden biridir. Azot oksit (NO_x) emisyonları insanların yarattığı kaynaklardan oluşmaktadır. Ana kaynakların başında kara, hava ve deniz trafiğindeki araçlar ve endüstriyel tesislerdeki yakma kazanları gelmektedir.

İnsan sağlığına etkileri açısından, sağlıklı insanların çok yüksek NO_2 derişimlerine kısa süre dahi maruz kalmaları, şiddetli akciğer tahribatlarına yol açabilir. Kronik akciğer rahatsızlığı olan kişilerin ise bu derişimlere maruz kalmaları, akciğerde kısa vadede fonksiyon bozukluklarına yol açabilir. NO_2 derişimlere uzun süre maruz kalınması durumunda ise buna bağlı olarak solunum yolu rahatsızlıklarının ciddi oranda arttığı gözlenmektedir.

Toz Partikül Madde (PM_{10}), partikül madde terimi, havada bulunan katı partikülleri ifade eder. Bu partiküllerin tek tip bir kimyasal bileşimi yoktur. Katı partiküller insan faaliyetleri sonucu ve doğal kaynaklardan, doğrudan atmosfere karışırlar. Atmosferde diğer kirleticiler ile reaksiyona girerek PM 'yi oluştururlar ve atmosfere verilirler. (PM_{10} - $10\ \mu\text{m}$ 'nin altında bir aerodinamik çapa sahiptir) $2,5\ \mu\text{m}$ 'ye kadar olan partikülleri kapsayacak yasal düzenlemeler konusunda çalışmalar devam etmektedir. PM_{10} için gösterilebilecek en büyük doğal kaynak yollardan kalkan tozlardır. Diğer önemli kaynaklar ise trafik, kömür ve maden ocakları, inşaat alanları ve taş ocaklarıdır. Sağlık etkileri açısından, PM_{10} solunum sisteminde birikebilir ve çeşitli sağlık etkilerine sebep olabilir. Astım gibi solunum rahatsızlıklarını kötüleştirebilir, erken ölümü de içeren çeşitli ciddi sağlık etkilerine sebep olur. Astım, kronik tıkalı akciğer ve kalp hastalığı gibi kalp veya akciğer hastalığı olan kişiler PM_{10} 'a maruz kaldığında sağlık durumları kötüleşebilir. Yaşlılar ve çocuklar, PM_{10} maruziyetine karşı hassastır. PM_{10} yardımıyla toz içerisindeki mevcut diğer kirleticiler akciğerlerin derinlerine kadar inebilir. İnce partiküllerin büyük bir kısmı akciğerlerdeki alveollere kadar ulaşabilir. Buradan da kurşun gibi zehirli maddeler % 100 olarak kana geçebilir.

Karbonmonoksit (CO), kokusuz ve renksiz bir gazdır. Yakıtların yapısındaki karbonun tam yanmaması sonucu oluşur. CO derişimleri, tipik olarak soğuk mevsimlerde en yüksek değere ulaşır. Soğuk mevsimlerde çok yüksek değerler ulaşılmasının bir sebebi de inversiyon durumudur. CO 'in global arka plan konsantrasyonu 0.06 ve $0.17\ \text{mg/m}^3$ arasında bulunur. 2000/69/EC sayılı AB direktifinde CO ile ilgili sınır değerler tespit edilmiştir.

İnversiyon, sıcak havanın soğuk havanın üzerinde bulunarak, havanın dikey olarak birbiriyle karışmasının engellenmesi durumudur. Kirlilik böylece yer seviyesine yakın soğuk hava tabakasının içerisinde toplanır.

CO'nın ana kaynağı trafik ve trafikteki sıkışıklıktır. Sağlık etkileri, akciğer yolu ile kan dolaşımına girerek, kimyasal olarak hemoglobinle bağlanır. Kandaki bu madde, oksijeni hücrelere taşır. Bu yolla, CO organ ve dokulara ulaşan oksijen miktarını azaltır. Sağlıklı kişilerde, daha yüksek seviyelerdeki CO'ye maruz kalmak, algılama ve gözün görme gücünü etkileyebilir. Hafif ve daha ağır kalp ve solunum sistemi hastalığı olan kişiler ve henüz doğmamış ve yeni doğmuş bebekler, CO kirliliğine karşı en riskli grubu oluşturur.

Kurşun (Pb), doğada metal olarak bulunmaz. Kurşun gürültü, ışın ve vibrasyonlara karşı iyi bir koruyucudur ve hava yoluyla taşınır. Kurşun, maden ocakları ve bakır ve tunç (Cu+Sn) alaşımı işlenmesi, kurşun içeren ürünlerin geriye dönüştürülmesi ve kurşunlu petrolün yakılmasıyla çevreye yayılır. Kurşun içeren benzin ilavesi ürünlerinin de kullanılması, atmosferdeki kurşun oranını yükseltir.

Ozon (O₃), kokusuz renksiz ve 3 oksijen atomundan oluşan bir gazdır. Ozon kirliliği, özellikle yaz mevsiminde güneşli havalarda ve yüksek sıcaklıkta oluşur (NO₂+ güneş ışınları = NO+ O => O+ O₂ = O₃). Ozon üretimi uçucu organik bileşikler (VOC) ve karbon monoksit sayesinde hızlandırılır veya güçlendirilir. Ozonun oluşması için en önemli öncü bileşimler NO_x (Azot oksitler) ve VOC' dır. Yüksek güneş ışınlarının etkisiyle ozon derişimi Akdeniz ülkelerinde Kuzey-Avrupa ülkelerinden daha yüksektir. Sebebi ise güneş ışınlarının ozon'un fotokimyasal oluşumundaki fonksiyonundan kaynaklanmasıdır.

Diğer kirleticilere kıyasla ozon doğrudan ortam havasına karışmaz. Yeryüzüne yakın seviyede ozon karmaşık kimyasal reaksiyonlar yoluyla oluşur. Bu reaksiyonlara NO_x, metan, CO ve VOC' ler (etan (C₂H₆), etilen (C₂H₄), propan (C₃H₈), benzen (C₆H₆), toluen (C₆H₅), xilen (C₆H₄) gibi kimyasal maddelerde eklenir. Ozon çok güçlü bir oksidasyon maddesidir. Birçok biyolojik madde ile etkileşimde bulunur. Tüm solunum sistemine zarar verebilir. Ozonun zararlı etkisi derişim oranına ve ozona maruziyet süresine bağlıdır. Çocuklar büyük bir risk grubunu oluşturur. Diğer gruplar arasında öğlen saatlerinde dışarıda fiziksel aktivitede bulunanlar, astım hastaları, akciğer hastaları ve yaşlılar bulunur.

Çizelge A.8 – Gümüşhane İlinde 2017 Yılında Evsel Isınmada Kullanılan Katı Yakıtların Cinsi, Yakıtların Özellikleri ve Bu Yakıtların Temin Edildiği Yerler
(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)

Yakıtın Cinsi (*)	Temin Edildiği Yer	Tüketim Miktarı (ton)	Yakıtın Özellikleri				
			Alt Isıl Değeri (kcal/kg)	Uçucu Madde (%)	Toplam Kükürt (%)	Toplam Nem (%)	Kül (%)
İthal	Yurtdışı	37.309,417	Yönetmelik Değerlerine Uygun				
Fon	Yurtiçi	8.800,000	Yönetmelik Değerlerine Uygun				

(*) Yerli kömür, ithal kömür, briket, biyokütle, Sosyal Yardımlaşma Vakfı kömürü, odun gibi.

Çizelge A.9 – Gümüşhane İlinde 2017 Yılında Sanayide Kullanılan Katı Yakıtların Cinsi, Yakıtların Özellikleri ve Bu Yakıtların Temin Edildiği Yerler
(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)

Yakıtın Cinsi (*)	Temin Edildiği Yer	Tüketim Miktarı (ton)	Yakıtın Özellikleri				
			Alt Isıl Değeri (kcal/kg)	Uçucu Madde (%)	Toplam Kükürt (%)	Toplam Nem (%)	Kül (%)
Sanayi amaçlı Yerli Linyit (Toz)	Yurtiçi	2.461,000	Yönetmelik Değerlerine Uygun				
Sanayi Amaçlı İthal Linyit (Toz)	Yurtdışı	72.468,223	Yönetmelik Değerlerine Uygun				
Sanayi amaçlı İthal Petrokok	Yurtdışı	19.308,460	Yönetmelik Değerlerine Uygun				

Çizelge A.10. Gümüşhane İlinde 2017 Yılında Kullanılan Doğalgaz Miktarı
(Aksa Gümüşhane Bayburt Doğalgaz Dağıtım A.Ş.-2018)

Yakıtın Kullanıldığı Yer	Tüketim Miktarı (m ³)	Isıl Değeri (kcal/kg)
Konut	9.317.289,18	9.263,81
Serbest Tüketici(Resmi Kurumlar, Ticari İşletme vb.)	7.054.647,49	9.263,81
Sanayi	-	-

Çizelge A.11. Gümüşhane İlinde 2017 Yılında Kullanılan Fuel-oil Miktarı
(Gümüşhane Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü-2018)

Yakıtın Kullanıldığı Yer	Tüketim Miktarı (m ³)	Isıl Değeri (kcal/kg)	Toplam Kükürt (%)
Konut	0	0	0
Sanayi	0	0	0

Kayıtlı sanayi kuruluşlarında fuel-oil kullanılmamaktadır.

Egzoz gazı emisyonlarının kontrolüne yönelik ilimizdeki faaliyetler A.5. Bölümünde verilmektedir.

A.3. Hava Kalitesinin Kontrolü Konusundaki Çalışmalar

İlimizde 2018 yılı içerisinde;

-İthalatçı firmaların getirmiş oldukları kömürlerden numune alınarak çevre referans laboratuvarında analizi yaptırılmış ve değerlerin uygun çıkması halinde uygunluk belgesi düzenlenmiştir.

-Isınmadan kaynaklı hava kirliliğini en aza indirmek amacıyla, bireysel ve merkezi ısıtılmalı apartmanlarda denetleme yapılmış, yakma teknikleri hakkında broşür dağıtılmış, kalorifercilerin yakıcılık belgeleri kontrol edilmiş ve gerekli görülen yerlerde yakma teknikleri, ilgili kişilere anlatılmıştır.

-Kömür satışı yapan işletmeler denetlenerek; 1.grup bölgelerde 2.grup yakıt satışının, uygunsuz kömür satışının ve Katı Yakıt Satıcı Kayıt Belgesiz kömür satışının önüne geçilmiştir.



Şekil A.1 - Gümüşhane İlinde Bulunan Hava Kirliliği Ölçüm Cihazlarının Yerleri
(Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Hava Kalite İzleme Sistemi, 2018)

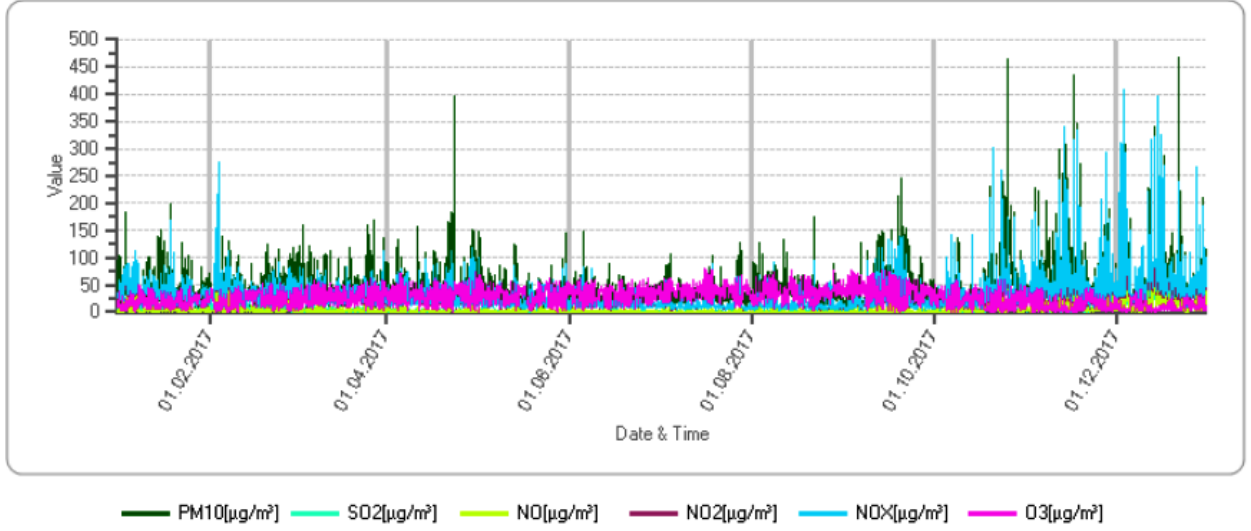
Çizelge A.12 – Gümüşhane İlinde Hava Kalitesi Ölçüm İstasyon Yerleri ve Ölçülen Parametreler
(havaizleme.gov.tr-2018)

İSTASYON YERLERİ	KOORDİNATLARI (Enlem, Boylam)	HAVA KİRLİTİCİLERİ					
		SO ₂	NO _x	CO	O ₂	HC	PM ₁₀
Merkez	40.460834 39.4808601	X	X	-	-	-	X

A.4. Ölçüm İstasyonları

Şekil A.2 - Gümüşhane İlinde Merkez İstasyonu Yıllık Ortalama Değer Grafiği
(havaizleme.gov.tr, 2018)

İstasyon:Gümüşhane Periyodik:01.01.2017 00:00 - 31.12.2017 00:00 Rapor Türü:AVG



Çizelge A.13 - Gümüşhane İlinde 2017 Yılı Hava Kalitesi Parametreleri Aylık Ortalama Değerleri

(havaizleme.gov.tr, 2018)

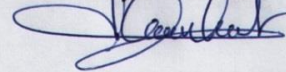
GÜMÜŞHANE İLİ HAVA KALİTESİ ÖLÇÜM İSTASYONU 2017 YILI AYLIK ORTALAMA ÖLÇÜM DEĞERLERİ							
AİT OLDUĞU AY	ÖLÇÜLEN KİRLETİCİLER						AÇIKLAMA
	PM10-(Toz) AYLIK ORTALAMA	SO2-(Kükürtdioksit) AYLIK ORTALAMA	NO-(Azotmonoksit) AYLIK ORTALAMA	NO2-(Azotdioksit) AYLIK ORTALAMA	NOx-(Azotoksit) AYLIK ORTALAMA	O3-(Ozon) AYLIK ORTALAMA	
OCAK	42	11	5	34	39	19	
ŞUBAT	45	11	7	35	42	22	
MART	44	6	3	29	32	28	
NİSAN	46	3	4	27	30	31	
MAYIS	37	2	2	21	23	30	
HAZİRAN	34	1	2	16	18	31	
TEMMUZ	38	1	1	13	14	39	
AĞUSTOS	40	2	1	13	14	36	
EYLÜL	51	2	4	22	26	37	
EKİM	54	3	11	27	38	22	
KASIM	74	8	21	37	58	15	
ARALIK	70	18	28	41	69	11	
YILLIK ORTALAMA	48	6	7	26	34	27	
VERİ ALIMI YILLIK ORTALAMA (%)	98	99	99	99	99	99	

KİRLETİCİLER	ORTALAMA SÜRE ve LİMİT DEĞERLERİ (2017 YILI) (2013/37 sayılı Genelge)		
	SAATLİK	24 SAATLİK	YILLIK
PM10-(Toz)		70	48
SO2-(Kükürtdioksit)	410	175	20
NO-(Azotmonoksit)			
NO2-(Azotdioksit)	270		48
NOx-(Azotoksit)			30
O3-(Ozon)		120	

DÜZENLEYEN

Halit CANLI

İstasyon Sorumlusu



A.5. Egzoz Gazı Emisyon Kontrolü

İlimizde 2017 yılında, 3 adet egzoz gazı emisyon yetki belgesine sahip istasyon bulunmaktadır. Bu istasyonlarda 2017 yılında toplamda 9.886 aracın egzoz gazı ölçümü yapılmıştır.

Çizelge A.14 - 2017 Yılında Gümüşhane İlindeki Araç Sayısı ve Egzoz Ölçümü Yaptıran Araç Sayısı

(İl Emniyet Müdürlüğü ve Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)

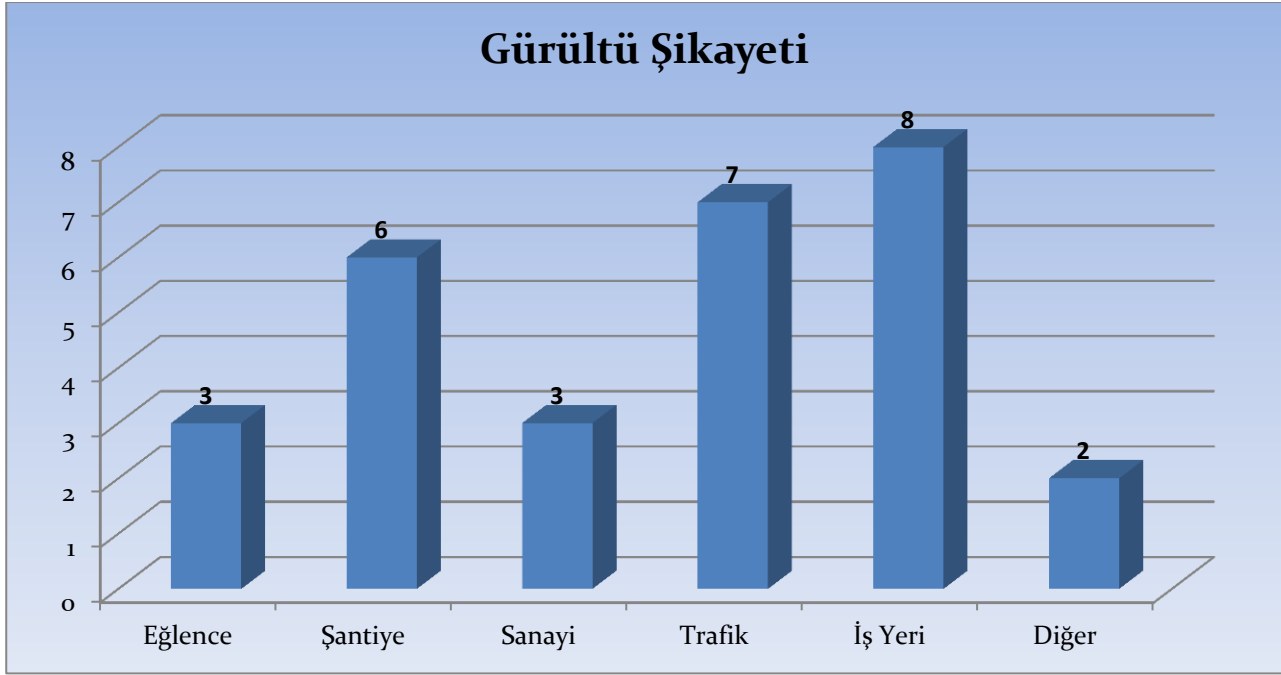
Araç Sayısı					Egzoz Ölçümü Yaptıran Araç Sayısı				
Binek Otomobil	Hafif Ticari	Ağır Ticari	Diğerleri	TOPLAM	Binek Otomobil	Hafif Ticari	Ağır Ticari	Diğerleri	TOPLAM
9321	1096	173		10590	-				9.886

A.6. Gürültü

Gürültü, insan ve çevre sağlığını olumsuz olarak etkileyen en yaygın çevre kirliliği türüdür. Bu nedenle gürültü kirliliği deyimi kullanılmaktadır. Ses, “titreşim yapan bir kaynağın hava basıncında yaptığı dalgalanmalar ile oluşan ve insanda işitme duyusunu uyaran fiziksel” bir olay olarak tanımlanmaktadır. Ses dalgalarının birim zamandaki titreşim sayısına ise *frekans* denir. İnsan kulağı frekansı 16-20.000 arasındaki sesleri duyabilmektedir. Gürültüyle ilgili pek çok tanım yapılmıştır. Bu tanımları hepsinde gürültünün düzensiz ve istenmeyen ses olduğu belirtilmiştir. Gürültünün tanımı; Türkiye Çevre Sorunları Vakfının yayınlamış olduğu Türkiye Çevre Sorunları adlı kitapta,

”İnsanların işitme sağlığını ve algılamasını olumsuz etkileyen, fizyolojik ve psikolojik dengeleri bozabilen, iş performansını azaltan, çevrenin boşluğu ve sakinliğini yok ederek niteliğini değiştiren, önemli bir çevre kirliliğidir.” şeklindedir. Bu tanımlama TÇSV(1986) tarafından yayınlanan gürültü kontrol yönetmeliğindeyse “gelişi güzel bir yapısı olan ses spektrumudur ki; sübjektif olarak, istenmeyen ses biçiminde tanımlamak demektir.” ifadeleri ile açıklanmıştır.

Kent gürültüsünü artıran sebeplerin başında trafiğin yoğun olması, sürücülerin yersiz ve zamansız klakson çalmaları ve belediye hudutları içerisinde bulunan endüstri bölgelerinden çıkan gürültüler gelmektedir. Meskenlerde ise televizyon ve müzik aletlerinden çıkan yüksek sesler, zamansız yapılan bakım ve onarımlar ile bazı işyerlerinden kaynaklanan gürültüler insanların işitme sağlığını ve algılamasını olumsuz yönde etkilemekte, fizyolojik ve psikolojik dengesini bozmakta, iş verimini azaltmaktadır.



Şekil A.3 - Gümüşhane İlinde 2017 Yılında Gürültü Konusunda Yapılan Şikâyetlerin Dağılımı

(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)

A.7. İklim Değişikliği Eylem Planı Çerçevesinde Yapılan Çalışmalar

İklim Değişikliği Eylem Planı; Özel İdare İl ve İlçe Belediyeleri Orman Bölge Müdürlüğü ve Karayolları Genel Müdürlüğü ortaklığında yürütülmektedir. Eylem planı iki başlıktan oluşmakta olup bu başlık ve alt başlıkları şu şekildedir:

Sera Gazı Emisyon Kontrolü Eylem Planı:

- Enerji
- Ulaştırma
- Sanayi
- Atık
- Tarım
- Arazi Kullanımı ve Ormancılık

İklim Değişikliğine Uyum Eylem Planı:

- Su Kaynakları Yönetimi
- Tarım Sektörü ve Gıda Güvencesi
- Ekosistem Hizmetleri, Biyolojik Çeşitlilik ve Ormancılık
- Doğal Afet Risk Yönetimi
- İnsan Sağlığı

Yukarıda belirtilen başlıklar kapsamında toplam 541 eylem mevcuttur. Bu eylemler doğrultusunda ilimizde kısa, orta ve uzun vadede gerçekleşmesi planlanan çalışmalar şu şekildedir:

İklim değişikliği Eylem Planında kısa vadede; kent ormanlarının ve yeşil alanların korunması, dere ıslahı çalışmalarına ekolojik öğelerin dahil edilmesi, kanallaştırmanın önüne geçilerek derelerin bitkisel öğelerle restorasyonunun özendirilmesi, kirleten öder prensibinin etkin hale getirilmesi, kent içi lojistik kapsamında ağır yük araçlarının sadece belli saatler içinde kente girmesi yapılmaya çalışılmaktadır.

Orta vadede; düzenli depolama sahalarının mevzuata uygun işletilmesi, sahada oluşacak depo gazının hesaplanarak fizibilite etüdünün değerlendirilmesi, toplu taşıma sistemlerinin birbiriyle ve kentsel ulaşım türleriyle entegre edilmesi, kent merkezlerinde otomobillerden arındırılmış yaya yolları ve alanların oluşturulması, kent bütününde bisiklet yolları ağının oluşturulması sağlanmaya çalışılmaktadır.

Katı atık toplama, taşıma bertaraf sisteminin en az mesafe kat edecek şekilde optimizasyonunun sağlanması, Entegre Atık Yönetim Planı(EAYP) etkin bir şekilde kullanılması, kaynağında ayrı toplama konusunda eğitim, tanıtım ve bilinçlendirmenin yapılması, vahşi depolama sahalarının rehabilitasyonunun yapılması, kentlerde elektrikli otomobiller için dolum istasyonlarının kurulması, akıllı ulaşım sistemi merkezlerinin kurulması, yağmur suyu ve kanalizasyon suyu toplama sistemlerinin ayrılması, şebeke suyunun içilebilir nitelikte tüketiciye ulaştırılmasının sağlanması uzun vadede planlarımız dâhilindedir.

A.8. Sonuç ve Değerlendirme

İlimizde hava kalitesi üzerinde etkili olan kaynaklar; sanayi, ısınma ve motorlu araçlardan kaynaklanmaktadır. Bu kaynaklardan, motorlu araçlardan kaynaklı hava kirliliği ve sanayi kaynaklı hava kirliliğinin hava kalitemiz üzerindeki etkisi yıl içerisinde pek değişmese de ısınma kaynaklı hava kirliliğinin hava kalitesi üzerindeki etkisi yaz ve kış dönemlerinde çok büyük farklılık göstermektedir.

Hava kalite istasyonunun aylık verileri incelediğinde de açıkça görüleceği üzere hava kirlilik değerleri kış döneminde yükseliş göstermektedir. Bu durumun sebebi kuşkusuzdur ki ısınma kaynaklı hava kirliliğidir. Bu kirliliğin temel nedenleri; kalitesiz katı yakıt kullanımı, ısı yalıtımının yok denecek kadar az olması, yakma tekniklerinin yanlış tatbik edilmesi, bireysel ısınmanın daha yoğun olması, doğalgazın yaygınlaşmaması ve baca temizliğinin düzenli yapılmamasıdır.

Isınma kaynaklı hava kirliliğini daha aza indirebilmek için;

- Kaliteli yakıt kullanımı,
- Binalara ısı yalıtımının yapılması,
- Soba ve kaloriferlerin doğru yakma teknikleri ile yakılması,
- Bireysel ısınmadan merkezi ısıtma sistemlerine geçilmesi,
- Doğalgaza geçiş sürecinin hızlandırılması,
- Kalorifer ve bacaların temizliğinin rutin olarak yapılması, sağlanmalıdır.

Yapılan yasal düzenlemelerle birlikte yeni binalarda yapım aşamasında; eski binalarda ise 2017 yılına kadar, ısı yalıtımının yapılması zorunluluğu getirilmiştir. Bununla birlikte ısı yalıtımının enerji verimliliği üzerindeki etkisinin anlaşılmasıyla birlikte ısı yalıtımı yapılmış

bina sayısı giderek artmaktadır. Bu durum yakıt sarfiyatını giderek azalması ve doğal olarak da hava kalitesinin iyileşmesini sağlayacaktır.

Kaynaklar

- Atmaca E ve Peker İ. 1999 Sivas'ta trafik gürültüsü Ekoloji ve Çevre Dergisi sayı 30.s.3-8
- Ürün H 1994,Gürültü kirliliği, İ M O Konya Şb. Bülteni.6-9s.
- Gümüşhane Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, Hava Birimi 2016 yılı verileri.
- 2015 yılı Çevre Durum Raporu.

B. SU VE SU KAYNAKLARI

B.1. İlin Su Kaynakları ve Potansiyeli

B.1.1. Yüzeysel Sular

B.1.1.1. Akarsular

Gümüşhane İlinin başlıca akarsuları; Harşit Çayı ve Kelkit Çayı'dır. Yerüstü suyunu oluşturan bu akarsuların il çıkışı toplam ortalama akımları 1.306,6 hm³/yıl'dır. Ayrıca yerüstü suyunu oluşturan bu akarsuların toplam yüzeyleri ise 642 ha'dır.

Çizelge B.15 - Gümüşhane İlinin Akarsuları
(DSİ 22. Bölge Müdürlüğü, 2017)

AKARSU İSMİ	Toplam Uzunluğu (km)	İl Sınırları İçindeki Uzunluğu (km)	Debisi (hm ³ /yıl)	Kolu Olduğu Akarsu	Kullanım Amacı	Akarsuların Toplam Yüzeyleri (ha)
Harşit Çayı	160	-	850,0	-	-	312,0
Kelkit Çayı	320	-	464,0	-	-	330,0
Toplam	480	-	1.314,6	-	-	642,0

B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar

Gümüşhane İlinin başlıca gölleri; Karanlık Göl, Beş Göller, Çakır Göl'dür. Diğer küçük göllerle birlikte bu göllerin toplam yüzeyleri 25,0 ha olup dağılımı aşağıda gösterilmiştir.

Karanlık Göl	:	3,0	ha
Beş Göller	:	6,0	ha
Çakır Göl	:	5,0	ha
Diğerleri	:	11,0	ha
TOPLAM	:	25,0	ha

Gümüşhane İlindeki göletler ise; Köse Göleti, Salyazı Göleti, Kızılarkalesi Göleti, Mine Sulatan, Aşağı Alıçlı ve Telme Göleti'dir. Ayrıca Gümüşhane ilinde Kürtün Barajı, Torul Barajı ve Koruluk Barajı mevcuttur. Bu baraj ve göletlerin toplam yüzeyleri ise 745,3 ha olup, dağılımı aşağıda gösterilmiştir.

Çizelge B.16 - Gümüşhane İlinde Mevcut Sulama Göletleri
(DSİ 22. Bölge Müdürlüğü, 2018)

Baraj ve Gölet rezervuarı yüzeyleri	:	1.132,5	ha
Baraj rezervuarı yüzeyleri	:	1.027,2	ha
Kürtün Barajı	:	265,0	ha
Torul Barajı	:	365,0	ha
Köse Barajı	:	300,0	ha
Diğerleri	:	97,2	ha
Gölet rezervuarı yüzeyleri	:	105,3	ha
Akarsu yüzeyleri	:	642,0	ha
Harşit çayı	:	312,0	ha
Kelkit çayı	:	330,0	ha
Toplam su yüzeyi	:	1.799,5	ha

Gümüşhane ilindeki göletler ise; Köse Göleti, Salyazı Göleti, Kızılarkalesi Göleti, Mine Sulatan, Aşağı Alıçlı ve Telme Göleti'dir. Ayrıca Gümüşhane ilinde Kürtün Barajı, Torul Barajı ve Koruluk Barajı mevcuttur. Bu baraj ve göletlerin toplam yüzeyleri ise 745,3 ha olup, dağılımı aşağıda gösterilmiştir.

Koruluk Barajı ve Sulaması

Koruluk Barajı

Projenin yeri

: Gümüşhane- Şiran ilçesinin 7 km kuzeyinde ve Ceviz deresi üzerindedir,

Projenin Amacı

: Sulama 4 074 ha

İşletmeye Açıldı Açıldığı Yıl

: 2004



Proje Karakteristikleri

Gövde Tipi	: Kil çekirdekli kum - çakıl dolgu
Gövde Yükseldiği (Talvegde)	: 46 m
Gövde Yüksekliği (Temelden)	: 51 m
Gövde Dolgu Hacmi	: 4,0 hm ³
Kret Kotu	: 1 585 m
Kret Uzunluğu	: 1 079,22 m
Max. Su Kotu ve Hacmi	: 1 583,40 – 11,50 hm ³
Aktif Hacim	: 10,622 hm ³
Yağış Alanı	: 83 km ²
Yıllık Ortalama Akım	: 13,5 hm ³ /yıl
Dolusavak Deşarj Kapasitesi	: 80,45 m ³ /s
Dipsavak Deşarj Kapasitesi	: 4,73 m ³ /

Köse Barajı ve Sulaması**Köse Barajı**

Projenin Yeri : Gümüşhane ili Köse ilçesinin 3 km kuzeybatısında Köse Deresi üzerindedir.

Projenin Amacı

: Sulama 5 079 ha

İşletmeye Açıldığı Tarih

: 2011



Proje Karakteristikleri

Gövde Tipi	: Kıl çekirdekli kum - çakıl dolgu
Gövde Yükseldiği (Talvegden)	: 82 m
Gövde Yüksekliği (Temelden)	: 93 m
Gövde Dolgu Hacmi	: 2,7 hm ³
Kret Kotu	: 1 678 m
Kret Uzunluğu	: 316 m
Max. Su Kotu ve Hacmi	: -
Aktif Hacim	:
Yağış Alanı	: 91 km ²
Yıllık Ortalama Akım	: 18,55 hm ³ /yıl
Dolusavak Deşarj Kapasitesi	: 105 m ³ /s
Dipsavak Deşarj Kapasitesi	: 7,20 m ³ /s

Kürtün Barajı ve HES

Projenin Yeri	: Gümüşhane İli Özkürtün Beldesinin 2 km mansabında
yer alır.	
Projenin Amacı	: Enerji
İşletmeye Açıldığı Yıl	: 2003



Proje Karakteristikleri

Yağış alanı	: 2 686 km ²
Yıllık ortalama su	: 829 hm ³
Tipi	: Ön yüzü beton kaplamalı kaya dolgu
Yüksekliği (talvegten)	: 110,00 m
Yüksekliği (temelden)	: 133,00 m
Max, Su kotu ve hacmi	: 644,00 – 109,505 hm ³
Min, Su kotu ve hacmi	: 610,00 – 46,84 hm ³
Aktif hacim	: 61,40 hm ³
Kret kotu	: 650,00
Kret uzunluğu	: 300 m
Kret genişliği	: 12,00 m
Türbin gücü	: 2 X 40 MW
Yıllık enerji üretimi	: 198 GWh
Dolusavak deşarj kapasitesi	: 3775 m ³ /s
Dipsavak deşarj kapasitesi	: 46,00 m ³ /s

Torul Barajı ve HES

Projenin Yeri	: Gümüşhane İlının Torul ilçesine 14 km uzaklıkta Harşit Çayı üzerinde
Projenin Amacı ve Faydası	: Enerji
Kurulu Güç	: 105,6 MW

Yıllık Üretim : 322,28 GW



Proje Karakteristikleri

Hidroloji

Yağış Alanı	: 2 096 km ²
Yıllık Ortalama Akım	: 546 hm ³
Kadastoral Feyezan Piki	: 3 000 m ³ /s
Derivasyon Feyezan Piki	: 407 m ³ /s
Çekilen Su	: 509 hm ³
Regülasyon Oranı	: % 93

Derivasyon Tüneli

Yeri	: Sol sahil
Kesit Tipi - Sayısı ve Çapı	: Dairesel – 1 adet – 7m
Toplam Deşarj Kapasitesi	: 407 m ³ /s
Boyu	: 801 m

Gövde

Gövde Tipi	: Ön yüzü beton kaplı kaya dolgu
Gövde Hacmi	: 4,25 hm ³
Kret Kotu	: 919 m
Kret Uzunluğu	: 320 m
Gövde Yükseldiği (Talvegden):	134 m
Gövde Yüksekliği (Temelden):	144 m

Dolusavak

Yeri	: Sol sahilde
Tipi	: 2 adet beton kaplamalı dairesel tünel
Kapak Sayısı ve Boyutu	: 2 adet – 14,20 m x 13,30 m
Kapak Tipi	: Radyal
Deşarj Kapasitesi	: 3 000 m ³ /s

HES

Santral Tipi	: Yarı gömülü
Enerji Tünel Tipi Çapı ve Boyu:	Beton Kaplamalı dairesel (3,90 m çapında ve 4 165 m uzunluğunda)
Ünite Sayısı	: 2
Türbin Tipi	: Francis
Kurulu Güç	: 2x52,8 MW (105,6 MW)
Toplam Enerji	: 322,28 GWh

Projenin santral ünitesi şalt sahası ile birlikte 17.10.2008 tarihli tutanakla EÜAŞ'a devredilerek enerji üretimine başlanılmıştır. Torul Barajı ve HES İnşaatı işinin 2009 yılında kesin kabulü yapılmıştır.

B.1.2. Yeraltı Suları

Yeraltı suyu kirliliğini yüzeysel sular ve toprak kirlenmesinden ayrı tutmak mümkün değildir. Yağmur suyu yeryüzüne indiğinden itibaren kirlilik yükünde ani bir artış olur. Organik ve anorganik partiküller, hayvansal ve bitkisel atıklar, doğal ve yapay gübreler, pestisitler ve mikroorganizmalar su ile yeraltına doğru taşınır. Yüzey kısmındaki toprak tabakasında, kalite ve zemin cinsi özelliklerine bağlı olarak önemli miktarda iyileşme sağlanabilir. Aslında maddeler hemen tamamıyla süzülme yoluyla uzaklaşır. Organik maddeler ayrışır, mineraller bitkiler tarafından alınır; suyun oksijen özelliği azalırken CO₂ miktarı artar. Suyun süzülmesi sırasında organik maddenin kısıtlı akışı nedeniyle mikroorganizmalar büyük ölçüde azalmakta, bakteri ölümü sonucu ortaya çıkan organik maddeler, daha alt kısımlarda başka bakteriler tarafından kullanılmaktadır.

Yer altı suyu kirlenmesinin en büyük nedeni evsel ve endüstriyel atıkların arıtılmadan alıcı ortama verilmesidir. Katı, sıvı ve gaz atıklar ortama verildikten sonra iklim durumuna, toprağın yapısına, topografya yapısına, atığın cinsine ve zamana bağlı olarak yer altı sularına taşınır. Zirai mücadele ilaçlarının da aşırı ve bilinçsiz kullanımı yer altı suyu kirlenmesine neden olur.

İlimizde bulunan yeraltı suyu rezervleri içme ve kullanma suyu temini için, sanayi suyu temini için ve sulama suyu temini için tahsis yapılmaktadır. Gümüşhane ilimizin yeraltı su potansiyeli 10,0 hm³/yıldır. Fiili tüketilen su miktarı 4,0 hm³/yıl'dır. İlimizdeki yeraltı suyu potansiyeli kaynak isimleri veri olmadığı için Çizelge B.13' boş bırakılmıştır.

Çizelge B.13 – Gümüşhane ilinin Yeraltı Suyu Potansiyeli (Kaynak, yıl)

B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri

Gümüşhane İli emniyetli yeraltı suyu rezervi 10,0 hm³/yıl'dır. Fiili tüketilen su miktarı 4,0 hm³/yıl'dır.

B.1.3. Denizler

İlimizin denize kıyısı bulunmamaktadır.

İlimizde mavi bayraklı plaj bulunmamaktadır.

B.2. Su Kaynaklarının Kalitesi

DSİ 22. Bölge Müdürlüğünden bu konu hakkında bilgi gelmemiştir.

B.3. Su Kaynaklarının Kirlilik Durumu**B.3.1. Noktasal kaynaklar****B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar**

İl genelinde endüstriden kaynaklı atık suyun bulunduğu ancak bunlar geri dönüşümlü olup atık barajında toplanmaktadır.

B.3.1.2. Evsel Kaynaklar

Bakanlığımızca yaptırılan atıksu arıtma tesisi Gümüşhane İl merkezinin atıksularının toplanması ve arıtılması amacıyla Mart 2014 tarihinde faaliyete başlamıştır. Arıtılan atıksu Harşit Çayına deşarj edilmektedir.

B.3.2. Yayılı Kaynaklar**B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar**

Gümüşhane İlinin mevcut arazi varlığı; 1950'li yıllarda yapılan, toprak su haritaları, orman amenajman haritaları, toprak tevzii komisyonu haritalarıyla 2613, 5602 ve 766 sayılı eski kadastro kanunlarına göre yapılan kadastro çalışmaları esas alınarak çıkarılmaya çalışılmıştır.

Söz konusu çalışmalar sonucunda tespit edilen İlin arazi varlığı dağılımı aşağıdaki tabloda verilmiş olup; bu tespit günümüze kadar İl ile ilgili her türlü planlama ve çalışmalarda kullanılmıştır.

Çizelge B.17. Gümüşhane İlinde 2017 yılında mevcut kullanılan kayıtlara göre arazinin ilçelere göre dağılımı

(İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü Kayıtları, 2018)

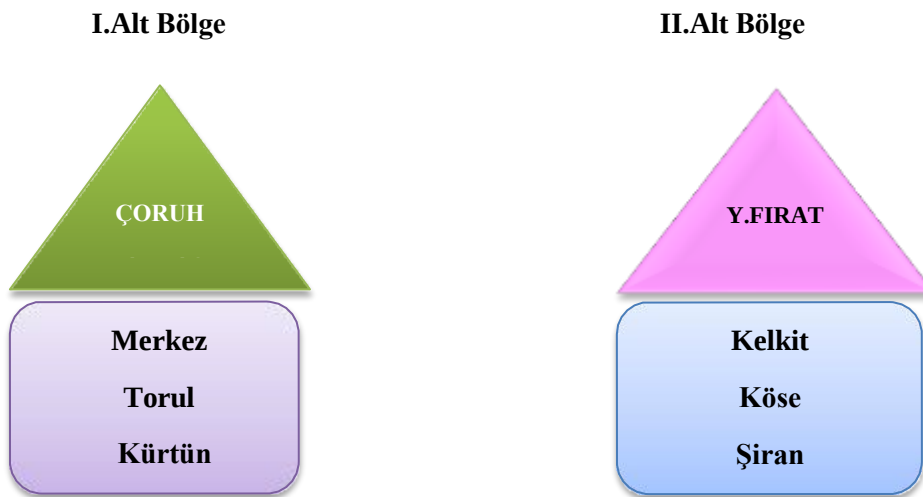
Mevcut Kullanılan Kayıtlara Göre Toplam Arazinin İlçelere Göre Dağılımı									
İlçeler	Tarım Alanı		Orman – Fundalık		Çayır Mera		Tarım Dışı Alan		Yüzölçümü (Ha)
	Miktar (Ha)	Oran (%)	Miktar (Ha)	Oran (%)	Miktar (Ha)	Oran (%)	Miktar (Ha)	Oran (%)	
Merkez	23.988	13,33	72,449	40,27	56.087	31,18	27.376	15,22	179.900
Torul	7.763	7,40	64,608	61,59	22.291	21,25	10.238	9,76	104.900
Kürtün	4.963	6,12	39,726	49,04	29.958	36,99	6.353	7,84	81.000
Kelkit	65.068	42,95	30,301	20,00	49.975	32,99	6.156	4,06	151.500
Köse	16.211	39,54	5,874	14,33	5.180	12,63	13.735	33,50	41.000
Şiran	31.014	31,26	34,357	34,63	6,190	6,24	27.639	27,86	99.200
TOPLAM	149.007	22,66	247,315	37,61	169.681	25,81	91.497	13,92	657.500

İlin toplam yüzölçümü 657.500 ha olup, bunun 149.007 ha'ı tarım arazisi, 169.681 ha'ı çayır mera arazisi, 247.315 ha orman arazisi ve 91.497 ha diğer araziler (tarım dışı arazi) olarak dağılım göstermektedir.

İlin Agro-Ekolojik Alt Bölgeleri:

Agro-ekolojik bölgelendirme, arazinin çevresel özellikleri, potansiyel verim ve arazi uygunluğu benzer özelliklere sahip alt alanlara bölünmesini ifade eder. Bir agro-ekolojik bölge iklim, arazi formu, toprak yapısı ve/veya arazi örtüsüne göre belirlenir.

Gümüşhane ili iki agro-ekolojik bölgeye ayrılmıştır:



Şekil B.4. Gümüşhane İli iki agro-ekolojik bölgeye ayrılmıştır
(Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, 2018)

Kelkit Havzası'nın toplam yüzölçümü 291.700 ha'dır. Harşit Havzası'nın toplam yüzölçümü ise 365.800 ha'dır. Ancak Kelkit Havzası ilin tarım alanının %78,5'ini oluşturmaktadır. Kelkit Havza'sındaki toplam tarım alanı 89.299 ha iken Harşit Havza'sında bu alan sadece 24.386 ha'dır.

Kelkit Havza'sı incelendiğinde, havzadaki tarım alanı payının %30 olduğu görülmektedir. Harşit Havza'sında bu durum ise sadece %6,6'dır. Ancak Harşit Havza'sında çayır ve mera alanı %30 dur.

İlimiz 149.007 ha tarım alanının %63,41'i sulanabilir durumda iken, bu alanın %31,86'sında sulu tarım yapılmaktadır.

B.3.2.2. Diğer

Şiran İlçesinde, vahşi depolama sahası belediye mücavir alan sınırları içerisinde olup; vahşi depolama sahası etrafında herhangi bir su kaynağı bulunmamaktadır.

Torul İlçesinde, 1 adet vahşi depolama sahası bulunmaktadır. İskandar mevkiinde bulunan vahşi depolama alanı artık kullanılmamaktadır. Etrafında etkileyebileceği içme suyu kaynağı bulunmamaktadır. Atıklarımız İkisu mevkiinde bulunan katı atık aktarma istasyonuna gönderilmektedir.

B.4. Sektörel Su Kullanımları ve Yapılan Su Tahsisleri

B.4.1. İçme ve Kullanma Suyu

Çizelge B.18. Gümüşhane İli İçme ve Kullanma Suyu Projeleri

Projenin Adı	Yararlanan Yerleşim Birimleri	Su Kaynağı	Kapasiteler		
			Depolama (baraj,gölet) (hm³/yıl)	İsale Hattı (m³/s)	Arıtma Tesisi (m³/gün)
Uygulama Projesi Devam Eden Projeler			3,21	0,395	30 000
Gümüşhane İçmesuyu İsale Hattı ve Arıtma Tesisi Proje Yapımı		Bahçecik Barajı	3,21	0,395	30.000
Uygulama Projesi Tamamlanmış Projeler			15,73	0,141	16 000
Köse İçmesuyu	Gümüşhane Köse Belediyesi	Köse d/Koşmaşat d/Kelkit Çayı (Köse Barajı)	15,73	0,141	16 000
TOPLAM			18,94	0,536	46 000

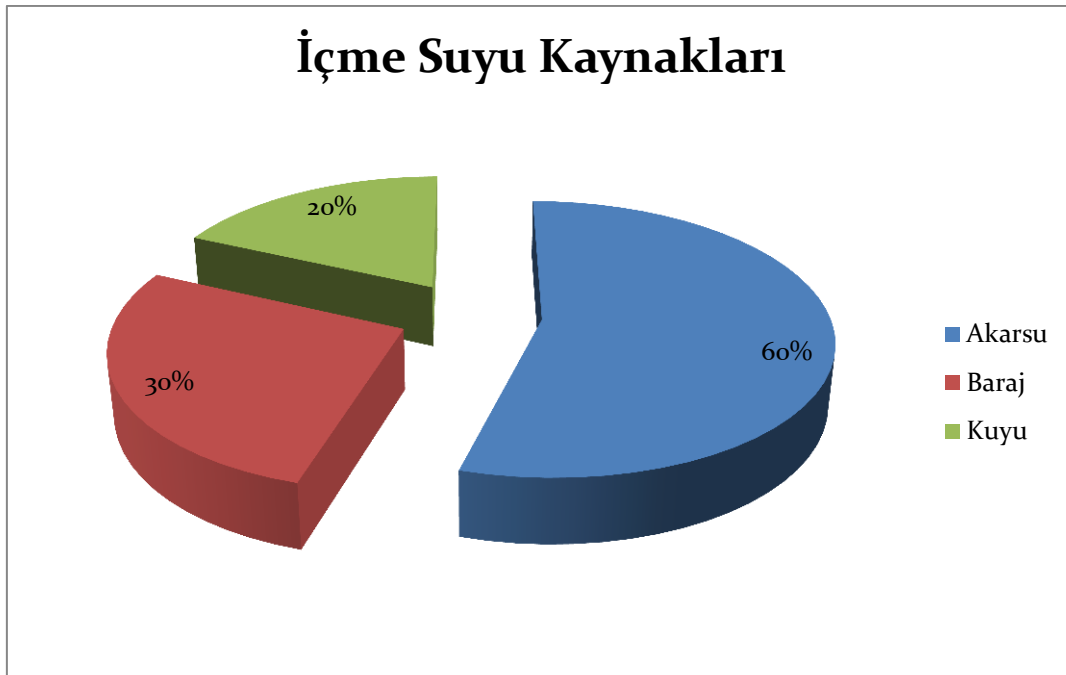
B.4.1.1 Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içmesuyu arıtım tesisi mevcudiyeti

Gümüşhane Belediyesi kentsel su ihtiyacını Harşit Çayı alüvyonlarında açılan 5 adet keson kuyu, Halgent ve Soğukpınar kaynaklarından karşılanmaktadır. İhtiyacın en büyük kısmı kuyulardan alınmakta, kaynaklardan ise az bir miktar temin edilmektedir. İçmesuyu arıtma tesisi mevcut değildir.

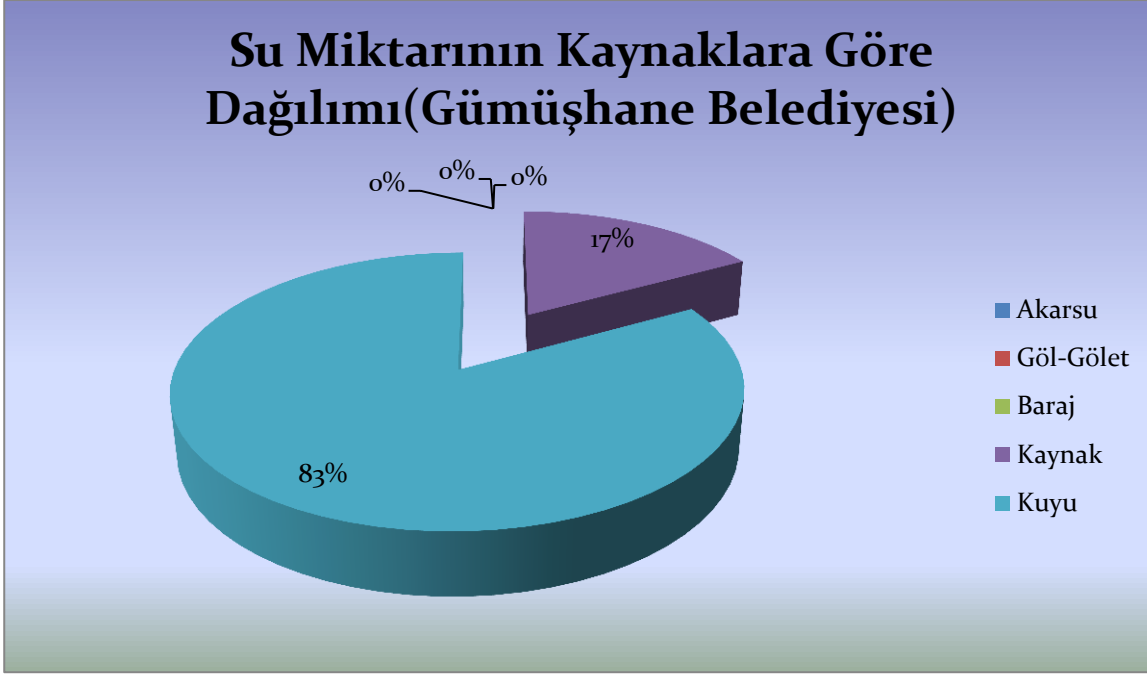
Gümüşhane Belediyesi olarak merkez ilçe mücavir alan sınırları içerisindeki nüfusa hizmet verilmektedir. Şiran Belediyesi kentsel su ihtiyacını akarsu, baraj, gölet, kuyu ve kaynak suyu olmak üzere toplamda 5 kaynaktan karşılamaktadır. Tamamı evsel amaçlı olup sanayi amaçlı su tahsisi bulunmamaktadır.

Şiran İlçesinde içme ve kullanma suyu şebekesi sadece Şiran Belediyesi tarafından kullanılıp yaz mevsimlerinde 45.000 kişi kış mevsimlerinde ise 16.500 kişi kullanmaktadır.

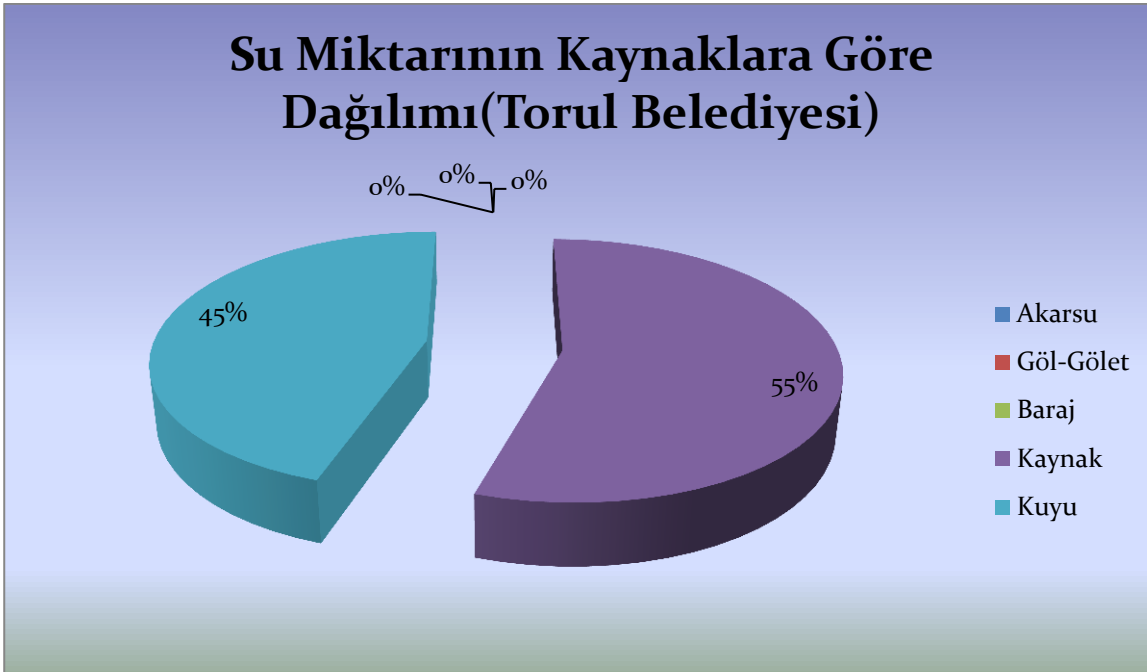
Torul Belediyesi kentsel su teminini çit deresi ve soğuksu mevkiinde bulunan depolardan sağlanmaktadır. İlçemizde sanayi faaliyetleri gelişmemiş olup cüzi miktarda su tüketimi mevcuttur.



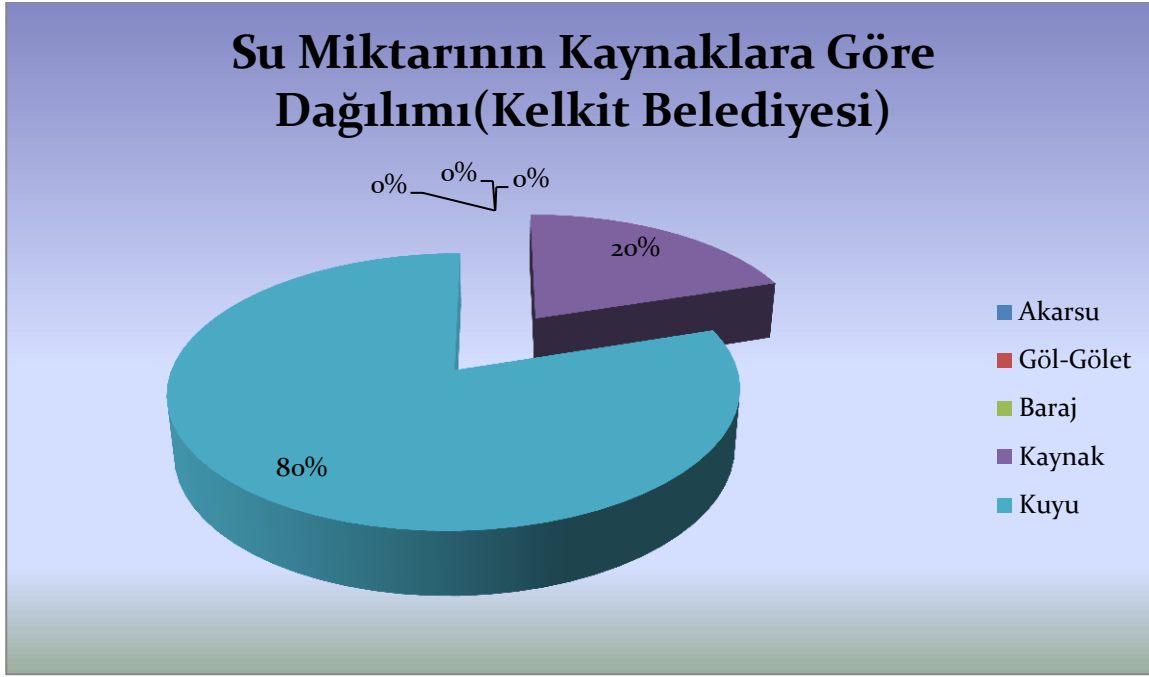
Şekil B.5. Gümüşhan ilinin Şiran İlçesinde İçme ve Kullanma Suyu Şebekesi İle Dağıtılmak Üzere Temin Edilen Su Miktarının Kaynaklara Göre Dağılımı
(Şiran Belediyesi, 2018)



Şekil B.6. Gümüşhan ilinin Merkez İlçesinde İçme ve Kullanma Suyu Şebekesi İle Dağıtılmak Üzere Temin Edilen Su Miktarının Kaynaklara Göre Dağılımı
(Gümüşhane Belediyesi, 2018)



Şekil B.6 – Gümüşhane İlinde 2016 Yılı Belediyeler Tarafından İçme ve Kullanma Suyu Şebekesi İle Dağıtılmak Üzere Temin Edilen Su Miktarının Kaynaklara Göre Dağılımı
(Gümüşhane Belediyesi, Şiran Belediyesi, Torul Belediyesi, Kelkit Belediyesi 2017)(Devamı)



Şekil B.6 – Gümüşhane İlinde 2017 Yılı Belediyeler Tarafından İçme ve Kullanma Suyu Şebekesi İle Dağıtılmak Üzere Temin Edilen Su Miktarının Kaynaklara Göre Dağılımı (Gümüşhane Belediyesi, Şiran Belediyesi, Torul Belediyesi, Kelkit Belediyesi 2018)

B.4.1.2. Yeraltı su kaynaklarından temin edilen su miktarı ve içmesuyu arıtım tesisi mevcudiyeti

İlimizde içme suyu arıtma tesisi bulunmamaktadır.

Şiran Belediyesi; Cevizli Çayı üzerinde kurulmuş olan Koruluk Barajından sulama ve içme suyu amaçlı faydalanılmaktadır. Şiran’da ayrıca İçme suyu arıtma tesisi bulunmaktadır. Tesis kapasitesi 25 l/sn dir.

Torul Belediyesi; yeraltı su kaynaklarından temin edilen su; çoğunlukla içme suyu olarak kullanılmaktadır. İlçemizde sanayi gelişmemiş olup su kaynaklarını kullanımı cüzi miktardadır. Tarımsal faaliyetler ise köylerde yaygın olup ilçemizde içme suyunun tarımsal faaliyetlerde kullanımı da çok azdır.

B.4.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb.

Şiran da içme suyu çeşitli kaynaklardan sağlanmaktadır. Bunlar Koruluk Barajı, Topuk Suyu, Akbulak Deresi, Bilgili Mahallesi Kuyu Suyu’dur. Mevsimlere bağlı olarak değişen su miktarına göre kaynakların kullanım oranı değişmektedir.

Torul İlçesinde; İçme Suyu temini çit deresi ve soğuksu mevkiinde bulunan depolardan sağlanmaktadır. İlçemizin içme suyu kapasitesi ve potansiyeli yeterli olmaktadır.

B.4.2. Sulama

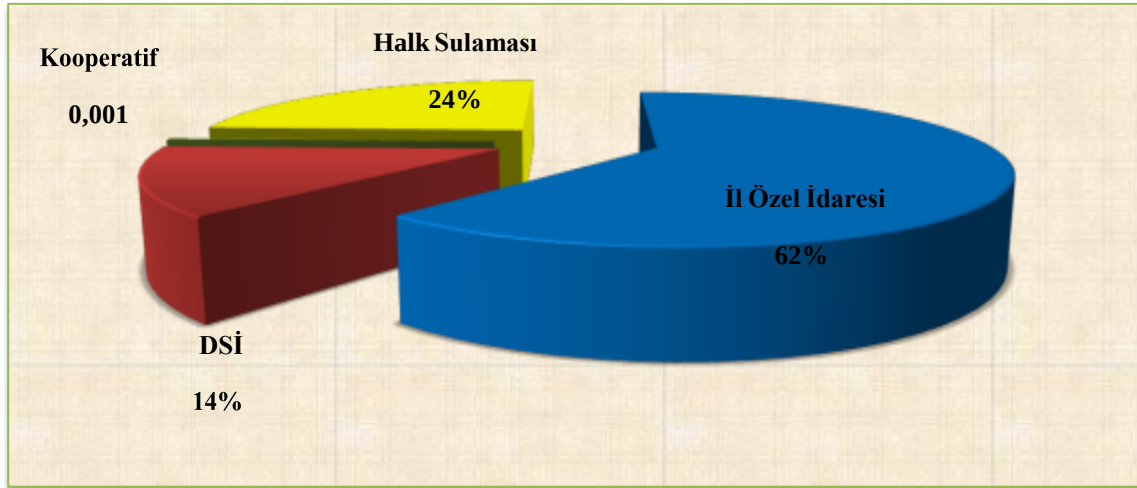
İlimizde sulanabilen alan 30.105,50 ha olup sulanamayan arazi miktarı ise 83.069,37 ha' dır.

Çizelge B.19. Gümüşhane İli Tarım Arazilerinin Sulu-Kuru Durumu

Gümüşhane İli Tarım Arazilerinin Sulu-Kuru Durumu				
İLÇE ADI	SULANABİLEN ARAZİ MİKTARI (Ha)	SULANAMAYAN ARAZİ MİKTARI (Ha)	TOPLAM TARIM ARAZİSİ (Ha)	Sulanan Arazinin/Toplam Araziye Oranı %
Merkez	2.809,00	8.948,00	11.757,00	24
Kürtün	2.048,80	3.236,80	5.285,60	36
Torul	1.958,80	5.384,60	7.343,40	23
Kelkit	15.211,00	25.866,00	41.077,00	39
Köse	5.012,53	17.249,47	22.262,00	14
Şiran	3.575,50	22.384,50	25.960,00	27
TOPLAM	30.615,63	83.069,37	113.685,00	26

Çizelge B.20. Sulama Durumu

SULAMA DURUMU			
Sulanan Alan (Ha.)	İl Özel İdaresi	15.154,00	50,34
	DSİ	4.248,00	14,11
	Kooperatif	41	0,14
	Halk Sulaması	10.662,50	35,42
Toplam Sulanan (Ha.)		30.105,50	31,86



Şekil B.7. Gümüşhane İli 2017 Yılı Sulama Alanlarının Sulayanlara Göre Dağılımı
(İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, 2018)

İlimizde sulanan alanların %50,34'ü İl Özel İdaresi tarafından yapılan tesisler vasıtasıyla, %35,42'ü halk sulaması, %14,11'ü ise DSİ tarafından yapılan baraj ve göletler vasıtasıyla sulanmaktadır.

Çizelge B.21. Sulama Projeleri

DSİ Sulamaları			
Ön İnceleme Aşaması	:	200,0 ha	% 1
Kocapınar Göleti ve Sulaması		200,0 ha	
Planlama Aşaması	:	2 416,0 ha	% 6
Öğütlü Göleti ve Sulaması	:	1 500,0 ha	
Çamlıköy Göleti ve Sulaması	:	110,0 ha	
Dilekyolu Göleti ve Sulaması	:	95,0 ha	
Yeniköy Göleti ve Sulaması	:	100,0 ha	
Balıkli Göleti ve Sulaması	:	150,0 ha	
Gülaçar Göleti ve Sulaması	:	130,0 ha	
Boğazyayla Göleti ve Sulaması	:	70,0 ha	
Kürtün Köyiçi Göleti ve Sulaması	:	75,0 ha	
Torul Büyükçit Göleti ve Sulaması	:	57,0 ha	
Kelkit Belenli Göleti ve Sulaması	:	68,0 ha	
Şiran Babacan Göleti ve Sulaması	:	61,0 ha	
Proje Aşaması	:	12 726,0 ha	%35
Kelkit Söğütlü Göleti Sulaması	:	1 586,0 ha	
Tersun Göleti Sulaması	:	2 356,0 ha	
Kelkit Aydoğdu Göleti Sulaması	:	339,0 ha	
Kelkit Ünlüpınar Göleti ve Sulaması	:	1 234,0 ha	
Kelkit Özlüce Göleti Sulaması	:	456,0 ha	
Şiran Kırıntı Göleti Sulaması	:	457,0 ha	
Şiran Arıtaş Göleti Sulaması	:	135,0 ha	
Şiran Ceviz Göleti Sulaması	:	727,0 ha	
Şiran Akbulak Göleti Sulaması	:	369,0 ha	
Kelkit Ağlıköy Göleti Sulaması	:	113,0 ha	
Şiran Karatepe Göleti Sulaması	:	392,0 ha	
Şiran Yayla Göleti Sulaması	:	140,0 ha	
Şiran Yeşildağ Göleti Sulaması	:	140,0 ha	
Şiran Çevrepınar Göleti Sulaması	:	201,0 ha	
Şiran Çakırkaya Göleti Sulaması	:	275,0 ha	
Kelkit Gültepe Göleti Sulaması	:	136,0 ha	
Kelkit Deredolu Göleti Sulaması	:	213,0 ha	
Torul Altınpınar Göleti Sulaması	:	142,0 ha	
Köse Özbeyli Göleti Sulaması	:	214,0 ha	
Köse Örenşar Göleti Sulaması	:	911,0 ha	
Köse Subaşı Göleti Sulaması	:	156,0 ha	
Şiran Kozağaç Göleti Sulaması	:	166,0 ha	
Kelkit Güzyurdu Göleti Sulaması	:	232,0 ha	
Kelkit Bindal Göleti Sulaması	:	428,0 ha	
Şiran İncedere Göleti Sulaması	:	162,0 ha	
Şiran Konak Göleti Sulaması	:	68,0 ha	
Kelkit Sökmen Göleti Sulaması	:	156,0 ha	
Kelkit Çambaşı Göleti Sulaması	:	140,0 ha	
Şiran Babuş Göleti Sulaması	:	190,0 ha	
Köse Kayadibi Göleti Sulaması	:	187,0 ha	
Köse Saylazı-2 Göleti Sulaması	:	148,0 ha	
İnşa Halinde Olan	:	8725,0 ha	%24
Sadak Barajı Sulaması		5 902,0 ha	
Aktutan Göleti Sulaması		205,0 ha	
Beydere Göleti Sulaması		255,0 ha	
Sütveren Göleti ve Sulaması		1 280,0 ha	
Günbatur Göleti ve Sulaması		188,0 ha	
Güdül Göleti ve Sulaması		226,0 ha	
Bahçeli Göleti ve Sulaması		609,0 ha	
Kelkit Örenbel Göleti Sulaması İkmalı		60,0 ha	

İşletmede Olan Büyük Su İşleri Projeleri	:	9 471,0 ha	% 26
Koruluk Barajı ve Sulaması		4 074,0 ha	
Köse Barajı ve Sulaması		5 079,0 ha	
Sadak Barajı Sulaması (Kısmi Açılan)		318,0 ha	
İşletmede Olan Küçük Su İşleri Projeleri		2989,0 ha	% 8
Salyazı Göleti ve Sulaması		242,0 ha	
Telme Göleti ve Sulaması		160,0 ha	
Kızlarkalesi Göleti ve Sulaması		260,0 ha	
Mine Sultan Göleti ve Sulaması		159,0 ha	
Aşağı Alıçlı Göleti ve Sulaması		102,0 ha	
Köse Yaylın Şehit Osman Yıldız Göleti ve Sulaması		569,0 ha	
Oylumdere Göleti ve Sulaması		394,0 ha	
Kabaktepe Göleti ve Sulaması		583,0 ha	
Örenbel Göleti ve Sulaması (Kısmi Açılan)		160,0 ha	
Salyazı Kooperatifi (YAS)		360,0 ha	

B.4.2.1. Salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

Konu hakkında ilgili kurumdan veri alınamamıştır.

B.4.2.2. Damlama, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

Konu hakkında ilgili kurumdan veri alınamamıştır.

B.4.3. Endüstriyel Su Temini

Konu hakkında ilgili kurumdan veri alınamadığından Şekil B.8 boş bırakılmıştır.

Şekil B.8- Gümüşhane ilinde 2016 Yılında Endüstrinin Kullandığı Suyun Kaynaklara Göre Dağılımı
(Kaynak, yıl)

B.4.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı

Belirli bir yerde biriktirilen ya da kendiliğinden birikmiş olan suların belli bir potansiyel enerjisi vardır. Su biriktiği ya da biriktirildiği yerden daha alçak bir yere belirli bir hızda düşürülecek olursa ortaya bir kinetik enerji çıkar. Bu kinetik enerji türbin kanatlarında bir mekanik enerji oluşturur ve alternatörde dönme hareketi meydana getirir. Alternatörün hareket etmesiyle elektrik enerjisi elde edilmiş olur.

Çizelge B.22. Gümüşhane İlindeki Hidroelektrik Amaçlı Enerji Projeleri

İşletmede olan		:	185,00	MW	520,30	GWh/yıl
1	TORUL BARAJI VE HES	:	100,00	MW	322,30	GWh/yıl
2	KÜRTÜN BARAJI VE HES	:	85,00	MW	198,00	GWh/yıl
6446 sayılı EPDK hükümleri çerçevesinde yapılan projeler						
Ön rapor aşamasında olan projeler		:				
Planlama(SKHA-Fiz.) aşamasında olan projeler		:	84,28	MW	216,25	GWh/yıl
1	ALINYAYLA REG. VE HES	:	8,28	MW	21,10	GWh/yıl
2	DIRAĞA REG. VE HES	:	9,59	MW	16,33	GWh/yıl
3	KUZEY REG. VE HES	:	22,91	MW	73,90	GWh/yıl
4	ZAFER REG. VE HES	:	4,47	MW	10,30	GWh/yıl
Proje(Lisans) Aşamasında olan projeler		:	125,75	MW	362,67	GWh/yıl
1	DERYA II REG. VE HES	:	17,61	MW	47,44	GWh/yıl
2	NATA REG. VE HES	:	5,80	MW	21,29	GWh/yıl
3	SİFON REG. VE HES	:	2,87	MW	12,35	GWh/yıl
İşletmede olan projeler		:	232,58	MW	652,80	GWh/yıl
1	AKKÖY I CANSUYU HES	:	0,50	MW	4,26	GWh/yıl
2	AKKÖY-I HES	:	103,50	MW	315,67	GWh/yıl
3	DEĞİRMEN REG. VE HES	:	13,00	MW	26,85	GWh/yıl
4	ELMALI TAŞOBA REG. VE BÜYÜKDÜZ HES	:	68,17	MW	192,02	GWh/yıl
5	FINDIK REG. VE HES	:	11,25	MW	20,87	GWh/yıl
6	GÜZELOLUK HES	:	13,99	MW	32,07	GWh/yıl
7	KÖPRÜBAŞI REG. VE HES	:	11,84	MW	45,35	GWh/yıl
8	MOR-2 REG. VE HES	:	6,83	MW	16,97	GWh/yıl
İl hidroelektrik enerji toplamı		:	501,80	MW	1 425,12	GWh/yıl

B.4.5. Rekreatiyonel Su Kullanımı

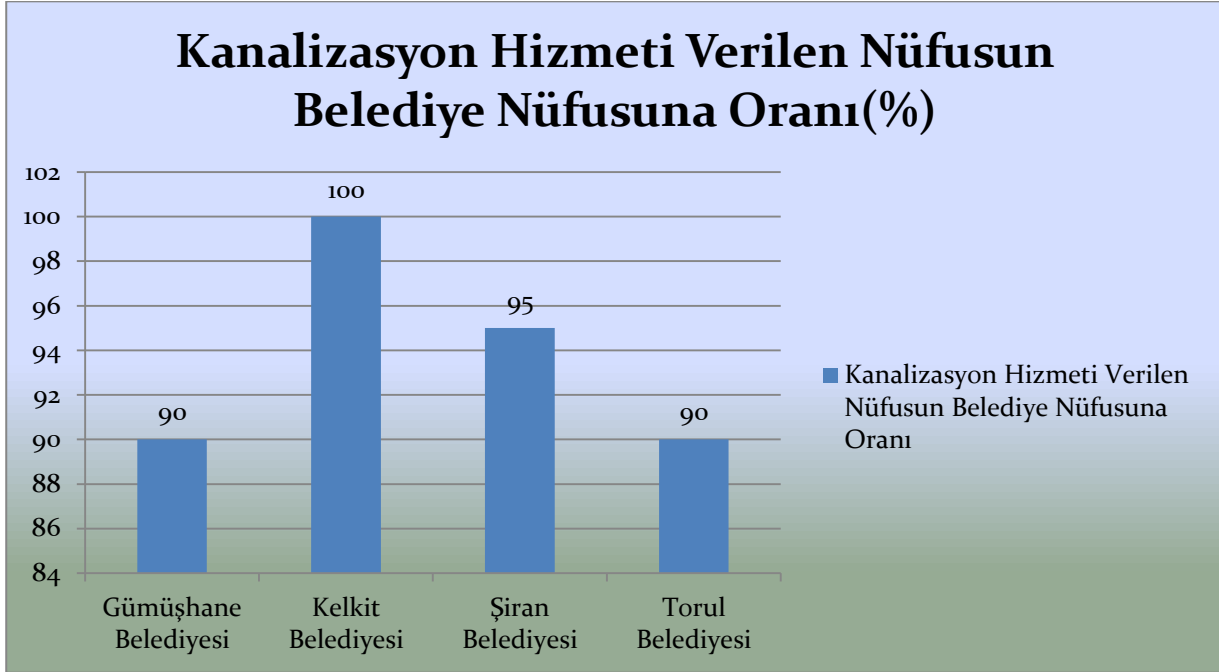
Gümüşhane, Köse, Kelkit, Kürtün Belediyelerinden veri temin edilememiştir.

Şiran, İlçe genelinde rekreatiyonel (örneğin: park, bahçe sulaması, havuz suları vb) amaçlı kullanılan su kaynağımız bulunmaktadır.

Torul Belediyesi; İlçemizde su havuzu bulunmamaktadır. Yeşil alanların (park) sulama işlemi genellikle itfaiyelerle çit deresi su kaynağından kullanılmaktadır.

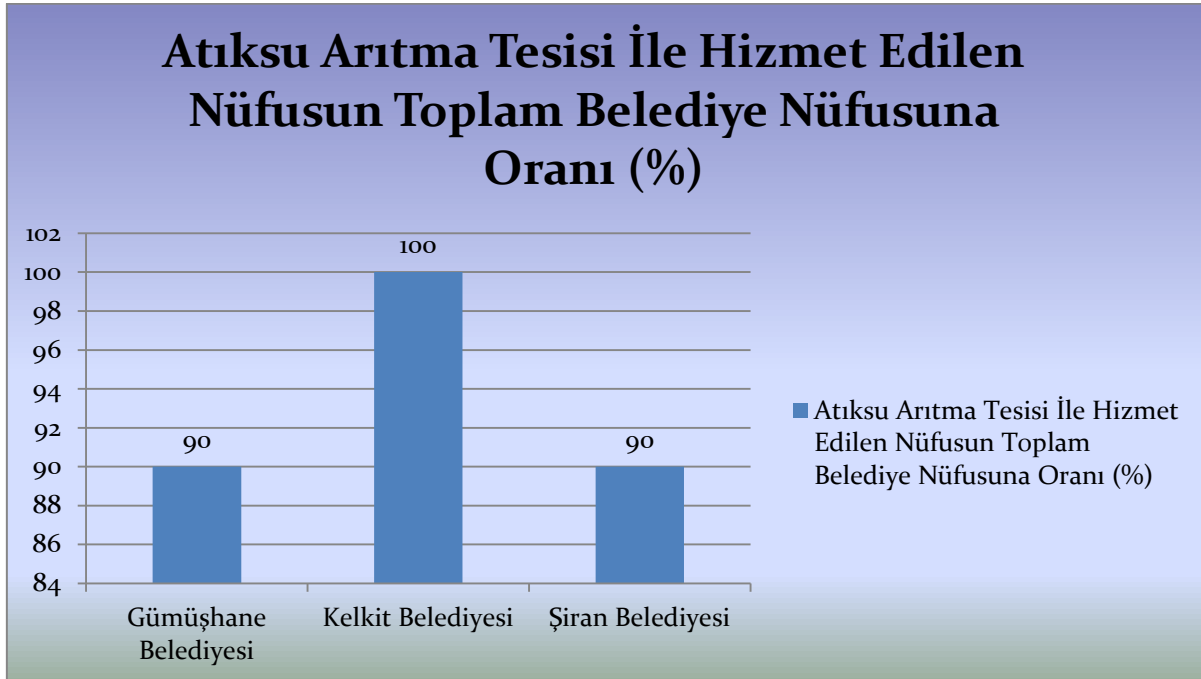
B.5. Çevresel Altyapı

B.5.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Hizmeti Alan Nüfus



Şekil B.9 - Gümüşhane İlinde 2017 Yılı Kanalizasyon Hizmeti Verilen Nüfusun Belediye Nüfusuna Oranı

(Gümüşhane Belediyesi, Kelkit Belediyesi, Şiran Belediyesi, Torul Belediyesi, 2018)



Şekil B.10 - Gümüşhane İlinde 2017 Yılı Atıksu Arıtma Tesisi İle Hizmet Edilen Nüfusun Toplam Belediye Nüfusuna Oranı

(Gümüşhane Belediyesi, Kelkit Belediyesi, 2018)

Çizelge B.23 – Gümüşhane İlinde 2017 Yılı Kentsel Atıksu Arıtma Tesislerinin Durumu

(Gümüşhane Belediyesi, Kelkit Belediyesi, Şiran Belediyesi, Torul Belediyesi, 2018)

[illegible]

Belediyenin atıksu arıtma tesis(ler)inden çıkan arıtma çamurunun analizi hakkında veri bulunmamaktadır

B.5.2. Organize Sanayi Bölgeleri (OSB) ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri

İlgili Kurumdan veri elde edilememiştir.

B.5.3. Katı Atık Düzenli Depolama Tesisleri

Gümüşhane İlinde Katı Atık Düzenli Depolama Tesisi bulunmamakla birlikte il genelinde oluşan evsel atıklar şartlar elverdiği ölçüde Bayburt İli Katı Atık Düzenli Depolama tesisine Gümüşhane Yerel Yönetimler Birliği tarafından sevk edilmektedir.

B.5.4. Atıksuların Geri Kazanılması ve Tekrar Kullanılması

Atık su arıtma tesisinde arıtılan atık su Şiran deresine deşarj edilmektedir. Atık su direk sulama amaçlı vs kullanılmamaktadır. Şiran deresinden sulama amaçlı faydalanmaktadır.

B.6. Toprak Kirliliği ve Kontrolü

B.6.1. Noktasal Kaynaklı Kirilenmiş Sahalar

“Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirilenmiş Sahalara Dair Yönetmelik” kapsamında sadece 2017 yılında toplam 51 firmanın kaydı Kirilenmiş Sahalar Bilgi Sistemine yapılmıştır.

Çizelge B.24 - Gümüşhane ilinde 2017 Yılı İçin Tespit Edilen Noktasal Kaynaklı Toprak Kirliliğine İlişkin Veriler
(Kaynak, yıl)

	Var	Yok	Varsa Ne/Neler Olduğunu Belirtiniz
Potansiyel kirletici faaliyetler var mı?	-	-	-

Tespit Edilmiş Kirilenmiş Sahanın Yeri	Tespit Edilmiş Kirilenmenin Nedeni	Kirilenmiş sahaların temizlenmesi ile ilgili çalışma var mı?		Kirilenmiş sahaların temizlenmesi ile ilgili çalışmalarda ne tür temizleme faaliyetleri* yapılıyor? (Aşağıdaki temizleme yöntemleri dikkate alınmalıdır)
		Var	Yok	
1. -	-	-	-	-
2. -	-	-	-	-
3. -	-	-	-	-
-	-	-	-	-

*** Noktasal Kaynaklı Toprak Kirliliği Temizleme Yöntemleri**

Biyoremediasyon
Fitoremediasyon
Parsel arıtımı
Buharlaştırma
Biyo havalandırma
Elektrokinetik arıtma
Yerinde oksidasyon
Solvent ekstraksiyonu
Hava ile dağıtma (Air sparging)
Buharlaştırma
Termal arıtma
Reaktif Barrier teknolojisi
Yerinde yıkama (In-situ Flushing)

B.6.2. Arıtma Çamurlarının Toprakta Kullanımı

Veri elde edilemediğinden Şekil B.11 ve B.12 boş bırakılmıştır.

Şekil B.11 - Gümüşhane ilinde 2017 Yılında Belediyelerden Kaynaklanan Arıtma Çamurunun Yönetimi
(Kaynak, yıl)

Şekil B.12 - Gümüşhane ilinde 2017 Yılında Sanayiden Kaynaklanan Arıtma Çamurunun Yönetimi
(Kaynak, yıl)

B.6.3. Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar

Bu konu hakkında veri bulunmamaktadır.

B.6.4. Tarımsal Faaliyetler İle Oluşan Toprak Kirliliği

Çizelge B.25. Gümüşhane ilinde 2017 Yılında Kullanılan Ticari Gübre Tüketiminin Bitki Besin Maddesi Bazında ve Yıllık Tüketim Miktarları
(Bitkisel Üretim ve Bitki Sağlığı Şube Müdürlüğü, 2018)

Bitki Besin Maddesi (N, P, K olarak)	Bitki Besin Maddesi Bazında Kullanılan Miktar (ton)	İlde Ticari Gübre Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (ha)
Azot	4193,59	31638,62
Fosfor	2582,09	
Potas	63,87	
TOPLAM	6839,55	31638,62

Çizelge B.26. Gümüşhane İlinde 2017 Yılında Tarımda Kullanılan Girdilerden Gübreler Haricindeki Diğer Kimyasal Maddeleri (Tarımsal İlaçlar vb)
(Bitkisel Üretim ve Bitki Sağlığı Şube Müdürlüğü, 2018)

Kimyasal Maddenin Adı	Kullanım Amacı	Miktarı (ton)	İlde Tarımsal İlaç Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (ha)
İnsektisitler	Böcek Öldürücü	0,64	1.280,724
Herbisitler	Yabancı Ot İmhası	1,232	688,10
Fungisitler	Fungal hast. Önleyici	3,969	217,348
Rodentisitler	Tarla Faresi Öldürücü	0,102	1.240,00
Mollusisit Nematositler	Sümüklü böcek gibi yumuşakçaları öldürücü	0.593	12,00
Akarisitler	-	-	-
Kışlık ve Yazlık Yağlar	-	-	-
TOPLAM		10,1062	5.387,793

Çizelge B.27. Gümüşhane ilinde 2017 Yılında Topraktaki Pestisit vb Tarım İlacı Birikimini Tespit Etmek Amacıyla Yapılmış Analizin Sonuçları

Analizi Yapan Kurum/Kuruluş	Analiz Yapılan Yer (İlçe, Köy, Mevkii, Koordinatları)	Analiz Tarihi	Analiz Edilen Madde	Tespit Edilen Birikim Miktarı (µg/kg- fırın kuru toprak)
--	--	--	--	--

B.7. Sonuç ve Değerlendirme

Kurumlardan gelen yazılarda sonuç ve değerlendirme kısmı boş bırakıldığı için değerlendirme yapılamamaktadır.

Kaynaklar

DSİ
Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü
Şiran Belediyesi
Kürtün Belediyesi
Torul Belediyesi
Gümüşhane Belediyesi
Gümüşhane Organize Sanayi Bölgesi Müdürlüğü
TUİK

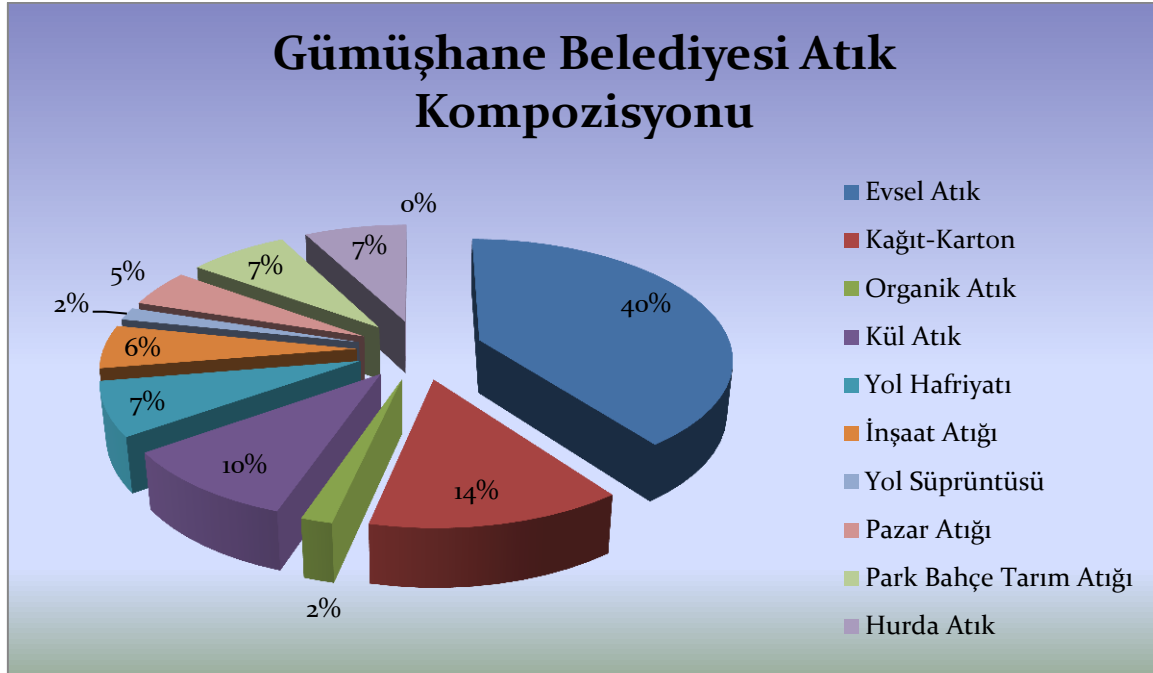
C. ATIK

C.1. Belediye Atıkları (Katı Atık Bertaraf Tesisleri)

Torul İlçesinde; yaz aylarında yaklaşık olarak aylık 255 ton kış aylarında ise aylık ortalama 300 ton atık oluşmaktadır. İlçemizde katı atıklar yerleşim alanlarında uzak bir alanda vahşi depolama yapılmaktaydı ancak atıklar İkisü mevkiinde bulunan katı atık aktarma istasyonu projesi tamamlandıktan sonra katı atıklar düzenli depolamaya gönderilmeye başlanmıştır.

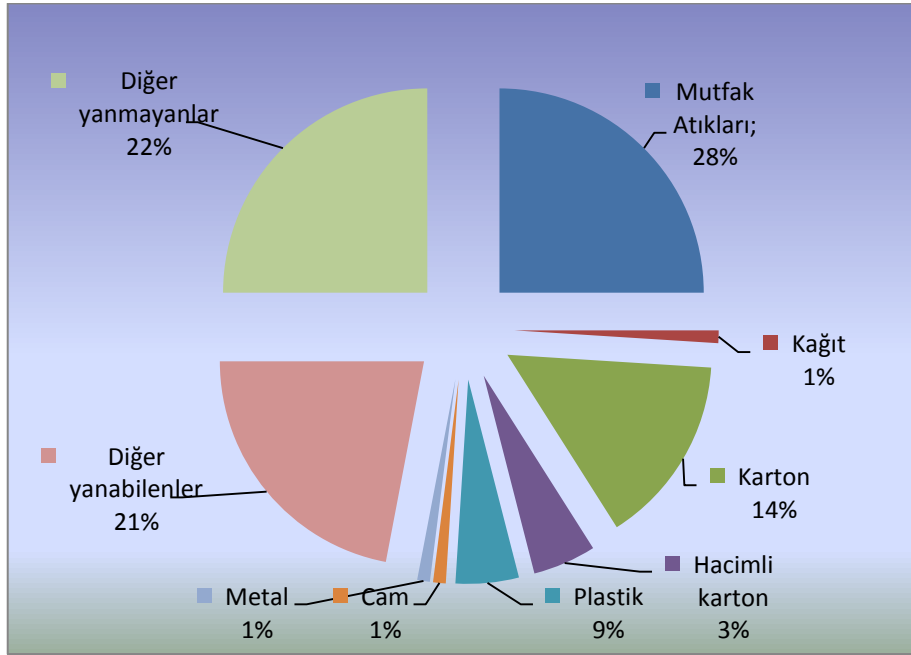
Gümüşhane Belediyesi sorumluluk alanlarında toplanan çöp miktarı günlük 40 ton civarındadır. İlgili atıkların yönetimi Gümüşhane Yerel Yönetimler Birliğine bağlı katı atık aktarma istasyonları üzerinden Bayburt Eysel Atık Düzenli Depolama Tesisine sevk edilmeye yıl sonu itibariyle henüz başlanmıştır. Sistem düzene girene kadar bir kısım evsel atık Topal ve Rüfene semtleri arasındaki Parmaklık Tepe'nin (1633 m) güneybatı yamaçlarındaki Kurudere vadisine vahşi depolamaya sevk edilmektedir.

- 1-Evsel Atık %39,82
- 2-Kağıt Karton %13,70
- 3-Organik Atık %1,70
- 4-Kül Atık %10,00
- 5-Yol Hafriyatı %7,20
- 6-İnşaat Atığı %5,80
- 7-Yol Süprüntüsü %1,70
- 8-Pazar Atığı %5,00
- 9-Park Bahçe Tarım Atığı %7,40
- 10-Hurda Atık %7,64
- 11-Tıbbi Atık %0,04



Şekil C.13 - Gümüşhane Belediyesi 2017 Yılı Atık Kompozisyonu
(Gümüşhane Belediyesi, 2018)(Devamı)

Şiran Belediyesi vahşi depolama yapmaktadır.



Şekil C.14 - Şiran Belediyesi 2017 Yılı Atık Kompozisyonu
(Şiran Belediyesi, 2018)

Çizelge C.28 - Gümüşhane İlinde 2016 Yılı İçin İl/İlçe Belediyelerince Toplanan ve Yerel Yönetimlerce (Büyükşehir Belediyesi/ Belediye/ Birliklerce Yönetilen Belediye Atığı Miktarı ve Toplanma, Taşınma ve Bertaraf Yöntemleri
(Gümüşhane Belediyesi, Kelkit Belediyesi, Şiran Belediyesi, Torul Belediyesi, 2017)

Büyükşehir/İl/İlçe Belediye veya Birliğin Adı	Büyükşehir Belediyesi/ Birlik ise birliğe üye olan belediyeler	Nüfus		Toplanan Ortalama Katı Atık Miktarı (ton/gün)		Kişi Başına Üretilen Ortalama Katı Atık Miktarı (kg/gün)		Transfer İstasyonu Varsa Sayısı	Atık Yönetimi Hizmetlerini Kim Yürütüyor?	Mevcut Belediye Atığı Yönetim Tesisi			
		Yaz	Kış	Yaz	Kış	Yaz	Kış			Düzenli Depolama	Ön İşlem (Mekanik Ayırma/ Biyokurutma/ Kompost/ Biyometanizasyon)	Yakma	Düzensiz Depolama
Gümüşhane Belediyesi		50.000	46.800	45000	40000	0,9	0,85			X			X
Kelkit Belediyesi		25.842	23000	25	30	1	1,30						X
Şiran Belediyesi		40.000	21.000	5	3,5	0,9	1,2	1	Sema TURHAN				
Torul Belediyesi		9.500	8.375	11	9,5	1,21	2		Zabıta Birimi				
İl Geneli													

*Belediye(B), Özel Sektör(OS), Belediye Şirketi(BŞ) seçeneklerinden uygun olanın sembolünü yazınız.

C.2. Hafriyat Toprağı, İnşaat Ve Yıkıntı Atıkları

Hafriyat toprağı inşaat ve yıkıntı atıklarının kontrolü yönetmeliğı kapsamında belediyenin depolama sahasında toplanmaktadır.

C.3. Ambalaj Atıkları

Ambalaj atıklarının kontrolü yönetmeliğı kapsamında belediyemiz evsel atıklardan ayırmadan düzensiz depolama sahasında depolanmaktadır. İstatiksel sonuçlar bulunmamaktadır.

Çizelge C.29 - Gümüşhane İlnde 2017 Yılı Ambalaj Ve Ambalaj Atıkları İstatistik Sonuçları

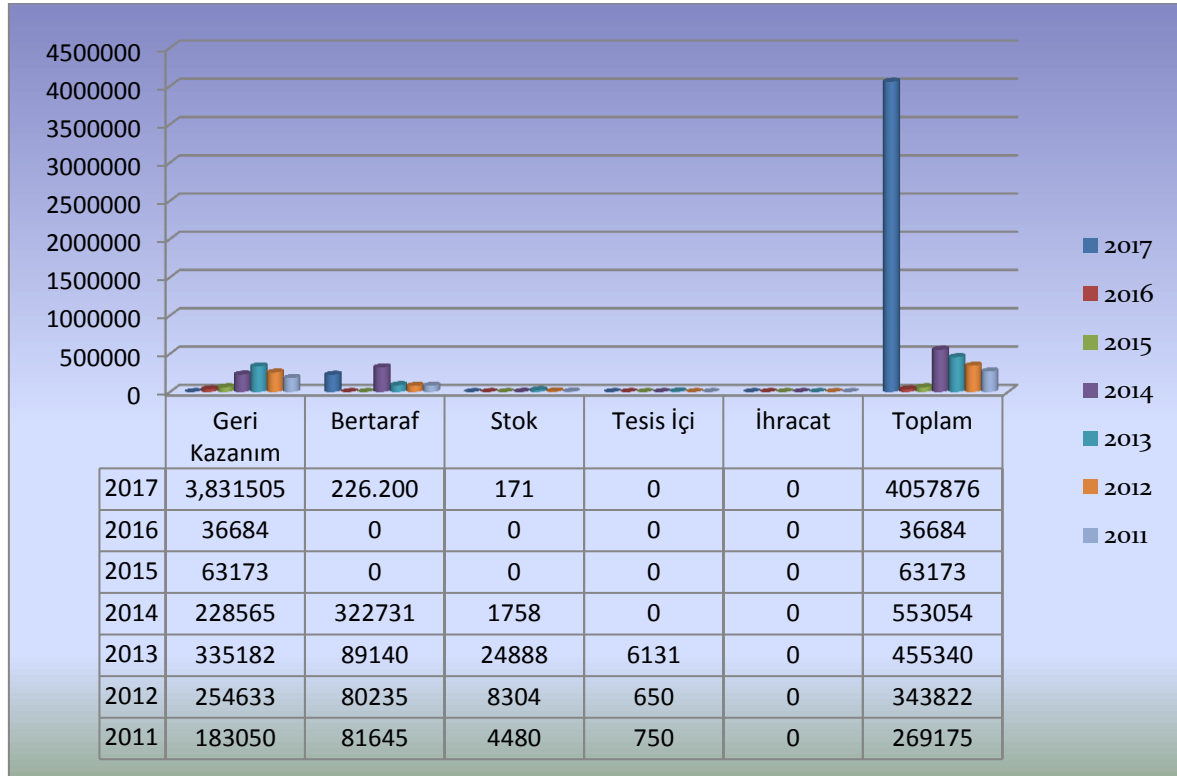
(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)

Ambalaj Cinsi	Üretilen Ambalaj Miktarı (kg)	Piyasaya Sürülen Ambalaj Miktarı (kg)	Geri Kazanım Oranları (%)	Geri Kazanılması Gereken Miktar (kg)	Geri Kazanılan Miktar (kg)	Gerçekleşen Geri Kazanım Oranı (%)
Plastik	-	117.158	-	-	-	-
Metal	-	5530	-	-	-	-
Kompozit	-	0	-	-	-	-
Kağıt Karton	-	214.142	-	-	-	-
Cam	-	35.340	-	-	-	-
Ahşap	-	9.000	-	-	-	-
Tekstil	-	1.952	-	-	-	-
Toplam	-	383.122	-	-	-	-

İlde kayıt altına alınan ambalaj üreticisi bulunmamaktadır.

Şekil C.15 – Gümüşhane ilinde 2017 Yılı itibariyle Kayıtlı Ekonomik İşletmeler (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)

C.4. Tehlikeli Atıklar



Şekil C.16 – Atık Yönetim Uygulaması Verilerine Göre İlimizdeki Tehlikeli Atık Yönetimi

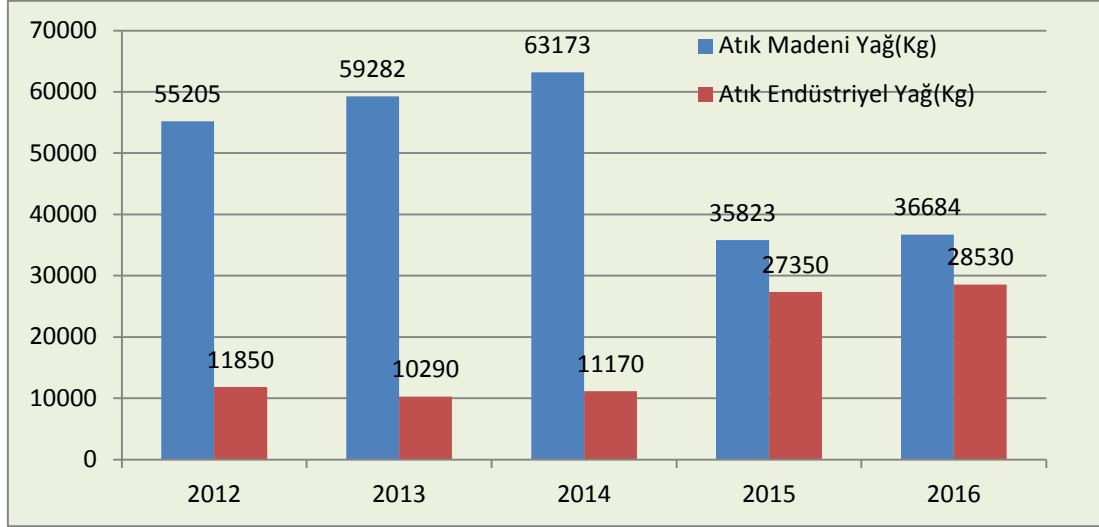
[Atık Yönetim Uygulaması (Kg), Haziran 2018]

Çizelge C.30 – Gümüşhane İlinde atık işleme ve miktarı

(Atık Yönetimi Uygulaması, Haziran 2018)

ATIK İŞLEME YÖNTEMİ KODU (R/D)	ATIK İŞLEME YÖNTEMİ ADI	MİKTAR (kg)
R1	Enerji üretimi amacıyla başlıca yakıt olarak veya başka şekillerde kullanma	28.074
R4	Metallerin ve metal bileşiklerinin ıslahı/geri dönüşümü	11.936
R9	Kullanılmış yağların yeniden rafine edilmesi veya diğer tekrar kullanımları	43.290
R12	Atıkların R1 ile R11 arasındaki işlemlerden herhangi birine tabi tutulmak üzere değişimi	117.960
R13	R1 ile R12 arasında belirtilen işlemlerden herhangi birine tabi tutuluncaya kadar atıkların stoklanması (atığın üretildiği alan içinde geçici depolama, toplama hariç)	3.630.245

C.5. Atık Madeni Yağlar



Şekil C.17 – Gümüşhane İlinde Atık Madeni Yağ Toplama Miktarları*
(Atık Yönetimi Uygulaması, 2017)

* Atık Yönetimi Uygulamasında beyan edilen atık miktarı stok ve tesis içi hariç olarak değerlendirilecektir.

Atık motor yağı kodları : 13 02 04*, 13 02 05*, 13 02 06*, 13 02 07*, 13 02 08*
Atık endüstriyel yağ kodları : 12 01 06*, 12 01 07*, 12 01 10*, 12 01 12*, 13 01 01*, 13 01 04*, 13 01 05*, 13 01 09*, 13 01 10*, 13 01 11*, 13 01 12*, 13 01 13*, 13 03 01*, 13 03 06*, 13 03 07*, 13 03 08*, 13 03 09*, 13 03 10*, 13 05 06*, 19 02 07*

Çizelge C.31 – Gümüşhane İlinde 2017 Yılı için Atık Madeni Yağ Geri Kazanım ve Bertaraf Miktarları
(Atık Yönetimi Uygulaması, 2018)

Geri kazanım* (ton)	Nihai bertaraf (ton)	İhracat (ton)	Stok (ton)	Atık Minimizasyonu (Tesis İçi) (ton)
-	0	0	0	0

*Ek yakıt olarak kullanım dâhildir.

C.6. Atık Pil ve Akümülatörler

Çizelge C.32 – Gümüşhane İlinde 2017 Yılında Toplanan Pil ve Akümülatörlerle İlgili Veriler

(Atık Yönetimi Uygulaması, Haziran 2018)

ATIK PİL ve AKÜMÜLATÖRLER						
Atık Akümülatör Geçici Depolama İzni Verilen		Toplanan Atık Akümülatör Miktarı (ton)	İldeki Atık Akümülatör Geri Kazanım Tesisleri		Geri kazanım Tesislerinde İşlenen Atık Akümülatör Miktarı	
Depo Sayısı	Kapasitesi (ton)		Sayı	Kapasite (ton/yıl)	Miktarı (ton)	%
0	0	59,8	0	0	0	0

16 06 01*: Kurşunlu Akümülatörler için kullanılan atık kodu

Bu Konu hakkında veri olmadığı için Şekil C.18 doldurulamamıştır.

Şekil C.18 – Gümüşhane ilinde Yıllar İtibariyle Atık Akü Toplama ve Geri Kazanım Miktarı (Ton)

(Çevre ve Şehircilik il Müdürlüğü, 2018)

Çizelge C.33 – Gümüşhane İlinde Yıllar İtibariyle Toplanan Atık Akü Miktarı (Kg)

(Atık Yönetimi Uygulaması, 2018)

2013	2014	2015	2016	2017
17891	18201	5784	5300	5.600

Kurşunlu Akümülatörler için kullanılan atık kodu 16 06 01*

Çizelge C.34 - Gümüşhane İlinde Yıllar İtibariyle Toplanan Atık Pil Miktarı (Kg)

(Atık Yönetimi Uygulaması, 2018)

2012	2013	2014	2015	2016	2017
500	345	346	146	274	135

Atık piller için kullanılan atık kodları: 16 06 02*, 16 06 03*, 16 06 04, 16 06 05

C.7. Bitkisel Atık Yağlar

Çizelge C.35 – Gümüşhane İlinde 2017 Yılı İçin Atık Bitkisel Yağlarla İlgili Veriler

(Çevre ve Şehircilik il Müdürlüğü, 2018)

Bitkisel Atık Yağ Ara Depolama Lisansı Verilen Tesis&		Toplanan Bitkisel Atık Yağ Miktarı (ton)&&		Lisans Alan Geri Kazanım Tesis	
Sayı	Kapasitesi (ton)	Kullanılmış Kızartmalık Yağ (20 01 26*)	Kullanım Ömrü Dolmuş Yağlar (20 01 25)	Sayı	Kapasitesi (ton/yıl)
0	-	-	-	-	-

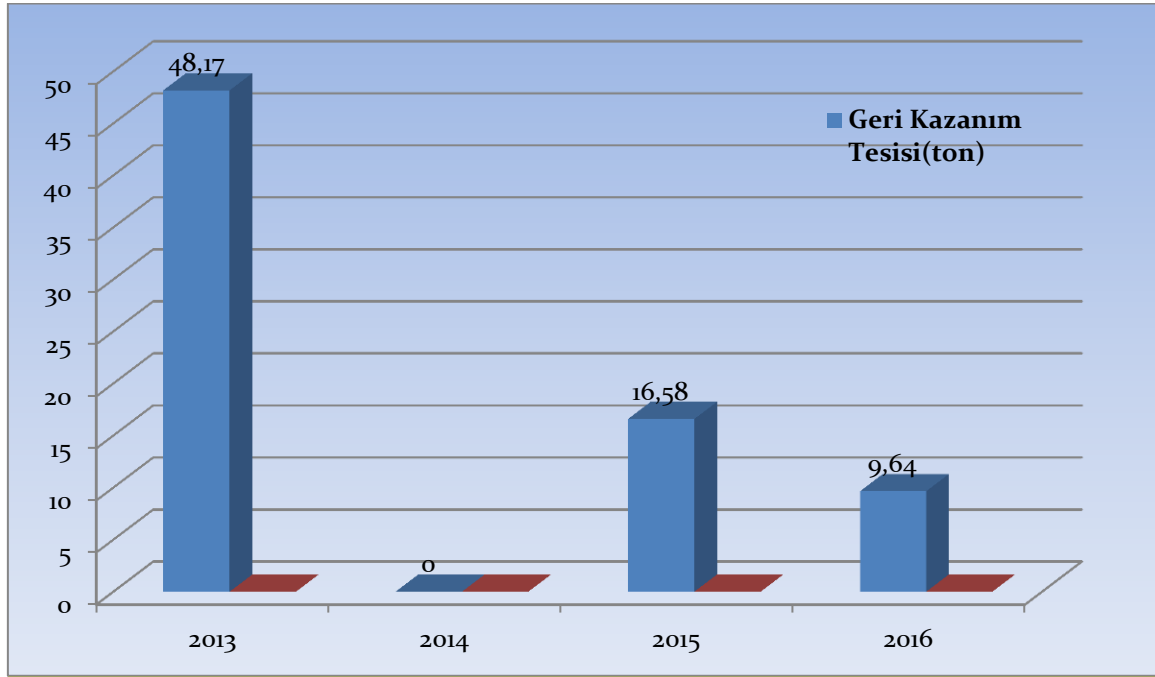
& Bitkisel atık yağlar için 6.6.2015 tarihinden önce verilen Bitkisel Atık Yağ Geçici Depolama İzinleri dahil

&& Atık Yönetim Uygulamasında beyan edilen atık miktarı stok ve tesis içi hariç olarak değerlendirilecektir.

C.8. Ömrünü Tamamlamış Lastikler (ÖTL)

Çizelge C.36 – Gümüşhane İlinde 2017 Yılında Oluşan Ömrünü Tamamlamış Lastikler İle İlgili Veriler
(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)

ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER (ÖTL)								
ÖTL Geçici Depolama Alanı		Geçici Depolama Alanlarındaki ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Geri Kazanım Tesisi		Geri Kazanılan ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Bertaraf Tesisi		Bertaraf Edilen ÖTL Miktarı (ton)
Sayısı	Hacmi (m ³)		Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)		Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)	
0	-	-	-	-	-	-	-	-



Şekil C.19 – Gümüşhane İlinde Geri Kazanım Tesislerine ve Çimento Fabrikalarına Gönderilen Toplam ÖTL Miktarları (Ton/Yıl)
(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016)

Çizelge C.37 – Gümüşhane İlinde Geri Kazanım Tesislerine ve Çimento Fabrikalarına Gönderilen Toplam ÖTL Miktarları (ton/yıl)
(ÇŞİM, 2016)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Geri Kazanım Tesisi	21,390	45,730	48,170	-	16,580	9,640	-
Çimento Fabrikası							

<https://ecbs.cevre.gov.tr/KullaniciIslemleri/Giris> adresine erişim olmadığından rakamlar güncellenememiştir

C.9. Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyalar (AEEE)

Avrupa Birliği'nin 2002/96/EC sayılı Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya Direktifi ile elektrikli ve elektronik eşyaların üretiminde kullanılan tehlikeli maddelerin kullanılmasını yasaklayan 2002/95/EC sayılı elektrikli ve elektronik eşyalarda bazı zararlı maddelerin kullanımının sınırlandırılmasına ilişkin direktiflerin ulusal mevzuatımıza uyumlaştırılması çalışmaları kapsamında "Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Kontrolü Yönetmeliği" hazırlanarak 22.05.2012 tarih ve 28300 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. İlde bu yönetmelik kapsamında herhangi bir çalışma yapılmadığı için Şekil C.20, Şekil C.21 ve Çizelge C.38 boş bırakılmıştır.

Yönetmelik büyük ev eşyaları, küçük ev aletleri, bilişim ve telekomünikasyon ekipmanları, tüketici ekipmanları, aydınlatma ekipmanları, elektrikli ve elektronik aletler (büyük ve sabit sanayi aletleri hariç olmak üzere), oyuncaklar, eğlence ve spor aletleri, tıbbi cihazlar (implantasyon ürünleri ve hastalık bulaşıcı temaslarda bulunan ürünler hariç), izleme ve kontrol aletleri ve otomat sınıflarına dâhil olan elektrikli ve elektronik eşyalar ile elektrik ampulleri ve evsel amaçlı kullanılan aydınlatma gereçlerini kapsamaktadır.

Şekil C.20 - Gümüşhane ilinde 2017 Yılı Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya Toplama Miktarları (ton)

(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)

Şekil C.21 - Gümüşhane ilinde 2017 Yılı AEEE İşleme Tesis Sayıları

(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)

Çizelge C.38 – Gümüşhane ilinde 2017 Yılı AEEE Toplanan ve İşlenen Miktarlar

(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)

Belediyeler Tarafından Oluşturulan AEEE Getirme Merkezleri		AEEE'lerin Toplanması Amacıyla Oluşturulan Aktarma Merkezleri		Getirme Merkezlerinde ve Aktarma Merkezlerinde Biriken AEEE Miktarı (ton)	AEEE İşleme Tesisi		İşlenen AEEE Miktarı (ton)
Sayısı	Hacmi (m ³)	Sayısı	Hacmi (m ³)		Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)	
-	-	-	-	-	-	-	-

C.10. Ömrünü Tamamlamış (Hurda) Araçlar

Çizelge C.39 - Gümüşhane İlinde 2017 Yılı Hurdaya Ayrılan Araç Sayısı

(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)

Oluşturulan ÖTA Teslim Yerleri Sayısı	ÖTA Geçici Depolama Alanı Sayısı	ÖTA İşleme Tesisi Sayısı	İşlenen ÖTA Miktarı (ton)
-	0	0	-

C.11. Tehlikesiz Atıklar

“Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmelik” 05 Temmuz 2008 tarih ve 26927 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Yönetmelik ile atıkların oluşumlarından bertarafına kadar çevre ve insan sağlığına zarar vermeden yönetimlerinin sağlanmasına yönelik genel esaslar belirlenmiştir. Aynı zamanda Yönetmeliğin yürürlüğe girmesi ile Avrupa Birliği mevzuatının ulusal mevzuatımıza uyumlaştırılması sağlanmıştır.

Yönetmelikte “atık”, “üretici”, “sahip”, “yönetim”, “toplama”, “bertaraf” ve “geri kazanım” tanımları yapılmakta, atık yönetimi ilkeleri sıralanmakta, geri kazanım ve bertaraf faaliyetlerini yapan işletmeler için lisans ve kayıt tutma zorunluluğu getirilmekte, atık yönetim maliyetinin finansmanı ile ilgili hükümlere yer verilmektedir. Ayrıca atık kategorileri, atık bertaraf ve geri kazanım faaliyetleri ile 839 atık türü liste olarak verilmiştir.

Söz konusu 839 atık türünden 434 tanesi tehlikesiz atık özelliğindedir. Bu atıklardan tehlikeli atıklar, ambalaj ve evsel atıklar gibi atık türlerinin yönetimine ilişkin usul ve esaslar ilgili Yönetmeliklerle belirlenmiştir. Ancak, üretimden kaynaklanan bazı tehlikesiz atıkların yönetimi boşlukta kalmıştır. Bu aşamada bazı tehlikesiz atıkların çevre ve insan sağlığına zarar vermeden geri kazanım faaliyetlerinin yönetilebilmesi amacıyla Bakanlığımızca “Bazı Tehlikesiz Atıkların Geri Kazanımı Tebliği” hazırlanmış ve 17 Haziran 2011 tarih ve 27967 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Tehlikesiz atıkların düzenli depolama faaliyetleri, 26 Mart 2010 tarih ve 27533 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik” kapsamında yürütülmektedir. Yönetmeliğin Ek-2 kapsamında yapılan analiz sonuçlarına göre atıklar, I. Sınıf, II. Sınıf ya da III. Sınıfı Düzenli Depolama Sahalarında bertarafı sağlanmaktadır.

Türkiye’de tehlikesiz atık statüsünde olan ve miktar olarak oldukça fazla olan demir çelik sektöründen kaynaklanan, cüruf atıkları; Termik santrallerden kaynaklanan, kül atıkları ve daha çok biyolojik arıtma tesislerinden kaynaklanan arıtma çamurları bu atık grubunda değerlendirilmektedir.

Çizelge C.40 – Gümüşhane ilinde 2017 Yılı İçin Sanayi Tesislerinde Oluşan Tehlikesiz Atıkların Toplanma, Taşınma ve Bertaraf Edilmesi İle İlgili Verileri
(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)

Atık Kodu **	YIL						
	Atık Miktarı (ton/yıl)	Geri Kazanım Miktarı (ton/yıl)	Geri Kazanım %' si	Geri Kazanım Yöntemi	Bertaraf Miktarı (ton/yıl)	Bertaraf %' si	Bertaraf Yöntemi
Bu konu hakkında veri bulunmamaktadır.							

* İlde bulunan GFB/Lisanslı Atık İşleme Tesisleri’nin Atık Yönetim Uygulaması/Kütle Denge Raporları kullanılarak doldurulacaktır.

C.11.1 Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları

İlimizde demir çelik sektörü mevcut olmadığından Çizelge oluşturulmamıştır.

C.11.2 Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül

İlimizde termik santral bulunmamaktadır.

C.11.3 Atıksu Arıtma Tesisi Çamurları

Şiran Belediyesi; Atıksu arıtma tesisi faaliyete geçmiştir fakat uzaklaştırılacak ve toprakta kullanılacak kadar çamur oluşmamıştır.

C.12. Tıbbi Atıklar

İlimizde 2014 yılı Kasım ayından bu yana Gümüşhane Belediyesi, sağlık kuruluşlarından kaynaklı tıbbi atıkların toplanması, taşınması, geçici depolanması ve bertaraf edilmesi işlemleri için Aysis Atık Yön. Sis. Tic. Ltd. Şirketi ile anlaşmıştır.

Çizelge C.41 – 2017 Yılında Gümüşhane İli Sınırları İçinde Oluşan Yıllık Tıbbi Atık Miktarı

(Gümüşhane ÇŞİM, 2017)

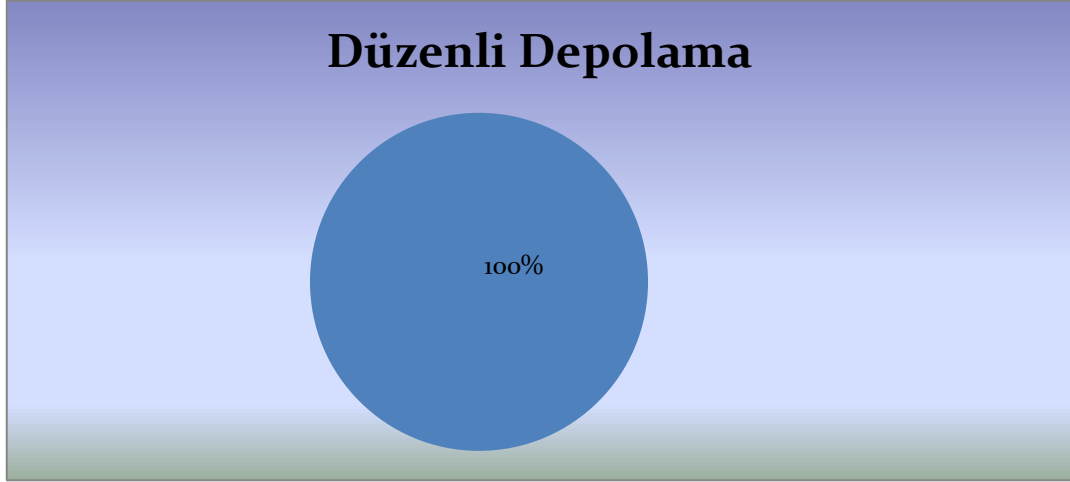
İl/ilçe Belediyesinin Adı	Tıbbi Atık Yönetim Planı		Tıbbi Atıkların Taşınması		Toplanan tıbbi atık miktarı ton/yıl	Bertaraf Yöntemi		Bertaraf Tesisi Sterilizasyon/ Yakma		
	Var	Yok	Özel (araç sayısı)	Kamu		Yakma	Sterilizasyon	Belediyenin	Yetkili Firmanın	Tesisin Bulunduğu İl
Gümüşhane	X		1				X		X	
Kelkit	X		1				X		X	
Kürtün	X		1				X		X	
Köse	X		1				X		X	
Torul	X		1				X		X	
Şiran	X		1				X		X	

*Tıbbi atık taşıma aracı sayısı “adet” olarak belirtilecektir.

Çizelge C.42 - Gümüşhane İlinde Yıllara Göre Tıbbi Atık Miktarı

(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2017)

	2013	2014	2015	2016	2017
Tıbbi Atık Miktarı (kg/yıl)					93,785

C.13. Maden Atıkları**Şekil C.22 – Gümüşhane İlinde 2016 Yılında Madencilikte Proses Atıklarının Bertarafı**

(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2017)

Çizelge C.43 – Gümüşhane İlinde 2017 Yılında Maden Zenginleştirme Tesislerinden Kaynaklanan Atık Miktarı

(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)

Tesis Adı	İşlenen Cevherin Adı	Atık Miktarı (ton/yıl)	Bertaraf Yöntemi	Depolama sınıfı
Koza Altın İşletmeleri A.Ş.	Altın-Gümüş	-----	Düzenli Depolama	2.Sınıf
Yıldız Bakır Madencilik San. A.Ş.	Kurşun-Çinko-Altın		Düzenli Depolama	2.Sınıf
Gümüştaş Madencilik ve Tic. A.Ş.	Kurşun-Çinko-Bakır		Düzenli Depolama	2:Sınıf

C.14. Sonuç ve Değerlendirme

2017 yılında oluşan 93,785 kg tıbbi atık firma tarafından taşınarak, tıbbi atık sterilizasyon tesisinde bertaraf edilmiştir.

Çizelge C.44 – Gümüşhane ilinde bulunan atık işleme tesisi sayısı

(Gümüşhane Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)

Katı Atık Bertaraf Tesisi Sayısı (Belediye)	0
Lisanslı Ambalaj Atığı Toplama Ayırma Tesisi ve Geri Kazanım Tesisi Sayısı	0
Tehlikeli Atık Geri Kazanım Tesisi Sayısı	0
Atık Yağ Geri Kazanım Tesisi Sayısı	0
Bitkisel Atık Yağ Geri Kazanım Tesisi Sayısı	0
Atık Pil ve Akümülatör Geri Kazanım Tesisi Sayısı	0
Ömrünü Tamamlamış Lastik Geri Kazanım Tesisi Sayısı	0
Tıbbi Atık Sterilizasyon Tesisi Sayısı	0
Tehlikesiz Atık Geri Kazanım Tesisi Sayısı	0
Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya İşleme Tesisi Sayısı	0

Kaynaklar

- Gümüşhane Belediyesi,2018
- Şiran Belediyesi,2018
- Torul Belediyesi,2018
- Gümüşhane Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü,2018

Ç. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALARIN ÖNLENMESİ ÇALIŞMALARI

Ç.1. Büyük Endüstriyel Kazalar

Meydana gelen felaketler ve ülkemizde de yaşanan benzer kazalar sonucunda, ülkemizde de "Tehlikeli Maddeleri İçeren Büyük Kaza Risklerinin Kontrolüne İlişkin AB Konsey Direktifi/Seveso II Direktifi"ni Türkiye mevzuatına uyumlaştıran "Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik" 30 Aralık 2013 tarihli ve 28867 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yönetmelik, tehlikeli maddeler bulunduran kuruluşlarda büyük endüstriyel kazaların önlenmesi ve muhtemel kazaların insanlara ve çevreye olan zararlarının en aza indirilmesi amacıyla, yüksek seviyede, etkili ve sürekli korumayı sağlamak için alınması gereken önlemler ile ilgili usul ve esasları belirlemeyi amaçlamaktadır. "Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik" hükümleri, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile müştereken yürütülmektedir. Bildirim maddesi, Yönetmeliğin yayımı tarihinde yürürlüğe girmiş olup, diğer hükümleri 1/1/2016 tarihinde yürürlüğe girecektir. Tehlikeli madde içeren kuruluşlar, öncelikle Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Çevre Bilgi Sistemi altında kurulmuş olan Seveso (BEKRA) Bildirim Sistemi'ne bildirim yapmakla yükümlüdür. Bu bildirimler neticesinde kapsamdaki kuruluşlar ve bunların, alt seviyeli ve üst seviyeli olmak üzere kategorileri belirlenmektedir.

"Büyük Endüstriyel Kazaların Kontrolü Hakkında Yönetmelik" kapsamında Bakanlığımız internet sitesinde bulunan "BEKRA Bildirim Sistemi"nden sorgulama yapılarak Çizelge Ç.45 oluşturulmuştur.

Çizelge C.45 – Gümüşhane ilinde 2017 yılında SEVESO kuruluşlarının sayısı
(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)

KURULUŞ	SAYISI
Alt Seviye	1
Üst Seviye	1
TOPLAM	2

Ç.2. Sonuç ve Değerlendirme

Kaynaklar

BEKRA Bildirim Sistemi

D. DOĞA KORUMA VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK

D.1. Flora

Gümüşhane ili nemli ve ılık Doğu Karadeniz ile yüksek ve kurak Doğu Anadolu iklim kuşağında bulunduğundan farklı bitki topluluklarının gelişmesine ortam hazırlamıştır. İl sınırları içerisinde bulunan ormanlar ve ağaç türleri yayılış bakımından farklılık arz etmektedir. Harşit havzasında birçok bitki türü yaygın olarak bulunmaktadır. En belirgin türler sahile yakın nemi bulunan bölgelerde orman gülü, defne, ayı üzümü, şimşir ve böğürtlendir. Kürtün ilçesinde hâkim ağaç türü ladin ve kayın olmakla birlikte sarıçam, göknar, meşe, kestane, kızılğaç, gürgen ve titrek kavağa da rastlanmaktadır. Torul ilçesinde hâkim ağaç türü sarıçam olmakla birlikte yukarıda sayılan ağaç türlerine de rastlanmaktadır. Şiran, Kelkit ve Köse ilçelerinde bitki çeşitliliği azalmakla birlikte yine de geniş sarıçam ve meşe türleri mevcut ormanlık alanlarda hâkim ağaç türlerini oluşturmaktadır.

Orman ve Su İşleri Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü tarafından “Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Envanter ve İzleme Projesi” ile ülke genelinde biyolojik çeşitlilik çalışmaları başlamıştır. Bu proje ile “Gümüşhane İlinin Karasal ve İç Su Ekosistemleri Biyolojik Çeşitlilik Envanter ve İzleme İş” kapsamında gerekli bütün arazi ve literatür çalışmaları tamamlanmış, Gümüşhane İlinin bütün flora ve fauna zenginliği ortaya koyulmuştur. Bu proje kapsamında yapılan literatür ve arazi çalışmaları sonucunda Gümüşhane İlinde 2569 bitki taksonu tespit edilmiştir. Literatür taramasında 1.863 tür belirlenmiş olup bunlardan 1.627 tanesi arazi çalışmalarında da gözlemlenmiştir. Gümüşhane ilinde tespit edilen türlerden 706 tanesi, il için yeni kayıttır. Gümüşhane’de saptanan toplam endemik sayısı 326 olup, bu endemiklerin 187 tanesi LC kategorisinde yer almakta ve koruma gerektirmemektedir. Toplam 326 endemik taksondan 6 tanesi lokal endemiktir. Endemik ve ender taksonlardan IUCN’e göre 4 tanesi Kritik Tehlikede (CR), 19 tanesi Tehlikede (EN), 27 tanesi Zarar Görebilir (VU), 19 tanesi Tehlike Altına Girebilir (NT), 5 tanesi Az Tehdit Altında (LR) kategorilerinde yer alırken 10 tanesinin durumu bugüne kadar açıklığa kavuşturulmamış olmasına (DD) karşılık bunlar üzerinde çalışmalar devam etmektedir.

Endemizm oranı incelendiğinde, ilde flora açısından bu oranın % 12,7 olduğu tespit edilmiştir.

Çizelge D.46. Gümüşhane İli Flora Türleri

Sıra No	Latince Adı	Türkçe Adı	IUCN	Endemik
1	<i>Abies nordmanniana nordmanniana</i>	Doğu Karadeniz köknarı	NE	-
2	<i>Acantholimon acerosum</i>	Pişikkeveni	NE	-
3	<i>Acantholimon armenum armenum</i>	kurre diken	NE	-
4	<i>Acantholimon caesareum</i>	Köslü keveni	LC	Endemik
5	<i>Acantholimon calvertii</i>	Keşiş kardiken	LC	-
6	<i>Acantholimon caryophyllaceum</i>	kirpidiken	NE	-
7	<i>Acantholimon hypochaerum</i>	Domuz kardiken	NT	Endemik
8	<i>Acantholimon kotschy</i>	Tespah kardiken	VU	Endemik
9	<i>Acantholimon puberulum</i>	Çoban yastığı	NE	-

10	<i>Acantholimon ulicinum</i>	Kardiken	NE	-
11	<i>Acantholimon venustum venustum</i>	Kıralı kirpiotu	NE	-
12	<i>Acanthus dioscoridis dioscoridis</i>	Lokman Ayıpençesi	NE	-
13	<i>Acanthus spinosus</i>	sivri ayıpençesi	NE	-
14	<i>Acer campestre leiocarpum</i>	ova akçaağacı	NE	-
15	<i>Acer campestre campestre</i>	ova akçaağacı	NE	-
16	<i>Acer cappadocicum</i>	Beşparmak ağacı	NE	-
17	<i>Acer heldreichii trautvetteri</i>	balkan akçaağacı	NE	-
18	<i>Acer hyrcanum hyrcanum</i>	Taraklıkağacı	NE	-
19	<i>Acer platanoides</i>	çınar akçaağacı	NE	-
20	<i>Achillea arabica</i>	hanzabel	NE	-
21	<i>Achillea biserrata</i>	aksırıkotu	NE	-
22	<i>Achillea kotschy kotschy</i>	Ayvadana	NE	-
23	<i>Achillea magnifica</i>	Karcıvanı	NT	Endemik
24	<i>Achillea millefolium millefolium</i>	civanperçemi	NE	-
25	<i>Achillea santolinoides wilhelmsii</i>	kardaşkınası	NE	-
26	<i>Achillea schischkinii</i>	Deli civanperçemi	LC	Endemik
27	<i>Achillea setacea</i>	ayvabala	NE	-
28	<i>Achillea sintenisii</i>	Kuruçay perçemi	LC	Endemik
29	<i>Achillea sipikorensis</i>	Sipikor perçemi	LC	Endemik
30	<i>Achillea teretifolia</i>	Beyaz civanperçemi	LC	Endemik
31	<i>Achillea vermicularis</i>	püşan	NE	-
32	<i>Aconitum nasutum</i>	boğanotu	NE	-
33	<i>Aconitum orientale</i>	kurtboğan	NE	-
34	<i>Actaea spicata</i>	domuzüzümü	NE	-
35	<i>Adiantum capillus-veneris</i>	baldırıkara	NE	-
36	<i>Adonis aestivalis aestivalis</i>	Kanavcıotu	NE	-
37	<i>Adonis annua</i>	kanavcıotu	NE	-
38	<i>Adonis cyllenea paryadrica</i>	Horozgülü	DD	Endemik
39	<i>Adonis eriocalycina</i>	kızıl kandamlası	NE	-
40	<i>Adonis flammea</i>	cinlâlesi	NE	-
41	<i>Aegilops geniculata</i>	konbaş	NE	-
42	<i>Aegilops triuncialis triuncialis</i>	üçkılçık	NE	-
43	<i>Aegonychon purpureocaeruleum</i>	göktaşkesen	NE	-
44	<i>Aegopodium podagraria</i>	keçiayağı	NE	-
45	<i>Aethionema arabicum</i>	arap taşçantası	NE	-
46	<i>Aethionema armenum</i>	taşçantası	NE	-
47	<i>Aethionema caespitosum</i>	Demet kayagülü	NT	Endemik
48	<i>Aethionema cordatum</i>	kalpçantası	NE	-
49	<i>Aethionema eunomioides</i>	Kayagülü	LC	Endemik
50	<i>Aethionema grandiflorum sintenisii</i>	koca kayagülü	EN	Endemik
51	<i>Aethionema grandiflorum</i>	koca kayagülü	NE	-
52	<i>Aethionema iberideum</i>	ak kayagülü	NE	-
53	<i>Aethionema membranaceum</i>	etekli kayagülü	NE	-
54	<i>Aethionema oppositifolium</i>	bodur kayagülü	NE	-

55	<i>Aethionema schistosum</i>	Göksun Kayagülü	LC	Endemik
56	<i>Aethionema speciosum speciosum</i>	Som kayagülü	NE	-
57	<i>Aethusa cynapium</i>	it kişnişi	NE	-
58	<i>Agrimonia eupatoria</i>	fıfıkotu	NE	-
59	<i>Agropyron cristatum incanum</i>	otlak ayrığı	NE	-
60	<i>Agropyron cristatum pectinatum</i>	otlak ayrığı	NE	-
61	<i>Agrostemma githago</i>	buğday karamuğu	NE	-
62	<i>Agrostis capillaris capillaris</i>	karahasanotu	NE	-
63	<i>Agrostis gigantea</i>	koca tavusotu	NE	-
64	<i>Agrostis lazica</i>	bodur tavusotu	NE	-
65	<i>Agrostis olympica</i>	ulu tavusotu	NE	-
66	<i>Agrostis stolonifera</i>	tavusotu	NE	-
67	<i>Ailanthus altissima</i>	kokarağaç	NE	-
68	<i>Aira elegantissima elegantissima</i>	tül çiçeği	NE	-
69	<i>Ajuga chamaepitys</i>	Acıgıcı	NE	-
70	<i>Ajuga chamaepitys chia</i>	Acıgıcı	NE	-
71	<i>Ajuga orientalis</i>	dağmayası	NE	-
72	<i>Ajuga reptans</i>	meryemsaçı	NE	-
73	<i>Ajuga salicifolia</i>	sivrimayasıl	NE	-
74	<i>Alcea apterocarpa</i>	Gülhatmi	LC	-
75	<i>Alcea biennis</i>	fatmaanagülü	NE	-
76	<i>Alcea calvertii</i>	Hıraçiçeği	LC	-
77	<i>Alcea hohenackeri</i>	hevur	NE	-
78	<i>Alchemilla abchasica</i>	abaza pençesi	NE	-
79	<i>Alchemilla barbatiflora</i>	beyadiza	NE	-
80	<i>Alchemilla caucasica</i>	kaf şebnemlisi	NE	-
81	<i>Alchemilla daghestanica</i>	dağ pençesi	NE	-
82	<i>Alchemilla dura</i>	balaban pençesi	NE	-
83	<i>Alchemilla ellenbergiana</i>	çayır keltatı	NE	-
84	<i>Alchemilla epipsila</i>	Al şebnemli	NE	-
85	<i>Alchemilla erythropoda</i>	al şebnemli	NE	-
86	<i>Alchemilla gigantodus</i>	Yıldızpençesi	NE	-
87	<i>Alchemilla heterophylla</i>	oyalı keltat	NE	-
88	<i>Alchemilla hirtipedicellata</i>	kılıpençe	NE	-
89	<i>Alchemilla holotricha</i>	Kılıpençe	NE	-
90	<i>Alchemilla minusculiflora</i>	bodur keltat	NE	-
91	<i>Alchemilla mollis</i>	su keltatı	NE	-
92	<i>Alchemilla orthotricha</i>	Dokuztepe	VU	-
93	<i>Alchemilla oxysepala</i>	sivri keltat	NE	-
94	<i>Alchemilla plicatissima</i>	Eteklipençe	NE	-
95	<i>Alchemilla pseudocartalinica</i>	kartal pençesi	NE	-
96	<i>Alchemilla retinervis</i>	damarlı keltat	NE	-
97	<i>Alchemilla sericata</i>	ipek keltatı	NE	-
98	<i>Alchemilla sericea</i>	akpençe	NE	-
99	<i>Alchemilla sintenisii</i>	Supençesi	NT	Endemik

100	<i>Alchemilla smirnovii</i>	Kaya keltatı	NE	-
101	<i>Alchemilla speciosa</i>	Kaya keltatı	NE	-
102	<i>Alchemilla straminea</i>	ılgaz pençesi	NE	-
103	<i>Alchemilla stricta</i>	şebnemli	NE	-
104	<i>Alchemilla surculosa</i>	dere keltatı	NE	-
105	<i>Alchemilla trabzonica</i>	Trabzon pençesi	NE	Endemik
106	<i>Alchemilla transcaucasica</i>	Rize pençesi	NE	-
107	<i>Alchemilla ziganadagensis</i>	Zigana pençesi	VU	Endemik
108	<i>Alisma gramineum</i>	ince çobandüdüğü	NE	-
109	<i>Alisma lanceolatum</i>	kurbağakaşığı	NE	-
110	<i>Alisma plantago-aquatica</i>	çobandüdüğü	NE	-
111	<i>Alkanna orientalis</i>	Sarı sormuk	NE	-
112	<i>Alliaria petiolata</i>	sarmısak hardalı	NE	-
113	<i>Allium ampeloprasum</i>	pırasa	NE	-
114	<i>Allium armenum</i>	Pembe sırim	LC	Endemik
115	<i>Allium atrovioleaceum</i>	lifli körmən	NE	-
116	<i>Allium cardiostemon</i>	yamaç körmən	NE	-
117	<i>Allium decipiens</i>	gelin soğanı	NE	-
118	<i>Allium djimilense</i>	Cimil Soğanı	LC	Endemik
119	<i>Allium flavum tauricum</i>	Sarısoğan	NE	-
120	<i>Allium kunthianum</i>	kuş körmən	NE	-
121	<i>Allium rupestre</i>	taş körmən	NE	-
122	<i>Allium schoenoprasum</i>	peynir sirmosu	NE	-
123	<i>Allium scorodoprasum jajlae</i>	it soğanı	NE	-
124	<i>Allium scorodoprasum scorodoprasum</i>	it soğanı	NE	-
125	<i>Allium scorodoprasum rotundum</i>	it soğanı	NE	-
126	<i>Allium sphaerocephalon</i>	yılan sarmısağı	NE	-
127	<i>Allium szovitsii</i>	yayla körmən	NE	-
128	<i>Allium tauricola</i>	Toros Soğanı	LC	Endemik
129	<i>Allium tchihatschewii</i>	Saklı Soğan	LC	Endemik
130	<i>Allium vineale</i>	sirmo	NE	-
131	<i>Allium zebdanense</i>	çarşak sarmısağı	NE	-
132	<i>Alnus glutinosa glutinosa</i>	Yeykin Kızılağaç	NE	-
133	<i>Alnus glutinosa barbata</i>	Yeykin Kızılağaç	NE	-
134	<i>Alopecurus aequalis</i>	kınalı tilkikuyruğu	NE	-
135	<i>Alopecurus arundinaceus</i>	kamış tilkikuyruğu	NE	-
136	<i>Alopecurus glacialis</i>	yayla tilkikuyruğu	NE	-
137	<i>Alopecurus myosuroides</i>	Tilkikuyruğu	NE	-
138	<i>Alopecurus textilis textilis</i>	saçaklı tilkikuyruğu	NE	-
139	<i>Alopecurus vaginatus</i>	benekli tilkikuyruğu	NE	-
140	<i>Althaea officinalis</i>	deli hatmi	NE	-
141	<i>Alyssoides utriculata</i>	deli kuduzotu	NE	-
142	<i>Alyssum aizoides</i>	Kuduzotu	NE	Endemik
143	<i>Alyssum alyssoides</i>	deliotu	NE	-
144	<i>Alyssum armenum</i>	ağrı kevkəsi	NE	-

145	<i>Alyssum blepharocarpum</i>	Tarla Kevkesi	LC	Endemik
146	<i>Alyssum callichroum</i>	Boz Kuduzotu	LC	-
147	<i>Alyssum contemptum</i>	tarla kevkese	NE	-
148	<i>Alyssum dasycarpum</i>	Boz Kuduzotu	NE	-
149	<i>Alyssum desertorum</i>	dumanotu	NE	-
150	<i>Alyssum gehamense</i>	yayla kuduzotu	NE	-
151	<i>Alyssum hirsutum</i>	Kıllı Kuduzotu	NE	-
152	<i>Alyssum huetii</i>	Tortuk kuduzotu	LC	Endemik
153	<i>Alyssum linifolium linifolium</i>	Çıplak kuduzotu	NE	-
154	<i>Alyssum longistylum</i>	öbek kuduzotu	NE	-
155	<i>Alyssum minutum</i>	gıllık kuduzotu	NE	-
156	<i>Alyssum murale murale</i>	Seki kuduzotu	NE	-
157	<i>Alyssum paphlagonicum</i>	Kokar kuduzotu	LC	Endemik
158	<i>Alyssum pateri</i>	Kanatlı Kevke	NE	-
159	<i>Alyssum peltarioides peltarioides</i>	Sipikor kuduzotu	NE	Endemik
160	<i>Alyssum peltarioides virgatiforme</i>	Sipikor kuduzotu	LC	Endemik
161	<i>Alyssum pseudomouradicum</i>	yoluk kuduzotu	NT	Endemik
162	<i>Alyssum sibiricum</i>	kedidili	NE	-
163	<i>Alyssum simplex</i>	sade kuduzotu	NE	-
164	<i>Alyssum stapfii</i>	acem kuduzotu	NE	-
165	<i>Alyssum strigosum strigosum</i>	dökük kuduzotu	NE	-
166	<i>Alyssum stylare</i>	Dallı kuduzotu	LC	Endemik
167	<i>Alyssum szovitsianum</i>	çar kuduzotu	NE	-
168	<i>Alyssum trichocarpum</i>	Akça Kevke	NE	Endemik
169	<i>Alyssum umbellatum</i>	şışkin kevke	NE	-
170	<i>Alyssum virgatum</i>	Çöp Kuduzotu	NE	Endemik
171	<i>Amaranthus albus</i>	kömüş mancarı	NE	-
172	<i>Amaranthus cruentus</i>	horozibiği	NE	-
173	<i>Amelanchier ovalis integrifolia</i>	kurtağacı	NE	-
174	<i>Amygdalus communis</i>	badem	NE	-
175	<i>Anacamptis pyramidalis</i>	sivrisalep	NE	-
176	<i>Anagallis arvensis</i>	farekulağı	NE	-
177	<i>Anagallis arvensis caerulea</i>	farekulağı	NE	-
178	<i>Anchonium elichrysifolium</i>	Süsün	NE	-
179	<i>Anchusa azurea azurea</i>	sığirdili	NE	-
180	<i>Anchusa leptophylla incana</i>	Ballık	LC	Endemik
181	<i>Anchusa leptophylla leptophylla</i>	Ballık	LC	-
182	<i>Andrachne telephioides</i>	duvarnohutu	NE	-
183	<i>Andromeda polifolia</i>	gelinbohçası	NE	-
184	<i>Androsace albana</i>	arınca	NE	-
185	<i>Androsace armeniaca macrantha</i>	Dağ arıncası	LC	Endemik
186	<i>Androsace intermedia</i>	yoz arınca	NE	-
187	<i>Androsace maxima</i>	tavukkursağı	NE	-
188	<i>Androsace multiscapa</i>	yedi arınca	NE	-
189	<i>Androsace villosa</i>	catili	NE	-

190	<i>Anemone blanda</i>	dağlâlesi	NE	-
191	<i>Anemone caucasica</i>	Kır dağlalesi	NE	-
192	<i>Anemone narcissiflora</i>	mayısçiçeği	NE	-
193	<i>Anemone narcissiflora narcissiflora</i>	mayısçiçeği	NE	-
194	<i>Angelica purpurascens</i>	melekotu	NE	-
195	<i>Angelica sylvestris sylvestris</i>	Kekire	NE	-
196	<i>Antennaria dioica</i>	kediyağı	NE	-
197	<i>Anthemis anthemiformis</i>	Yayla papatyası	VU	Endemik
198	<i>Anthemis armeniaca</i>	Özge papatya	VU	Endemik
199	<i>Anthemis arvensis</i>	tarla papatyası	NE	-
200	<i>Anthemis cretica argaea</i>	Dağ papatyası	NE	-
201	<i>Anthemis cretica umbilicata</i>	Dağ papatyası	VU	-
202	<i>Anthemis cretica albida</i>	Dağ papatyası	LC	-
203	<i>Anthemis cretica pontica</i>	Dağ papatyası	NE	-
204	<i>Anthemis cretica cassia</i>	Dağ papatyası	NE	-
205	<i>Anthericum ramosum</i>	dallı örümcekotu	NE	-
206	<i>Anthoxanthum odoratum alpinum</i>	kokuotu	NE	-
207	<i>Anthriscus kotschy</i>	çahır	NE	-
208	<i>Anthriscus nemorosa</i>	peçek	NE	-
209	<i>Anthyllis vulneraria</i>	Çobangülü	NE	-
210	<i>Apium graveolens</i>	kereviz	NE	-
211	<i>Apium nodiflorum</i>	bendik	NE	-
212	<i>Aquilegia olympica</i>	hasekiküpesi	NE	-
213	<i>Arabidopsis thaliana</i>	fenotu	NE	-
214	<i>Arabis alpina</i>	kazteresi	NE	-
215	<i>Arabis brachycarpa</i>	göl kazteresi	NE	-
216	<i>Arabis hirsuta</i>	tüylü kazteresi	NE	-
217	<i>Arabis nova</i>	tıfıl kazteresi	NE	-
218	<i>Arbutus andrachne</i>	sandal ağacı	NE	-
219	<i>Arceuthobium oxycedri</i>	ardıç güveleği	NE	-
220	<i>Archanthemis marschalliana pectinata</i>	sarı sıgırgözü	NE	-
221	<i>Arctium minus</i>	löşlek	NE	-
222	<i>Arctium platylepis</i>	baldikeni	NE	-
223	<i>Aremonia agrimonoides</i>	kasikotu	NE	-
224	<i>Arenaria rotundifolia</i>	yer kumotu	NE	-
225	<i>Arenaria serpyllifolia leptoclados</i>	tarla kumotu	NE	-
226	<i>Arenaria serpyllifolia</i>	tarla kumotu	NE	-
227	<i>Argyrolobium biebersteinii</i>	acı collik	NE	-
228	<i>Aristolochia bodamae</i>	develiotu	NE	-
229	<i>Aristolochia clematitis</i>	lohusaotu	NE	-
230	<i>Aristolochia pontica</i>	gangırdak	NE	-
231	<i>Arrhenatherum elatius elatius</i>	çayırulafı	NE	-
232	<i>Artemisia squamata</i>	karabenek	NE	-
233	<i>Artemisia absinthium</i>	acı pelin	NE	-
234	<i>Artemisia campestris</i>	kara yavşan	NE	-

235	<i>Artemisia santonicum</i>	deniz yavşanı	NE	-
236	<i>Artemisia splendens</i>	ocak yavşanı	NE	-
237	<i>Artemisia verlotiorum</i>	laz yavşanı	NE	-
238	<i>Artemisia vulgaris</i>	kaba yavşan	NE	-
239	<i>Arthraxon hispidus hispidus</i>	çakılçimi	NE	-
240	<i>Arum elongatum</i>	Yılancücüğü	NE	-
241	<i>Arum hygrophilum euxinum</i>	ayımarlı	NT	Endemik
242	<i>Arum italicum</i>	domuz lahanası	NE	-
243	<i>Arum maculatum</i>	yılanekmeği	NE	-
244	<i>Arum orientale</i>	Yaldıran	NE	-
245	<i>Arum rupicola</i>	dağsorsalı	NE	-
246	<i>Aruncus vulgaris</i>	hoşkeçisakalı	NE	-
247	<i>Arundo donax</i>	kargı	NE	-
248	<i>Asarum europaeum</i>	afşarotu	NE	-
249	<i>Asparagus officinalis</i>	kuşkonmaz	NE	-
250	<i>Asparagus persicus</i>	mereço	NE	-
251	<i>Asperugo procumbens</i>	nevazilotu	NE	-
252	<i>Asperula affinis</i>	gül belumotu	NE	-
253	<i>Asperula arvensis</i>	tarla belumotu	NE	-
254	<i>Asperula glomerata eriantha</i>	sık yumyumotu	NE	-
255	<i>Asperula glomerata glomerata</i>	sık yumyumotu	NE	-
256	<i>Asperula gracilis</i>	çöp belumotu	NE	-
257	<i>Asperula involucrata</i>	akça belumotu	NE	-
258	<i>Asperula orientalis</i>	gökçe belumotu	NE	-
259	<i>Asperula pestalozzae</i>	Has belumotu	LC	Endemik
260	<i>Asperula pontica</i>	kaçkar belumu	NE	-
261	<i>Asperula prostrata</i>	yayvan belumotu	NE	-
262	<i>Asperula stricta latibracteata</i>	Berit Belumotu	LC	Endemik
263	<i>Asperula suavis</i>	Pak belumotu	LR	Endemik
264	<i>Asperula taurina</i>	küçük fevve	NE	-
265	<i>Asphodeline damascena</i>	Çekiçlik	NE	-
266	<i>Asphodeline lutea</i>	sarı çiriş	NE	-
267	<i>Asphodeline tenuior tenuiflora</i>	Tesbihcik	NE	-
268	<i>Asplenium adiantum-nigrum</i>	kara saçakotu	NE	-
269	<i>Asplenium ceterach</i>	dalakotu	NE	-
270	<i>Asplenium onopteris</i>	kalkan eğreltisi	NE	-
271	<i>Asplenium ruta-muraria</i>	duvar saçağı	NE	-
272	<i>Asplenium scolopendrium</i>	geyikdili	NE	-
273	<i>Asplenium septentrionale</i>	devesakalı	NE	-
274	<i>Asplenium trichomanes</i>	saçakotu	NE	-
275	<i>Asplenium x alternifolium</i>	herdemcam	NE	-
276	<i>Asplenium x heufleri</i>	irefe otu	NE	-
277	<i>Aster alpinus</i>	yaylapatı	NE	-
278	<i>Aster amellus ibericus</i>	patçiçeği	NE	-
279	<i>Astragalus acmophyllus</i>	yayla geveni	VU	-

280	<i>Astragalus aduncus</i>	çengel geven	NE	-
281	<i>Astragalus albifolius</i>	Süt geven	VU	Endemik
282	<i>Astragalus alyssoides</i>	alaca geven	NE	-
283	<i>Astragalus angustifolius angustifolius</i>	Keçi Geveni	NE	-
284	<i>Astragalus angustifolius pungens</i>	Keçi Geveni	NE	-
285	<i>Astragalus asciocalyx</i>	külâh geveni	NT	-
286	<i>Astragalus aucheri</i>	kır geveni	NT	-
287	<i>Astragalus baibutensis</i>	Eşek geveni	LC	Endemik
288	<i>Astragalus barba-jovis</i>	öküz geveni	NE	-
289	<i>Astragalus bicolor</i>	hoş geven	LC	-
290	<i>Astragalus brachypterus</i>	kuş geveni	LC	-
291	<i>Astragalus bracteosus</i>	Kırk geven	LC	-
292	<i>Astragalus christianus</i>	Dallı geven	LC	-
293	<i>Astragalus cicer</i>	nohut geveni	NE	-
294	<i>Astragalus cinereus</i>	Buzlu geven	LC	-
295	<i>Astragalus compactus</i>	Guni	LC	-
296	<i>Astragalus condensatus</i>	Sıkgeven	LC	Endemik
297	<i>Astragalus crinitus</i>	Kösegeven	NT	Endemik
298	<i>Astragalus densifolius</i>	Gümüşgeven	LC	-
299	<i>Astragalus densifolius densifolius</i>	Gümüşgeven	LC	-
300	<i>Astragalus fragrans</i>	mis geven	NE	-
301	<i>Astragalus fraxinifolius</i>	batak geveni	NE	-
302	<i>Astragalus galegiformis</i>	köpürtgen geven	NE	-
303	<i>Astragalus globosus</i>	Top geven	NE	Endemik
304	<i>Astragalus glycyphyllos</i>	dev geven	NE	-
305	<i>Astragalus halicacabus</i>	sepet geveni	NE	-
306	<i>Astragalus hamosus</i>	koçboynuzu	NE	-
307	<i>Astragalus hirticalyx</i>	tüylüçanak	NE	-
308	<i>Astragalus hyalolepis</i>	pullu geven	NE	-
309	<i>Astragalus incertus</i>	koçtaşağı	NE	-
310	<i>Astragalus lagopodioides</i>	duvaklı geveni	LC	-
311	<i>Astragalus lagopoides</i>	somgeven	NE	-
312	<i>Astragalus lamarckii</i>	Eğir geveni	LC	Endemik
313	<i>Astragalus lineatus longidens</i>	Patpat	NE	-
314	<i>Astragalus lineatus jildisianus</i>	Patpat	LC	-
315	<i>Astragalus lineatus lineatus</i>	Patpat	NE	-
316	<i>Astragalus lycius</i>	Bozkırmumu	NE	Endemik
317	<i>Astragalus macrocephalus macrocephalus</i>	Sarıponpon	NT	-
318	<i>Astragalus maximus</i>	büyük geven	NE	-
319	<i>Astragalus microcephalus</i>	anadolu kitresi	NE	-
320	<i>Astragalus micropterus</i>	Serçe Geveni	LC	Endemik
321	<i>Astragalus mollis</i>	ahu geveni	NE	-
322	<i>Astragalus noaeus</i>	yeni geven	LC	Endemik
323	<i>Astragalus odoratus</i>	misk geveni	NE	-
324	<i>Astragalus oleifolius</i>	deli geven	NE	-

325	<i>Astragalus onobrychis</i>	korunga geveni	NE	-
326	<i>Astragalus oreades</i>	dağperisi	NE	-
327	<i>Astragalus ornithopodioides</i>	pala geveni	NE	-
328	<i>Astragalus ovatus</i>	Yumurta geveni	DD	-
329	<i>Astragalus pendulus</i>	sırık geveni	NE	-
330	<i>Astragalus pinetorum</i>	Bağadağ geveni	NE	-
331	<i>Astragalus plumosus</i>	tavşantopağı	LC	-
332	<i>Astragalus ponticus</i>	zümra geveni	NE	-
333	<i>Astragalus pseudoutriger</i>	kaplan geveni	NE	-
334	<i>Astragalus psoraloides</i>	Bayburt geveni	NE	-
335	<i>Astragalus strigillosus</i>	sert geven	LC	-
336	<i>Astragalus syringus</i>	Leylak Geveni	NE	Endemik
337	<i>Astragalus tokatensis</i>	Tokat Geveni	LC	Endemik
338	<i>Astragalus trachytrichus</i>	ispir geveni	NE	Endemik
339	<i>Astragalus vexillaris</i>	bayrak geveni	LC	-
340	<i>Astragalus viciifolius</i>	fiğ geveni	NE	-
341	<i>Astragalus viridissimus</i>	Yaşgeven	NE	Endemik
342	<i>Astrantia maxima haradjianii</i>	yıldızca	LC	Endemik
343	<i>Astrantia maxima maxima</i>	yıldızca	NE	-
344	<i>Astrodaucus orientalis</i>	havyıldız	NE	-
345	<i>Asyneuma amplexicaule aucheri</i>	hoşdeğnek	NE	-
346	<i>Asyneuma amplexicaule amplexicaule</i>	hoşdeğnek	NE	-
347	<i>Asyneuma limonifolium pestalozzae</i>	Tavşanekmeği	LC	Endemik
348	<i>Asyneuma lobelioides</i>	bozkırdeğneği	NE	-
349	<i>Asyneuma rigidum sibthorpiatum</i>	Uludeğnek	LC	Endemik
350	<i>Asyneuma rigidum rigidum</i>	Uludeğnek	NE	-
351	<i>Asyneuma virgatum virgatum</i>	Çiçeklideğnek	NE	-
352	<i>Athyrium alpestre</i>	dağyeli	NE	-
353	<i>Athyrium filix-femina</i>	yel eğreltisi	NE	-
354	<i>Atraphaxis spinosa</i>	devekiran	NE	-
355	<i>Atropa belladonna</i>	güzelvratotu	NE	-
356	<i>Aubrieta olympica</i>	Ulu obrizya	EN	Endemik
357	<i>Aurinia rupestris cyclocarpa</i>	Kayaincisi	NT	Endemik
358	<i>Avena fatua fatua</i>	deli yulaf	NE	-
359	<i>Avena sterilis ludoviciana</i>	şifan	NE	-
360	<i>Avena sterilis sterilis</i>	şifan	NE	-
361	<i>Baldellia ranunculoides</i>	sutopuzu	NE	-
362	<i>Ballota nigra</i>	Gripotu	LC	-
363	<i>Ballota nigra nigra</i>	Gripotu	NE	-
364	<i>Ballota rotundifolia</i>	İt nemnemi	LC	Endemik
365	<i>Barbarea auriculata paludosa</i>	Kulaklı Nicarotu	LC	Endemik
366	<i>Barbarea brachycarpa</i>	çatal nicarcık	NE	-
367	<i>Barbarea integrifolia</i>	Göl nicarı	EN	Endemik
368	<i>Barbarea plantaginea</i>	götlezgötü	NE	-
369	<i>Barbarea platycarpa</i>	Öz Nicarotu	DD	Lokal

				Endemik
370	<i>Bassia pilosa</i>	kilateştopu	NE	-
371	<i>Bassia prostrata</i>	yatık ateştopu	NE	-
372	<i>Bellardiochloa polychroa</i>	kurt çimeni	NE	-
373	<i>Bellevalia forniculata</i>	Yağlıca	VU	Endemik
374	<i>Bellevalia paradoxa</i>	aşpenceri	NE	-
375	<i>Bellis perennis</i>	koyungözü	NE	-
376	<i>Berberis crataegina</i>	karamuk	NE	-
377	<i>Berberis vulgaris</i>	kızılkaramuk	NE	-
378	<i>Berteroa mutabilis</i>	delitere	NE	-
379	<i>Berteroa orbiculata</i>	toptere	NE	-
380	<i>Berula erecta</i>	gendeme	NE	-
381	<i>Beta corolliflora</i>	kır pancarı	NE	-
382	<i>Beta trigyna</i>	kır pazısı	NE	-
383	<i>Betula browicziana</i>	Yaylahuşu	NE	Endemik
384	<i>Betula litwinowii</i>	düzük	NE	-
385	<i>Betula pendula</i>	huş ağacı	NE	-
386	<i>Bidens tripartita</i>	üç sukteni	NE	-
387	<i>Bifora radians</i>	gısbana	NE	-
388	<i>Bilacunaria microcarpa</i>	sarunotu	NE	-
389	<i>Bituminaria acaulis</i>	alacüer	NE	-
390	<i>Bituminaria bituminosa</i>	asfaltotu	NE	-
391	<i>Blackstonia perfoliata perfoliata</i>	deli sıra	NE	-
392	<i>Blechnum spicant</i>	tarak eğreltisi	NE	-
393	<i>Blysmus compressus</i>	Yassı Hasırotu	NE	-
394	<i>Bolboschoenus maritimus</i>	sandalyesazı	NE	-
395	<i>Bornmuellera cappadocica</i>	Peri seyyahotu	LC	Endemik
396	<i>Bornmuellerantha aucheri</i>	sadırlı davunotu	NE	-
397	<i>Bothriochloa ischaemum</i>	sakalotu	NE	-
398	<i>Botrychium lunaria</i>	gazaldili	NE	-
399	<i>Brachypodium distachyon</i>	tekkılcan	NE	-
400	<i>Brachypodium pinnatum</i>	tüylü kılcan	NE	-
401	<i>Brachypodium sylvaticum</i>	koru kılcanı	NE	-
402	<i>Briza marcowiczii</i>	çingirdak	NE	-
403	<i>Briza maxima</i>	kuşyüreği	NE	-
404	<i>Briza media</i>	zembilotu	NE	-
405	<i>Briza minor</i>	küçükzembil	NE	-
406	<i>Bromus arvensis</i>	tarla bromu	NE	-
407	<i>Bromus cappadocicus cappadocicus</i>	Peri kılcanı	NE	-
408	<i>Bromus commutatus</i>	çayır bromu	NE	-
409	<i>Bromus diandrus</i>	kılçikotu	NE	-
410	<i>Bromus erectus</i>	dik brom	NE	-
411	<i>Bromus hordeaceus hordeaceus</i>	başakotu	NE	-
412	<i>Bromus intermedius</i>	damiyeotu	NE	-
413	<i>Bromus japonicus japonicus</i>	iyetotu	NE	-

414	<i>Bromus lanceolatus</i>	kılıç bromu	NE	-
415	<i>Bromus pumilio</i>	bodur kılcan	NE	-
416	<i>Bromus racemosus</i>	salkım kılcan	NE	-
417	<i>Bromus scoparius</i>	ibubuk ekini	NE	-
418	<i>Bromus secalinus</i>	çavdar bromu	NE	-
419	<i>Bromus squarrosus</i>	kirpikli damiye	NE	-
420	<i>Bromus sterilis</i>	sağır ilcan	NE	-
421	<i>Bromus tectorum</i>	Kır bromu	NE	-
422	<i>Bromus tomentellus</i>	Bozkır Bromu	NE	-
423	<i>Bromus variegatus variegatus</i>	sarı brom	NE	-
424	<i>Brunnera orientalis</i>	minik göğce	NE	-
425	<i>Bryonia alba</i>	akhaylin	NE	-
426	<i>Bryonia aspera</i>	şeytan şalgamı	NE	-
427	<i>Buglossoides arvensis</i>	tarla taşkeseni	NE	-
428	<i>Bungea trifida</i>	üç kernekotu	NE	-
429	<i>Bunias orientalis</i>	çırşalgamı	NE	-
430	<i>Bunium microcarpum bourgaei</i>	Adol	NE	-
431	<i>Bunium microcarpum microcarpum</i>	Adol	NE	-
432	<i>Bupleurum boissieri</i>	şeytankirpiği	NE	-
433	<i>Bupleurum falcatum polyphyllum</i>	çataltavşan	NE	-
434	<i>Bupleurum falcatum persicum</i>	çataltavşan	NE	-
435	<i>Bupleurum falcatum cernuum</i>	çataltavşan	NE	-
436	<i>Bupleurum gerardii</i>	çalı şeytanı	NE	-
437	<i>Bupleurum papillosum</i>	Tüylü şeytanayağı	LC	Endemik
438	<i>Bupleurum rotundifolium</i>	soluk şeytanayağı	NE	-
439	<i>Bupleurum sulphureum</i>	Ters şeytanayağı	VU	Endemik
440	<i>Butomus umbellatus</i>	bataklıkgülü	NE	-
441	<i>Buxus sempervirens</i>	şimşir	NE	-
442	<i>Calamagrostis arundinacea</i>	kandıraotu	NE	-
443	<i>Calamagrostis canescens</i>	ak kandıraotu	NE	-
444	<i>Calamagrostis pseudophragmites</i>	sazçimi	NE	-
445	<i>Calepina irregularis</i>	top hardal	NE	-
446	<i>Callipeltis cucullaris</i>	nermik	NE	-
447	<i>Callitriche palustris</i>	dilbersacı	NE	-
448	<i>Callitriche stagnalis</i>	göl dilbersacı	NE	-
449	<i>Caltha palustris</i>	lilpar	NE	-
450	<i>Calystegia sepium</i>	çit sarmaşığı	NE	-
451	<i>Calystegia silvatica</i>	bürük	NE	-
452	<i>Camelina hispida</i>	Kıllı ketentere	LC	-
453	<i>Camelina laxa</i>	eğri ketentere	NE	-
454	<i>Camelina rumelica</i>	ketentere	NE	-
455	<i>Campanula alliariifolia</i>	akçan	NE	-
456	<i>Campanula argentea</i>	Gümüşhane çanı	VU	Endemik
457	<i>Campanula aucheri</i>	yayla çanı	NE	-
458	<i>Campanula betulifolia</i>	Çıngırakotu	LC	Endemik

459	<i>Campanula bononiensis</i>	çalı çingırağı	NE	-
460	<i>Campanula collina</i>	çayır çingırağı	NE	-
461	<i>Campanula glomerata hispida</i>	yumak çanı	NE	-
462	<i>Campanula grandis</i>	öküz çingırağı	LC	-
463	<i>Campanula involucrata</i>	sarım çanı	NE	-
464	<i>Campanula lactiflora</i>	kuspida	NE	-
465	<i>Campanula latifolia</i>	çañçiçeğı	NE	-
466	<i>Campanula olympica</i>	orman çanı	NE	-
467	<i>Campanula pontica</i>	tiryal çanı	NE	-
468	<i>Campanula rapunculoides</i>	elmacık	NE	-
469	<i>Campanula saxonorum</i>	İnce çingırak	LC	Endemik
470	<i>Campanula sibirica hohenackeri</i>	kaba çingırak	NE	-
471	<i>Campanula stevenii stevenii</i>	yan çañçiçeğı	NE	-
472	<i>Campanula stricta stricta</i>	Gür çañçiçeğı	NE	-
473	<i>Campanula tridentata</i>	gökçe çañçiçeğı	NE	-
474	<i>Capsella bursa-pastoris</i>	çobançantası	NE	-
475	<i>Cardamine bulbifera</i>	dişlikök	NE	-
476	<i>Cardamine hirsuta</i>	kıllı kodim	NE	-
477	<i>Cardamine impatiens</i>	sultan kodimotu	NE	-
478	<i>Cardamine quinquefolia</i>	hanımgömleğı	NE	-
479	<i>Cardamine raphanifolia acris</i>	çeykodim	NE	-
480	<i>Cardamine tenera</i>	narın köpükotu	NE	-
481	<i>Carduus acanthoides</i>	Küçük kenger	LC	-
482	<i>Carduus acanthoides acanthoides</i>	Küçük kenger	NE	-
483	<i>Carduus adpressus</i>	tomara	NE	-
484	<i>Carduus lanuginosus</i>	Yünlü kangal	LC	Endemik
485	<i>Carduus nutans nutans</i>	Eşek dikenı	NE	-
486	<i>Carduus onopordioides turcicus</i>	Hoşap kangalı	DD	Endemik
487	<i>Carex acuta</i>	bataklıksazı	NE	-
488	<i>Carex acutiformis</i>	çayırsazı	NE	-
489	<i>Carex atrata atrata</i>	karasaparna	NE	-
490	<i>Carex atrata aterrima</i>	karasaparna	NE	-
491	<i>Carex brevicollis</i>	yakalısz	NE	-
492	<i>Carex canescens</i>	hanım saparna	NE	-
493	<i>Carex caucasica</i>	kaf ayakotu	NE	-
494	<i>Carex cespitosa</i>	gür ayakotu	NE	-
495	<i>Carex cilicica</i>	Sarkıksaz	NE	-
496	<i>Carex cuprina</i>	kurusz	NE	-
497	<i>Carex diluta</i>	küpelisz	NE	-
498	<i>Carex distans</i>	sına ayakotu	NE	-
499	<i>Carex divisa</i>	zevzirçimeni	NE	-
500	<i>Carex divulsa</i>	Ayakotu	NE	-
501	<i>Carex echinata</i>	küt ayakotu	NE	-
502	<i>Carex flacca</i>	boz çayırsazı	NE	-
503	<i>Carex halleriana</i>	kaba ayakotu	NE	-

504	<i>Carex hirta</i>	tüylü çayırsazı	NE	-
505	<i>Carex hordeistichos</i>	arpa çayırsazı	NE	-
506	<i>Carex leporina</i>	tülü sazotu	NE	-
507	<i>Carex melanostachya</i>	benli ayakotu	NE	-
508	<i>Carex nigra</i>	kara ayakotu	NE	-
509	<i>Carex orbicularis</i>	teker sazotu	NE	-
510	<i>Carex oreophila</i>	yelsaparna	NE	-
511	<i>Carex pallescens</i>	soluksaparna	NE	-
512	<i>Carex panicea</i>	darı ayakotu	NE	-
513	<i>Carex paniculata szovitsii</i>	Çar Ayakotu	NE	-
514	<i>Carex pendula</i>	salkımsaparna	NE	-
515	<i>Carex pyrenaica</i>	alacasaparna	NE	-
516	<i>Carex remota</i>	nazlısaparna	NE	-
517	<i>Carex riparia</i>	yılan sazotu	NE	-
518	<i>Carex stenophylla stenophylloides</i>	çol ayakotu	NE	-
519	<i>Carex sylvatica sylvatica</i>	merasazı	NE	-
520	<i>Carex umbrosa huetiana</i>	kırk ayakotu	NE	-
521	<i>Carlina biebersteinii</i>	kaya diken	NE	-
522	<i>Carlina corymbosa</i>	kırkbaş diken	NE	-
523	<i>Carlina lanata</i>	keygana	NE	-
524	<i>Carlina oligocephala oligocephala</i>	Domuz diken	NE	-
525	<i>Carlina vulgaris</i>	deli domuzdiken	NE	-
526	<i>Carpinus betulus</i>	gürgen	NE	-
527	<i>Carpinus orientalis</i>	istiriç	NE	-
528	<i>Carthamus lanatus</i>	sarıdiken	NE	-
529	<i>Carum carvi</i>	kimyon	NE	-
530	<i>Carum caucasicum</i>	halal	NE	-
531	<i>Carum leucocoleon</i>	Keraviye	NE	-
532	<i>Carum meifolium</i>	bağdanaz	NE	-
533	<i>Castanea sativa</i>	kestane	NE	-
534	<i>Catabrosa aquatica</i>	çipil	NE	-
535	<i>Catabrosella araratica</i>	ağrı çipilciği	NE	-
536	<i>Catabrosella parviflora calvertii</i>	çipilcik	NE	-
537	<i>Catapodium rigidum</i>	telekotu	NE	-
538	<i>Caucalis platycarpos</i>	kavkal	NE	-
539	<i>Caucasalia macrophylla</i>	kafkasotu	NE	-
540	<i>Celtis australis australis</i>	çitlenbik	NE	-
541	<i>Celtis planchoniana</i>	dahum	NE	-
542	<i>Centaurea aggregata aggregata</i>	Kümedüğme	NE	-
543	<i>Centaurea amaena</i>	Güldüğmesi	LC	Endemik
544	<i>Centaurea armena</i>	Güldüğmesi	LC	Endemik
545	<i>Centaurea carduiformis carduiformis</i>	kavgalaz	LC	-
546	<i>Centaurea carduiformis</i>	kavgalaz	NE	-
547	<i>Centaurea coronopifolia</i>	celebi sarıbaş	NE	-
548	<i>Centaurea glastifolia</i>	kotankıran	NE	-

549	<i>Centaurea helenioides</i>	Döknel sarıbaş	LC	Endemik
550	<i>Centaurea iberica</i>	deligözdikeni	NE	-
551	<i>Centaurea jacea</i>	serçebaşı	NE	-
552	<i>Centaurea oltensis</i>	eğri sarıbaş	LC	Endemik
553	<i>Centaurea polypodiifolia polypodiifolia</i>	akbehmen	NE	-
554	<i>Centaurea pseudoscabiosa pseudoscabiosa</i>	yaman kavgalaz	LC	-
555	<i>Centaurea pulchella</i>	gümüşsüpürge	NE	-
556	<i>Centaurea rhizocalathium</i>	Engin diken	DD	Endemik
557	<i>Centaurea salicifolia abbreviata</i>	rize serçebaşı	NE	-
558	<i>Centaurea solstitialis solstitialis</i>	Çakırdikeni	NE	-
559	<i>Centaurea spectabilis microlopha</i>	turanbaşı	LC	-
560	<i>Centaurea spectabilis spectabilis</i>	turanbaşı	NE	-
561	<i>Centaurea urvillei stepposa</i>	Alakötürüm	NE	-
562	<i>Centaurea urvillei urvillei</i>	Alakötürüm	NE	-
563	<i>Centaurea virgata</i>	acı süpürge	NE	-
564	<i>Centaureum erythraea</i>	kırmızı kantaron	NE	-
565	<i>Centaureum erythraea erythraea</i>	kırmızı kantaron	NE	-
566	<i>Centaureum pulchellum</i>	pembe tukul	NE	-
567	<i>Centaureum tenuiflorum acutiflorum</i>	ince gelindüğmesi	NE	-
568	<i>Centranthus longiflorus longiflorus</i>	mahmuzçiçeği	NE	-
569	<i>Cephalanthera damasonium</i>	ormankuşçuğu	NE	-
570	<i>Cephalanthera longifolia</i>	kuğu salebi	NE	-
571	<i>Cephalanthera rubra</i>	çamçiçeği	NE	-
572	<i>Cephalanthera x schulzei</i>	melez kuğusalebi	NE	-
573	<i>Cephalaria aristata</i>	çoruh pelemiri	NE	-
574	<i>Cephalaria gigantea</i>	dev pelemir	NE	-
575	<i>Cephalaria procera</i>	ganteper	NE	-
576	<i>Cephalaria syriaca</i>	pelemir	NE	-
577	<i>Cerastium armeniacum</i>	Pek boynuzotu	LC	Endemik
578	<i>Cerastium banaticum</i>	hasır boynuzotu	NE	-
579	<i>Cerastium cerastoides</i>	yumak boynuzotu	NE	-
580	<i>Cerastium chlorifolium</i>	parlak boynuzotu	NE	-
581	<i>Cerastium davuricum</i>	koca boynuzotu	NE	-
582	<i>Cerastium dichotomum dichotomum</i>	çatal boynuzotu	NE	-
583	<i>Cerastium dubium</i>	mızrak boynuzotu	NE	-
584	<i>Cerastium fontanum</i>	koru boynuzotu	NE	-
585	<i>Cerastium glomeratum</i>	boynuzotu	NE	-
586	<i>Cerastium gnaphalodes</i>	Dağhiyarı	LC	Endemik
587	<i>Cerastium gracile</i>	küçük boynuzotu	NE	-
588	<i>Cerastium lazicum</i>	Laz boynuzotu	LC	Endemik
589	<i>Cerastium longifolium</i>	taş boynuzotu	NE	-
590	<i>Cerastium perfoliatum</i>	ekin boynuzotu	NE	-
591	<i>Cerastium pumilum</i>	eğri boynuzotu	NE	-
592	<i>Cerastium purpurascens</i>	alaca boynuzotu	NE	-
593	<i>Cerastium semidecandrum</i>	çengel boynuzotu	NE	-

594	<i>Cerasus angustifolia</i>	kızıl kiraz	NE	-
595	<i>Cerasus angustifolia angustifolia</i>	kızıl kiraz	NE	-
596	<i>Cerasus avium</i>	kiraz	NE	-
597	<i>Cerasus incana incana</i>	Dağ Kirazı	NE	-
598	<i>Cerasus mahaleb mahaleb</i>	mahlep	NE	-
599	<i>Ceratocephala falcata</i>	yelotu	NE	-
600	<i>Ceratocephala testiculata</i>	düğün yelotu	NE	-
601	<i>Ceratophyllum demersum</i>	kınlı suboynuzu	NE	-
602	<i>Cerithe glabra</i>	çobansüzeği	NE	-
603	<i>Cerithe minor auriculata</i>	cücegözü	NE	-
604	<i>Chaenorhinum minus anaticum</i>	Ana balıkağzı	LC	Endemik
605	<i>Chaerophyllum astrantiae</i>	yılandokotu	NE	-
606	<i>Chaerophyllum aureum</i>	sarılakotu	NE	-
607	<i>Chaerophyllum crinitum</i>	saçılakotu	NE	-
608	<i>Chaerophyllum macrospermum</i>	iri handokotu	NE	-
609	<i>Chaerophyllum temulum</i>	dallı handok	NE	-
610	<i>Chaiturus marrubiastrum</i>	aslanlık	NE	-
611	<i>Chamaescadium acaule</i>	hamotu	NE	-
612	<i>Chardinia orientalis</i>	çağlaotu	NE	-
613	<i>Cheilanthes persica</i>	paslı eğrelti	NE	-
614	<i>Chelidonium majus</i>	kırlangıçotu	NE	-
615	<i>Chenopodium album album</i>	aksirken	NE	-
616	<i>Chenopodium botrys</i>	kızılback	NE	-
617	<i>Chenopodium foliosum</i>	cülek	NE	-
618	<i>Chenopodium murale</i>	salmanca	NE	-
619	<i>Chesneya elegans</i>	Hoş çesneya	LC	Endemik
620	<i>Chondrilla juncea</i>	karakavuk	NE	-
621	<i>Chorispora tenella</i>	Kokar külünk	NE	-
622	<i>Chrysopogon gryllus gryllus</i>	buzacıotu	NE	-
623	<i>Chrysosplenium dubium</i>	çağançiçeği	NE	-
624	<i>Chrysothesium aureum</i>	anagüvelek	NE	-
625	<i>Chrysothesium stelleroides</i>	anagüvelek	LC	Endemik
626	<i>Cicer anaticum</i>	nakaçe	NE	-
627	<i>Cichorium intybus</i>	hindiba	NE	-
628	<i>Cichorium pumilum</i>	dünek	NE	-
629	<i>Cionura erecta</i>	babrik	NE	-
630	<i>Circaea lutetiana</i>	kankurutan	NE	-
631	<i>Cirsium arvense</i>	köygöçüren	NE	-
632	<i>Cirsium cephalotes</i>	baş kangal	NE	-
633	<i>Cirsium echinus</i>	kirpi kangalı	NE	-
634	<i>Cirsium hypoleucum</i>	vişne kangalı	NE	-
635	<i>Cirsium leucocephalum leucocephalum</i>	hamurkesen	NE	-
636	<i>Cirsium macrobotrys</i>	öküz kangalı	NE	-
637	<i>Cirsium osseticum</i>	garip kangal	NE	-
638	<i>Cirsium pseudopersonata pseudopersonata</i>	Koca kangal	LC	Endemik

639	<i>Cirsium pubigerum caniforme</i>	Dere kangalı	NE	-
640	<i>Cirsium pubigerum glomeratum</i>	Dere kangalı	NE	-
641	<i>Cirsium rhizocephalum sinuatum</i>	bargana	NE	-
642	<i>Cirsium rhizocephalum rhizocephalum</i>	bargana	NE	-
643	<i>Cirsium simplex</i>	Posof kangalı	NE	-
644	<i>Cirsium simplex simplex</i>	Posof kangalı	NE	-
645	<i>Cirsium sommieri</i>	Kazankulpu	LC	Endemik
646	<i>Cirsium subinerme</i>	su kangalı	NE	-
647	<i>Cirsium trachylepis</i>	Kaba kazankulpu	LC	Endemik
648	<i>Cirsium vulgare</i>	yaygın kangal	NE	-
649	<i>Cistus creticus</i>	laden	NE	-
650	<i>Cistus salviifolius</i>	kartli	NE	-
651	<i>Clematis orientalis</i>	köpektutağı	NE	-
652	<i>Clematis vitalba</i>	akasma	NE	-
653	<i>Clematis viticella</i>	yakmuk	NE	-
654	<i>Cleome ornithopodioides</i>	taş saçakgülü	NE	-
655	<i>Clinopodium grandiflorum</i>	kaba fesleğen	NE	-
656	<i>Clinopodium graveolens</i>	filiskin	NE	-
657	<i>Clinopodium menthifolium</i>	yabani oğulotu	NE	-
658	<i>Clinopodium nepeta</i>	kedi fesleğeni	NE	-
659	<i>Clinopodium umbrosum</i>	gölge fesleğeni	NE	-
660	<i>Clinopodium vulgare arundanum</i>	yabani fesleğen	NE	-
661	<i>Clinopodium vulgare</i>	yabani fesleğen	NE	-
662	<i>Clypeola jonthlaspi</i>	akçeotu	NE	-
663	<i>Cnicus benedictus</i>	topdiken	NE	-
664	<i>Cnidium silaifolium orientale</i>	galyobişotu	NE	-
665	<i>Coeloglossum viride</i>	kurbağasalebi	NE	-
666	<i>Colchicum kurdicum</i>	yırtık mahrut	NE	-
667	<i>Colchicum speciosum</i>	şepart	NE	-
668	<i>Colchicum szovitsii</i>	katır çiğdemi	NE	-
669	<i>Colchicum trigynum</i>	üç mahrut	NE	-
670	<i>Colchicum triphyllum</i>	öksüzali	NE	-
671	<i>Colchicum umbrosum</i>	şaşortkovan	NE	-
672	<i>Colutea cilicica</i>	patlangaç	NE	-
673	<i>Coluteocarpus vesicaria vesicaria</i>	patarıkotu	NE	-
674	<i>Conium maculatum</i>	baldıran	NE	-
675	<i>Conringia orientalis</i>	kocatelkari	NE	-
676	<i>Conringia persica</i>	acemtelkari	NE	-
677	<i>Conringia planisiliqua</i>	telkariotu	NE	-
678	<i>Consolida armeniaca</i>	Koca mahmuz	VU	Endemik
679	<i>Consolida glandulosa</i>	Yağlı mahmuz	LC	Endemik
680	<i>Consolida hohenackeri</i>	gök mahmuz	NE	-
681	<i>Consolida olopetala</i>	Çullukotu	LC	Endemik
682	<i>Consolida orientalis</i>	morçiçek	NE	-
683	<i>Convolvulus arvensis</i>	tarla sarmaşığı	NE	-

684	<i>Convolvulus calvertii</i>	hamıza	NE	-
685	<i>Convolvulus cantabrica</i>	çadırçiçeği	NE	-
686	<i>Convolvulus galaticus</i>	Boz sarmaşık	LC	-
687	<i>Convolvulus holosericeus</i>	Gündüzsefası	LC	-
688	<i>Convolvulus lineatus</i>	top yayılğan	NE	-
689	<i>Convolvulus pseudoscammonia</i>	Melez yayılğan	LC	Endemik
690	<i>Conyza bonariensis</i>	çakalotu	NE	-
691	<i>Conyza canadensis</i>	selviotu	NE	-
692	<i>Corallorhiza trifida</i>	kurbağa salebi	NE	-
693	<i>Cornus mas</i>	kızılıcık	NE	-
694	<i>Cornus sanguinea</i>	kiren	NE	-
695	<i>Coronilla scorpioides</i>	akrep burçağı	NE	-
696	<i>Corydalis alpestris</i>	gök kazgagası	NE	-
697	<i>Corydalis caucasica</i>	Çalılarlakuşu	NE	-
698	<i>Corydalis conorhiza</i>	yayla kazgagası	NE	-
699	<i>Corydalis oppositifolia oppositifolia</i>	İpar Kazgası	NE	Endemik
700	<i>Corylus avellana pontica</i>	fındık	NE	-
701	<i>Corylus avellana avellana</i>	fındık	NE	-
702	<i>Cota austriaca</i>	babuçça	NE	-
703	<i>Cota melanoloma melanoloma</i>	kara babuçça	NT	-
704	<i>Cota melanoloma trapezuntica</i>	kara babuçça	NT	Endemik
705	<i>Cota tinctoria pallida</i>	boyacı papatyası	NE	-
706	<i>Cota tinctoria tinctoria</i>	boyacı papatyası	NE	-
707	<i>Cota triumfettii</i>	yamaç papatyası	NE	-
708	<i>Cotoneaster integerrimus</i>	garagat	NE	-
709	<i>Cotoneaster nummularius</i>	dağ muşmulası	NE	-
710	<i>Cousinia aucheri</i>	İnce kızan	EN	Endemik
711	<i>Cousinia bicolor</i>	Alacakızan	LC	Endemik
712	<i>Cousinia canescens</i>	kızandiken	NE	-
713	<i>Cousinia decolorans</i>	Soluk kızan	LC	Endemik
714	<i>Cousinia eriocephala</i>	Yünlü kızan	LC	Endemik
715	<i>Crambe orientalis</i>	Akyumak	NE	-
716	<i>Crataegus microphylla</i>	kocakarı armudu	NE	-
717	<i>Crataegus monogyna</i>	yemişen	NE	-
718	<i>Crataegus orientalis</i>	Alıç	NE	-
719	<i>Crataegus rhipidophylla rhipidophylla</i>	kızılıcırık	NE	-
720	<i>Crataegus tanacetifolia</i>	Kotanalıcı	LC	Endemik
721	<i>Crataegus x sinaica</i>	çöl alıcı	NE	-
722	<i>Crepis armena</i>	Dağ kıskısı	LC	Endemik
723	<i>Crepis bupleurifolia</i>	Has Kıskıs	LC	Endemik
724	<i>Crepis conyzifolia</i>	kuzey kıskısı	NE	-
725	<i>Crepis dioritica</i>	Kaya kıskısı	LC	Endemik
726	<i>Crepis foetida rhoeadifolia</i>	kohum	NE	-
727	<i>Crepis micrantha</i>	yedi kıskıs	NE	-
728	<i>Crepis paludosa</i>	su kıskısı	NE	-

729	<i>Crepis pulchra pulchra</i>	zarif kıskısı	NE	-
730	<i>Crepis sahendi</i>	azeri kıskısı	NE	-
731	<i>Crepis sancta</i>	yaban kıskısı	NE	-
732	<i>Crepis setosa</i>	kılçıklı kıskıs	NE	-
733	<i>Crepis willdenowii</i>	boz kıskıs	NE	-
734	<i>Crocus aërius</i>	Laz çiğdemi	VU	Endemik
735	<i>Crocus ancyrensis</i>	Ankara çiğdemi	LC	Endemik
736	<i>Crocus biflorus tauri</i>	ikiz çiğdem	NE	-
737	<i>Crocus kotschyanus suworowianus</i>	Gezgin çiğdem	NE	-
738	<i>Crocus scharojanii</i>	Yaylakovan	VU	-
739	<i>Crocus speciosus ilgazensis</i>	Çayır çiğdemi	NE	Endemik
740	<i>Crocus speciosus</i>	Çayır çiğdemi	VU	-
741	<i>Crocus vallicola</i>	hozmançuk	NE	-
742	<i>Crucianella exasperata</i>	yayla haçotu	NE	-
743	<i>Crucianella gilanica</i>	haçotu	NE	-
744	<i>Cruciata laevipes</i>	sarılıkot	NE	-
745	<i>Cruciata taurica</i>	kırım güzeli	NE	-
746	<i>Crupina crupinastrum</i>	gelindöndüren	NE	-
747	<i>Crupina vulgaris</i>	kır gelindöndüreni	NE	-
748	<i>Crypsis schoenoides</i>	bakakotu	NE	-
749	<i>Cuscuta campestris</i>	kâfırşacı	NE	-
750	<i>Cuscuta epithymum</i>	cinsacı	NE	-
751	<i>Cuscuta europaea</i>	bostanbozan	NE	-
752	<i>Cyanus depressus</i>	gökbaş	NE	-
753	<i>Cyanus segetum</i>	gelintacı	NE	-
754	<i>Cyanus triumfettii</i>	deli kapele	NE	-
755	<i>Cyclamen coum</i>	yersomunu	NE	-
756	<i>Cyclamen parviflorum</i>	Filizki	LC	Endemik
757	<i>Cydonia oblonga</i>	ayva	NE	-
758	<i>Cymbocarpum wiedemannii</i>	tüysüz aşotu	LC	Endemik
759	<i>Cymbolaena griffithii</i>	boz kısaayaklı	NE	-
760	<i>Cynanchum acutum acutum</i>	bacırgan	NE	-
761	<i>Cynodon dactylon villosus</i>	köpekdişi	NE	-
762	<i>Cynodon dactylon dactylon</i>	köpekdişi	NE	-
763	<i>Cynoglossum creticum</i>	pisiktetiği	NE	-
764	<i>Cynoglossum montanum</i>	dağ köpek dili	NE	-
765	<i>Cynoglossum officinale</i>	göz pıtrağı	NE	-
766	<i>Cynosurus cristatus</i>	tarakotu	NE	-
767	<i>Cynosurus echinatus</i>	top tarakotu	NE	-
768	<i>Cyperus esculentus</i>	abdülaziz	NE	-
769	<i>Cyperus glaber</i>	kösnöotu	NE	-
770	<i>Cyperus longus</i>	karatopalak	NE	-
771	<i>Cyperus michelianus</i>	hasırotu	NE	-
772	<i>Cyperus rotundus</i>	topalak	NE	-
773	<i>Cyperus serotinus</i>	gelgit hasırı	NE	-

774	<i>Cystopteris fragilis</i>	gevrek eğrelti	NE	-
775	<i>Cytisus pygmaeus</i>	cüce keçitırılı	NE	-
776	<i>Dactylis glomerata</i>	domuzayrığı	NE	-
777	<i>Dactylis glomerata hispanica</i>	domuzayrığı	NE	-
778	<i>Dactyloctenium aegyptium</i>	yıldızçimi	NE	-
779	<i>Dactylorhiza euxina</i>	laz salebi	NE	-
780	<i>Dactylorhiza iberica</i>	kırım salebi	NE	-
781	<i>Dactylorhiza osmanica osmanica</i>	Osmanlı Salebi	LC	Endemik
782	<i>Dactylorhiza osmanica anatolica</i>	Osmanlı Salebi	LC	Endemik
783	<i>Dactylorhiza romana romana</i>	elçik	NE	-
784	<i>Dactylorhiza romana georgica</i>	elçik	NE	-
785	<i>Dactylorhiza saccifera</i>	keseli salep	NE	-
786	<i>Dactylorhiza umbrosa</i>	gövdeli salep	NE	-
787	<i>Dactylorhiza urvilleana urvilleana</i>	balkaymak	NE	-
788	<i>Danthonia decumbens</i>	bodur deveotu	NE	-
789	<i>Daphne glomerata</i>	ezentere	NE	-
790	<i>Daphne mezereum</i>	kirkat	NE	-
791	<i>Daphne oleoides</i>	gövçek	NE	-
792	<i>Daphne oleoides oleoides</i>	gövçek	NE	-
793	<i>Daphne pontica</i>	sırımağı	NE	-
794	<i>Datisca cannabina</i>	renkotu	NE	-
795	<i>Datura stramonium</i>	boru çiçeğı	NE	-
796	<i>Daucus carota</i>	yabani havuç	NE	-
797	<i>Delphinium albiflorum</i>	ak hezaren	NE	-
798	<i>Delphinium crispulum</i>	Toros hezaren	NE	-
799	<i>Delphinium dasystachyon</i>	kirli hezaren	LC	Endemik
800	<i>Delphinium formosum</i>	Gür hezaren	LC	-
801	<i>Deschampsia caespitosa</i>	çayırşacı	NE	-
802	<i>Deschampsia flexuosa</i>	eğri çayırşacı	NE	-
803	<i>Descurainia kochii</i>	aksotu	NE	-
804	<i>Descurainia sophia</i>	sadırotu	NE	-
805	<i>Dianthus calocephalus</i>	güzel karanfil	NE	-
806	<i>Dianthus carmelitarum</i>	Samsu	LC	Endemik
807	<i>Dianthus carthusianorum</i>	dağ karanfili	NE	-
808	<i>Dianthus crinitus crinitus</i>	Uzunçanak	NE	-
809	<i>Dianthus floribundus</i>	kırk karanfil	NE	-
810	<i>Dianthus liboschitzianus</i>	köse karanfil	NE	-
811	<i>Dianthus micranthus</i>	kır karanfili	NE	-
812	<i>Dianthus multicaulis</i>	taş karanfili	NE	-
813	<i>Dianthus orientalis</i>	yar karanfili	NE	-
814	<i>Dianthus strictus gracilior</i>	dimisok	NE	-
815	<i>Dianthus zederbaueri</i>	er karanfil	LC	Endemik
816	<i>Dianthus zonatus hypochlorus</i>	kaya karanfili	NE	-
817	<i>Digitalis ferruginea ferruginea</i>	arıkovanı	NE	-
818	<i>Digitalis ferruginea schischkinii</i>	arıkovanı	NE	-

819	<i>Digitalis lamarckii</i>	Yüksükotu	LC	Endemik
820	<i>Digitaria ischaemum</i>	çatalotu	NE	-
821	<i>Digitaria sanguinalis</i>	kızıl çatalotu	NE	-
822	<i>Diospyros lotus</i>	hırnik	NE	-
823	<i>Dipsacus laciniatus</i>	fesçitarağı	NE	-
824	<i>Dipsacus pilosus</i>	fesçisüpürgesi	NE	-
825	<i>Doronicum balansae</i>	Rize kaplanotu	NE	Endemik
826	<i>Doronicum macrolepis</i>	Koca Kaplanotu	LC	Endemik
827	<i>Doronicum orientale</i>	kaplanotu	NE	-
828	<i>Dorycnium graecum</i>	ak kaplanotu	NE	-
829	<i>Dorycnium pentaphyllum herbaceum</i>	Zehirli yonca	NE	-
830	<i>Draba bruniifolia</i>	Kaya dolaması	LC	-
831	<i>Draba bruniifolia bruniifolia</i>	Kaya dolaması	NE	-
832	<i>Draba heterocoma</i>	tüylü dolama	NE	-
833	<i>Draba hispida</i>	kıllı dolama	NE	-
834	<i>Draba huetii</i>	çayır dolaması	NE	-
835	<i>Draba muralis</i>	ak dolama	NE	-
836	<i>Draba nemorosa</i>	orman dolaması	NE	-
837	<i>Draba nuda</i>	cıbil dolama	NE	-
838	<i>Draba polytricha</i>	rize dolaması	NE	-
839	<i>Draba rigida</i>	Diri dolama	NE	-
840	<i>Draba sibirica</i>	sibirya dolaması	NE	-
841	<i>Draba siliquosa</i>	yıldız dolama	NE	-
842	<i>Draba verna</i>	çırçırotu	NE	-
843	<i>Drosera rotundifolia</i>	Güneşgülü	NE	-
844	<i>Dryopteris caucasica</i>	kafkas piluncu	NE	-
845	<i>Dryopteris dilatata</i>	ayu piluncu	NE	-
846	<i>Dryopteris expansa</i>	parpa piluncu	NE	-
847	<i>Dryopteris filix-mas</i>	erkek eğrelti	NE	-
848	<i>Dryopteris pseudomas</i>	yayla piluncu	NE	-
849	<i>Dryopteris x initialis</i>	melez pilunç	NE	-
850	<i>Echinaria capitata</i>	dikenbaşotu	NE	-
851	<i>Echinochloa crus-galli</i>	darıcan	NE	-
852	<i>Echinophora chrysantha</i>	Yıldız Çördüğü	NE	Endemik
853	<i>Echinops orientalis</i>	dağşekeri	NE	-
854	<i>Echinops ossicus</i>	orman topuzu	NE	-
855	<i>Echinops pungens pungens</i>	Bongıl	NE	-
856	<i>Echinops ritro</i>	topuz	NE	-
857	<i>Echinops sphaerocephalus sphaerocephalus</i>	Şeytan Arabası	NE	-
858	<i>Echium italicum</i>	kurtkuyruğu	NE	-
859	<i>Echium orientale</i>	Akşamşavkı	LC	Endemik
860	<i>Echium plantagineum</i>	kırkbatıran	NE	-
861	<i>Echium vulgare</i>	engerek otu	NE	-
862	<i>Elaeagnus angustifolia</i>	iğde	NE	-
863	<i>Elaeagnus rhamnoides</i>	çıçırgan	NE	-

864	<i>Eleocharis palustris</i>	delisaz	NE	-
865	<i>Eleocharis quinqueflora</i>	seyreksaz	NE	-
866	<i>Eleutherospermum cicutarium</i>	kaba kereviz	NE	-
867	<i>Elymus caninus</i>	orman buğdayı	NE	-
868	<i>Elymus hispidus hispidus</i>	elimotu	NE	-
869	<i>Elymus hispidus barbulator</i>	elimotu	NE	-
870	<i>Elymus hispidus</i>	elimotu	NE	-
871	<i>Elymus lazicus</i>	Yayla buğdayı	VU	Endemik
872	<i>Elymus longearistatus</i>	Kaya buğdayı	VU	-
873	<i>Elymus nodosus caespitosus</i>	Düğmeli Buğday	NE	-
874	<i>Elymus pycnanthus</i>	kumçaydan	NE	-
875	<i>Eminium rauwolfii rauwolfii</i>	Yılanbacağı	NE	-
876	<i>Ephedra distachya distachya</i>	Denizüzümü	NE	-
877	<i>Epilobium algidum</i>	oğulyakısı	NE	-
878	<i>Epilobium anagallidifolium</i>	yayla yakısı	NE	-
879	<i>Epilobium anatolicum prionophyllum</i>	ana yakısı	NE	-
880	<i>Epilobium angustifolium</i>	yakıotu	NE	-
881	<i>Epilobium dodonaei</i>	çayırgülü	NE	-
882	<i>Epilobium gemmascens</i>	sulu yakıotu	NE	-
883	<i>Epilobium hirsutum</i>	hasanhüseyin çiçeği	NE	-
884	<i>Epilobium minutiflorum</i>	körpe yakıotu	NE	-
885	<i>Epilobium montanum</i>	dağyakısı	NE	-
886	<i>Epilobium ponticum</i>	garapil	NE	-
887	<i>Epilobium stevenii</i>	acemyakısı	NE	-
888	<i>Epilobium tetragonum tournefortii</i>	ezberyakısı	NE	-
889	<i>Epilobium tetragonum lamyi</i>	ezberyakısı	NE	-
890	<i>Epilobium tetragonum tetragonum</i>	ezberyakısı	NE	-
891	<i>Epimedium pinnatum colchicum</i>	Keşişkulahı	NE	-
892	<i>Epimedium pubigerum</i>	tekeotu	NE	-
893	<i>Epipactis helleborine</i>	bindallıçiçeği	NE	-
894	<i>Epipactis microphylla</i>	minikbindallı	NE	-
895	<i>Epipactis persica</i>	acem danakıranı	NE	-
896	<i>Epipactis pontica</i>	İnce bindallı	LC	-
897	<i>Epipactis tremolsii</i>	türkbındallısı	NE	-
898	<i>Epipogium aphyllum</i>	cazı salebi	NE	-
899	<i>Equisetum arvense</i>	atkuyruğu	NE	-
900	<i>Equisetum fluviatile</i>	kırkboğum	NE	-
901	<i>Equisetum hyemale</i>	ulamotu	NE	-
902	<i>Equisetum palustre</i>	kırkbacak	NE	-
903	<i>Equisetum telmateia</i>	deredoruk	NE	-
904	<i>Eragrostis cilianensis</i>	meşe yulaı	NE	-
905	<i>Eragrostis minor</i>	bodur yulaı	NE	-
906	<i>Eremogone acutisepala</i>	eğın kumotu	LC	Endemik
907	<i>Eremogone armeniaca</i>	özge kumotu	LC	Endemik
908	<i>Eremogone cucubaloides</i>	çayır kumotu	NE	-

909	<i>Eremogone gypsophiloides</i>	çöven kumotu	NE	-
910	<i>Eremogone ledebouriana</i>	iğne kumotu	LC	Endemik
911	<i>Eremogone lychnidea</i>	topaç kumotu	NE	-
912	<i>Eremogone pseudacantholimon</i>	kirpi kumotu	LC	Endemik
913	<i>Eremogone scariosa</i>	gümüş kumotu	EN	Endemik
914	<i>Eremopoa altaica</i>	dağ salkımı	NE	-
915	<i>Eremopoa persica</i>	acem salkımı	NE	-
916	<i>Eremopyrum distans</i>	kıl tarağı	NE	-
917	<i>Eremopyrum orientale</i>	acem tarağı	NE	-
918	<i>Eremopyrum triticeum</i>	hanım tarağı	NE	-
919	<i>Eremostachys moluccelloides</i>	benlisultan	NE	-
920	<i>Eremurus spectabilis</i>	çiriş	NE	-
921	<i>Erica arborea</i>	funda	NE	-
922	<i>Erica spiculifolia</i>	çırpıntı	NE	-
923	<i>Erigeron acris</i>	mavi şifaotu	NE	-
924	<i>Erigeron acris pycnotrichus</i>	mavi şifaotu	NE	-
925	<i>Erigeron caucasicus caucasicus</i>	kaf şifaotu	NE	-
926	<i>Erigeron caucasicus venustus</i>	kaf şifaotu	NE	-
927	<i>Erigeron nigromontanus</i>	tarla şifaotu	NE	-
928	<i>Eriophorum latifolium</i>	pambıkotu	NE	-
929	<i>Eriophorum vaginatum</i>	bataklıkkeni	NE	-
930	<i>Erodium absinthoides latifolium</i>	Yavşan iğneliği	NE	Endemik
931	<i>Erodium absinthoides</i>	Yavşan iğneliği	NE	-
932	<i>Erodium acaule</i>	leylekgagası	NE	-
933	<i>Erodium amanum</i>	Hatay iğneliği	LC	Endemik
934	<i>Erodium ciconium</i>	kocakarıiğnesi	NE	-
935	<i>Erodium cicutarium cicutarium</i>	iğnelik	NE	-
936	<i>Erodium hendrikii</i>	Güçük iğnelik	CR	Lokal Endemik
937	<i>Erodium hoefftianum</i>	eşek iğneliği	NE	-
938	<i>Eruca vesicaria</i>	roka	NE	-
939	<i>Eryngium billardierei</i>	hıyarok	NE	-
940	<i>Eryngium bithynicum</i>	Çakırotu	LC	Endemik
941	<i>Eryngium campestre</i>	kırsenet	NE	-
942	<i>Eryngium giganteum</i>	boğadiken	NE	-
943	<i>Erysimum crassipes</i>	zarifeotu	NE	-
944	<i>Erysimum cuspidatum</i>	kuyruklu zarife	NE	-
945	<i>Erysimum leptocarpum</i>	Ovit zarifesi	NE	-
946	<i>Erysimum leucanthemum</i>	bayır zarifesi	NE	-
947	<i>Erysimum pulchellum</i>	kaba zarife	NE	-
948	<i>Erysimum sintenisianum</i>	Çatal zarife	NE	Endemik
949	<i>Erysimum szowitsianum</i>	çar zarifesi	EN	-
950	<i>Erysimum uncinatifolium</i>	Dadaş zarifeotu	LC	Endemik
951	<i>Euclidium syriacum</i>	fındık hardalı	NE	-
952	<i>Euonymus europaeus</i>	iğcik ağacı	NE	-

953	<i>Euonymus latifolius latifolius</i>	İşyanotu	NE	-
954	<i>Euonymus latifolius cauconis</i>	İşyanotu	LC	Endemik
955	<i>Eupatorium cannabinum</i>	koyuntırpağı	NE	-
956	<i>Euphorbia amygdaloides</i>	Zerana	NE	-
957	<i>Euphorbia anacampseros anacampseros</i>	Sütlüağı	LC	Endemik
958	<i>Euphorbia chamaesyce</i>	şebrem	NE	-
959	<i>Euphorbia condylocarpa</i>	gijeletri	NE	-
960	<i>Euphorbia denticulata</i>	karasütlük	NE	-
961	<i>Euphorbia djimilensis</i>	Cimil sütleğeni	LC	Endemik
962	<i>Euphorbia eriophora</i>	şiremara	NE	-
963	<i>Euphorbia esula tommasiniana</i>	eşek sütleğeni	NE	-
964	<i>Euphorbia falcata falcata</i>	Eğri sütleğeni	NE	-
965	<i>Euphorbia helioscopia</i>	feribanotu	NE	-
966	<i>Euphorbia herniariifolia glaberrima</i>	Boncuk sütleğeni	NE	-
967	<i>Euphorbia herniariifolia herniariifolia</i>	Boncuk sütleğeni	NE	-
968	<i>Euphorbia iberica</i>	gaşıl	NE	-
969	<i>Euphorbia macroceras</i>	koru sütleğeni	NE	-
970	<i>Euphorbia macroclada</i>	neblul	NE	-
971	<i>Euphorbia oblongifolia</i>	haladiza	NE	-
972	<i>Euphorbia orientalis</i>	gezer sütleğeni	NE	-
973	<i>Euphorbia peplis</i>	kıyı sütleğeni	NE	-
974	<i>Euphorbia peplus minima</i>	bahçe sütleğeni	NE	-
975	<i>Euphorbia peplus peplus</i>	bahçe sütleğeni	NE	-
976	<i>Euphorbia petrophila</i>	Taş Sütleğeni	NE	-
977	<i>Euphorbia platyphyllos</i>	koca sütleğeni	NE	-
978	<i>Euphorbia rigida</i>	sütleğeni	NE	-
979	<i>Euphorbia squamosa</i>	hemşin sütleğeni	NE	-
980	<i>Euphorbia szovitsii kharputensis</i>	urus sütleğeni	NE	-
981	<i>Euphorbia szovitsii szovitsii</i>	urus sütleğeni	NE	-
982	<i>Euphrasia hirtella</i>	yayla gözotu	NE	-
983	<i>Euphrasia juzepczukii</i>	ağrı gözotu	NE	-
984	<i>Euphrasia lebardensis</i>	yamaç gözotu	NE	-
985	<i>Euphrasia minima</i>	Gözlükkıran	LR	-
986	<i>Euphrasia pectinata</i>	gözotu	NE	-
987	<i>Euphrasia petiolaris</i>	mercan gözotu	NE	-
988	<i>Euphrasia rostkoviana rostkoviana</i>	güzel gözlükotu	NE	-
989	<i>Euphrasia sevanensis</i>	dağ gözotu	NE	-
990	<i>Eutrema parvulum</i>	tuz hardalı	NE	-
991	<i>Fagus orientalis</i>	kayın	NE	-
992	<i>Falcaria vulgaris</i>	orakotu	NE	-
993	<i>Ferula communis communis</i>	Atkasnağı	NE	-
994	<i>Ferula orientalis</i>	Kıngor	NE	-
995	<i>Ferula szowitziana</i>	çakşır	NE	-
996	<i>Ferulago galbanifera</i>	gümüş kişniş	NE	-
997	<i>Ferulago pauciradiata</i>	Etekli kişniş	LC	Endemik

998	<i>Ferulago platycarpa</i>	Çelebi kişnişi	LC	Endemik
999	<i>Ferulago setifolia</i>	kıl kişniş	NE	-
1000	<i>Festuca airoides</i>	tül yumağı	NE	-
1001	<i>Festuca amethystina</i>	Zigana yumağı	LC	-
1002	<i>Festuca anatolica borealis</i>	Kaçimi	LC	Endemik
1003	<i>Festuca arundinacea</i>	kamış yumağı	NE	-
1004	<i>Festuca callieri callieri</i>	Çarşakyumağı	NE	-
1005	<i>Festuca chalcophaea chalcophaea</i>	Kara yumak	NE	-
1006	<i>Festuca chalcophaea euryphylla</i>	Kara yumak	NE	-
1007	<i>Festuca djimilensis</i>	Cimil yumağı	NE	-
1008	<i>Festuca drymeja</i>	çalı yumağı	NE	-
1009	<i>Festuca gigantea</i>	koca yumak	NE	-
1010	<i>Festuca lazistanica lazistanica</i>	Laz yumağı	NE	Endemik
1011	<i>Festuca oreophila</i>	parlak yumak	NE	-
1012	<i>Festuca pratensis</i>	çayır yumağı	NE	-
1013	<i>Festuca valesiaca</i>	meşe yumağı	NE	-
1014	<i>Festuca woronowii</i>	Yayla yumağı	LC	-
1015	<i>Festuca woronowii woronowii</i>	Yayla yumağı	NE	-
1016	<i>Festuca xenophontis</i>	-	EN	Lokal Endemik
1017	<i>Festuca ziganensis</i>	Kop yumağı	LC	Endemik
1018	<i>Fibigia clypeata</i>	sikkeotu	NE	-
1019	<i>Fibigia macrocarpa</i>	koca sikkeotu	NE	-
1020	<i>Ficus carica carica</i>	incir	NE	-
1021	<i>Filago arvensis</i>	keçeotu	NE	-
1022	<i>Filago pyramidata</i>	ateşpamuğu	NE	-
1023	<i>Filipendula ulmaria</i>	çayırkırâlıçesi	NE	-
1024	<i>Filipendula vulgaris</i>	çayırmelikesi	NE	-
1025	<i>Foeniculum vulgare</i>	rezene	NE	-
1026	<i>Fragaria vesca</i>	dağ çileği	NE	-
1027	<i>Frangula dodonei</i>	barutağacı	NE	-
1028	<i>Fraxinus angustifolia oxycarpa</i>	sivri dişbudak	NE	-
1029	<i>Fritillaria caucasica</i>	kaf lâlesi	NE	-
1030	<i>Fritillaria crassifolia crassifolia</i>	Boynubükük	LC	Endemik
1031	<i>Fritillaria latifolia</i>	yayla lâlesi	NE	-
1032	<i>Fritillaria pinardii</i>	mahçup lâle	NE	-
1033	<i>Fritillaria pontica</i>	eğri lâle	NE	-
1034	<i>Fuernrohria setifolia</i>	yalancı kişniş	NE	-
1035	<i>Fumana aciphylla</i>	kır güneşotu	NE	-
1036	<i>Fumana arabica</i>	Arap güneşotu	NE	-
1037	<i>Fumana procumbens</i>	yer güneşotu	NE	-
1038	<i>Fumaria asepal</i>	ak şahtere	NE	-
1039	<i>Fumaria officinalis</i>	şahtere	NE	-
1040	<i>Fumaria parviflora</i>	tarla şahteresi	NE	-
1041	<i>Fumaria schleicheri</i>	acer şetere	NE	-

1042	<i>Fumaria vaillantii</i>	güvercingöğsü	NE	-
1043	<i>Gagea bohemica</i>	sarıyıldız	NE	-
1044	<i>Gagea bulbifera</i>	düğmeli yıldız	NE	-
1045	<i>Gagea chrysantha</i>	alyıldız	NE	-
1046	<i>Gagea gageoides</i>	tokalı yıldız	NE	-
1047	<i>Gagea glacialis</i>	buz yıldızı	NE	-
1048	<i>Gagea granatellii</i>	yediyıldız	NE	-
1049	<i>Gagea luteoides</i>	altın yıldız	NE	-
1050	<i>Gagea taurica</i>	bozkır yıldızı	NE	-
1051	<i>Gagea tenuissima</i>	İnce Yıldız	NE	Endemik
1052	<i>Gagea villosa villosa</i>	tüylü yıldız	NE	-
1053	<i>Gagea villosa hermonis</i>	tüylü yıldız	NE	-
1054	<i>Galanthus alpinus</i>	Kardelen	VU	-
1055	<i>Galanthus fosteri</i>	boynueğrice	VU	-
1056	<i>Galanthus koenenianus</i>	Garipçe	EN	Endemik
1057	<i>Galanthus rizehensis</i>	Rize kardeleni	VU	-
1058	<i>Galanthus woronowii</i>	Akçabardak	VU	-
1059	<i>Galega officinalis</i>	keçisedefi	NE	-
1060	<i>Galeopsis bifida</i>	akkedibaşı	NE	-
1061	<i>Galeopsis ladanum</i>	kedibaşı	NE	-
1062	<i>Galium album prusense</i>	ak iplikçik	NE	-
1063	<i>Galium aparine</i>	çobansüzgeci	NE	-
1064	<i>Galium consanguineum</i>	altın iplikçik	NE	-
1065	<i>Galium divaricatum</i>	kırk yoğurtotu	NE	-
1066	<i>Galium fissurense</i>	Yarık iplikçiği	LC	Endemik
1067	<i>Galium humifusum</i>	çimen iplikçiği	NE	-
1068	<i>Galium incanum</i>	Gür iplikçik	NE	-
1069	<i>Galium margaceum</i>	Saman iplikçiği	LC	Endemik
1070	<i>Galium mite</i>	süpürge iplikçiği	NE	-
1071	<i>Galium odoratum</i>	orman iplikçiği	NE	-
1072	<i>Galium olympicum</i>	Ulu iplikçik	NE	Endemik
1073	<i>Galium palustre</i>	su iplikçiği	NE	-
1074	<i>Galium radulifolium</i>	Kuru yoğurtotu	LC	Endemik
1075	<i>Galium rotundifolium</i>	koru yoğurtotu	NE	-
1076	<i>Galium runcinatum</i>	Dişlek İplikçik	VU	Endemik
1077	<i>Galium spurium spurium</i>	arsız iplikçik	NE	-
1078	<i>Galium subuliferum</i>	kıl iplikçik	NE	-
1079	<i>Galium verum verum</i>	boyalık	NE	-
1080	<i>Gasparrinia peucedanoides</i>	göbek aksar	NE	-
1081	<i>Gastridium ventricosum</i>	top bekârotu	NE	-
1082	<i>Gaudiniopsis macra macra</i>	Som yulaf	NE	-
1083	<i>Genista albida</i>	ak borcak	NE	-
1084	<i>Genista aucheri</i>	Bayır borcağı	LC	Endemik
1085	<i>Genista tinctoria</i>	boyacı katırtırnağı	NE	-
1086	<i>Gentiana aquatica</i>	su gentiyanı	NE	-

1087	<i>Gentiana asclepiadea</i>	sütlü güşad	NE	-
1088	<i>Gentiana cruciata</i>	yeşilken	NE	-
1089	<i>Gentiana gelida</i>	dağ gentiyanı	NE	-
1090	<i>Gentiana nivalis</i>	kar gentiyanı	NE	-
1091	<i>Gentiana pyrenaica</i>	pir gentiyanı	NE	-
1092	<i>Gentiana septemfida</i>	yedi gentiyan	NE	-
1093	<i>Gentiana verna</i>	gentiyan	NE	-
1094	<i>Gentianella caucasea</i>	kaf boduranı	NE	-
1095	<i>Gentianella ciliata blepharophora</i>	kirpikli boduran	NE	-
1096	<i>Geranium asphodeloides asphodeloides</i>	Yaramerhemi	NE	-
1097	<i>Geranium asphodeloides</i>	Yaramerhemi	LR	-
1098	<i>Geranium collinum</i>	ıtır çiçeği	NE	-
1099	<i>Geranium columbinum</i>	güvercin ıtırı	NE	-
1100	<i>Geranium dissectum</i>	dilimli ıtır	NE	-
1101	<i>Geranium divaricatum</i>	çatal ıtır	NE	-
1102	<i>Geranium gracile</i>	narin ıtır	NE	-
1103	<i>Geranium ibericum</i>	Kırmızı ıtır	NE	-
1104	<i>Geranium ibericum jubatum</i>	Kırmızı ıtır	LR	Endemik
1105	<i>Geranium lucidum</i>	dakkaotu	NE	-
1106	<i>Geranium molle</i>	yumuşak ıtır	NE	-
1107	<i>Geranium platypetalum</i>	Koru ıtırı	NE	-
1108	<i>Geranium ponticum</i>	yayla ıtırı	LR	Endemik
1109	<i>Geranium psilostemon</i>	zarif ıtır	NE	-
1110	<i>Geranium purpureum</i>	ebedön	NE	-
1111	<i>Geranium pyrenaicum</i>	gelinçarşafı	NE	-
1112	<i>Geranium robertianum</i>	dağ ıtırı	NE	-
1113	<i>Geranium rotundifolium</i>	helilok	NE	-
1114	<i>Geranium sanguineum</i>	ece ıtırı	NE	-
1115	<i>Geranium subcaulescens</i>	sürmeli ıtırı	NE	-
1116	<i>Geranium sylvaticum</i>	orman ıtırı	NE	-
1117	<i>Geranium tuberosum</i>	Çakmuz	NE	-
1118	<i>Geum aleppicum</i>	arapçiçeği	NE	-
1119	<i>Geum coccineum</i>	kızıl meryemotu	NE	-
1120	<i>Geum rivale</i>	mübarekotu	NE	-
1121	<i>Geum urbanum</i>	meryemotu	NE	-
1122	<i>Gladiolus atrovioleaceus</i>	kıraç süseni	NE	-
1123	<i>Gladiolus italicus</i>	kılıçotu	NE	-
1124	<i>Gladiolus kotschyianus</i>	çayır kılıçotu	NE	-
1125	<i>Glaucium corniculatum</i>	çömlekçatlatan	NE	-
1126	<i>Glaucium grandiflorum</i>	Develâlesi	NE	-
1127	<i>Glaucium haussknechtii</i>	güllü gündürme	NE	-
1128	<i>Glaucium leiocarpum</i>	gâvurhaşaşı	NE	-
1129	<i>Glechoma hederacea</i>	yernanesi	NE	-
1130	<i>Globularia trichosantha</i>	Köse yayılımı	NE	-
1131	<i>Glyceria fluitans</i>	dere tatlıcımı	NE	-

1132	<i>Glyceria notata</i>	kıvrık tatlıçim	NE	-
1133	<i>Glycyrrhiza echinata</i>	pıtırak meyan	NE	-
1134	<i>Glycyrrhiza glabra glabra</i>	meyan	NE	-
1135	<i>Gnaphalium stewartii</i>	yayla bozağanı	NE	-
1136	<i>Gnaphalium supinum</i>	bayır bozağanı	NE	-
1137	<i>Gnaphalium sylvaticum</i>	çam bozağanı	NE	-
1138	<i>Gnaphalium uliginosum</i>	bozağan	NE	-
1139	<i>Goodyera repens</i>	yersalebi	NE	-
1140	<i>Grammosciadium daucoides</i>	kami	NE	-
1141	<i>Grammosciadium pterocarpum</i>	ayaklı kami	NE	-
1142	<i>Groenlandia densa</i>	suteleği	NE	-
1143	<i>Gundelia tournefortii</i>	kenger	NE	-
1144	<i>Gymnadenia conopsea</i>	başaksalebi	NE	-
1145	<i>Gypsophila aucheri</i>	Taş Çöveni	VU	Endemik
1146	<i>Gypsophila elegans</i>	hoş çöven	NE	-
1147	<i>Gypsophila glandulosa</i>	Yer çevgeni	LC	-
1148	<i>Gypsophila hispida</i>	kıllı çöven	NE	-
1149	<i>Gypsophila laricina</i>	alçıotu	NE	Endemik
1150	<i>Gypsophila pilosa</i>	tarla çöveni	NE	-
1151	<i>Gypsophila silenoides</i>	furtuna çöveni	NE	-
1152	<i>Gypsophila tenuifolia</i>	Kaçkar çevgeni	NE	-
1153	<i>Gypsophila tuberculosa</i>	Kabar çevgeni	NE	Endemik
1154	<i>Haplophyllum cappadocicum</i>	Peri sedosu	NE	Endemik
1155	<i>Hedera colchica</i>	kara sarmaşık	NE	-
1156	<i>Hedera helix</i>	duvar sarmaşığı	NE	-
1157	<i>Hedysarum elegans</i>	kır batalağı	VU	-
1158	<i>Hedysarum hedysaroides</i>	ala batalak	NE	-
1159	<i>Hedysarum nitidum</i>	Köse batalak	LC	Endemik
1160	<i>Hedysarum pestalozzae</i>	Horozbaşı	LC	Endemik
1161	<i>Hedysarum pogonocarpum</i>	Taş batağı	LC	Endemik
1162	<i>Hedysarum varium</i>	batalak	NE	-
1163	<i>Heldreichia bupleurifolia bupleurifolia</i>	topaç hardalı	LC	-
1164	<i>Helianthemum ledifolium</i>	kuru güngülü	NE	-
1165	<i>Helianthemum nummularium</i>	Güngülü	NE	-
1166	<i>Helianthemum oelandicum</i>	tüylü güngülü	NE	-
1167	<i>Helianthemum salicifolium</i>	söğüt güngülü	NE	-
1168	<i>Helichrysum arenarium</i>	Yayla Çiçeği	LC	-
1169	<i>Helichrysum armenium araxinum</i>	altınotu	NE	-
1170	<i>Helichrysum armenium armenium</i>	altınotu	NE	-
1171	<i>Helichrysum chionophilum</i>	Yayla hencecalığı	LC	Endemik
1172	<i>Helichrysum graveolens</i>	hencecalık	NE	-
1173	<i>Helichrysum pallasii</i>	kocamançiçeği	NE	-
1174	<i>Helichrysum pallasii</i>	kocamançiçeği	NE	-
1175	<i>Helichrysum plicatum</i>	Mantuvar	NE	-
1176	<i>Helichrysum plicatum plicatum</i>	Mantuvar	NE	-

1177	<i>Helictotrichon argaeum</i>	Erce Yulaf	NE	Endemik
1178	<i>Helictotrichon planiculme</i>	cimil yulafı	NE	-
1179	<i>Helictotrichon pratense</i>	yamaç yulafı	NE	-
1180	<i>Helictotrichon pubescens</i>	Kıllı yulaf	NE	-
1181	<i>Heliotropium dolosum</i>	bambulotu	NE	-
1182	<i>Heliotropium europaeum</i>	akrep otu	NE	-
1183	<i>Helleborus orientalis</i>	çöpleme	NE	-
1184	<i>Helminthotheca echioides</i>	billurdüğme	NE	-
1185	<i>Heracleum antasiaticum</i>	kamşam	NE	-
1186	<i>Heracleum apiifolium</i>	telehaş	NE	-
1187	<i>Heracleum crenatifolium</i>	Sov	LC	Endemik
1188	<i>Heracleum pastinacifolium</i>	Van öğrekotu	LC	Endemik
1189	<i>Heracleum platytaenium</i>	Çember koçuk	NE	-
1190	<i>Heracleum sphondylium</i>	Öğrekotu	NE	-
1191	<i>Heracleum trachyloma</i>	Poğluk	NE	-
1192	<i>Herniaria glabra</i>	atyaran	NE	-
1193	<i>Herniaria incana</i>	kabayaran	NE	-
1194	<i>Hesperis armena</i>	Keşiş yıldızı	NE	Endemik
1195	<i>Hesperis bicuspidata</i>	Gecemenekşesi	NE	Endemik
1196	<i>Hesperis buschiana</i>	Çoruh akşamyıldızı	NE	Endemik
1197	<i>Hesperis matronalis matronalis</i>	akşamyıldızı	NE	-
1198	<i>Hesperis pendula</i>	Dingildek	NE	-
1199	<i>Hesperis schischkinii</i>	Muş akşamyıldızı	LC	Endemik
1200	<i>Hesperis thyrsoides</i>	salkım akşamyıldızı	LC	-
1201	<i>Hibiscus trionum</i>	kerkede	NE	-
1202	<i>Hieracium argillaceoides</i>	gökçe şahinotu	NE	-
1203	<i>Hieracium artabirens</i>	Artabel şahinotu	LC	Endemik
1204	<i>Hieracium asterodermum</i>	Yıldız şahinotu	NT	-
1205	<i>Hieracium erythrocarpum</i>	bayır şahinotu	NE	-
1206	<i>Hieracium foliosissimum</i>	Tok şahinotu	NE	Endemik
1207	<i>Hieracium gentiliforme</i>	Koca şahinotu	VU	Endemik
				Lokal
1208	<i>Hieracium karagoellense</i>	Ana şahinotu	CR	Endemik
1209	<i>Hieracium labillardierei</i>	kızıl şahinotu	NE	-
1210	<i>Hieracium laevigatum</i>	süslü şahinotu	NE	-
1211	<i>Hieracium lanceolatum</i>	çit şahinotu	NE	-
1212	<i>Hieracium lasiochaetum</i>	Gökçeşahnotu	LC	Endemik
1213	<i>Hieracium lazicum</i>	Laz şahinotu	LC	Endemik
1214	<i>Hieracium macrolepis</i>	mecnun şahinotu	NE	-
1215	<i>Hieracium mannagettae</i>	Körpe Şahinotu	DD	Endemik
1216	<i>Hieracium odontophyllum</i>	Kıllı şahinotu	NT	Endemik
1217	<i>Hieracium onosmopsis</i>	Diken şahinotu	VU	Endemik
1218	<i>Hieracium pannosum</i>	acıkanak	NE	-
1219	<i>Hieracium patentissimum</i>	Kaya şahinotu	LC	Endemik
1220	<i>Hieracium prenanthoides</i>	arsız şahinotu	NE	-

1221	<i>Hieracium reductum</i>	Sinirli şahinotu	LC	Endemik
1222	<i>Hieracium rigens</i>	topaç şahinotu	NE	-
1223	<i>Hieracium sarykamyschense</i>	Kamış şahinotu	DD	Endemik
1224	<i>Hieracium subrosulatum</i>	Demet Şahinotu	DD	Endemik
1225	<i>Hieracium tamderense</i>	Çelebi şahinotu	EN	Endemik
1226	<i>Hieracium umbellatum</i>	herdem şahinotu	NE	-
1227	<i>Himantoglossum comperianum</i>	meşe keşkeşi	NE	-
1228	<i>Hippuris vulgaris</i>	kısırakuyruğu	NE	-
1229	<i>Hirschfeldia incana</i>	nadas turpu	NE	-
1230	<i>Holcus lanatus</i>	kadifeotu	NE	-
1231	<i>Holosteum marginatum</i>	kaşıkçalan	NE	-
1232	<i>Holosteum umbellatum</i>	şeytan küpesi	NE	-
1233	<i>Holosteum umbellatum umbellatum</i>	şeytan küpesi	NE	-
1234	<i>Hordelymus europaeus</i>	odun arpası	NE	-
1235	<i>Hordeum bulbosum</i>	boncuk arpa	NE	-
1236	<i>Hordeum geniculatum</i>	yatık arpa	NE	-
1237	<i>Hordeum murinum leporinum</i>	Kılçık Arpa	NE	-
1238	<i>Hordeum murinum glaucum</i>	Kılçık Arpa	NE	-
1239	<i>Humulus lupulus</i>	şerbetçiotu	NE	-
1240	<i>Huperzia selago</i>	dik kibritotu	NE	-
1241	<i>Huynhia pulchra</i>	güzel eğrik	NE	-
1242	<i>Hydrocharis morsus-ranae</i>	kurbağazehiri	NE	-
1243	<i>Hylotelephium telephium</i>	mandakulağı	NE	-
1244	<i>Hymenophyllum tunbrigense</i>	Zar eğrelti	NE	-
1245	<i>Hyoscyamus niger</i>	banotu	NE	-
1246	<i>Hyoscyamus reticulatus</i>	kumacıkotu	NE	-
1247	<i>Hypocoum pendulum</i>	tarla düğmeciği	NE	-
1248	<i>Hypericum androsaemum</i>	kamaniça	NE	-
1249	<i>Hypericum armenum</i>	güneşotu	NE	-
1250	<i>Hypericum aviculariifolium</i>	Niğde otu	LC	Endemik
1251	<i>Hypericum bithynicum</i>	uludağ koyunkıranı	NE	-
1252	<i>Hypericum davisii</i>	çelebi kantaron	NE	-
1253	<i>Hypericum elongatum</i>	ülserotu	NE	-
1254	<i>Hypericum linarioides</i>	mideotu	NE	-
1255	<i>Hypericum lyidium</i>	cayesancıyan	NE	-
1256	<i>Hypericum montanum</i>	dağ kantaronu	NE	-
1257	<i>Hypericum montbretii</i>	çay kantaronu	NE	-
1258	<i>Hypericum orientale</i>	sandık çiçeği	NE	-
1259	<i>Hypericum perfoliatum</i>	binbirdelik otu	NE	-
1260	<i>Hypericum perforatum</i>	kantaron	NE	-
1261	<i>Hypericum pruinatum</i>	cimil kantaronu	NE	-
1262	<i>Hypericum pseudolaeve</i>	Keşiş kantaronu	VU	-
1263	<i>Hypericum scabroides</i>	Kepirotu	NE	Endemik
1264	<i>Hypericum scabrum</i>	Karahasançayı	NE	-
1265	<i>Hypericum spectabile</i>	Tarla Kantaronu	NT	-

1266	<i>Hypericum tetrapterum</i>	Çizgili kantaron	NE	-
1267	<i>Hypericum triquetrifolium</i>	pırpırotu	NE	-
1268	<i>Hypericum venustum</i>	tentürdiyotu	NE	-
1269	<i>Hypericum xylosteifolium</i>	yalı kantaronu	NE	-
1270	<i>Hypochaeris radicata</i>	dağmarulu	NE	-
1271	<i>Hyssopus officinalis</i>	zufaotu	NE	-
1272	<i>Iberis simplex</i>	civanotu	NE	-
1273	<i>Ilex colchica</i>	ışılğan	NE	-
1274	<i>Impatiens noli-tangere</i>	kınaçiçeği	NE	-
1275	<i>Imperata cylindrica</i>	çardakotu	NE	-
1276	<i>Inula acaulis acaulis</i>	bodur andızotu	NE	-
1277	<i>Inula acaulis caulescens</i>	bodur andızotu	NE	-
1278	<i>Inula aschersoniana</i>	kaya yolotu	NE	-
1279	<i>Inula britannica</i>	çayır andızı	NE	-
1280	<i>Inula conyzae</i>	gölge andızotu	NE	-
1281	<i>Inula fragilis</i>	Gevrek andızotu	VU	Endemik
1282	<i>Inula germanica</i>	ekin andızotu	NE	-
1283	<i>Inula graveolens</i>	deli sarıot	NE	-
1284	<i>Inula mariae</i>	yayla andızotu	NE	-
1285	<i>Inula montbretiana</i>	kökçayı	NE	-
1286	<i>Inula oculus-christi</i>	yolotu	NE	-
1287	<i>Inula orientalis</i>	şark andızotu	NE	-
1288	<i>Inula salicina</i>	su andızotu	NE	-
1289	<i>Inula thapsoides</i>	kanatlı andızotu	NE	-
1290	<i>Iris x germanica</i>	göksüsen	NE	-
1291	<i>Iris caucasica</i>	Kaf navruzu	NE	-
1292	<i>Iris danfordiae</i>	Sarı navruz	LC	Endemik
1293	<i>Iris galatica</i>	Kaba navruz	LC	Endemik
1294	<i>Iris kerneriana</i>	Çalı süseni	VU	Endemik
1295	<i>Iris lazica</i>	Laz süseni	NE	-
1296	<i>Iris orientalis</i>	ankara süseni	NE	-
1297	<i>Iris persica</i>	buzala	NE	-
1298	<i>Iris pseudacorus</i>	batak süseni	NE	-
1299	<i>Iris pseudocaucasica</i>	Van navruzu	NE	-
1300	<i>Iris sari</i>	Ana kurtkulağı	LC	Endemik
1301	<i>Iris spuria</i>	yayla süseni	NE	-
1302	<i>Iris stenophylla</i>	Göknaruz	NE	-
1303	<i>Isatis aucheri</i>	Pos çivitotu	LC	Endemik
1304	<i>Isatis candolleana</i>	Temren çivitotu	LC	Endemik
1305	<i>Isatis cappadocica</i>	Peri Çivitotu	NE	-
1306	<i>Isatis glauca sivasica</i>	Sivas Çiviti	LC	Endemik
1307	<i>Isatis tinctoria corymbosa</i>	Eğriboyun	NE	-
1308	<i>Isatis tinctoria tomentella</i>	Eğriboyun	NE	-
1309	<i>Jasione supina</i>	Yayla gökçesi	NE	-
1310	<i>Jasminum fruticans</i>	boruk	NE	-

1311	<i>Juglans regia</i>	ceviz	NE	-
1312	<i>Juncus acutus</i>	kofa	NE	-
1313	<i>Juncus alpigenus</i>	gümüştopuk	NE	-
1314	<i>Juncus alpinoarticulatus</i>	dağ camışotu	NE	-
1315	<i>Juncus articulatus</i>	camışotu	NE	-
1316	<i>Juncus bufonius</i>	kamır	NE	-
1317	<i>Juncus capitatus</i>	topak kofa	NE	-
1318	<i>Juncus compressus</i>	karahasırlık	NE	-
1319	<i>Juncus conglomeratus</i>	hasırsazı	NE	-
1320	<i>Juncus effusus</i>	has kofa	NE	-
1321	<i>Juncus filiformis</i>	kızırsazı	NE	-
1322	<i>Juncus fontanesii</i>	allı kofa	NE	-
1323	<i>Juncus gerardii</i>	erkek kofa	NE	-
1324	<i>Juncus inflexus</i>	sazak	NE	-
1325	<i>Juncus tenageia</i>	kum kofası	NE	-
1326	<i>Juncus tenuis</i>	telsazak	NE	-
1327	<i>Juniperus communis</i>	Ardıç	NE	-
1328	<i>Juniperus excelsa polycarpus</i>	boz ardıç	NE	-
1329	<i>Juniperus excelsa</i>	boz ardıç	NE	-
1330	<i>Juniperus foetidissima</i>	kokar ardıç	NE	-
1331	<i>Juniperus oxycedrus oxycedrus</i>	Katran ardıcı	NE	-
1332	<i>Juniperus sabina</i>	saç ağacı	NE	-
1333	<i>Jurinea alpigena</i>	Kafalı kuşdili	LC	Endemik
1334	<i>Jurinea aucherana</i>	tüylü göbek	NE	-
1335	<i>Jurinea brevicaulis</i>	Çatal göbek	NT	Endemik
1336	<i>Jurinea consanguinea</i>	geyikgöbeği	NE	-
1337	<i>Jurinea pontica</i>	Kavotu	LC	Endemik
1338	<i>Jurinella moschus moschus</i>	dedegülü	NE	-
1339	<i>Jurinella moschus pinnatisecta</i>	dedegülü	NE	-
1340	<i>Kemulariella caucasica</i>	kızanası	NE	-
1341	<i>Kemulariella colchica</i>	hoş kızanası	NE	-
1342	<i>Kickxia spuria</i>	sivri fukaraotu	LC	Endemik
1343	<i>Knautia involucrata</i>	deli eşekkulağı	NE	-
1344	<i>Kyllinga brevifolia</i>	kilnotu	NE	-
1345	<i>Lactuca bourgaei</i>	dere marulu	NE	-
1346	<i>Lactuca mulgedioides</i>	muş marulu	NE	-
1347	<i>Lactuca muralis</i>	divar marulu	NE	-
1348	<i>Lactuca orientalis</i>	sızıkamışkan	NE	-
1349	<i>Lactuca quercina</i>	meşe marulu	NE	-
1350	<i>Lactuca racemosa</i>	çayır marulu	NE	-
1351	<i>Lactuca saligna</i>	deli marul	NE	-
1352	<i>Lactuca serriola</i>	eşekhelvası	NE	-
1353	<i>Lactuca tatarica</i>	yağ marulu	NE	-
1354	<i>Lactuca viminea</i>	çukurçitliği	NE	-
1355	<i>Lagotis stolonifera</i>	sururotu	NE	-

1356	<i>Lagurus ovatus</i>	tavşankuyruğu	NE	-
1357	<i>Lallemantia canescens</i>	topajdarbaşı	NE	-
1358	<i>Lallemantia iberica</i>	ajdarbaşı	NE	-
1359	<i>Lallemantia peltata</i>	kalkanbaşı	NE	-
1360	<i>Lamium album crinitum</i>	balıcak	NE	-
1361	<i>Lamium album</i>	balıcak	NE	-
1362	<i>Lamium amplexicaule</i>	baltutan	NE	-
1363	<i>Lamium galactophyllum</i>	Süt balıcak	LC	Endemik
1364	<i>Lamium galeobdolon</i>	sarı balıcak	NE	-
1365	<i>Lamium garganicum striatum</i>	Bol balıcak	NE	-
1366	<i>Lamium garganicum</i>	Bol balıcak	LC	-
1367	<i>Lamium macrodon</i>	balbaşı	NE	-
1368	<i>Lamium maculatum</i>	Benli balıcak	NE	-
1369	<i>Lamium moschatum</i>	Lün lün otu	LR	-
1370	<i>Lamium multifidum</i>	güzelce	NE	-
1371	<i>Lamium orientale</i>	güzelce	NE	-
1372	<i>Lamium purpureum purpureum</i>	Ballıbaba	NE	-
1373	<i>Lamium tomentosum</i>	Boz balıcak	DD	-
1374	<i>Lappula barbata</i>	gürke	NE	-
1375	<i>Lappula squarrosa</i>	sülün gürke	NE	-
1376	<i>Lapsana communis</i>	şebrek	NE	-
1377	<i>Lapsana communis intermedia</i>	şebrek	NE	-
1378	<i>Laser trilobum</i>	kefe kimyonu	NE	-
1379	<i>Lathraea squamaria</i>	gizliot	NE	-
1380	<i>Lathyrus aphaca floribundus</i>	sarı burçak	NE	-
1381	<i>Lathyrus aphaca pseudoaphaca</i>	sarı burçak	NE	-
1382	<i>Lathyrus aureus</i>	koru mürdümüğü	NE	-
1383	<i>Lathyrus czeczottianus</i>	Çalı mürdümüğü	LR	Endemik
1384	<i>Lathyrus digitatus</i>	tavşankanı	NE	-
1385	<i>Lathyrus hirsutus</i>	kaba mürdümük	NE	-
1386	<i>Lathyrus laxiflorus laxiflorus</i>	Deli burçak	NE	-
1387	<i>Lathyrus nissolia</i>	çimen burçak	NE	-
1388	<i>Lathyrus pratensis</i>	yılan gürülü	NE	-
1389	<i>Lathyrus roseus roseus</i>	gül mürdümüğü	NE	-
1390	<i>Lathyrus rotundifolius miniatus</i>	hırıgürü	NE	-
1391	<i>Lathyrus tukhtensis</i>	Kuşbaklası	LC	Endemik
1392	<i>Lathyrus vernus</i>	bahar külürü	NE	-
1393	<i>Laurocerasus officinalis</i>	karayemiş	NE	-
1394	<i>Lavatera thuringiaca</i>	yayla saracağı	NE	-
1395	<i>Legousia hybrida</i>	melez kadınaynası	NE	-
1396	<i>Legousia pentagonia</i>	kadınaynası	NE	-
1397	<i>Legousia speculum-veneris</i>	hoş kadınaynası	NE	-
1398	<i>Lemna minor</i>	sumercimeği	NE	-
1399	<i>Lemna trisulca</i>	yivli sumercimeği	NE	-
1400	<i>Lens ervoides</i>	ince mercimek	NE	-

1401	<i>Leontodon asperrimus</i>	aşyemliği	NE	-
1402	<i>Leontodon crispus asper</i>	aslandışı	NE	-
1403	<i>Leontodon hispidus</i>	gulikazer	NE	-
1404	<i>Leontodon oxylepis</i>	Bayır aslandışı	NE	-
1405	<i>Leonurus glaucescens</i>	boz aslankuyruğu	DD	Endemik
1406	<i>Lepidium campestre</i>	horozcuk	NE	-
1407	<i>Lepidium draba</i>	diğnik	NE	-
1408	<i>Lepidium latifolium</i>	nujdar	NE	-
1409	<i>Lepidium perfoliatum</i>	gübreotu	NE	-
1410	<i>Lepidium virginicum</i>	eltere	NE	-
1411	<i>Lepyrodiclis holosteoides</i>	siğaça	NE	-
1412	<i>Leucanthemum vulgare</i>	ay papatya	NE	-
1413	<i>Leymus racemosus sabulosus</i>	sahil çavdar	NE	-
1414	<i>Ligusticum alatum</i>	selamotu	NE	-
1415	<i>Ligustrum vulgare</i>	kurtbağrı	NE	-
1416	<i>Lilium ciliatum</i>	Kirno	VU	Endemik
1417	<i>Lilium monadelphum</i>	bey zambağı	VU	-
1418	<i>Lilium ponticum</i>	hemşin zambağı	VU	-
1419	<i>Limodorum abortivum abortivum</i>	saçuzatan	NE	-
1420	<i>Linaria chalepensis chalepensis</i>	Halep nevrüzotu	NE	-
1421	<i>Linaria corifolia</i>	Top nevrüzotu	LC	Endemik
1422	<i>Linaria genistifolia confertiflora</i>	Çok nevrüzotu	LC	Endemik
1423	<i>Linaria genistifolia linifolia</i>	Çok nevrüzotu	NE	-
1424	<i>Linaria genistifolia genistifolia</i>	Çok nevrüzotu	NE	-
1425	<i>Linaria kurdica pycnophylla</i>	Körpe nevrüzotu	NE	-
1426	<i>Linaria kurdica</i>	Körpe nevrüzotu	NE	-
1427	<i>Linaria simplex</i>	yalın nevrüzotu	NE	-
1428	<i>Linaria sintenisii</i>	Koç nevrüzotu	DD	Endemik
1429	<i>Lindernia procumbens</i>	kutuotu	NE	-
1430	<i>Linum aroanium</i>	çam keteni	NE	-
1431	<i>Linum bienne</i>	deli keten	NE	-
1432	<i>Linum corymbulosum</i>	koru keteni	NE	-
1433	<i>Linum flavum scabrinerve</i>	Kaba Çimit	LC	Endemik
1434	<i>Linum hypericifolium</i>	çayır keteni	NE	-
1435	<i>Linum mucronatum mucronatum</i>	Sarı keten	NE	-
1436	<i>Linum mucronatum</i>	Sarı keten	NE	-
1437	<i>Linum nervosum</i>	bayır keten	NE	-
1438	<i>Linum nodiflorum</i>	yaban keten	NE	-
1439	<i>Linum obtusatum</i>	Akdağ keteni	LC	Endemik
1440	<i>Linum tenuifolium</i>	narın keten	NE	-
1441	<i>Linum trigynum</i>	otlak keteni	NE	-
1442	<i>Linum unguiculatum</i>	Sivas keten	NE	Endemik
1443	<i>Listera ovata</i>	çalı salebi	NE	-
1444	<i>Lithodora hispidula</i>	ebruli çalı	NE	-
1445	<i>Lithospermum arvense</i>	taşkesen	NE	-

1446	<i>Lolium perenne</i>	çim	NE	-
1447	<i>Lolium temulentum temulentum</i>	delice çim	NE	-
1448	<i>Lonicera caucasica</i>	Has Çakkana	LC	-
1449	<i>Lonicera xylosteum</i>	kızıl hanımeli	NE	-
1450	<i>Lotus corniculatus</i>	Gazalboynuzu	NE	-
1451	<i>Lotus corniculatus tenuifolius</i>	Gazalboynuzu	NE	-
1452	<i>Lotus corniculatus corniculatus</i>	Gazalboynuzu	NE	-
1453	<i>Lotus ornithopodioides</i>	civcivayağı	NE	-
1454	<i>Luzula campestris</i>	luzulotu	NE	-
1455	<i>Luzula forsteri</i>	gevşek luzul	NE	-
1456	<i>Luzula multiflora</i>	kırk luzul	NE	-
1457	<i>Luzula pallescens</i>	çayır luzulu	NE	-
1458	<i>Luzula spicata</i>	dölek luzul	NE	-
1459	<i>Luzula stenophylla</i>	acem luzulu	NE	-
1460	<i>Luzula sylvatica</i>	meşe luzulu	NE	-
1461	<i>Lycopodiella inundata</i>	bodur kibritotu	NE	-
1462	<i>Lycopodium clavatum</i>	göbektozu	NE	-
1463	<i>Lycopsis orientalis</i>	öküzdili	NE	-
1464	<i>Lycopus europaeus</i>	kurtayağı	NE	-
1465	<i>Lysimachia verticillaris</i>	hilal kargaotu	NE	-
1466	<i>Lysimachia vulgaris</i>	kargaotu	NE	-
1467	<i>Lythrum maritimum</i>	aklarotu	NE	-
1468	<i>Lythrum salicaria</i>	hevbulma	NE	-
1469	<i>Macrosyringion glutinosum</i>	sarı gözotu	NE	-
1470	<i>Macrotomia densiflora</i>	koca eğnik	NE	-
1471	<i>Malabaila dasyantha</i>	dudakpatlatan	NE	-
1472	<i>Malabaila secacul</i>	davarotu	NE	-
1473	<i>Malus sylvestris</i>	Ekşi elma	NE	-
1474	<i>Malva neglecta</i>	çobançöreği	NE	-
1475	<i>Malva sylvestris</i>	ebegümeci	NE	-
1476	<i>Marrubium astracanicum astracanicum</i>	Mor yayotu	NE	-
1477	<i>Marrubium cephalanthum</i>	Başlı bozot	LC	Endemik
1478	<i>Marrubium globosum globosum</i>	Bozca boğum	LC	Endemik
1479	<i>Marrubium parviflorum oligodon</i>	Küllü bozotu	LC	Endemik
1480	<i>Marrubium vulgare</i>	karaderme	NE	-
1481	<i>Matricaria chamomilla recutita</i>	Alman papatyası	NE	-
1482	<i>Matteucia struthiopteris</i>	şah eğreltisi	NE	-
1483	<i>Medicago arabica</i>	benli yonca	NE	-
1484	<i>Medicago crassipes</i>	hançer yoncası	NE	-
1485	<i>Medicago falcata</i>	kart yonca	NE	-
1486	<i>Medicago lupulina</i>	bitçikotu	NE	-
1487	<i>Medicago minima</i>	gurnik	NE	-
1488	<i>Medicago monantha</i>	dağ gurniği	NE	-
1489	<i>Medicago papillosa</i>	siğilli yonca	NE	-
1490	<i>Medicago sativa sativa</i>	karayonca	NE	-

1491	<i>Medicago x varia</i>	yaban yoncası	NE	-
1492	<i>Melampyrum arvense</i>	İnekbuğdayı	LR	-
1493	<i>Melampyrum arvense elatius</i>	İnekbuğdayı	LR	Endemik
1494	<i>Melica ciliata ciliata</i>	kirpikli inci	NE	-
1495	<i>Melica persica</i>	acem inciotu	NE	-
1496	<i>Melica uniflora</i>	seyrek inciotu	NE	-
1497	<i>Melilotus officinalis</i>	kokulu yonca	NE	-
1498	<i>Melilotus spicatus</i>	taşyoncası	NE	-
1499	<i>Mentha aquatica</i>	su nanesi	NE	-
1500	<i>Mentha arvensis</i>	kır nanesi	NE	-
1501	<i>Mentha longifolia typhoides</i>	Pünk	NE	-
1502	<i>Mentha longifolia</i>	Pünk	NE	-
1503	<i>Mentha pulegium</i>	yarpuz	NE	-
1504	<i>Mentha spicata</i>	eşek nanesi	NE	-
1505	<i>Mercurialis annua</i>	parşen	NE	-
1506	<i>Mercurialis ovata</i>	ağcaotu	NE	-
1507	<i>Mespilus germanica</i>	muşmula	NE	-
1508	<i>Micromeria myrtifolia</i>	boğumluçay	NE	-
1509	<i>Microthlaspi perfoliatum</i>	giyle	NE	-
1510	<i>Minuartia aizoides</i>	otlak tıstısı	NE	-
1511	<i>Minuartia anatolica arachnoidea</i>	Tıstıotu	LC	Endemik
1512	<i>Minuartia anatolica</i>	Tıstıotu	LC	-
1513	<i>Minuartia circassica</i>	yayla tıstısı	NE	-
1514	<i>Minuartia erythrosepala erythrosepala</i>	dağ tıstısı	NE	-
1515	<i>Minuartia hamata</i>	koruotu	NE	-
1516	<i>Minuartia hirsuta</i>	çengel tıstısı	NE	-
1517	<i>Minuartia hybrida</i>	Ekin tıstısı	NE	-
1518	<i>Minuartia juniperina</i>	hanım şiltesi	NE	-
1519	<i>Minuartia micrantha</i>	kuzey tıstısı	NE	-
1520	<i>Minuartia recurva oreina</i>	Eğri tıstısı	NE	-
1521	<i>Minuartia rimarum rimarum</i>	Yer tıstısı	LC	Endemik
1522	<i>Minuartia rimarum</i>	Yer tıstısı	NE	-
1523	<i>Minuartia subtilis</i>	köse tıstısı	NE	-
1524	<i>Minuartia umbellulifera umbellulifera</i>	Çardak tıstısı	LC	-
1525	<i>Minuartia verna verna</i>	Yaz tıstısı	NE	-
1526	<i>Minuartia woronowii</i>	Gürcü tıstısı	NE	-
1527	<i>Moehringia trinervia</i>	keleşot	NE	-
1528	<i>Moenchia erecta octandra</i>	küçük dörtlü	NE	-
1529	<i>Moenchia mantica</i>	dördüz otu	NE	-
1530	<i>Molinia caerulea</i>	ısır çayırı	NE	-
1531	<i>Moneses uniflora</i>	gelinperçemi	NE	-
1532	<i>Monotropa hypopithys</i>	sarıkuşyuvası	NE	-
1533	<i>Morina persica</i>	Merdiven çiçeği	NE	-
1534	<i>Morus alba</i>	ak dut	NE	-
1535	<i>Murbeckiella huetii</i>	ovitkodimi	NE	-

1536	<i>Muscari armeniacum</i>	gâvurbaşı	NE	-
1537	<i>Muscari aucheri</i>	Gök müşkürüm	LC	Endemik
1538	<i>Muscari bourgaei</i>	Top müşkürüm	NE	Endemik
1539	<i>Muscari coeleste</i>	Kedi boncuğu	LC	Endemik
1540	<i>Muscari comosum</i>	morbaş	NE	-
1541	<i>Muscari neglectum</i>	arapüzümü	NE	-
1542	<i>Muscari parviflorum</i>	güz müşkürümü	NE	-
1543	<i>Muscari tenuiflorum</i>	püşküllübaş	NE	-
1544	<i>Myosotis alpestris</i>	boncukotu	NE	-
1545	<i>Myosotis amoena</i>	Hoş boncukotu	NE	-
1546	<i>Myosotis arvensis</i>	kardeşboncuğu	NE	-
1547	<i>Myosotis heteropoda</i>	çayırboncuğu	NE	-
1548	<i>Myosotis laxa caespitosa</i>	hüthütgözü	NE	-
1549	<i>Myosotis lazica</i>	Kuşgözü	NE	-
1550	<i>Myosotis lithospermifolia</i>	taş boncukotu	NE	-
1551	<i>Myosotis olympica</i>	ulu boncukotu	NE	-
1552	<i>Myosotis propinqua</i>	ayaklı kuşgözü	NE	-
1553	<i>Myosotis sicula</i>	inciboncuk	NE	-
1554	<i>Myosotis stricta</i>	yitik unutmabeni	NE	-
1555	<i>Myosotis sylvatica rivularis</i>	unutmabeni	NE	-
1556	<i>Myosoton aquaticum</i>	vergelotu	NE	-
1557	<i>Myricaria germanica</i>	harbakotu	NE	-
1558	<i>Myriophyllum spicatum</i>	sucivanperçemi	NE	-
1559	<i>Narcissus tazetta tazetta</i>	uslu nergis	NT	-
1560	<i>Nardus stricta</i>	kilotu	NE	-
1561	<i>Nasturtium officinale</i>	suteresi	NE	-
1562	<i>Neottia nidus-avis</i>	asalak salep	NE	-
1563	<i>Nepeta betonicifolia</i>	sivri pisikotu	NE	-
1564	<i>Nepeta italica</i>	eşekçayı	NE	-
1565	<i>Nepeta nuda albiflora</i>	Eşekçayı	NE	-
1566	<i>Nepeta racemosa</i>	pisikotu	NE	-
1567	<i>Nepeta stricta</i>	top pisikotu	NE	-
1568	<i>Nepeta teucriifolia</i>	eşek yarpuzu	NE	-
1569	<i>Neslia paniculata</i>	tophardal	NE	-
1570	<i>Nigella latisecta</i>	ekin çörekotu	NE	-
1571	<i>Nigella segetalis</i>	kara çörekotu	NE	-
1572	<i>Noaea mucronata</i>	hölmezotu	NE	-
1573	<i>Noccaea angustifolia</i>	dar dağarcık	NE	Endemik
1574	<i>Noccaea annua</i>	kuşbaşıotu	NE	-
1575	<i>Noccaea sintenisii</i>	Has Dağarcıkotu	EN	-
1576	<i>Nonea flavescens</i>	Tarla Sormuğu	NE	-
1577	<i>Nonea intermedia</i>	Hoş Sormuk	NE	-
1578	<i>Nonea melanocarpa</i>	gelin sormuğu	NE	-
1579	<i>Nonea persica</i>	acem sormuğu	NE	-
1580	<i>Nonea pulla</i>	kara sormuk	NE	-

1581	<i>Nonea rosea</i>	gül sormuğu	NE	-
1582	<i>Nonea versicolor</i>	çayır sormuğu	NE	-
1583	<i>Oenanthe aquatica</i>	deniz rezenesi	NE	-
1584	<i>Oenanthe pimpinelloides</i>	deli maydanoz	NE	-
1585	<i>Oenanthe silaifolia</i>	attohumu	NE	-
1586	<i>Omphalodes cappadocica</i>	gök süreyre	NE	-
1587	<i>Onobrychis altissima</i>	boylu korunga	NE	-
1588	<i>Onobrychis araxina</i>	Aras korungası	NE	Endemik
1589	<i>Onobrychis cornuta</i>	kuşkaçiran	NE	-
1590	<i>Onobrychis densijuga</i>	Cüce korunga	NT	Endemik
1591	<i>Onobrychis lasistanica</i>	Cimil korungası	NE	Endemik
1592	<i>Onobrychis montana</i>	dağ korungası	NE	-
1593	<i>Onobrychis oxyodonta armena</i>	kır korungası	LC	-
1594	<i>Onobrychis radiata</i>	teker korunga	NE	-
1595	<i>Onobrychis tournefortii</i>	Evliyaotu	NT	Endemik
1596	<i>Onobrychis transcaucasica</i>	kaf korungası	NE	-
1597	<i>Ononis spinosa hircina</i>	kayışkiran	NE	-
1598	<i>Onopordum acanthium</i>	galagan	NE	-
1599	<i>Onopordum bracteatum</i>	Sıyırma	NE	-
1600	<i>Onopordum turcicum</i>	bozkangal	NE	-
1601	<i>Onosma ambigens</i>	Ana şıncar	LC	Endemik
1602	<i>Onosma argentata</i>	gümüş emcek	NE	Endemik
1603	<i>Onosma armena</i>	hevajo	LC	Endemik
1604	<i>Onosma aucheriana</i>	emcek	NE	-
1605	<i>Onosma bornmuelleri</i>	Amasya Şıncarı	NE	Endemik
1606	<i>Onosma bourgaei</i>	uzun emcek	NE	-
1607	<i>Onosma bracteosa</i>	küpeli emcek	LC	Endemik
1608	<i>Onosma bulbotricha</i>	acem emceği	NE	-
1609	<i>Onosma isaurica</i>	kül emcek	LC	Endemik
1610	<i>Onosma microcarpa</i>	minik emcek	NE	-
1611	<i>Onosma obtusifolia</i>	mera şıncarı	EN	Endemik
1612	<i>Onosma rigida</i>	kırım emceği	NE	-
1613	<i>Onosma sericea</i>	kâğıt emcek	NE	-
1614	<i>Onosma tenuiflora</i>	ince emcek	NE	-
1615	<i>Onosma trapezuntea</i>	duvar emceği	LC	Endemik
1616	<i>Ophrys apifera</i>	arı salebi	NE	-
1617	<i>Ophrys holoserica</i>	Deşdiye salebi	NE	-
1618	<i>Ophrys mammosa</i>	kedikulağı	NE	-
1619	<i>Ophrys oestrifera</i>	Salep	NE	-
1620	<i>Ophrys oestrifera oestrifera</i>	Salep	NE	-
1621	<i>Ophrys sphegodes</i>	tavşan salebi	NE	-
1622	<i>Oplismenus undulatifolius</i>	fırfırlıot	NE	-
1623	<i>Opopanax persicus</i>	kaymakotu	NE	-
1624	<i>Orchis anatolica</i>	dildamak	NE	-
1625	<i>Orchis coriophora</i>	pirinççiçeği	NE	-

1626	<i>Orchis laxiflora</i>	salep sümbülü	NE	-
1627	<i>Orchis mascula</i>	er salebi	NE	-
1628	<i>Orchis militaris</i>	asker salebi	NE	-
1629	<i>Orchis morio morio</i>	gelincik salebi	NE	-
1630	<i>Orchis pallens</i>	solgun salep	NE	-
1631	<i>Orchis palustris</i>	çayır salebi	NE	-
1632	<i>Orchis papilionacea</i>	dilçikık	NE	-
1633	<i>Orchis provincialis</i>	katrancık	NE	-
1634	<i>Orchis punctulata</i>	selef	NE	-
1635	<i>Orchis purpurea</i>	hasancık	NE	-
1636	<i>Orchis simia</i>	salep püskülü	NE	-
1637	<i>Orchis tridentata</i>	katranalacası	NE	-
1638	<i>Oreopteris limbosperma</i>	ifteri	NE	-
1639	<i>Origanum acutidens</i>	Zemul	LC	Endemik
1640	<i>Origanum rotundifolium</i>	yuvarlak mercan	NE	-
1641	<i>Origanum vulgare gracile</i>	karakınık	NE	-
1642	<i>Origanum vulgare</i>	karakınık	NE	-
1643	<i>Orlaya daucoides</i>	dilkanatan	NE	-
1644	<i>Orlaya grandiflora</i>	koca dilkanatan	NE	-
1645	<i>Ornithogalum alpigenum</i>	Akyıldız	LC	Endemik
1646	<i>Ornithogalum montanum</i>	dağ akyıldızı	NE	-
1647	<i>Ornithogalum orthophyllum</i>	bayır yıldızı	NE	-
1648	<i>Ornithogalum sigmoideum</i>	sakarca	NE	-
1649	<i>Ornithogalum sphaerocarpum</i>	salkım sakarca	NE	-
1650	<i>Ornithogalum umbellatum</i>	sunbala	NE	-
1651	<i>Ornithogalum wiedemannii</i>	Engin yıldız	NE	-
1652	<i>Orobanchae alba</i>	boğasak	NE	-
1653	<i>Orobanchae arenaria</i>	deli canavarotu	NE	-
1654	<i>Orobanchae caesia</i>	mavi veremotu	NE	-
1655	<i>Orobanchae caryophyllacea</i>	kokulu süpürgeotu	NE	-
1656	<i>Orobanchae caucasica</i>	kaf canavarotu	NE	-
1657	<i>Orobanchae coelestis</i>	gök zıptırotu	NE	-
1658	<i>Orobanchae elatior</i>	boylu canavarotu	NE	-
1659	<i>Orobanchae lutea</i>	sarı canavarotu	NE	-
1660	<i>Orobanchae minor</i>	göveotu	NE	-
1661	<i>Orobanchae nana</i>	veremotu	NE	-
1662	<i>Orobanchae rechingeri</i>	kır canavarotu	NE	-
1663	<i>Orthanthae lutea</i>	sarı davunotu	NE	-
1664	<i>Orthilia secunda</i>	keklikdüğmesi	NE	-
1665	<i>Oryzopsis holciformis</i>	kadife pirinçotu	NE	-
1666	<i>Oryzopsis miliacea thomasi</i>	yiğit pirinçotu	NE	-
1667	<i>Osmanthus decorus</i>	Poci	NE	-
1668	<i>Osmunda regalis</i>	kıral eğreltisi	NE	-
1669	<i>Ostrya carpinifolia</i>	firek	NE	-
1670	<i>Oxalis acetosella</i>	ekşiyonca	NE	-

1671	<i>Oxalis corniculata</i>	sarı ekşiyonca	NE	-
1672	<i>Oxyria digyna</i>	yayla kuzukulağı	NE	-
1673	<i>Oxytropis albana</i>	ak gagageveni	NE	-
1674	<i>Oxytropis lazica</i>	laz gagageveni	NE	-
1675	<i>Oxytropis lupinoides</i>	üç gagageveni	NE	-
1676	<i>Oxytropis persica</i>	acem gagageveni	NE	-
1677	<i>Pachyphragma macrophyllum</i>	kocatere	NE	-
1678	<i>Paeonia mascula</i>	Ayı gülü	NE	-
1679	<i>Paeonia mascula mascula</i>	Ayı gülü	NE	-
1680	<i>Paliurus spina-christi</i>	karaçalı	NE	-
1681	<i>Panicum miliaceum</i>	darı	NE	-
1682	<i>Papaver arachnoideum</i>	Kukumavotu	EN	Endemik
1683	<i>Papaver argemone argemone</i>	Kum Haşhaşı	NE	-
1684	<i>Papaver argemone</i>	Kum Haşhaşı	NE	-
1685	<i>Papaver dubium dubium</i>	köpekyacağı	NE	-
1686	<i>Papaver fugax fugax</i>	Gelingülü	NE	-
1687	<i>Papaver lateritium</i>	Potot	VU	-
1688	<i>Papaver pseudo-orientale</i>	gelinalı	NE	-
1689	<i>Papaver rhoeas</i>	gelincik	NE	-
1690	<i>Papaver triniifolium</i>	Titrekızım	LC	Endemik
1691	<i>Paracaryum ancyritanum</i>	Ankara çarşağı	LC	Endemik
1692	<i>Paracaryum corymbiforme</i>	Gümüş çarşak	VU	Endemik
1693	<i>Paracaryum cristatum cristatum</i>	Ana çarşakotu	LC	Endemik
1694	<i>Paracaryum erysimifolium</i>	Kuru çarşakotu	EN	Endemik
1695	<i>Paracaryum hirsutum</i>	tüylü çarşakotu	NE	-
1696	<i>Paracaryum leptophyllum</i>	Has çarşakotu	EN	Endemik
1697	<i>Paracaryum racemosum racemosum</i>	Köse çarşakotu	LC	Endemik
1698	<i>Paraceterach marantae</i>	telek eğreltisi	NE	-
1699	<i>Parapholis incurva</i>	eğri kiremitotu	NE	-
1700	<i>Parentucellia viscosa</i>	salgılı üçdiliotu	NE	-
1701	<i>Parietaria judaica</i>	duvarfesleğeni	NE	-
1702	<i>Parietaria lusitanica</i>	kaya sırçaotu	NE	-
1703	<i>Parietaria officinalis</i>	Boz Sırçaotu	NE	-
1704	<i>Paris incompleta</i>	tilkiüzümü	NE	-
1705	<i>Parnassia palustris</i>	yürek yaprağı	NE	-
1706	<i>Paronychia argyroloba</i>	Taş Kepekotu	NE	Endemik
1707	<i>Paronychia kurdica</i>	Boz kepekotu	NE	-
1708	<i>Paspalum dilatatum</i>	kürdan darısı	NE	-
1709	<i>Paspalum distichum</i>	yalan darısı	NE	-
1710	<i>Pastinaca armena</i>	Kelemenkeşir	NE	Endemik
1711	<i>Pastinaca sativa urens</i>	şeker havucu	NE	-
1712	<i>Pedicularis atropurpurea</i>	Zafirbitotu	VU	-
1713	<i>Pedicularis caucasica</i>	kesgerotu	NE	-
1714	<i>Pedicularis comosa sibthorpii</i>	hotozlu bitotu	NE	-
1715	<i>Pedicularis comosa acmodonta</i>	hotozlu bitotu	NE	-

1716	<i>Pedicularis condensata</i>	kırk bitotu	NE	-
1717	<i>Pedicularis nordmanniana</i>	mevzetotu	NE	-
1718	<i>Pedicularis pontica</i>	şimal bitotu	NE	-
1719	<i>Pedicularis wilhelmsiana</i>	telekli bitotu	NE	-
1720	<i>Pelargonium endlicherianum</i>	solucanotu	NE	-
1721	<i>Pennisetum orientale</i>	fıskiyeotu	NE	-
1722	<i>Periploca graeca graeca</i>	gariplerurganı	NE	-
1723	<i>Petasites albus</i>	lapaza çiçeği	NE	-
1724	<i>Petasites hybridus</i>	kabalak	NE	-
1725	<i>Petrorhagia alpina</i>	dağferacesi	NE	-
1726	<i>Petrorhagia prolifera</i>	çerikaranfili	NE	-
1727	<i>Petrorhagia saxifraga</i>	şimal zarçiçeği	NE	-
1728	<i>Peucedanum caucasicum</i>	kaf hınzırı	NE	-
1729	<i>Peucedanum chryseum</i>	Hınzırotu	NE	Endemik
1730	<i>Peucedanum longifolium</i>	domuz rezenesi	NE	-
1731	<i>Peucedanum palimbioides</i>	Bahar	LC	Endemik
1732	<i>Peucedanum ruthenicum</i>	uzun rezene	NE	-
1733	<i>Phalaris paradoxa</i>	topuzlu kanyaş	NE	-
1734	<i>Phedimus spurius</i>	al pisikulağı	NE	-
1735	<i>Phedimus stoloniferus</i>	pisikulağı	NE	-
1736	<i>Phegopteris connectilis</i>	papra	NE	-
1737	<i>Phelypaea coccinea</i>	kardaşkanı	NE	-
1738	<i>Phelypaea tournefortii</i>	ayıparmağı	NE	-
1739	<i>Phillyrea latifolia</i>	akçakesme	NE	-
1740	<i>Phleum alpinum</i>	alp itkuyruğu	NE	-
1741	<i>Phleum exaratum</i>	meşe itkuyruğu	NE	-
1742	<i>Phleum exaratum exaratum</i>	meşe itkuyruğu	NE	-
1743	<i>Phleum montanum</i>	dağ itkuyruğu	NE	-
1744	<i>Phleum pratense</i>	çayır itkuyruğu	NE	-
1745	<i>Phleum subulatum subulatum</i>	tel itkuyruğu	NE	-
1746	<i>Phlomis amonica</i>	Arsuz çalbası	NE	Endemik
1747	<i>Phlomis armeniaca</i>	Boz Şavlak	LC	-
1748	<i>Phlomis linearis</i>	Yaylaotu	NE	Endemik
1749	<i>Phlomis pungens hirta</i>	silvanok	NE	-
1750	<i>Phlomis russeliana</i>	Akbaşı çalba	LC	Endemik
1751	<i>Phlomis tuberosa</i>	yer çalbası	NE	-
1752	<i>Phragmites australis</i>	kamış	NE	-
1753	<i>Phyllocara aucheri</i>	karadindik	NE	-
1754	<i>Physalis alkekengi</i>	güveyfeneri	NE	-
1755	<i>Physocaulis nodosus</i>	hacıküş	NE	-
1756	<i>Physochlaina orientalis</i>	Taş banotu	NE	-
1757	<i>Physospermum cornubiense</i>	kızbara	NE	-
1758	<i>Phytolacca americana</i>	şekerciboyası	NE	-
1759	<i>Picea orientalis</i>	lâdin	NE	-

1760	<i>Picnomon acarna</i>	kılçık diken	NE	-
1761	<i>Picris hieracioides</i>	deli şiro	NE	-
1762	<i>Picris strigosa</i>	Acı şiro	NE	-
1763	<i>Pilosella caespitosa</i>	kıllı tırnakotu	NE	-
1764	<i>Pilosella cymosa</i>	sülün tırnakotu	NE	-
1765	<i>Pilosella echioides echioides</i>	mamık tırnakotu	NE	-
1766	<i>Pilosella echioides</i>	mamık tırnakotu	NE	-
1767	<i>Pilosella hoppeana</i>	Gül tırnakotu	NE	-
1768	<i>Pilosella hoppeana testimonialis</i>	Gül tırnakotu	NE	-
1769	<i>Pilosella piloselloides</i>	köse tırnakotu	NE	-
1770	<i>Pilosella piloselloides piloselloides</i>	köse tırnakotu	NE	-
1771	<i>Pilosella verruculata</i>	kınlı tırnakotu	NE	-
1772	<i>Pilosella x auriculoides</i>	kulak tırnakotu	NE	-
1773	<i>Pilosella x macrotricha</i>	keçe tırnakotu	NE	-
1774	<i>Pilosella x pannoniciformis</i>	tokalı tırnakotu	NE	-
1775	<i>Pilosella x ruprechtii</i>	kirpi tırnakotu	NE	-
1776	<i>Pilosella x setigera</i>	ebem tırnakotu	NE	-
1777	<i>Pimpinella anisetum</i>	Ezeltere	NE	Endemik
1778	<i>Pimpinella anthriscoides anthriscoides</i>	Mesireotu	NE	-
1779	<i>Pimpinella anthriscoides cruciata</i>	Mesireotu	NT	Endemik
1780	<i>Pimpinella corymbosa</i>	salkım anason	NE	-
1781	<i>Pimpinella nudicaulis</i>	köse anason	NE	-
1782	<i>Pimpinella peregrina</i>	el anasonu	NE	-
1783	<i>Pimpinella rhodantha</i>	gül anason	NE	-
1784	<i>Pimpinella saxifraga</i>	taş anasonu	NE	-
1785	<i>Pimpinella tragium lithophila</i>	teke anasonu	NE	-
1786	<i>Pinguicula balcanica</i>	deli yağotu	NE	-
1787	<i>Pinus sylvestris</i>	sarıçam	NE	-
1788	<i>Pistacia terebinthus</i>	menengiç	NE	-
1789	<i>Pisum sativum</i>	bezelye	NE	-
1790	<i>Plantago atrata</i>	dartulotu	NE	-
1791	<i>Plantago coronopus</i>	boğao tu	NE	-
1792	<i>Plantago lanceolata</i>	damarlıca	NE	-
1793	<i>Plantago major</i>	sinirotu	NE	-
1794	<i>Plantago maritima</i>	yılandili	NE	-
1795	<i>Plantago media</i>	şimşekyaprağı	NE	-
1796	<i>Plantago scabra</i>	sinirsek	NE	-
1797	<i>Platanthera bifolia</i>	guguk salebi	NE	-
1798	<i>Platanthera chlorantha</i>	çarpık salep	NE	-
1799	<i>Platanus orientalis</i>	çınar	NE	-
1800	<i>Plumbago europaea</i>	karakına	NE	-
1801	<i>Poa alpina fallax</i>	yayla salkımotu	NE	-
1802	<i>Poa angustifolia</i>	dar salkımotu	NE	-
1803	<i>Poa annua</i>	salkımotu	NE	-

1804	<i>Poa bulbosa</i>	yumrulu salkım	NE	-
1805	<i>Poa infirma</i>	hatun salkımotu	NE	-
1806	<i>Poa nemoralis</i>	orman salkımı	NE	-
1807	<i>Poa pratensis</i>	çayır salkımotu	NE	-
1808	<i>Poa sterilis</i>	köse salkımotu	NE	-
1809	<i>Poa trivialis</i>	kaba salkımotu	NE	-
1810	<i>Polygala alpestris</i>	yayla sütotu	NE	-
1811	<i>Polygala anatolica</i>	yıllanyoncası	NE	-
1812	<i>Polygala major</i>	koca sütotu	NE	-
1813	<i>Polygala papilionacea</i>	mor sütotu	NE	-
1814	<i>Polygala pruinosa</i>	Puslu sütotu	NE	-
1815	<i>Polygala supina</i>	gihaye sipirge	NE	-
1816	<i>Polygala transcaucasica</i>	tıbbi sütotu	NE	-
1817	<i>Polygonatum multiflorum</i>	mührüsüleyman	NE	-
1818	<i>Polygonatum orientale</i>	boğumluca	NE	-
1819	<i>Polygonatum verticillatum</i>	bolboğum	NE	-
1820	<i>Polygonum alpinum</i>	elayaz	NE	-
1821	<i>Polygonum arenastrum</i>	bezmeceotu	NE	-
1822	<i>Polygonum aviculare</i>	köyotu	NE	-
1823	<i>Polygonum bistorta bistorta</i>	çimen eveleği	NE	-
1824	<i>Polygonum bistorta carneum</i>	çimen eveleği	NE	-
1825	<i>Polygonum cognatum</i>	madımak	NE	-
1826	<i>Polygonum convolvulus</i>	yayılğan	NE	-
1827	<i>Polygonum dumetorum</i>	çıyanotu	NE	-
1828	<i>Polygonum hydropiper</i>	su biberi	NE	-
1829	<i>Polygonum nepalense</i>	oğlakotu	NE	-
1830	<i>Polygonum patulum</i>	atmercimeleği	NE	-
1831	<i>Polygonum perfoliatum</i>	kaplıçotu	NE	-
1832	<i>Polygonum persicaria</i>	söğütotu	NE	-
1833	<i>Polygonum setosum</i>	ebemekmeği	NE	-
1834	<i>Polypodium vulgare</i>	benli eğrelti	NE	-
1835	<i>Polypodium x mantoniae</i>	melez elverdi	NE	-
1836	<i>Polypogon viridis</i>	tüylüceot	NE	-
1837	<i>Polystichum aculeatum</i>	sivri pilunç	NE	-
1838	<i>Polystichum lonchitis</i>	uzun pilunç	NE	-
1839	<i>Polystichum setiferum</i>	kızıl pilunç	NE	-
1840	<i>Polystichum x luerssenii</i>	kaba pilunç	NE	-
1841	<i>Populus alba</i>	akkavak	NE	-
1842	<i>Populus tremula</i>	titrek kavak	NE	-
1843	<i>Portulaca oleracea</i>	semizotu	NE	-
1844	<i>Potamogeton crispus</i>	susümbülü	NE	-
1845	<i>Potamogeton natans</i>	suotu	NE	-
1846	<i>Potamogeton nodosus</i>	düğmeli suotu	NE	-
1847	<i>Potentilla anatolica</i>	Sarı tabusluk	LC	Endemik
1848	<i>Potentilla argentea</i>	gümüş parmakotu	NE	-

1849	<i>Potentilla aucheriana</i>	bayır parmakotu	NE	-
1850	<i>Potentilla bifurca</i>	kertik parmakotu	NE	-
1851	<i>Potentilla cappadocica</i>	Peri parmakotu	NT	Endemik
1852	<i>Potentilla crantzii</i>	beşparmakotu	NE	-
1853	<i>Potentilla elatior</i>	ak parmakotu	NE	-
1854	<i>Potentilla erecta</i>	kurtpençesi	NE	-
1855	<i>Potentilla fruticosa</i>	pençe çalısı	NE	-
1856	<i>Potentilla geranioides</i>	kuvvetotu	NE	-
1857	<i>Potentilla humifusa</i>	yatik parmakotu	NE	-
1858	<i>Potentilla lazica</i>	Laz parmakotu	NE	-
1859	<i>Potentilla micrantha</i>	cüce parmakotu	NE	-
1860	<i>Potentilla pannosa</i>	Yün Parmakotu	NE	-
1861	<i>Potentilla recta</i>	su parmakotu	NE	-
1862	<i>Potentilla reptans</i>	reşatınotu	NE	-
1863	<i>Potentilla rupestris</i>	yaman parmakotu	NE	-
1864	<i>Potentilla ruprechtii</i>	mis parmakotu	NE	-
1865	<i>Potentilla speciosa</i>	kaya parmakotu	NE	-
1866	<i>Potentilla thuringiaca</i>	koç parmakotu	NE	-
1867	<i>Potentilla umbrosa decrescens</i>	Kus parmakotu	EN	Endemik
1868	<i>Potentilla umbrosa</i>	Kus parmakotu	NE	-
1869	<i>Prangos ferulacea</i>	eşek çakşırı	NE	-
1870	<i>Prangos meliocarpoides</i>	Sultanteresi	NE	-
1871	<i>Prangos pabularia</i>	beyik	NE	-
1872	<i>Prangos platychlaena</i>	korkor	LC	Endemik
1873	<i>Prenanthes abietina</i>	sarı eğikçiçek	NE	-
1874	<i>Prenanthes petiolata</i>	eğikçiçek	NE	-
1875	<i>Primula acaulis</i>	çuhaçiçeği	NE	-
1876	<i>Primula algida</i>	dağtutyası	NE	-
1877	<i>Primula auriculata</i>	felçotu	NE	-
1878	<i>Primula elatior pseudoelatior</i>	Yayla tutyası	NE	-
1879	<i>Primula elatior</i>	Yayla tutyası	NE	-
1880	<i>Primula longipes</i>	Zarif çuha	LC	Endemik
1881	<i>Primula megaseifolia</i>	Martçiçeği	NE	-
1882	<i>Primula veris columnae</i>	tutya	NE	-
1883	<i>Primula veris macrocalyx</i>	tutya	NE	-
1884	<i>Prometheum aizoon</i>	sulu kayagöbeği	NE	-
1885	<i>Prometheum pilosum</i>	hoş kayagöbeği	NE	-
1886	<i>Prometheum sempervivoides</i>	horozlelesi	NE	-
1887	<i>Prospero autumnale</i>	güz sümbülü	NE	-
1888	<i>Prunella laciniata</i>	bodur fesleğen	NE	-
1889	<i>Prunella orientalis</i>	acı fesleğen	NE	-
1890	<i>Prunella vulgaris</i>	gelinciklemeotu	NE	-
1891	<i>Prunus divaricata</i>	yunus eriği	NE	-
1892	<i>Prunus spinosa</i>	çakal eriği	NE	-
1893	<i>Psathyrostachys fragilis</i>	narın arpa	NE	-

1894	<i>Psephellus appendicigerus</i>	ovit tülübaşı	LC	Endemik
1895	<i>Psephellus huber-morathii</i>	ayaklı tülübaş	LC	Endemik
1896	<i>Psephellus hypoleucus</i>	boz tülübaş	NE	-
1897	<i>Psephellus mucronifer</i>	tülübaş	LC	Endemik
1898	<i>Psephellus pulcherrimus</i>	zarif tülübaş	CR	Lokal Endemik
1899	<i>Psephellus pyrrhoblepharus</i>	deli tülübaş	NE	Endemik
1900	<i>Psephellus simplicicaulis</i>	hemşin tülübaşı	NE	-
1901	<i>Pseudognaphalium affine</i>	yalancıbozağan	NE	-
1902	<i>Pseudosempervivum aucheri</i>	has kaşıkotu	LC	Endemik
1903	<i>Pseudosempervivum sempervivum</i>	kaşıkotu	LC	Endemik
1904	<i>Pseudosempervivum sintenisii</i>	gümüş kaşıkotu	LC	Endemik
1905	<i>Pteridium aquilinum</i>	eğrelti	NE	-
1906	<i>Pteris cretica</i>	girit eğreltisi	NE	-
1907	<i>Pterocephalus plumosus</i>	gök cücükotu	NE	-
1908	<i>Ptilostemon afer eburneus</i>	Has bozlanotu	LC	Endemik
1909	<i>Puccinellia gigantea</i>	kaba tuzçimi	NE	-
1910	<i>Pulicaria dysenterica</i>	yaraotu	NE	-
1911	<i>Pulsatilla albana</i>	rüzgâr çiçeği	NE	-
1912	<i>Pyracantha coccinea</i>	ateşdiken	NE	-
1913	<i>Pyrola media</i>	meşe kekliküzüm	NE	-
1914	<i>Pyrola rotundifolia</i>	kekliküzümü	NE	-
1915	<i>Pyrus communis</i>	armut	NE	-
1916	<i>Pyrus elaeagnifolia</i>	ahlat	NE	-
1917	<i>Quercus hartwissiana</i>	ıstıranca meşesi	NE	-
1918	<i>Quercus infectoria</i>	mazı meşesi	LC	-
1919	<i>Quercus macranthera syspirensis</i>	Mazı meşesi	LC	Endemik
1920	<i>Quercus petraea</i>	Ballık meşesi	NE	-
1921	<i>Quercus pubescens</i>	tüylü meşe	NE	-
1922	<i>Quercus robur pedunculiflora</i>	saplı meşe	NE	-
1923	<i>Ranunculus arvensis</i>	mustafaçiçeği	NE	-
1924	<i>Ranunculus brachylobus brachylobus</i>	şellebung	NE	-
1925	<i>Ranunculus brachylobus incisilobatus</i>	şellebung	NE	-
1926	<i>Ranunculus brutius</i>	buladanotu	NE	-
1927	<i>Ranunculus buhsei</i>	çingotu	NE	-
1928	<i>Ranunculus bulbosus aleae</i>	Top çingotu	NE	-
1929	<i>Ranunculus cappadocicus</i>	yağlıçanak	NE	-
1930	<i>Ranunculus caucasicus</i>	Sarı yaraotu	NE	-
1931	<i>Ranunculus caucasicus subleiocarpus</i>	Sarı yaraotu	NE	-
1932	<i>Ranunculus chius</i>	meremcik	NE	-
1933	<i>Ranunculus constantinopolitanus</i>	kâğıthane çiçeği	NE	-
1934	<i>Ranunculus cuneatus</i>	körükotu	NE	-
1935	<i>Ranunculus damascenus</i>	şam düğünçiçeği	LR	-
1936	<i>Ranunculus dissectus huetii</i>	Kaya kebikeçi	LC	Endemik
1937	<i>Ranunculus dissectus</i>	Kaya kebikeçi	NE	-

1938	<i>Ranunculus ficaria bulbifera</i>	arpacıksalebi	NE	-
1939	<i>Ranunculus flammula</i>	kaymak çiçeği	NE	-
1940	<i>Ranunculus grandiflorus</i>	katırnalı	NE	-
1941	<i>Ranunculus illyricus</i>	Gümüş Düğünçiçeği	NE	-
1942	<i>Ranunculus kochii</i>	karçiçeği	NE	-
1943	<i>Ranunculus lateriflorus</i>	yamuk çırnıkotu	NE	-
1944	<i>Ranunculus marginatus</i>	çırnıkotu	NE	-
1945	<i>Ranunculus muricatus</i>	kutsaldefne	NE	-
1946	<i>Ranunculus oreophilus</i>	yayla yağotu	NE	-
1947	<i>Ranunculus peltatus</i>	su yağlıcanağı	NE	-
1948	<i>Ranunculus polyanthemos</i>	savotu	NE	-
1949	<i>Ranunculus repens</i>	tiktakdana	NE	-
1950	<i>Ranunculus sericeus</i>	çınarcık	NE	-
1951	<i>Ranunculus tempskyanus</i>	Yağlıçanak	VU	Endemik
1952	<i>Raphanus raphanistrum raphanistrum</i>	eşek turpu	NE	-
1953	<i>Rapistrum rugosum</i>	kedi turpu	NE	-
1954	<i>Reichardia dichotoma</i>	karasakız	NE	-
1955	<i>Reseda inodora</i>	ören gerdanlığı	NE	-
1956	<i>Reseda lutea</i>	muhabbet çiçeği	NE	-
1957	<i>Reseda luteola</i>	eşekçitlimi	NE	-
1958	<i>Rhamnus cathartica</i>	akdiken	NE	-
1959	<i>Rhamnus imeretina</i>	çat cehrisi	NE	-
1960	<i>Rhamnus microcarpa</i>	kaya cehrisi	NE	-
1961	<i>Rhamnus pallasii</i>	ala cehri	NE	-
1962	<i>Rhaponticum repens</i>	kekrediken	NE	-
1963	<i>Rhinanthus angustifolius grandiflorus</i>	horozotu	NE	-
1964	<i>Rhododendron luteum</i>	zifin	NE	-
1965	<i>Rhododendron ponticum</i>	kumar	NE	-
1966	<i>Rhus coriaria</i>	sumak	NE	-
1967	<i>Rhynchocorys elephas elephas</i>	Filburnu	NE	-
1968	<i>Rhynchocorys stricta</i>	hoş filburnu	NE	-
1969	<i>Ribes alpinum</i>	çalıçileği	NE	-
1970	<i>Ribes petraeum</i>	kaya çeçemi	NE	-
1971	<i>Rindera lanata canescens</i>	yünlügelin	NE	-
1972	<i>Rindera lanata lanata</i>	yünlügelin	NE	-
1973	<i>Robinia pseudoacacia</i>	yalancı akasya	NE	-
1974	<i>Roemeria hybrida</i>	pıtpıtotu	NE	-
1975	<i>Roemeria refracta occidentalis</i>	cin haşhaşı	NE	-
1976	<i>Roemeria refracta</i>	cin haşhaşı	NE	-
1977	<i>Rorippa austriaca</i>	topçakandura	NE	-
1978	<i>Rorippa sylvestris</i>	çakandura	NE	-
1979	<i>Rosa boissieri</i>	has gül	NE	-
1980	<i>Rosa canina</i>	kuşburnu	NE	-
1981	<i>Rosa dumalis</i>	it gülü	VU	-
1982	<i>Rosa foetida</i>	acemsarısı	NE	-

1983	<i>Rosa gallica</i>	hokka gülü	NE	-
1984	<i>Rosa hemisphaerica</i>	kadıngöbeği	NE	-
1985	<i>Rosa iberica</i>	gülezer	NE	-
1986	<i>Rosa marginata</i>	şipka	NE	-
1987	<i>Rosa micrantha</i>	gözkıvırtıran	NE	-
1988	<i>Rosa orientalis</i>	asker gülü	NE	-
1989	<i>Rosa pisiformis</i>	Al gül	NT	Endemik
1990	<i>Rosa pulverulenta</i>	bodur gül	NE	-
1991	<i>Rosa villosa</i>	sakız gülü	NE	-
1992	<i>Rostraria cristata</i>	gagaotu	NE	-
1993	<i>Rosularia sempervivum</i>	Som kayakoruğu	NE	-
1994	<i>Rosularia sempervivum sempervivum</i>	Som kayakoruğu	NE	-
1995	<i>Rubia tinctorum</i>	kökboyası	NE	-
1996	<i>Rubus caesius</i>	büküzümü	NE	-
1997	<i>Rubus canescens glabratus</i>	çobankösteği	NE	-
1998	<i>Rubus canescens</i>	çobankösteği	NE	-
1999	<i>Rubus caucasicus</i>	zarif böğürtlen	NE	-
2000	<i>Rubus hirtus</i>	tüntürük	NE	-
2001	<i>Rubus idaeus</i>	ahududu	NE	-
2002	<i>Rubus platyphyllus</i>	siyah coh	NE	-
2003	<i>Rubus sanctus</i>	böğürtlen	NE	-
2004	<i>Rubus saxatilis</i>	köslek	NE	-
2005	<i>Rumex acetosella</i>	kuzukulağı	NE	-
2006	<i>Rumex alpinus</i>	şortah	NE	-
2007	<i>Rumex angustifolius</i>	taşturşusu	NE	-
2008	<i>Rumex crispus</i>	labada	NE	-
2009	<i>Rumex hydrolapathum</i>	adam eveleği	NE	-
2010	<i>Rumex nepalensis</i>	dibikızıl	NE	-
2011	<i>Rumex obtusifolius subalpinus</i>	kökükızıl	NE	-
2012	<i>Rumex ponticus</i>	Boçu	LC	Endemik
2013	<i>Rumex pulcher</i>	ekşilik	NE	-
2014	<i>Rumex scutatus</i>	ekşimen	NE	-
2015	<i>Rumex tuberosus horizontalis</i>	Kuzukıkırdağı	NE	-
2016	<i>Rumex tuberosus</i>	Kuzukıkırdağı	NE	-
2017	<i>Ruppia cirrhosa</i>	sülüklü ördekotu	NE	-
2018	<i>Ruscus aculeatus</i>	tavşanmemesi	NE	-
2019	<i>Ruscus colchicus</i>	Zermek	NE	-
2020	<i>Ruscus hypoglossum</i>	atdili	NE	-
2021	<i>Ruta suaveolens</i>	taş sedefotu	NE	-
2022	<i>Ruta thesioides</i>	kır sedefotu	NE	-
2023	<i>Sagina procumbens</i>	saginotu	NE	-
2024	<i>Sagina saginoides</i>	yayla saginotu	NE	-
2025	<i>Salix aegyptiaca</i>	halef	NE	-
2026	<i>Salix alba</i>	ak söğüt	NE	-
2027	<i>Salix apoda</i>	Bodur söğüt	DD	-

2028	<i>Salix armeno-rossica</i>	kars söğüdü	NE	-
2029	<i>Salix babylonica</i>	salkım söğüt	NE	-
2030	<i>Salix caprea</i>	sorgun	NE	-
2031	<i>Salix cinerea</i>	boz söğüt	NE	-
2032	<i>Salix elaeagnos</i>	iğde söğütü	NE	-
2033	<i>Salix elbursensis</i>	viyale	NE	-
2034	<i>Salix excelsa</i>	boylu söğüt	NE	-
2035	<i>Salix pedicellata pedicellata</i>	pisiklik	NE	-
2036	<i>Salix pentandra</i>	soyurgan	NE	-
2037	<i>Salix pentandroides</i>	dere soyurganı	NE	-
2038	<i>Salix pseudodepressa</i>	koyak söğüdü	NE	-
2039	<i>Salix pseudomedemii</i>	kara söğüt	NE	-
2040	<i>Salix trabzonica</i>	Trabzon söğüdü	NE	-
2041	<i>Salix triandra</i>	bağ söğüdü	NE	-
2042	<i>Salix wilhelmsiana</i>	ırmak söğüdü	NE	-
2043	<i>Salix x fragilis</i>	gevrek söğüt	NE	-
2044	<i>Salsola boissieri</i>	boz soda	NE	-
2045	<i>Salsola tragus tragus</i>	kum dönegelesi	NE	-
2046	<i>Salvia absconditiflora</i>	Kara şalba	LC	Endemik
2047	<i>Salvia aethiopis</i>	habeş adaçayı	NE	-
2048	<i>Salvia bracteata</i>	çoban şalbası	NE	-
2049	<i>Salvia candidissima candidissima</i>	galabor	NE	-
2050	<i>Salvia ceratophylla</i>	tarak şalba	NE	-
2051	<i>Salvia forskahlei</i>	dolmayaprağı	NE	-
2052	<i>Salvia glutinosa</i>	oklu şalba	NE	-
2053	<i>Salvia huberi</i>	Meryemiye	LC	Endemik
2054	<i>Salvia hypargeia</i>	Siyahot	LC	Endemik
2055	<i>Salvia microstegia</i>	yağlambaç	NE	-
2056	<i>Salvia multicaulis</i>	kürt reyhanı	NE	-
2057	<i>Salvia nemorosa</i>	gehareş	NE	-
2058	<i>Salvia pachystachys</i>	yedi şalba	NE	-
2059	<i>Salvia poculata</i>	küllü şalba	NE	-
2060	<i>Salvia rosifolia</i>	Gül meryemiye	LC	Endemik
2061	<i>Salvia sclarea</i>	paskulak	NE	-
2062	<i>Salvia staminea</i>	erkek şalba	NE	-
2063	<i>Salvia syriaca</i>	çevlikotu	NE	-
2064	<i>Salvia tomentosa</i>	şalba	NE	-
2065	<i>Salvia verticillata amasiaca</i>	dadırak	NE	-
2066	<i>Salvia virgata</i>	fatmanaotu	NE	-
2067	<i>Salvia viridis</i>	zarif şalba	NE	-
2068	<i>Sambucus ebulus</i>	mürver otu	NE	-
2069	<i>Sambucus nigra</i>	ağaç mürver	NE	-
2070	<i>Samolus valerandi</i>	gilotu	NE	-
2071	<i>Sanguisorba minor lasiocarpa</i>	çayırduğmesi	NE	-
2072	<i>Sanguisorba minor</i>	çayırduğmesi	NE	-

2073	<i>Sanicula europaea</i>	sanikel	NE	-
2074	<i>Saponaria officinalis</i>	sabunotu	NE	-
2075	<i>Saponaria orientalis</i>	deli sabunotu	NE	-
2076	<i>Saponaria picta</i>	Cüce köpürge	LC	Endemik
2077	<i>Saponaria prostrata</i>	Yatık Sabunotu	LC	-
2078	<i>Saponaria prostrata prostrata</i>	Yatık Sabunotu	LC	Endemik
2079	<i>Saponaria viscosa</i>	şenak	NE	-
2080	<i>Satureja hortensis</i>	çibriska	NE	-
2081	<i>Satureja spicigera</i>	çorba kekiği	NE	-
2082	<i>Saxifraga cymbalaria</i>	sarı taşkıran	NE	-
2083	<i>Saxifraga exarata</i>	yivli taşkıran	NE	-
2084	<i>Saxifraga kotschy</i>	leblebiçiçeği	NE	-
2085	<i>Saxifraga luteoviridis</i>	kaya taşkıranı	NE	-
2086	<i>Saxifraga moschata</i>	ak taşkıran	NE	-
2087	<i>Saxifraga paniculata</i>	nasırlı taşkıran	NE	-
2088	<i>Saxifraga rotundifolia</i>	benli taşkıran	NE	-
2089	<i>Saxifraga sibirica</i>	hoş taşkıran	NE	-
2090	<i>Saxifraga tridactylites</i>	üçtaşkıran	NE	-
2091	<i>Scabiosa argentea</i>	yazı süpürgesi	NE	-
2092	<i>Scabiosa atropurpurea</i>	mor uyuzotu	NE	-
2093	<i>Scabiosa balianii</i>	Mavi Uyuzotu	EN	Endemik
2094	<i>Scabiosa calocephala</i>	çayır uyuzotu	NE	-
2095	<i>Scabiosa caucasica</i>	zarif uyuzotu	NE	-
2096	<i>Scabiosa columbaria columbaria</i>	Uyuzotu	NE	-
2097	<i>Scabiosa crinita</i>	sarıpuk	NE	-
2098	<i>Scabiosa micrantha</i>	kavurotu	NE	-
2099	<i>Scabiosa rotata</i>	top uyuzotu	NE	-
2100	<i>Scaligeria lazica</i>	Laz anasonu	NE	Endemik
2101	<i>Scandix aucheri</i>	karabağ kışkışı	NE	-
2102	<i>Scandix iberica</i>	atkişnekotu	NE	-
2103	<i>Scandix pecten-veneris</i>	zühretarağı	NE	-
2104	<i>Scandix stellata</i>	dağ kışkışı	NE	-
2105	<i>Schivereckia doerfleri</i>	Deli dolamaotu	NE	-
2106	<i>Schoenoplectus lacustris</i>	semerotu	NE	-
2107	<i>Scilla bifolia</i>	orman sümbülü	NE	-
2108	<i>Scilla monanthos</i>	sümbülcük	NE	-
2109	<i>Scilla rosenii</i>	gül sümbülü	NE	-
2110	<i>Scilla sibirica</i>	camışkıran	NE	-
2111	<i>Scleranthus annuus annuus</i>	kınavel	NE	-
2112	<i>Sclerochloa dura</i>	mıcırotu	NE	-
2113	<i>Scolymus hispanicus</i>	şevketi bostan	NE	-
2114	<i>Scorzonera armeniaca</i>	karakök	NE	-
2115	<i>Scorzonera cana cana</i>	tekesakalı	NE	-
2116	<i>Scorzonera cana radicata</i>	tekesakalı	NE	-
2117	<i>Scorzonera cana</i>	tekesakalı	NE	-

2118	<i>Scorzonera inaequiscapa</i>	Guzer	LC	Endemik
2119	<i>Scorzonera incisa</i>	kanık	NE	-
2120	<i>Scorzonera mollis mollis</i>	iskorçına	NE	-
2121	<i>Scorzonera mollis szowitzii</i>	iskorçına	NE	-
2122	<i>Scorzonera pseudolanata</i>	keçimemesi	NE	-
2123	<i>Scorzonera rigida</i>	sert tekesakalı	NE	-
2124	<i>Scorzonera sericea</i>	Bozkıvrım	LC	Endemik
2125	<i>Scorzonera suberosa suberosa</i>	Çalık	NE	-
2126	<i>Scorzonera tomentosa</i>	Alabent	LC	Endemik
2127	<i>Scrophularia canina</i>	it sıracaotu	NE	-
2128	<i>Scrophularia catariifolia</i>	sıracaotu	NE	-
2129	<i>Scrophularia chrysantha</i>	sarı sıracaotu	NE	-
2130	<i>Scrophularia cinerascens</i>	gümüş sıracaotu	NE	-
2131	<i>Scrophularia ilwensis</i>	meşe sıracası	NE	-
2132	<i>Scrophularia kotschyana</i>	darbeotu	NE	-
2133	<i>Scrophularia libanotica</i>	Denekutnu	LC	-
2134	<i>Scrophularia lucida</i>	zorlakotu	NE	-
2135	<i>Scrophularia nodosa</i>	tavuk sıracası	NE	-
2136	<i>Scrophularia olympica</i>	ulu sıracaotu	NE	-
2137	<i>Scrophularia orientalis</i>	gezik sıracası	NE	-
2138	<i>Scrophularia scopolii scopolii</i>	El köpürten	NE	-
2139	<i>Scrophularia scopolii adenocalyx</i>	El köpürten	NE	-
2140	<i>Scrophularia thesioides</i>	bazalt sıracası	NE	-
2141	<i>Scrophularia umbrosa</i>	su kestereotu	NE	-
2142	<i>Scrophularia xanthoglossa decipiens</i>	serkele	NE	-
2143	<i>Scutellaria albida colchica</i>	akkaside	NE	-
2144	<i>Scutellaria galericulata</i>	su kasidesi	NE	-
2145	<i>Scutellaria orientalis pinnatifida</i>	Sarı kasidesi	LC	Endemik
2146	<i>Scutellaria orientalis</i>	Sarı kasidesi	NE	Endemik
2147	<i>Scutellaria pontica</i>	hanım kaside	NE	-
2148	<i>Scutellaria salviifolia</i>	Has Kaside	LC	Endemik
2149	<i>Secale cereale</i>	Çavdar	NE	-
2150	<i>Secale montanum</i>	dağ çavdarı	NE	-
2151	<i>Securigera orientalis</i>	Ala köriçen	NE	-
2152	<i>Securigera varia</i>	köriçen	NE	-
2153	<i>Sedum acre</i>	acı damkоруğu	NE	-
2154	<i>Sedum album</i>	çobankavurgası	NE	-
2155	<i>Sedum alpestre</i>	dağ kоруğu	NE	-
2156	<i>Sedum gracile</i>	ince damkоруğu	NE	-
2157	<i>Sedum grisebachii</i>	ergene kоруğu	NE	-
2158	<i>Sedum hispanicum</i>	Damkоруğu	NE	-
2159	<i>Sedum pallidum</i>	koyunörmece	NE	-
2160	<i>Sedum steudelii</i>	kıraç damkоруğu	NE	-
2161	<i>Sedum tenellum</i>	narin damkоруğu	NE	-
2162	<i>Sempervivum armenum insigne</i>	Gelinparmağı	NT	Endemik

2163	<i>Sempervivum armenum</i>	Gelinparmağı	LC	-
2164	<i>Sempervivum davisii furseorum</i>	talifüm	EN	Endemik
2165	<i>Sempervivum ekimii</i>	paşa parmağı	LC	Endemik
2166	<i>Sempervivum minus</i>	Gelinparmağı	LC	Endemik
2167	<i>Senecio aquaticus erraticus</i>	su kanaryaotu	NE	-
2168	<i>Senecio cilicius</i>	Ak kanaryaotu	VU	Endemik
2169	<i>Senecio doria umbrosus</i>	Çamur kanaryaotu	NE	-
2170	<i>Senecio doriiformis</i>	çakıl kanaryaotu	NE	-
2171	<i>Senecio erucifolius</i>	ince kanaryaotu	NE	-
2172	<i>Senecio fluviatilis</i>	Uzun kanaryaotu	NE	-
2173	<i>Senecio mollis</i>	saz kanaryaotu	NE	-
2174	<i>Senecio nemorensis nemorensis</i>	koru kanaryaotu	NE	-
2175	<i>Senecio ovatifolius</i>	Yitik kanaryaotu	EN	Endemik
2176	<i>Senecio pseudo-orientalis</i>	sarı şiro	NE	-
2177	<i>Senecio racemosus</i>	şiro	NE	-
2178	<i>Senecio trapezuntinus</i>	Trabzon kanaryaotu	LC	Endemik
2179	<i>Senecio vernalis</i>	kanaryaotu	NE	-
2180	<i>Senecio viscosus</i>	yağlı kanaryaotu	NE	-
2181	<i>Senecio vulgaris</i>	taşakçilotu	NE	-
2182	<i>Serapias orientalis</i>	dillikulak	NE	-
2183	<i>Serapias vomeracea</i>	sağırkulağı	NE	-
2184	<i>Seseli libanotis</i>	dağhavucu	NE	-
2185	<i>Seseli petraeum</i>	Taş çasıırı	NE	-
2186	<i>Seseli tortuosum</i>	horozgözü	NE	-
2187	<i>Sesleria alba</i>	ak bozkıryumağı	NE	-
2188	<i>Sesleria phleoides</i>	bozkıryumağı	NE	-
2189	<i>Setaria glauca</i>	sıçansaçı	NE	-
2190	<i>Setaria italica</i>	kirpi darısı	NE	-
2191	<i>Setaria viridis</i>	yeşil sıçansaçı	NE	-
2192	<i>Sherardia arvensis</i>	gökörenotu	NE	-
2193	<i>Sibbaldia parviflora minor</i>	fındıkotu	NE	-
2194	<i>Sibbaldia parviflora</i>	fındıkotu	NE	-
2195	<i>Sideritis armeniaca</i>	yüzükçayı	LC	Endemik
2196	<i>Sideritis montana</i>	karaçay	NE	-
2197	<i>Sigesbeckia orientalis</i>	sarıteçan	NE	-
2198	<i>Silene argentea</i>	boz nakıl	NE	-
2199	<i>Silene arguta</i>	saman nakılı	NE	-
2200	<i>Silene armena</i>	Çığıştak	LC	-
2201	<i>Silene bupleuroides</i>	gıcılavuk	NE	-
2202	<i>Silene capitellata</i>	Kavuklu nakıl	LC	Endemik
2203	<i>Silene caryophylloides caryophylloides</i>	Karanfil Nakılı	NE	-
2204	<i>Silene chlorifolia</i>	puşkullu	NE	-
2205	<i>Silene compacta</i>	kanlıbasıra otu	NE	-
2206	<i>Silene conoidea</i>	şivananotu	NE	-
2207	<i>Silene dianthoides</i>	cüce nakıl	NE	-

2208	<i>Silene dichotoma</i>	çatal nakıl	NE	-
2209	<i>Silene italica</i>	yuğuşyüreği	NE	-
2210	<i>Silene lasiantha</i>	erzincan nakılı	NE	-
2211	<i>Silene latifolia eriocalycinae</i>	gıcıcı	NE	-
2212	<i>Silene latifolia</i>	gıcıcı	NE	-
2213	<i>Silene lazica</i>	Laz Nakılı	LC	Endemik
2214	<i>Silene marschallii</i>	salkımçiçeği	NE	-
2215	<i>Silene multifida</i>	ibişgibiş	NE	-
2216	<i>Silene noctiflora</i>	yeşil nakıl	NE	-
2217	<i>Silene odontopetala</i>	kunduzotu	NE	-
2218	<i>Silene oreophila</i>	bardak nakılı	NE	-
2219	<i>Silene otites</i>	sinekkıran	NE	-
2220	<i>Silene pungens</i>	yastık nakılı	NE	-
2221	<i>Silene saxatilis</i>	simotu	NE	-
2222	<i>Silene sclerophylla</i>	Parlak nakıl	NE	-
2223	<i>Silene spergulfolia</i>	ana nakılı	NE	-
2224	<i>Silene stenobotrys</i>	maraş nakılı	NE	-
2225	<i>Silene supina</i>	fırat nakılı	NE	-
2226	<i>Silene viscosa</i>	konya gıvışkanı	NE	-
2227	<i>Silene vulgaris commutata</i>	ecibücü	NE	-
2228	<i>Silene vulgaris</i>	ecibücü	NE	-
2229	<i>Sinapis arvensis</i>	hardal	NE	-
2230	<i>Sisymbrium altissimum</i>	ergelenotu	NE	-
2231	<i>Sisymbrium loeselii</i>	bülbülotu	NE	-
2232	<i>Sisymbrium officinale</i>	ergelen hardalı	NE	-
2233	<i>Sium sisarum lancifolium</i>	dere kerevizi	NE	-
2234	<i>Smilax excelsa</i>	dikenucu	NE	-
2235	<i>Sobolewsia clavata</i>	akyelotu	NE	-
2236	<i>Solanum americanum</i>	itüzümü	NE	-
2237	<i>Solanum woronowii</i>	Ak itüzümü	NE	-
2238	<i>Solenanthus stamineus</i>	yayla tütünü	NE	-
2239	<i>Solidago virgaurea virgaurea</i>	altınbaşak çiçeği	NE	-
2240	<i>Solidago virgaurea</i>	altınbaşak çiçeği	NE	-
2241	<i>Sonchus arvensis</i>	sökelek	NE	-
2242	<i>Sonchus asper</i>	eşekgevreği	NE	-
2243	<i>Sonchus oleraceus</i>	kuzugevreği	NE	-
2244	<i>Sonchus palustris</i>	zoho	NE	-
2245	<i>Sorbus aucuparia</i>	kuş üvezi	NE	-
2246	<i>Sorbus roopiana</i>	yanık üvez	NE	-
2247	<i>Sorbus subfusca</i>	yayla üvezi	NE	-
2248	<i>Sorbus torminalis</i>	pitlicen	NE	-
2249	<i>Sorbus torminalis torminalis</i>	pitlicen	NE	-
2250	<i>Sorbus umbellata</i>	Geyik elması	NE	-
2251	<i>Sorghum halepense halepense</i>	ekin süpürgesi	NE	-
2252	<i>Sparganium erectum neglectum</i>	kındıra	NE	-

2253	<i>Sparganium erectum erectum</i>	kındıra	NE	-
2254	<i>Spiranthes spiralis</i>	inci salebi	NE	-
2255	<i>Spirodela polyrrhiza</i>	telli sumercimeği	NE	-
2256	<i>Stachys annua</i>	Deliçay	NE	-
2257	<i>Stachys balansae</i>	boz çayçe	NE	Endemik
2258	<i>Stachys bayburtensis</i>	Çarşak çayı	CR	Lokal Endemik
2259	<i>Stachys byzantina</i>	boz karabaş	NE	-
2260	<i>Stachys cretica</i>	Laz deliçayı	LC	-
2261	<i>Stachys iberica</i>	Tokdeliçay	NE	-
2262	<i>Stachys lavandulifolia</i>	tüylü çay	NE	-
2263	<i>Stachys macrantha</i>	koca soğulcan	NE	-
2264	<i>Stachys macrostachys</i>	soğulcan	NE	-
2265	<i>Stachys setifera setifera</i>	İnce deliçay	NE	-
2266	<i>Stachys spectabilis</i>	alaca karabaş	NE	-
2267	<i>Stachys sylvatica</i>	hamısırgan	NE	-
2268	<i>Stachys viscosa</i>	Yağlı karabaş	LC	-
2269	<i>Stachys woronowii</i>	ardıç karabaşı	NE	-
2270	<i>Staphylea pinnata</i>	ağızlıkçalısı	NE	-
2271	<i>Stellaria holostea</i>	urgancık	NE	-
2272	<i>Stellaria media</i>	kuşotu	NE	-
2273	<i>Stenotaenia macrocarpa</i>	Kurt kimyonu	NT	Endemik
2274	<i>Sterigmostemum incanum</i>	boz süsün	NE	-
2275	<i>Steveniella satyroides</i>	takkeli salep	NE	-
2276	<i>Stipa araxensis</i>	Köse kılâç	NE	-
2277	<i>Stipa ehrenbergiana</i>	sorguçotu	NE	-
2278	<i>Stipa holosericea</i>	dirgen kılâç	NE	-
2279	<i>Stipa joannis</i>	taş kılâç	NE	-
2280	<i>Stipa lessingiana</i>	gevşek sorguçotu	NE	-
2281	<i>Strigosella africana</i>	keçe teresi	NE	-
2282	<i>Succisa pratensis</i>	gök çibanotu	NE	-
2283	<i>Swertia iberica</i>	safraca	NE	-
2284	<i>Swertia longifolia</i>	uzun safraca	NE	-
2285	<i>Symphytum asperum</i>	Orman kafesotu	NE	-
2286	<i>Symphytum ibericum</i>	orman kafesotu	NE	-
2287	<i>Symphytum sylvaticum</i>	Tomara	VU	Endemik
2288	<i>Symphytum tauricum</i>	kırım kafesotu	NE	-
2289	<i>Tagetes minuta</i>	kokarot	NE	-
2290	<i>Tamarix smyrnensis</i>	ılgın	NE	-
2291	<i>Tanacetum abrotanifolium</i>	köse pireotu	NE	-
2292	<i>Tanacetum albipannosum</i>	Keçeli pireotu	LC	Endemik
2293	<i>Tanacetum argenteum</i>	Kaya pireotu	NE	-
2294	<i>Tanacetum argenteum argenteum</i>	Kaya pireotu	NE	Endemik
2295	<i>Tanacetum armenum</i>	kaya papatyası	NE	-
2296	<i>Tanacetum aucherianum</i>	koyunçiçeği	NE	-

2297	<i>Tanacetum aureum</i>	ekşi pireotu	NE	-
2298	<i>Tanacetum balsamita</i>	gümüşdüğme	NE	-
2299	<i>Tanacetum cadmeum</i>	Hoş dağçiçeği	LC	-
2300	<i>Tanacetum cappadocicum</i>	Peri pireotu	NT	Endemik
2301	<i>Tanacetum kotschy</i>	ateş pireotu	NE	-
2302	<i>Tanacetum mucroniferum</i>	Sivri pireotu	LC	Endemik
2303	<i>Tanacetum nitens</i>	Sağır pireotu	LC	Endemik
2304	<i>Tanacetum parthenium</i>	beyaz papatya	NE	-
2305	<i>Tanacetum potiifolium</i>	dişlek pireotu	NE	-
2306	<i>Tanacetum punctatum</i>	sendel	NE	-
2307	<i>Tanacetum sericeum</i>	Tüylü pireotu	NE	-
2308	<i>Tanacetum sipikorense</i>	keşiş pireotu	NE	-
2309	<i>Tanacetum sorbifolium</i>	üvez pireotu	NE	-
2310	<i>Tanacetum zahlbruckneri</i>	Özege pireotu	NE	Endemik
2311	<i>Taraxacum bessarabicum</i>	Püfçiçeği	DD	-
2312	<i>Taraxacum bithynicum</i>	zincirotu	NE	-
2313	<i>Taraxacum poliochlorum</i>	kızıl hindiba	NE	-
2314	<i>Taraxacum scaturiginosum</i>	kıvrıkıvr	NE	-
2315	<i>Taraxacum stevenii</i>	gelingöbeği	NE	-
2316	<i>Taxus baccata</i>	porsuk	NE	-
2317	<i>Tchihatchewia isatidea</i>	allıgelin	VU	Endemik
2318	<i>Telekia speciosa</i>	puğre	NE	-
2319	<i>Telephium imperati</i>	zulzula	NE	-
2320	<i>Tephroseris integrifolia aurantiaca</i>	ümbülükçiçeği	NE	-
2321	<i>Tephroseris integrifolia karsiana</i>	ümbülükçiçeği	VU	Endemik
2322	<i>Teucrium chamaedrys trapezunticum</i>	Dalakotu	NE	-
2323	<i>Teucrium chamaedrys chamaedrys</i>	Dalakotu	NE	-
2324	<i>Teucrium chamaedrys syspirense</i>	Dalakotu	NE	-
2325	<i>Teucrium montbretii montbretii</i>	Kısamahmut	NE	-
2326	<i>Teucrium orientale puberulens</i>	kirveotu	LC	-
2327	<i>Teucrium orientale</i>	kirveotu	NE	-
2328	<i>Teucrium parviflorum</i>	koyunotu	NE	-
2329	<i>Teucrium polium</i>	acıyavşan	NE	-
2330	<i>Teucrium scordium scordioides</i>	susarmisağı	NE	-
2331	<i>Teucrium scordium scordium</i>	susarmisağı	NE	-
2332	<i>Thalictrum flavum</i>	yalanravend	NE	-
2333	<i>Thalictrum foetidum</i>	delialan maydanozu	NE	-
2334	<i>Thalictrum isopyroides</i>	karakatranotu	NE	-
2335	<i>Thalictrum minus</i>	kaytaran	NE	-
2336	<i>Thalictrum minus microphyllum</i>	kaytaran	NE	-
2337	<i>Thalictrum simplex</i>	ince kaytaran	NE	-
2338	<i>Thesium alpinum</i>	yayla güveleği	NE	-
2339	<i>Thesium arvense</i>	tezgüvelek	NE	-
2340	<i>Thesium billardieri</i>	meşe güveleği	LC	-
2341	<i>Thesium procumbens</i>	yer güveleği	NE	-

2342	<i>Thlaspi arvense</i>	ekin dağarcığı	NE	-
2343	<i>Thlaspi ceratocarpon</i>	yetim dağarcık	NE	-
2344	<i>Thlaspi huber-morathii</i>	refahiyeotu	NE	-
2345	<i>Thlaspi huetii</i>	kapız dağarcığı	NE	-
2346	<i>Thlaspi lilacinum</i>	Mor dağarcık	LC	Endemik
2347	<i>Thlaspi oxyceras</i>	sivri dağarcık	NE	-
2348	<i>Thymus canoviridis</i>	Dadaş kekiği	NE	Endemik
2349	<i>Thymus fallax</i>	catri	NE	-
2350	<i>Thymus leucotrichus</i>	dağ kekiği	LC	Endemik
2351	<i>Thymus longicaulis longicaulis</i>	Aş kekiği	NE	-
2352	<i>Thymus nummularius</i>	limon kekiği	NE	-
2353	<i>Thymus praecox</i>	Yayla kekiği	NE	-
2354	<i>Thymus pubescens</i>	Tüylü kekik	NE	-
2355	<i>Thymus sipyleus</i>	Sipil kekiği	NE	-
2356	<i>Thymus transcaucasicus</i>	Kır kekiği	NE	-
2357	<i>Tilia rubra</i>	kafkas ıhlamuru	NE	-
2358	<i>Tilia tomentosa</i>	gümüşü ıhlamur	NE	-
2359	<i>Torilis arvensis</i>	dercikotu	NE	-
2360	<i>Torilis leptophylla</i>	ince dercikotu	NE	-
2361	<i>Trachystemon orientalis</i>	kaldirik	NE	-
2362	<i>Tragopogon aureus</i>	Sarı yemlik	LC	Endemik
2363	<i>Tragopogon bupthalmoides bupthalmoides</i>	tarla yemliği	NE	-
2364	<i>Tragopogon bupthalmoides latifolius</i>	tarla yemliği	NE	-
2365	<i>Tragopogon coloratus</i>	katır yemliği	NE	-
2366	<i>Tragopogon fibrosus</i>	Telli Yemlik	EN	Endemik
2367	<i>Tragopogon porrifolius</i>	yemlik	NE	-
2368	<i>Tragopogon pratensis</i>	salsifin	NE	-
2369	<i>Tragopogon pusillus</i>	çarık	NE	-
2370	<i>Tragopogon reticulatus</i>	hinza	NE	Endemik
2371	<i>Tragus racemosus</i>	kızıl kirpikotu	NE	-
2372	<i>Traunsteinera sphaerica</i>	yayla salebi	NE	-
2373	<i>Tribulus terrestris</i>	çobançökerten	NE	-
2374	<i>Trifolium ambiguum</i>	pisikkulağı	NE	-
2375	<i>Trifolium arvense</i>	tavşanayağı	NE	-
2376	<i>Trifolium aureum</i>	Altuni üçgül	NE	-
2377	<i>Trifolium badium</i>	katuna	NE	-
2378	<i>Trifolium campestre</i>	üçgül	NE	-
2379	<i>Trifolium canescens</i>	sarı üçgül	NE	-
2380	<i>Trifolium elongatum</i>	helva üçgülü	LC	Endemik
2381	<i>Trifolium hybridum anatolicum</i>	Melez üçgül	NE	-
2382	<i>Trifolium lappaceum</i>	yivli yonca	NE	-
2383	<i>Trifolium medium medium</i>	köse yonca	NE	-
2384	<i>Trifolium montanum humboldtianum</i>	dağ üçgülü	NE	-
2385	<i>Trifolium ochroleucum</i>	mızrak üçgülü	NE	-

2386	<i>Trifolium phleoides</i>	çayır yoncası	NE	-
2387	<i>Trifolium polyphyllum</i>	Telek üçgülü	NE	-
2388	<i>Trifolium pratense sativum</i>	çayır üçgülü	NE	-
2389	<i>Trifolium pratense americanum</i>	çayır üçgülü	NE	-
2390	<i>Trifolium pratense pratense</i>	çayır üçgülü	NE	-
2391	<i>Trifolium repens repens</i>	Ak üçgülü	NE	-
2392	<i>Trifolium resupinatum resupinatum</i>	anadolu üçgülü	NE	-
2393	<i>Trifolium scabrum</i>	hıyar dücük	NE	-
2394	<i>Trifolium sintenisii</i>	trabzon üçgülü	NE	-
2395	<i>Trifolium spadiceum</i>	çayır dutu	NE	-
2396	<i>Trifolium spumosum</i>	kese yonca	NE	-
2397	<i>Trifolium stellatum stellatum</i>	Yıldız Yonca	NE	-
2398	<i>Trifolium sylvaticum</i>	orman üçgülü	NE	-
2399	<i>Trifolium trichocephalum</i>	hemşin üçgülü	NE	-
2400	<i>Trifolium tumens</i>	patlak üçgül	NE	-
2401	<i>Triglochin maritima</i>	dağ suçengeli	NE	-
2402	<i>Triglochin palustris</i>	suçengeli	NE	-
2403	<i>Trigonella coerulescens</i>	hintkokas	NE	-
2404	<i>Trigonella spicata</i>	başak boyotu	NE	-
2405	<i>Trinia scabra</i>	kaba çatalotu	VU	Endemik
2406	<i>Tripleurospermum callosum</i>	Göde	NE	Endemik
2407	<i>Tripleurospermum caucasicum</i>	akbabaotu	NE	-
2408	<i>Tripleurospermum elongatum</i>	sülün papatya	NE	-
2409	<i>Tripleurospermum heterolepis</i>	Kale Papatyası	DD	Endemik
2410	<i>Tripleurospermum monticolum</i>	Kır papatyası	LC	Endemik
2411	<i>Tripleurospermum oreades oreades</i>	hoşhoş	NE	-
2412	<i>Tripleurospermum repens</i>	Hoşhoş	LC	Endemik
2413	<i>Trisetum flavescens</i>	palah	NE	-
2414	<i>Trisetum turcicum</i>	ana palah	NE	-
2415	<i>Trollius ranunculinus</i>	zarif çünkotu	NE	-
2416	<i>Tulipa armena</i>	Dağ Lâlesi	NE	-
2417	<i>Tulipa sintenisii</i>	Muş lalesi	NE	Endemik
2418	<i>Turanecio eriospermus</i>	boz turanotu	LC	-
2419	<i>Turanecio hypochionaeus</i>	turanotu	EN	Endemik
2420	<i>Turanecio lazicus</i>	dağ turanotu	LC	Endemik
2421	<i>Turanecio lorentii</i>	yamaç turanotu	NE	-
2422	<i>Turanecio pandurifolius</i>	kuzey turanotu	NE	-
2423	<i>Turanecio taraxacifolius</i>	kar turanotu	NE	-
2424	<i>Turgenia latifolia</i>	karaheci	NE	-
2425	<i>Turritis glabra</i>	köse sırktere	NE	-
2426	<i>Tussilago farfara</i>	öksürükotu	NE	-
2427	<i>Typha angustifolia</i>	saz	NE	-
2428	<i>Typha domingensis</i>	şeytanmumu	NE	-
2429	<i>Typha latifolia</i>	cil	NE	-
2430	<i>Typha laxmannii</i>	papur	NE	-

2431	<i>Typha shuttleworthii</i>	puf sazi	NE	-
2432	<i>Ulmus glabra</i>	dağ karaağacı	NE	-
2433	<i>Ulmus minor</i>	ova karaağacı	NE	-
2434	<i>Umbilicus rupestris</i>	göbekotu	NE	-
2435	<i>Urtica dioica</i>	ısırgan	NE	-
2436	<i>Urtica urens</i>	cılağan	NE	-
2437	<i>Vaccaria hispanica</i>	ekin ebesi	NE	-
2438	<i>Vaccinium arctostaphylos</i>	likarpa	NE	-
2439	<i>Vaccinium myrtillus</i>	ayıüzümü	NE	-
2440	<i>Vaccinium uliginosum</i>	avcıüzümü	NE	-
2441	<i>Valeriana alliariifolia</i>	pisot	NE	-
2442	<i>Valeriana alpestris</i>	yayla kediotu	NE	-
2443	<i>Valeriana dioscoridis</i>	çobanzurnası	NE	-
2444	<i>Valeriana leucophaea</i>	düllüdamak	NE	-
2445	<i>Valeriana saxicola</i>	Taş kediotu	NE	-
2446	<i>Valerianella coronata</i>	taçlı kuzugevreği	NE	-
2447	<i>Valerianella costata</i>	maki kuzugevreği	NE	-
2448	<i>Valerianella cymbaearpa</i>	azer kuzugevreği	NE	-
2449	<i>Valerianella discoidea</i>	ekin kuzugevreği	NE	-
2450	<i>Valerianella locusta</i>	nazlı kuzugevreği	NE	-
2451	<i>Valerianella uncinata</i>	ender kuzugevreği	NE	-
2452	<i>Velezia pseudorigida</i>	Has tığotu	NE	Endemik
2453	<i>Velezia rigida</i>	tığotu	NE	-
2454	<i>Veratrum album</i>	dokuzteveli	NE	-
2455	<i>Verbascum armenum</i>	Deligezer	NE	-
2456	<i>Verbascum armenum tempskyanum</i>	Deligezer	LC	Endemik
2457	<i>Verbascum blattaria</i>	tutan sığirkuyruğu	NE	-
2458	<i>Verbascum cheiranthifolium</i>	Bozkulak	NE	-
2459	<i>Verbascum cheiranthifolium asperulum</i>	Bozkulak	EN	-
2460	<i>Verbascum flavidum</i>	altuni sığirkuyruğu	NE	-
2461	<i>Verbascum georgicum</i>	öküzkuşu	NE	-
2462	<i>Verbascum gnaphalodes</i>	uslu sığirkuyruğu	NE	-
2463	<i>Verbascum heterobarbatum</i>	Sakallı sığirkuyruğu	LC	Endemik
2464	<i>Verbascum heterodontum</i>	Dişlek sığirkuyruğu	VU	Endemik
2465	<i>Verbascum natolicum</i>	Ana sığirkuyruğu	LC	-
2466	<i>Verbascum oocarpum</i>	Sipikor sığirkuyruğu	LC	Endemik
2467	<i>Verbascum oreophilum joannis</i>	dağcı sığirkuyruğu	NE	-
2468	<i>Verbascum orientale</i>	İbrahimotu	NE	-
2469	<i>Verbascum ponticum</i>	Laz Sığirkuyruğu	NE	-
2470	<i>Verbascum pyramidatum</i>	arsız sığirkuyruğu	NE	-
2471	<i>Verbascum sinuatum</i>	bodanotu	NE	-
2472	<i>Verbascum speciosum</i>	zelve	NE	-
2473	<i>Verbascum spectabile spectabile</i>	Hoş sığirkuyruğu	NE	-
2474	<i>Verbascum thapsus</i>	burunca	NE	-

2475	<i>Verbascum trichostylum</i>	Topal sığırkuyruğu	LC	Endemik
2476	<i>Verbascum varians trapezunticum</i>	Dilimli sığırkuyruğu	NE	Endemik
2477	<i>Verbascum varians varians</i>	Dilimli sığırkuyruğu	NE	-
2478	<i>Verbascum wiedemannianum</i>	Mor sığırkuyruğu	LC	Endemik
2479	<i>Verbena officinalis</i>	mineçiçeği	NE	-
2480	<i>Veronica anagallis-aquatica</i>	sugedemesi	NE	-
2481	<i>Veronica arguteserrata</i>	kır mavişi	NE	-
2482	<i>Veronica armena</i>	şark mavişi	NE	-
2483	<i>Veronica arvensis</i>	ekin mavişi	NE	-
2484	<i>Veronica baranetzki</i>	yayla mavişi	NE	-
2485	<i>Veronica beccabunga beccabunga</i>	at teresi	NE	-
2486	<i>Veronica bozakmanii</i>	bozakman mavişi	NE	-
2487	<i>Veronica caespitosa caespitosa</i>	Taş mavişi	LC	Endemik
2488	<i>Veronica campylopoda</i>	kırk maviş	NE	-
2489	<i>Veronica ceratocarpa</i>	Horon mavişi	NE	-
2490	<i>Veronica chamaedrys</i>	cancan	NE	-
2491	<i>Veronica cymbalaria</i>	venüşçiçeği	NE	-
2492	<i>Veronica filiformis</i>	tel maviş	NE	-
2493	<i>Veronica fuhsii</i>	Gavur mavişi	LC	Endemik
2494	<i>Veronica gentianoides</i>	Kandilçiçeği	NE	-
2495	<i>Veronica hederifolia</i>	baharmavisi	NE	-
2496	<i>Veronica kopgecidiensis</i>	Kop mavişi	VU	Endemik
2497	<i>Veronica magna</i>	tiryal mavişi	NE	-
2498	<i>Veronica microcarpa</i>	ağrı mavişi	NE	-
2499	<i>Veronica multifida</i>	devesabunu	LC	-
2500	<i>Veronica officinalis</i>	oropaçayı	NE	-
2501	<i>Veronica orientalis</i>	Göz mumcuğu	NE	-
2502	<i>Veronica peduncularis</i>	ayaklı maviş	NE	-
2503	<i>Veronica persica</i>	cırcamuk	NE	-
2504	<i>Veronica polita</i>	mavişot	NE	-
2505	<i>Veronica praecox</i>	celebi maviş	NE	-
2506	<i>Veronica reuterana</i>	çengelli maviş	NE	-
2507	<i>Veronica triloba</i>	üç maviş	NE	-
2508	<i>Veronica triphyllos</i>	bahçe mavişi	NE	-
2509	<i>Viburnum lantana</i>	germeşe	NE	-
2510	<i>Viburnum orientale</i>	katkat çalısı	NE	-
2511	<i>Vicia alpestris hypoleuca</i>	Dağ baklası	LC	Endemik
2512	<i>Vicia balansae</i>	pisik fiği	NE	-
2513	<i>Vicia canescens</i>	Boz bakla	NE	-
2514	<i>Vicia cassubica</i>	dirifiğ	NE	-
2515	<i>Vicia ciliatula</i>	saçaklı fiğ	NE	-
2516	<i>Vicia cracca</i>	kuş fiği	NE	-
2517	<i>Vicia cracca cracca</i>	kuş fiği	NE	-
2518	<i>Vicia crocea</i>	safran fiği	NE	-
2519	<i>Vicia dadianorum</i>	çayır fiği	NE	-

2520	<i>Vicia freyniana</i>	Deli fiği	LC	Endemik
2521	<i>Vicia hybrida</i>	melez bakla	NE	-
2522	<i>Vicia hyrcanica</i>	acem baklası	NE	-
2523	<i>Vicia noeana noeana</i>	salkım bakla	NE	-
2524	<i>Vicia pannonica</i>	macar fiği	NE	-
2525	<i>Vicia pannonica pannonica</i>	macar fiği	NE	-
2526	<i>Vicia quadrijuga</i>	Macar Fiği	EN	Endemik
2527	<i>Vicia sativa</i>	Eşek gürülü	NE	-
2528	<i>Vicia sepium</i>	dere baklası	NE	-
2529	<i>Vicia tetrasperma</i>	kırkbakla	NE	-
2530	<i>Vicia villosa eriocarpa</i>	dağ efereği	NE	-
2531	<i>Vicia villosa</i>	dağ efereği	NE	-
2532	<i>Vinca herbacea</i>	bikir çiçeği	NE	-
2533	<i>Vinca major hirsuta</i>	cezayir menekşesi	NE	-
2534	<i>Vinca minor</i>	rozet çiçeği	NE	-
2535	<i>Vincetoxicum canescens</i>	Zilasur	NE	-
2536	<i>Vincetoxicum fuscatum</i>	Gavur üzerliği	LC	-
2537	<i>Vincetoxicum fuscatum fuscatum</i>	Gavur üzerliği	LC	-
2538	<i>Vincetoxicum parviflorum</i>	Panzehir otu	LC	Endemik
2539	<i>Vincetoxicum scandens</i>	mor gâvurbiberi	NE	-
2540	<i>Viola alba dehnhardtii</i>	Meşe Menekşesi	NE	-
2541	<i>Viola altaica oreades</i>	altay menekşesi	NE	-
2542	<i>Viola arvensis</i>	tarla menekşesi	NE	-
2543	<i>Viola kitaibeliana</i>	yabani menekşe	NE	-
2544	<i>Viola occulta</i>	saklı menekşe	NE	-
2545	<i>Viola odorata</i>	kokulu menekşe	NE	-
2546	<i>Viola reichenbachiana</i>	kayın menekşesi	NE	-
2547	<i>Viola sieheana</i>	çayır menekşesi	NE	-
2548	<i>Viola suavis</i>	akgöz menekşe	NE	-
2549	<i>Viscum album</i>	ökseotu	NE	-
2550	<i>Vitex agnus-castus</i>	hayıt	NE	-
2551	<i>Vitis labrusca</i>	kokulu üzüm	NE	-
2552	<i>Vitis sylvestris</i>	deli asma	NE	-
2553	<i>Vulpia bromoides</i>	titrek kirkpikliğim	NE	-
2554	<i>Vulpia ciliata</i>	kirkpikliğim	NE	-
2555	<i>Vulpia fasciculata</i>	kum kirkpikliğimi	NE	-
2556	<i>Vulpia myuros</i>	arsız kirkpikliğim	NE	-
2557	<i>Woodsia alpina</i>	Yayla Eğreltisi	NE	-
2558	<i>X dactyloglossum dactyloglossum ponticum</i>	yamuk salep	NE	Endemik
2559	<i>Xanthium spinosum</i>	pıtrak	NE	-
2560	<i>Xanthium strumarium strumarium</i>	koca pıtrak	NE	-
2561	<i>Xanthium strumarium</i>	koca pıtrak	NE	-
2562	<i>Xeranthemum annuum</i>	kâğıtçiçeği	NE	-
2563	<i>Xeranthemum longipapposum</i>	uslu kâğıtçiçeği	NE	-
2564	<i>Zannichellia palustris</i>	sukılı	NE	-

2565	<i>Ziziphora capitata</i>	anuk	NE	-
2566	<i>Ziziphora clinopodioides</i>	dağ reyhanı	NE	-
2567	<i>Ziziphora persica</i>	kara reyhan	NE	-
2568	<i>Ziziphora tenuior</i>	fareotu	NE	-
2569	<i>Zosima absinthifolia</i>	peynirotu	NE	-



Aquilegia olympica (Haseki Küpesi)



Geum coccineum (Kızıl meryemotu)



Myosotis alpestris (Boncukotu)



Lilium ciliatum (Kirno)



Campanula betulifolia (Çingirakotu)



Linum aroanium (Çam keteni)



Ruta suaveolens (Taş sedefotu)



Fritillaria latifolia (Yayla lalesi)



Colchicum speciosum (Şepart)



Pisum sativum (Boylu bezelye)

D.2. Fauna

“Gümüşhane İlinin Karasal ve İç Su Ekosistemleri Biyolojik Çeşitlilik Envanter ve İzleme İşİ” kapsamında yapılan literatür ve arazi çalışmaları sonucunda Gümüşhane İlinde 155 kuş, 56 memeli, 17 sürüngen, 5 amfibi ve 9 iç su balığı tespit edilmiştir.

Memeliler için yapılan çalışmalarda, son yıllarda kullanımı oldukça yaygınlaşan fotokapanlardan ve memelilerin alanda varlığına işaret eden dışkı ve ayak izinden tür tespiti gibi yöntemlerden yararlanılmıştır. Literatür çalışmasında 55 tür belirlenmiş, arazi çalışmaları sonucunda 49 memeli türü tespit edilmiş olup bunlardan Uzunkulaklı Kafkas Yarasa (Plecotus macrobullaris) türü, Gümüşhane ili için yeni kayıttır. Literatür çalışmaları ile Gümüşhane ilinde tespit edilen toplam memeli sayısı 56’dır. Belirlenen türlerden hiçbirisi endemik değildir.

Çizelge D.47 - Gümüşhane İli Memeli Türleri

Sıra No	Latince Adı	Türkçe Adı	BERN	CITES	IUCN	Endemik
1	<i>Allactaga williamsi</i>	Arap tavşanı	Ek-2	Liste dışı	LC	-
2	<i>Apodemus flavicollis</i>	Sarıboyunlu Orman Faresi	Liste dışı	Liste dışı	LC	-
3	<i>Apodemus mystacinus</i>	Kayalık Orman Faresi	Liste dışı	Liste dışı	LC	-
4	<i>Apodemus witherbyi</i>	Fare	Liste dışı	Liste dışı	LC	-
5	<i>Arvicola amphibius</i>	Su Sıçanı	Ek-2	Liste dışı	LC	-
6	<i>Canis aureus</i>	Çakal	Ek-2	Liste dışı	LC	-
7	<i>Canis lupus</i>	Kurt	Ek-2	Liste dışı	LC	-
8	<i>Capra aegagrus</i>	Yaban Keçisi	Ek-2	Ek-1	VU	-
9	<i>Capreolus capreolus</i>	Karaca	Ek-2	Ek-1	LC	-
10	<i>Cervus elaphus</i>	Kızılgeyik	Ek-2	Ek-2	LC	-
11	<i>Chionomys roberti</i>	Kar Faresi	Liste dışı	Liste dışı	LC	-
12	<i>Cricetulus migratorius</i>	Cüce Avurtlak	Liste dışı	Liste dışı	LC	-
13	<i>Crocidura leucodon</i>	Çiftrenkli Beyazdışlı Böcekçil	Ek-3	Ek-1	LC	-
14	<i>Crocidura suaveolens</i>	Sivriburunlu Bahçefaresi	Ek-3	Liste dışı	LC	-
15	<i>Dryomys nitedula</i>	Hasancık	Ek-2	Liste dışı	LC	-
16	<i>Eptesicus serotinus</i>	Geniş kanatlı Yarasa	Ek-2	Liste dışı	LC	-
17	<i>Erinaceus concolor</i>	Kirpi	Ek-3	Ek-1	LC	-
18	<i>Felis sylvestris</i>	Yaban kedisi	Liste dışı	Liste dışı	LC	-
19	<i>Hypsugo savii</i>	Savi'nin Cüce Yarasa	Ek-2	Liste dışı	LC	-
20	<i>Lepus europaeus</i>	Yaban Tavşanı	Liste dışı	Liste dışı	LC	-
21	<i>Lutra lutra</i>	Susamuru	Ek-2	Liste dışı	NT	-
22	<i>Lynx lynx</i>	Vaşak	Ek-3	Ek-1	LC	-
23	<i>Martes foina</i>	Kaya Sansarı	Ek-2	Liste dışı	LC	-
24	<i>Martes martes</i>	Ağaç Sansarı	Ek-2	Liste dışı	LC	-
25	<i>Meles meles</i>	Porsuk	Ek-3	Liste dışı	LC	-
26	<i>Mesocricetus brandti</i>	Avurtlak, Türk	Liste dışı	Liste dışı	LC	-

Hamsteri						
27	<i>Microtus levis</i>	Doğu Avrupa Faresi	Liste dışı	Liste dışı	LC	-
28	<i>Microtus majori</i>	Tarla Faresi	Liste dışı	Liste dışı	LC	-
29	<i>Microtus socialis</i>	Doğu Tarla Faresi	Liste dışı	Liste dışı	LC	-
30	<i>Microtus subterraneus</i>	Küçük Kazıcıfare	Liste dışı	Liste dışı	LC	-
31	<i>Miniopterus schreibersii</i>	Uzunkanatlı Yarasa	Ek-2	Liste dışı	NT	-
32	<i>Mus macedonicus</i>	Fare	Liste dışı	Liste dışı	LC	-
33	<i>Mus musculus</i>	Siyah Ev Faresi	Liste dışı	Liste dışı	LC	-
34	<i>Mustela nivalis</i>	Gelincik	Ek-3	Liste dışı	LC	-
35	<i>Myotis aurescens</i>	Bıyıklı Kahverengi Yarasa	Ek-2	Liste dışı	LC	-
36	<i>Myotis blythii</i>	Farekulaklı Küçük Yarasa	Ek-2	Liste dışı	LC	-
37	<i>Myotis myotis</i>	Farekulaklı Büyük yarasa	Ek-2	Liste dışı	LC	-
38	<i>Myotis mystacinus</i>	Küçük Sakallı Yarasa	Ek-2	Liste dışı	LC	-
39	<i>Nannospalax xanthodon</i>	Anadolu Körfaresi	Liste dışı	Liste dışı	DD	-
40	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	Cüce yarasa	Ek-2	Liste dışı	LC	-
41	<i>Plecotus macrobullaris</i>	Uzunkulaklı Kafkas Yarasası	Ek-2	Liste dışı	LC	-
42	<i>Rattus norvegicus</i>	Norveç sıçanı	Liste dışı	Liste dışı	LC	-
43	<i>Rattus rattus</i>	Sıçan	Liste dışı	Liste dışı	LC	-
44	<i>Rhinolophus euryale</i>	Akdeniz Nalburunlu Yarasası	Ek-2	Liste dışı	NT	-
45	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>	Nalburunlu Büyükyarasa	Ek-2	Liste dışı	LC	-
46	<i>Rhinolophus hipposideros</i>	Nalburunlu Küçük yarasa	Ek-2	Liste dışı	LC	-
47	<i>Rupicapra rupicapra</i>	Çengelboynuzlu Dağkeçisi	Ek-3	Liste dışı	LC	-
48	<i>Sciurus anomalus</i>	Kafkas Sincabı	Ek-2	Liste dışı	LC	-
49	<i>Sorex raddei</i>	Sivriburunlu Fare	Ek-3	Ek-1	LC	-
50	<i>Sorex volnuchini</i>	Kafkas Sivriburunlu Faresi	Ek-3	Ek-1	LC	-
51	<i>Spermophilus xanthoprymnus</i>	Anadolu Yer Sincabı	Ek-3	Ek-1	NT	-
52	<i>Sus scrofa</i>	Yabani Domuz	Ek-3	Liste dışı	LC	-
53	<i>Talpa caucasica</i>	Köstebek	Liste dışı	Liste dışı	LC	-
54	<i>Ursus arctos</i>	Ayı	Ek-2	Ek-2	LC	-
55	<i>Vormela peregusna</i>	Alaca Sansar	Liste dışı	Liste dışı	VU	-
56	<i>Vulpes vulpes</i>	Tilki	Liste dışı	Liste dışı	LC	-



Ursus arctos (Ayı)



Vulpes vulpes (Tilki)



Capra aegagrus (Yaban Keçisi)



Rupicapra rupicapra
(Çengelboynuzlu Dağkeçisi)



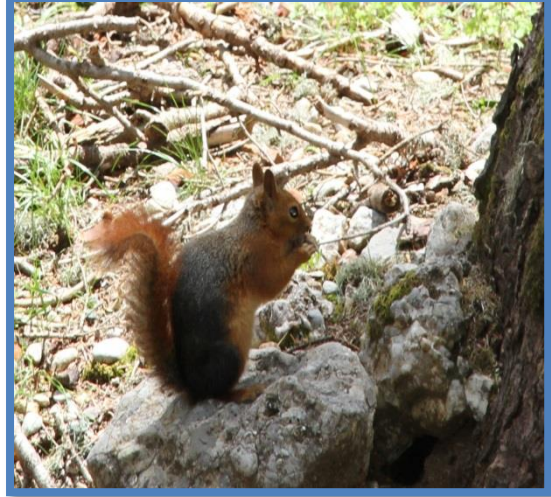
Nannospalax xanthodon (Körfare)



Dryomys nitedula (Hasancık)



Spermophilus xanthophrymnus
(Tarla Sincabı)



Sciurus anomalus (Kafkas Sincabı)



Plecotus macrobullaris
(Uzunkulaklı Kafkas Yarasası)



Eptesicus serotinus
(Genişkanatlı Yarasa)



Cricetellus migratorius (Cüce Avurtlak)



Allactaga williamsi (Arap tavşanı)

Gümüşhane ili sınırları içinde, proje kapsamında yapılan ornitolojik gözlemler ve literatür çalışmaları neticesinde 155 kuş türü belirlenmiştir. IUCN kriterlerine göre bunlardan 151 tanesi “LC”, 2 tanesi “EN” ve 2 tanesi “NT” statülerinde yer almaktadır. 51 kuş türü il için ilk kez bu çalışma ile kayıt altına alınmıştır. Belirlenen türlerden hiçbirisi endemik değildir.

Çizelge D.48 - Gümüşhane İli Kuş Türleri

Sıra No	Latince Adı	Türkçe Adı	BERN	CITES	IUCN	Endemik	Göç Durumu
1	<i>Accipiter gentilis</i>	Çakır	Ek-2	Ek-2	LC	-	Yerli
2	<i>Accipiter nisus</i>	Atmaca	Ek-2	Ek-2	LC	-	Yaz ziyaretçisi
3	<i>Acrocephalus palustris</i>	Çalı Kamışcını	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Transit göçmen
4	<i>Actitis hypoleucos</i>	Dere Düdükünü	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
5	<i>Aegithalos caudatus</i>	Uzunkuyruklu Baştankara	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yerli
6	<i>Aegypius monachus</i>	Kara Akbaba	Ek-2	Ek-2	NT	-	Yerli
7	<i>Alauda arvensis</i>	Tarlakuşu	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
8	<i>Alectoris chukar</i>	Kıvalı Keklik	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Yerli
9	<i>Anas clypeata</i>	Kaşıkgaga	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Transit göçmen
10	<i>Anas platyrhynchos</i>	Yeşilbaş	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Yerli
11	<i>Anas querquedula</i>	Çıkırıkçın	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Transit göçmen
12	<i>Anthus campestris</i>	Kır İncirkuşu	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
13	<i>Anthus spinoletta</i>	Dağ İncirkuşu	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Transit göçmen
14	<i>Apus apus</i>	Ebabil	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
15	<i>Apus pallidus</i>	Boz Ebabil	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
16	<i>Aquila chrysaetos</i>	Kaya Kartalı	Ek-2	Ek-2	LC	-	Yerli
17	<i>Aquila nipalensis</i>	Bozkır Kartalı	Ek-2	Ek-2	EN	-	Transit göçmen
18	<i>Ardea alba</i>	Büyük Ak Balıkçıl	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Kış ziyaretçisi
19	<i>Ardea cinerea</i>	Gri Balıkçıl	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Yerli
20	<i>Ardea purpurea</i>	Erguvani Balıkçıl	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Transit göçmen
21	<i>Asio otus</i>	Kulaklı Orman Baykuşu	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Yerli
22	<i>Athene noctua</i>	Kukumav	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yerli
23	<i>Bubo bubo</i>	Puhu	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yerli
24	<i>Buteo buteo</i>	Şahin	Ek-2	Ek-2	LC	-	Kış ziyaretçisi
25	<i>Buteo lagopus</i>	Paçalı Şahin	Ek-2	Ek-2	LC	-	Kış ziyaretçisi
26	<i>Buteo rufinus</i>	Kızıl Şahin	Ek-2	Ek-2	LC	-	Yerli
27	<i>Buteo rufinus flava</i>	Kızıl Şahin	Ek-2	Ek-2	LC	-	Yerli
28	<i>Buteo rufinus feldegg</i>	Kızıl Şahin	Ek-2	Ek-2	LC	-	Yerli
29	<i>Calandrella brachydactyla</i>	Bozkır Toygarı	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
30	<i>Caprimulgus europaeus</i>	Çobanaldatan	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi

GÜMÜŞHANE 2017 ÇEVRE DURUM RAPORU

31	<i>Carduelis cannabina</i>	Ketenkuşu	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yerli
32	<i>Carduelis carduelis</i>	Saka	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yerli
33	<i>Carduelis flavirostris</i>	Sarı Gagalı Keten Kuşu	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yerli
34	<i>Carpodacus erythrinus</i>	Çütre	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
35	<i>Certhia brachydactyla</i>	Bahçe Tırmaşıkkuşu	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yerli
36	<i>Certhia familiaris</i>	Orman Tırmaşıkkuşu	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yerli
37	<i>Cettia cetti</i>	Kamış Bülbülü	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
38	<i>Charadrius dubius</i>	Halkalı Küçük Cılibit	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
39	<i>Chloris chloris</i>	Florya	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
40	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	Karabaş Martı	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Transit göçmen
41	<i>Ciconia ciconia</i>	Leylek	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
42	<i>Ciconia nigra</i>	Kara Leylek	Ek-2	Ek-2	LC	-	Yaz ziyaretçisi
43	<i>Cinclus cinclus</i>	Derekuşu	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yerli
44	<i>Circaetus gallicus</i>	Yılan Kartalı	Ek-2	Ek-2	LC	-	Yaz ziyaretçisi
45	<i>Circus aeruginosus</i>	Saz Delicesi	Ek-2	Ek-2	LC	-	Transit göçmen
46	<i>Circus cyaneus</i>	Gökçe Delice	Ek-2	Ek-2	LC	-	Transit göçmen
47	<i>Circus pygargus</i>	Çayır Delicesi	Ek-2	Ek-2	LC	-	Transit göçmen
48	<i>Clanga pomarina</i>	Küçük Orman Kartalı	Ek-2	Ek-2	LC	-	Yaz ziyaretçisi
49	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	Kocabaş	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yerli
50	<i>Coleus monedula</i>	Küçük Karga	Liste dışı	Liste dışı	LC	-	Yerli
51	<i>Columba livia</i>	Kaya Güvercini	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Yerli
52	<i>Columba palumbus</i>	Tahtalı Güvercin	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Yerli
53	<i>Coracias garrulus</i>	Gökkuzgun	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
54	<i>Corvus corax</i>	Kuzgun	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Yerli
55	<i>Corvus cornix pallescens</i>	Leş Kargası	Liste dışı	Liste dışı	LC	-	Yerli
56	<i>Corvus frugilegus</i>	Ekin Kargası	Liste dışı	Liste dışı	LC	-	Yerli
57	<i>Cuculus canorus</i>	Guguk	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
58	<i>Cyanistes caeruleus</i>	Mavi Baştankara	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yerli
59	<i>Delichon urbicum</i>	Ev Kırlangıcı	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
60	<i>Dendrocopos major</i>	Orman Ağaçkakanı	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yerli
61	<i>Dendrocopos minor</i>	Küçük Ağaçkakan	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yerli
62	<i>Egretta garzetta</i>	Küçük Ak Balıkçıl	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Transit göçmen
63	<i>Emberiza calandra</i>	Tarla Kirazkuşu	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
64	<i>Emberiza cia</i>	Kaya Kirazkuşu	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
65	<i>Emberiza cirrus</i>	Bahçe Çintesi	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Kış ziyaretçisi
66	<i>Emberiza citrinella</i>	Sarı Çinte	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yerli
67	<i>Emberiza hortulana</i>	Kirazkuşu	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi

GÜMÜŞHANE 2017 ÇEVRE DURUM RAPORU

68	<i>Emberiza melanocephala</i>	Karabaşlı Kirazkuşu	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
69	<i>Eremophila alpestris</i>	Kulaklı Toygar	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yerli
70	<i>Falco subbuteo</i>	Delice Doğan	Ek-2	Ek-2	LC	-	Yaz ziyaretçisi
71	<i>Falco tinnunculus</i>	Kerkenez	Ek-2	Ek-2	LC	-	Yaz ziyaretçisi
72	<i>Ficedula albicollis</i>	Halkalı Sinekkapan	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
73	<i>Ficedula hypoleuca</i>	Kara Sinekkapan	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Transit göçmen
74	<i>Ficedula semitorquata</i>	Alaca Sinekkapan	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
75	<i>Fringilla coelebs</i>	İspinoz	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Yerli
76	<i>Fringilla montifringilla</i>	Dağ İspinozu	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Kış ziyaretçisi
77	<i>Fulica atra</i>	Sakarmeke	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Yerli
78	<i>Gallinula chloropus</i>	Sutavuğu	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Yerli
79	<i>Garrulus glandarius</i>	Alakarga	Liste dışı	Liste dışı	LC	-	Yerli
80	<i>Gelochelidon nilotica</i>	Gülen Sumru	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
81	<i>Gypaetus barbatus</i>	Sakallı (Bıyıklı) Akbaba	Ek-2	Ek-2	NT	-	Yerli
82	<i>Hieraaetus pennatus</i>	Küçük Kartal	Ek-2	Ek-2	LC	-	Yaz ziyaretçisi
83	<i>Himantopus himantopus</i>	Uzunbacak	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Transit göçmen
84	<i>Hirundo rustica</i>	Kır Kırlangıcı	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
85	<i>Ixobrychus minutus</i>	Küçük Balaban	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Transit göçmen
86	<i>Jynx torquilla</i>	Boyunçeviren	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Transit göçmen
87	<i>Lanius collurio</i>	Kızıl Sırtlı Örümcekkuşu	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
88	<i>Lanius excubitor</i>	Büyük Örümcekkuşu	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Kış ziyaretçisi
89	<i>Lanius minor</i>	Kara Alınlı Örümcekkuşu	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
90	<i>Lanius nubicus</i>	Alaca Örümcekkuşu	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
91	<i>Lullula arborea</i>	Orman Toygarı	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
92	<i>Luscinia svecica</i>	Mavi Gerdan (Buğdaycıl)	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Transit göçmen
93	<i>Merops apiaster</i>	Arıkuşu	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
94	<i>Milvus migrans</i>	Kara Çaylak	Ek-2	Ek-2	LC	-	Yaz ziyaretçisi
95	<i>Monticola saxatilis</i>	Taşkızılı	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Transit göçmen
96	<i>Monticola solitarius</i>	Gök Ardıç	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
97	<i>Montifringilla nivalis</i>	Kar Serçesi	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Yerli
98	<i>Motacilla alba</i>	Ak Kuyruksallayan	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
99	<i>Motacilla cinerea</i>	Dağ Kuyruksallayanı	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
100	<i>Motacilla flava</i>	Sarı Kuyruksallayan	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
101	<i>Motacilla flava feldegg</i>	Sarı Kuyruksallayan	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
102	<i>Neophron percnopterus</i>	Küçük Akbaba	Ek-2	Ek-2	EN	-	Yaz ziyaretçisi
103	<i>Nycticorax nycticorax</i>	Gece Balıkçılı	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Transit göçmen

GÜMÜŞHANE 2017 ÇEVRE DURUM RAPORU

104	<i>Oenanthe finschii</i>	Ak Sırtlı Kuyrukkakan	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Transit göçmen
105	<i>Oenanthe hispanica</i>	Kara Kulaklı Kuyrukkakan	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
106	<i>Oenanthe oenanthe</i>	Kuyrukkakan	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
107	<i>Oriolus oriolus</i>	Sarıasma	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
108	<i>Parus ater</i>	Çam Baştankarası	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yerli
109	<i>Parus major</i>	Büyük Baştankara	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yerli
110	<i>Passer domesticus</i>	Serçe	Liste dışı	Liste dışı	LC	-	Yerli
111	<i>Passer montanus</i>	Ağaç Serçesi	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Yerli
112	<i>Perdix perdix</i>	Çil Keklik	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Yerli
113	<i>Pernis apivorus</i>	Arı Şahini	Ek-2	Ek-2	LC	-	Transit göçmen
114	<i>Petronia petronia</i>	Kaya Serçesi	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Yerli
115	<i>Phalacrocorax carbo</i>	Karabatak	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Kış ziyaretçisi
116	<i>Phoenicurus ochruros</i>	Kara Kızılkuyruk	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
117	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	Kızılkuyruk	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Transit göçmen
118	<i>Phylloscopus collybita</i>	Çıvgın	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Transit göçmen
119	<i>Pica pica</i>	Saksağan	Liste dışı	Liste dışı	LC	-	Yerli
120	<i>Picus viridis</i>	Yeşil Ağaçkakan	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yerli
121	<i>Podiceps cristatus</i>	Tepeli Batağan (Bahri)	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Yerli
122	<i>Poecile lugubris</i>	Akyanaklı Baştankara	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yerli
123	<i>Prunella collaris</i>	Büyük Dağ Bülbülü	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yerli
124	<i>Prunella ocularis</i>	Sürmeli Dağ Bülbülü	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yerli
125	<i>Ptyonoprogne rupestris</i>	Kaya Kırlangıcı	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
126	<i>Pyrrhocorax graculus</i>	Sarı Gagalı Dağ Kargası	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Transit göçmen
127	<i>Pyrrhocorax pyrrhocorax</i>	Kırmızı Gagalı Dağ Kargası	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yerli
128	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	Şakrak	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Yerli
129	<i>Regulus regulus</i>	Çalıkuşu	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
130	<i>Riparia riparia</i>	Kum Kırlangıcı	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
131	<i>Saxicola rubetra</i>	Çayır Taşkuşu	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Transit göçmen
132	<i>Saxicola torquatus</i>	Taşkuşu	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
133	<i>Scolopax rusticola</i>	Çulluk	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Transit göçmen
134	<i>Serinus pusillus</i>	Kara İskete	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yerli
135	<i>Serinus serinus</i>	Küçük İskete	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yerli
136	<i>Sitta europaea</i>	Sıvacı	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yerli
137	<i>Sitta neumayer</i>	Kaya Sıvacısı	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yerli
138	<i>Streptopelia decaocto</i>	Kumru	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Yerli
139	<i>Streptopelia turtur</i>	Üveyik	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi

140	<i>Sturnus vulgaris</i>	Sığırcık	Liste dışı	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
141	<i>Sylvia atricapilla</i>	Kara Başlı Ötleğen	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
142	<i>Sylvia borin</i>	Boz Ötleğen	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
143	<i>Sylvia crassirostris</i>	Akgözlü Ötleğen	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
144	<i>Sylvia curruca</i>	Akgerdanlı Ötleğen	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
145	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	Küçük Batağan	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Yerli
146	<i>Tachymarptis melba</i>	Ak Karınlı Ebabil	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
147	<i>Tadorna ferruginea</i>	Angıt	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yerli
148	<i>Tringa ochropus</i>	Yeşil Döğükçün	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Transit göçmen
149	<i>Tringa totanus</i>	Kızılacak	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
150	<i>Troglodytes troglodytes</i>	Çit Kuşu	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yerli
151	<i>Turdus merula</i>	Karatavuk	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Yerli
152	<i>Turdus pilaris</i>	Tarla Ardıcı	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Kış ziyaretçisi
153	<i>Turdus torquatus</i>	Boğmaklı Ardiç	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yerli
154	<i>Turdus viscivorus</i>	Ökse Ardicı	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Yerli
155	<i>Upupa epops</i>	İbibik	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi



Egretta garzetta - Küçük Ak Balıkçıl



Ardea cinerea - Gri Balıkçı



Tadorna ferruginea – Angıt



Milvus migrans - Kara Çaylak



Neophron percnopterus - Küçük Akbaba



Circus pygargus - Saz Delicesi



Buteo rufinus - Kızıl Şahin



Clanga pomarina - Küçük Orman Kartalı



Falco tinnunculus – Kerkenez



Streptopelia turtur – Üveyik

Günümüze kadar Gümüşhane ili sınırlarında 15 sürüngen türünün dağılışı gösterdiği bilinmektedir. Söz konusu proje ile Gümüşhane ili için yeni kayıt olarak *Darevskia clarkorum* (Klark Kertenkelesi) ve *Ablepharus chernovi* (Çernov Kertenkelesi) türleri ile bu sayı 17'ye çıkmıştır. Belirlenen türlerden hiçbiri endemik değildir.

Çizelge D.49 - Gümüşhane İli Sürüngen Türleri

Sıra No	Latince Adı	Türkçe Adı	BERN	CITES	IUCN	Endemik
1	<i>Ablepharus chernovi</i>	Çernov Kertenkelesi	Ek-3	Liste dışı	LC	-
2	<i>Anguis fragilis</i>	Yılan Kertenkele	Ek-3	Liste dışı	NE	-
3	<i>Coronella austriaca</i>	Avusturya Yılanı	Ek-2	Liste dışı	NE	-
4	<i>Darevskia clarkorum</i>	Klark Kertenkelesi	Ek-2	Liste dışı	EN	-
5	<i>Darevskia rudis</i>	Trabzon Kertenkelesi	Ek-3	Liste dışı	LC	-
6	<i>Darevskia valentini</i>	Valentin Kertenkelesi	Ek-3	Liste dışı	LC	-
7	<i>Dolichophis caspius</i>	Hazer Yılanı	Ek-2	Liste dışı	LC	-
8	<i>Eirenis modestus</i>	Uysal Yılan	Ek-3	Liste dışı	LC	-
9	<i>Elaphe sauramates</i>	Sarı Yılan	Ek-3	Liste dışı	NE	-
10	<i>Hemorrhois ravergieri</i>	Kocabaş Yılan	Ek-3	Liste dışı	NE	-
11	<i>Lacerta media</i>	Sivas Kertenkelesi	Ek-3	Liste dışı	LC	-
12	<i>Natrix natrix</i>	Yarı Sucul Yılan	Ek-3	Liste dışı	LC	-
13	<i>Ophisops elegans</i>	Tarla Kertenkelesi	Ek-2	Liste dışı	NE	-
14	<i>Parvilacerta parva</i>	Cüce Kertenkele	Ek-2	Liste dışı	LC	-
15	<i>Trachylepis vittata</i>	Şeritli Kertenkele	Ek-3	Liste dışı	LC	-
16	<i>Typhlops vermicularis</i>	Kör Yılan	Ek-3	Liste dışı	NE	-
17	<i>Vipera eriwanensis</i>	Küçük Engerek	Ek-3	Liste dışı	VU	-



Parvilacerta parva (Cüce kertenkele)



Darevskia valentini (Valentin kertenkelesi)



Trachylepis vittata (Şeritli kertenkele)



Lacerta media (Sivas kertenkelesi)



Dolichopchis caspius (Hazer Yılanı)



Anguis fragilis (Yılan kertenkele)



Darevskia rudis (Trabzon kertenkelesi)



Darevskia clarkorum (Klark kertenkelesi)

Günümüze kadar Gümüşhane ili sınırlarında 6 amfibi türünün dağılışı gösterdiği bildirilmiştir. Günümüz veri tabanında türlerden bir tanesi sinonim olduğu için sayı 5'e düşmektedir. Alan çalışmalarında da bu 5 amfibi türü tespit edilmiştir. Belirlenen türlerden hiçbirisi endemik değildir.

Çizelge D.50 - Gümüşhane İli Çiftyaşar Türleri

Sıra No	Latince Adı	Türkçe Adı	BERN	CITES	IUCN	Endemik
1	<i>Bufo bufo</i>	Siğilli Kurbağa	Ek-3	Liste dışı	LC	-
2	<i>Pelophylax ridibundus</i>	Ova Kurbağası	Ek-3	Liste dışı	LC	-
3	<i>Rana macrocnemis</i>	Uludağ Kurbağası	Ek-3	Liste dışı	LC	-
4	<i>Mertensiella caucasica</i>	Kafkas Semenderi	Ek-3	Liste dışı	VU	-
5	<i>Bufotes variabilis</i>	Değişken Desenli Gece Kurbağası	Ek-3	Liste dışı	LC	-
6	<i>Rana camerani</i>	Uludağ Kurbağası	Ek-3	Liste dışı	LC	-



Bufo bufo (Siğilli Kurbağa)



Pelophylax ridibundus (Ova Kurbağası)



Rana macrocnemis (Şeritli Kurbağa)



Mertensiella caucasica (Kafkas Semenderi)

Proje kapsamında iç su balıkları için yapılan çalışmalarda 10 iç su balığı türü (9 tür ile bir cins) tespit edilmiştir. Literatürde 8 türe yer verilirken bunlardan 5 tanesi arazi çalışmalarında tespit edilmiştir. Belirlenen türlerden 2 tanesi; *Alburnoides fasciatus* ve *Barbus tauricus* türleri, Gümüşhane ili için yeni kayıtlardır. Belirlenen türlerden hiçbiri endemik değildir.

Çizelge D.51 - Gümüşhane İli Balık Türleri

Sıra No	Latince Adı	Türkçe Adı	BERN	CITES	IUCN	Endemik
1	<i>Alburnoides fasciatus</i>	İnci balığı	Liste dışı	Liste dışı	LC	-
2	<i>Barbus tauricus</i>	Bıyıklı balık	Liste dışı	Liste dışı	VU	-
3	<i>Capoeta sp.</i>	Siraz	Liste dışı	Liste dışı	NE	-
4	<i>Capoeta banarescui</i>	Siraz	Liste dışı	Liste dışı	LC	-
5	<i>Cyprinus carpio</i>	Sazan	Liste dışı	Liste dışı	VU	-
6	<i>Tinca tinca</i>	Kadife	Liste dışı	Liste dışı	LC	-
7	<i>Oxynoemacheilus kosswigi</i>	Çöpçü balığı	Liste dışı	Liste dışı	LC	-
8	<i>Squalius cephalus</i>	Tatlısu kefali	Liste dışı	Liste dışı	LC	-
9	<i>Salmo trutta</i>	Alabalık	Liste dışı	Liste dışı	LC	-
10	<i>Silurus glanis</i>	Yayın	Liste dışı	Liste dışı	LC	-



Alburnoides fasciatus (İnci balığı)



Barbus tauricus (Bıyıklı balık)



Capoeta banarescui (Siraz)



Oxynoemacheilus kosswigi (Çöpçü Balığı)



Squalius cephalus (Tatlısu Kefali)



Salmo trutta (Alabalık)

D.3. Ormanlar ve Milli Parklar

Ormanlık alanlarla ilgili bilgiler Gümüşhane ve Torul Orman İşletme Müdürlüklerinden temin edilebilir. İlde mevcut Milli Park bulunmamaktadır.

D.4. Çayır ve Mera

İlde mevcut çayır ve mera alanları Tarım İl Müdürlüğünden temin edilebilir.

D.5. Sulak Alanlar

İlde sulak olan olarak statülendirilmiş bir korunan alanımız bulunmamaktadır.

D.6. Tabiat Varlıklarını Koruma Çalışmaları

İlde mevcut 6 adet Tabiat Parkı, 1 adet Tabiatı Koruma Alanı, 10 adet Tabiat Anıtı bulunmaktadır.

GÜMÜŞHANE İLİNDE KORUMA STATÜLÜ ALANLAR TABİAT PARKLARI

1. Artabel Gölleri Tabiat Parkı: 22.12.1998 tarihinde Tabiat Parkı ilan edilmiş olup 5859 ha alana sahiptir. Parkın ana kaynak değerini jeolojik ve jeomorfolojik oluşumlar, V tipi vadiler, keskin sırtlar ve 18 adet buzul krater gölü oluşturmaktadır. Bunun yanı sıra endemik bitkilerin de bulunduğu tabiat parkı alanı, yaban hayatı bakımından da oldukça zengindir.





2. Limni Gölü Tabiat Parkı: 11.07.2011 tarihinde Tabiat Parkı ilan edilmiş olup 72 ha alana sahiptir. Gölün bulunduğu noktada yer alan eşsiz peyzaj ve sahanın pek çok yerinde var olan etkileyici manzara yöreye bu açıdan büyük bir üstünlük katmaktadır.





Limni Gölü T.P @yusuf Özkan

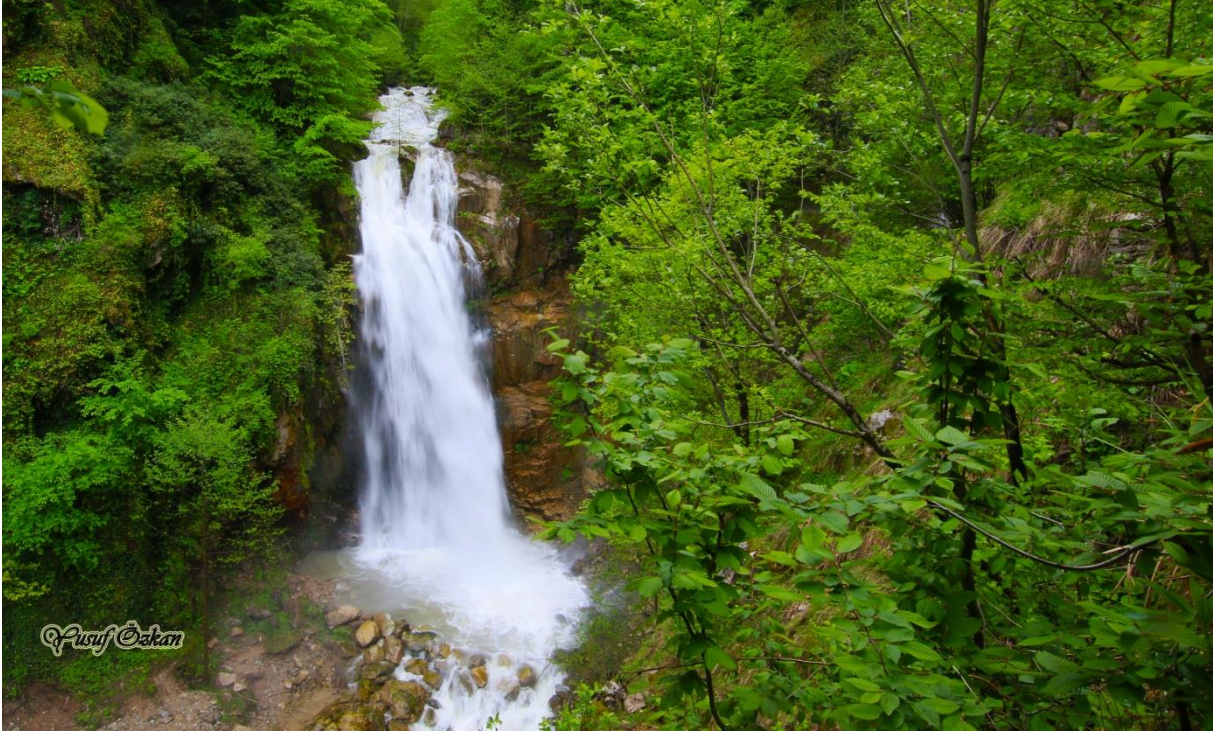


3. Tomara Şelalesi Tabiat Parkı: 11.07.2011 tarihinde Tabiat parkı ilan edilmiş olup 7 ha alana sahiptir. I. Derece Doğal Sit alanıdır. Şelalenin bulunduğu noktada yer alan eşsiz peyzaj ve etkileyici manzara, yöreye bu açıdan büyük üstünlük katmaktadır.





4. Çağlayandibi Şelalesi Tabiat Parkı: 02.12.2014 tarihinde ilan edilmiş olup, 17 ha alana sahiptir. Şelale yaklaşık 10 m yükseklikte bir kayadan vadi tabanına düşmekte ve eşsiz bir görsellik göstermektedir. Ayrıca Tabiat Parkı, Avrupa'nın en boylu ve en çaplı ladin ve göknar türlerini barındıran ve Örümcek Ormanı Tabiatı Koruma Alanı olarak ilan edilen, doğal yaşlı ormanlara sahip vadi içerisinde yer almaktadır.





5. Karşıyaka Tabiat Parkı: Gümüşhane İli Merkez İlçe sınırları içerisinde Mesire Mevkiinde yer alan saha 02.04.2015 tarihinde tabiat Parkı ilan edilmiş olup, 84 ha alana sahiptir. Saha sahip olduğu ormanlık bitki örtüsü, doğal güzellikleri ve seyir özellikleri bakımından potansiyel değerlere sahip olup bu kaynak değerlerinin geleceğe sağlıklı biçimde taşınabilmesi maksadıyla; tabiat parkı olarak belirlenmiştir.

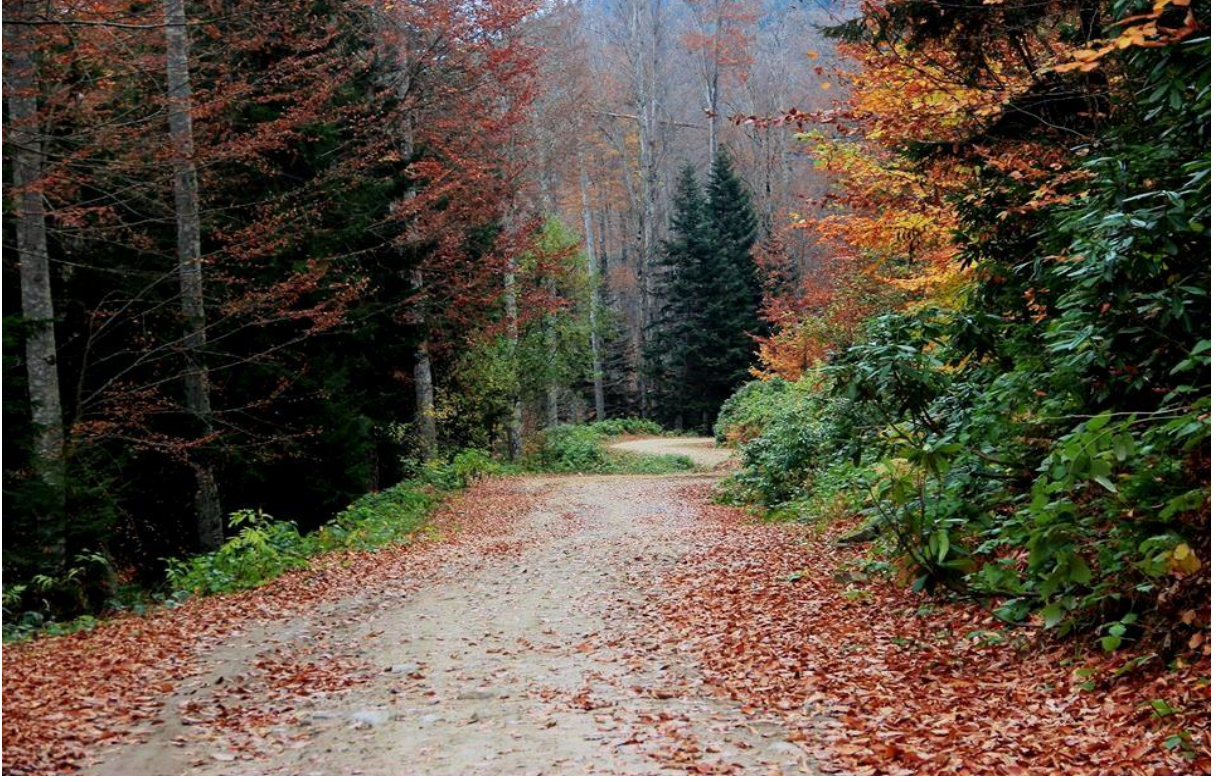


6. Köse Tabiat Parkı: Gümüşhane İli Köse İlçesi sınırları içerisinde yer alan saha 01.04.2016 tarihinde tabiat parkı ilan edilmiş olup, 30 ha alana sahiptir. Sahip olduğu eşsiz peyzaj ve sahanın pek çok yerinde var olan etkileyici manzara yöreye bu açıdan büyük bir üstünlük katmaktadır.



TABİATI KORUMA ALANI

1. Örümcek Ormanı Tabiatı Koruma Alanı: Gümüşhane İli Kürtün İlçesi sınırlarında bulunmakta olup 07.01.1998 tarihinde ilan edilmiştir. 263 ha alana sahiptir. Avrupa ve Kafkasların en boylu ve çaplı Ladin ve Gökmar fertlerini bünyesinde barındırmaktadır. Doğal yaşlı ormandır.



TABİAT ANITLARI

Kıranı Evliya Ardıcı Tabiat Anıtı: 26.06.1995 tarihinde ilan edilmiştir. 2030 m rakımda bulunan Ardıç Ağacı 4.53 m boy, 1.46 m çap ve 4.60 m çevre genişliğine sahiptir.



Ali Ağa'nın Kavağı Tabiat Anıtı: 26.06.1995 tarihinde ilan edilmiştir. 30 m boy, 1.57 m çap ve 4.85 m çevre genişliğine sahiptir. Şiran ilçesi Kırıntı Köyündedir.



Örümcek Ormanı Gökmar 1 Tabiat Anıtı: 11.10.1995 yılında ilan edilmiştir. 417 yaşında olan Gökmar ağacı 55 m boy, 1.20 m çap ve 3.77 m çevre genişliğine sahiptir. Kürtün ilçesi Örümcek Ormanları Tabiatı Koruma Alanı içerisindeydir.



Örümcek Ormanı Gökmar 2 Tabiat Anıtı: 11.10.1995 yılında ilan edilmiştir. 417 yaşında olan Gökmar ağacı 58,6 m boy, 1.57 m çap ve 4.70 m çevre genişliğine sahiptir. Kürtün ilçesi Örümcek Ormanları Tabiatı Koruma Alanı içerisindeydir.



Örümcek Ormanı Gökmar 3 Tabiat Anıtı: 11.10.1995 yılında ilan edilmiştir. 417 yaşında olan Gökmar ağacı 57,6 m boy, 1.76 m çap ve 5.52 m çevre genişliğine sahiptir. Kürtün ilçesi Örümcek Ormanları Tabiatı Koruma Alanı içerisindeydir.



Örümcek Ormanı Göknar 4 Tabiat Anıtı: 11.10.1995 yılında ilan edilmiştir. 417 yaşında olan Göknar ağacı 58,5 m boy, 1.80 m çap ve 5.65 m çevre genişliğine sahiptir. Kürtün ilçesi Örümcek Ormanları Tabiatı Koruma Alanı içerisinde yer almaktadır.



Örümcek Ormanı Ladin 1 Tabiat Anıtı: 11.10.1995 yılında ilan edilmiştir. 417 yaşında olan Ladin ağacı 49,1 m boy, 1.48 m çap ve 4.65 m çevre genişliğine sahiptir. Kürtün ilçesi Örümcek Ormanları Tabiatı Koruma Alanı içerisinde yer almaktadır.



Örümcek Ormanı Ladin 2 Tabiat Anıtı: 11.10.1995 yılında ilan edilmiştir. 417 yaşında olan Ladin ağacı 61,5 m boy, 1.54 m çap ve 4.85 m çevre genişliğine sahiptir. Kürtün ilçesi Örümcek Ormanları Tabiatı Koruma Alanı içerisinde yer almaktadır.



Örümcek Ormanı Ladin 3 Tabiat Anıtı: 11.10.1995 yılında ilan edilmiştir. 417 yaşında olan Ladin ağacı 52,5 m boy, 1.21 m çap ve 3.81 m çevre genişliğine sahiptir. Kürtün ilçesi Örümcek Ormanları Tabiatı Koruma Alanı içerisinde yer almaktadır.



Örümcek Ormanı Ladin 4 Tabiat Anıtı: 11.10.1995 yılında ilan edilmiştir. 417 yaşında olan Ladin ağacı 53,4 m boy, 1.22 m çap ve 3.83 m çevre genişliğine sahiptir. Kürtün ilçesi Örümcek Ormanları Tabiatı Koruma Alanı içerisinde yer almaktadır.



İl sınırları içerisinde bulunan tabiat parklarından, tabiat anıtlarından, tabiatı koruma alanlarından vs söz edilerek [isimleri ve alanları (ha) olarak belirtilerek], fotoğraflar verilerek tabiat varlıklarını koruma çalışmalarına değinilmelidir.

D.7. Sonuç ve Değerlendirme

Kaynaklar

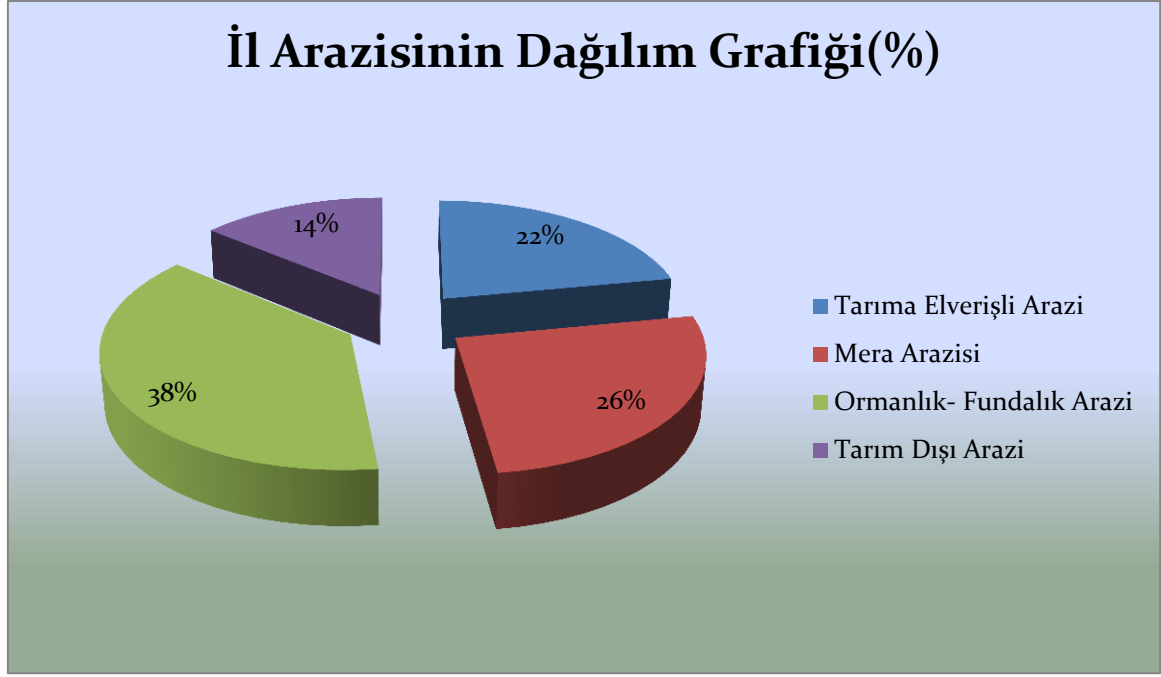
- Gümüşhane Biyolojik Çeşitlilik Envanter ve İzleme Projesi

E. ARAZİ KULLANIMI

E.1. Arazi Kullanım Verileri

Çizelge E.52 - Gümüşhane Arazi Kullanım Durumu
(Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Corine Veritabanı, 2017)

5. ARAZİ KULLANIMI								
Gösterge: Arazi Kullanımı								
Tanım: Bu gösterge CORİNE Arazi Örtüsü kategorisine göre göreceli arazi örtüsü dağılımını gösterir.								
Önerilen Kaynak: Orman ve Su İşleri Bakanlığı								
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: 1990-2000-2006-2012 ve sonrası yılları arazi kullanımının miktarını (ha) ve %								
Durum ve Eğilimler: Şekil çizelge yada grafik yer alır								
VERİ FORMATI								
GÜMÜŞHANE	ALAN BÜYÜKLÜĞÜ							
	1990		2000		2006		2012	
Arazi Sınıfı	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1) Yapay Alanlar	1.394,21	0,95	1.617,97	0,24	1.754,26	0,26	2.100,69	0,31
2) Tarımsal Alanlar	144.164,98	98,46	144.295,76	21,80	138.988,41	20,84	138.876,08	20,82
3) Orman ve Yarı Doğal Alanlar	515,92	0,35	515.560,38	77,90	525.437,36	78,79	524.695,98	78,68
4) Sulak Alanlar	0,00	0,00	0	0,00	26,62	0,00	26,62	0,00
5) Su Yapıları	350,59	0,24	350,59	0,05	708,55	0,11	1.215,86	0,18
TOPLAM	146.425,70	100,00	661.824,7	100,00	666.915,20	100,00	666.915,23	100,00
KAYNAK	Orman ve Su İşleri Bakanlığı Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı Corine Veritabanı							



Şekil E.23 - Gümüşhane İlinde 2017 Yılı Arazi Kullanım
(Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü Kayıtları, 2018).

Grafik’ ten de anlaşılabacağı üzere 149.007 ha arazi tarıma elverişli olup, toplam arazinin %22’sini oluşturmaktadır. Tarım dışı arazi oranı ise yüksektir (%13).

Şekil E.24 - Gümüşhane İlinde Tarım Arazisi Kullanım
(Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü Kayıtları, 2018).

ARAZİNİN KULLANIM ŞEKLİ	MİKTARI (Ha)	(%)
Tarla Arazisi	45.621	40,13
Tahıllar	28.017	24,64
Yem Bitkileri	12.744	11,21
Endüstri Bitkileri	325	0,29
Baklagiller	2.217	1,95
Yumrulu Bitkiler	2.318	2,04
Meyvelik	1.615	1,42
Sebzelik	639	0,56
Nadas Arazisi	20.532	18,06
Kullanılmayan Tar. Ar.	45.278	39,83
Toplam Tarım Arazisi	113.685	100,00

Tablodan da izlenebileceği üzere tarım alanlarının %40'ına (45.621 ha) tarla bitkileri, %11,21'ine (12.744 ha) yem bitkileri ekilmesine rağmen %18'i ise nadas alanıdır. Burada meyvecilik ve sebzeçilik yapılan alanların düşük bir oranda olması dikkati çekmektedir. Bu alanların iyi değerlendirilmesi ve gelecek nesillere aktarılması genel hedefimiz olmalıdır.

Çizelge E.53 – 2017 Yılı için Gümüşhane İlinde Arazilerinin Kullanımına Göre Arazi Sınıflandırılması (Ha)

(Gıda Tarım ve Hayvancılık Gümüşhane İl Müdürlüğü Kayıtları, 2018)

	KURU	SULU	BAĞ.- BAH.	ÇAYIR	MERA	ORMAN- F.	DİĞER	SU YÜZEYLERİ	TOPLAM	(%)
1. SINIF	0	4.896	1.752	0	0	0	0	0	6.648	1,01
2. SINIF	5.567	15.049	352	1.225	9.611	0	0	0	31.804	4,84
3. SINIF	9.701	6.703	0	1.472	11.533	0	0	0	29.409	4,47
4. SINIF	18.804	1.848	0	17.140	134.555	8.230	0	0	180.577	27,46
5. SINIF	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00
6. SINIF	25.783	0	0	3.874	28.835	13.278	0	0	71.770	10,92
7. SINIF	23.230	0	0	981	7.689	143.147	0	0	175.047	26,62
8. SINIF	0	0	0	0	0	0	162.245	0	162.245	24,68
TOPLAM	83.085	28.496	2.104	24.692	192.223	164.655	162.245	0	657.500	100,00

Gümüşhane'de I-IV. sınıf tarım arazileri 248.438 ha olup, genelde tarım bu araziler üzerinde yapılmaktadır. 409.062 ha olan V-VIII. sınıf arazilerde de işlemeli tarım yapıldığı görülmektedir. Ancak, bu araziler işlemeli tarıma uygun değildir.

Kullanma kabiliyet sınıfları sekiz adet olup, toprak zarar ve sınırlandırmaları I. Sınıf 'dan VIII. Sınıfa doğru giderek artmaktadır.

SINIF - I:

Topografya düz veya düze yakın (%0-2)'dir. I. Sınıf arazilerin kapladığı alan 6.648 ha olup il yüzölçümünün %1,01'ini teşkil etmektedir. I. Sınıf arazilerin; %87'sini alüvyal topraklar, %13'ünü kolüvyal topraklar oluşturmaktadır.

Bu arazilerin %74'ünde sulu tarım yapılmaktadır.

SINIF- II:

Toplam miktarı 31.804 ha olup il yüzölçümünün %4,84'ünü teşkil etmektedir. Bu arazileri %57'sini alüvyal topraklar, %20' sini kolüvyal topraklar, %6,6'sını kahverengi orman toprakları, %0,5'ini kireçsiz kahverengi orman toprakları ve %15,8'ini kahverengi topraklar oluşturmaktadır.

Bu arazilerin; 5567 ha. da kuru tarım, 15.053 ha da sulu tarım yapılmaktadır. II' inci sınıf arazilerin 10.836 ha çayır-meradır. Ortalama eğimi ise %1-6 arasındadır.

SINIF- III:

III. sınıf araziler 29.409 ha olup il yüzölçümünün %4,47'sini teşkil etmektedir. Bu arazinin toprak gruplarına göre dağılımı ise %2 alüvyal topraklar,

%7,6 kolüvyal topraklar, %12,2 kahverengi orman toprakları, %2,3 kireçsiz kahverengi orman toprağı, %75,6 kahverengi toprak, %0,3 kestane rengi topraklar oluşturmaktadır. Bu alanların kullanım durumları ise şöyledir; 9.701 ha kuru tarım, 6.703 ha sulu tarım, 13.005 ha çayır-meradır.

SINIF- IV:

IV.sınıf araziler ilin 180.577 ha alanı ile il yüzölçümünün %27,46'sını kaplamaktadır. IV' üncü sınıf arazilerin toprak gruplarına göre dağılımı ise şöyledir; % 75,6 kahverengi topraklar, %1,4 kireçsiz kahverengi topraklar, %23 kireçsiz kahverengi orman topraklarından oluşmaktadır. Bu alanların kullanım durumları ise şöyledir; 18.804 ha'da kuru tarım, 1.848 ha'da sulu tarım, 151.695 ha'da çayır-mera, 8.230 ha'da orman-fundalık alanlarıdır.

SINIF- V:

V.sınıf arazi yoktur.

SINIF- VI:

VI. sınıf araziler 71.770 ha alanı ile ilin %10,92'sini kaplar ve toprak gruplarına göre dağılımı ise % 8,5 kahverengi orman toprakları, %1,8 kireçsiz kahverengi orman toprakları, % 16 kahverengi topraklar, % 0,07 kireçsiz kahverengi topraklar, %1,1 kestane rengi topraklar % 0,1 kolüvyal topraklar, % 0,1 podzolik topraklar, % 71,7 yüksek dağ-çayır toprakları şeklindedir.

Bu toprakların kullanım durumları ise şöyledir; 25.783 ha.'ında kuru tarım yapılmaktadır. Bu toprakların 32.709 ha.'ında çayır-mera, 13.278 ha.'ında orman-funda alanı mevcuttur.

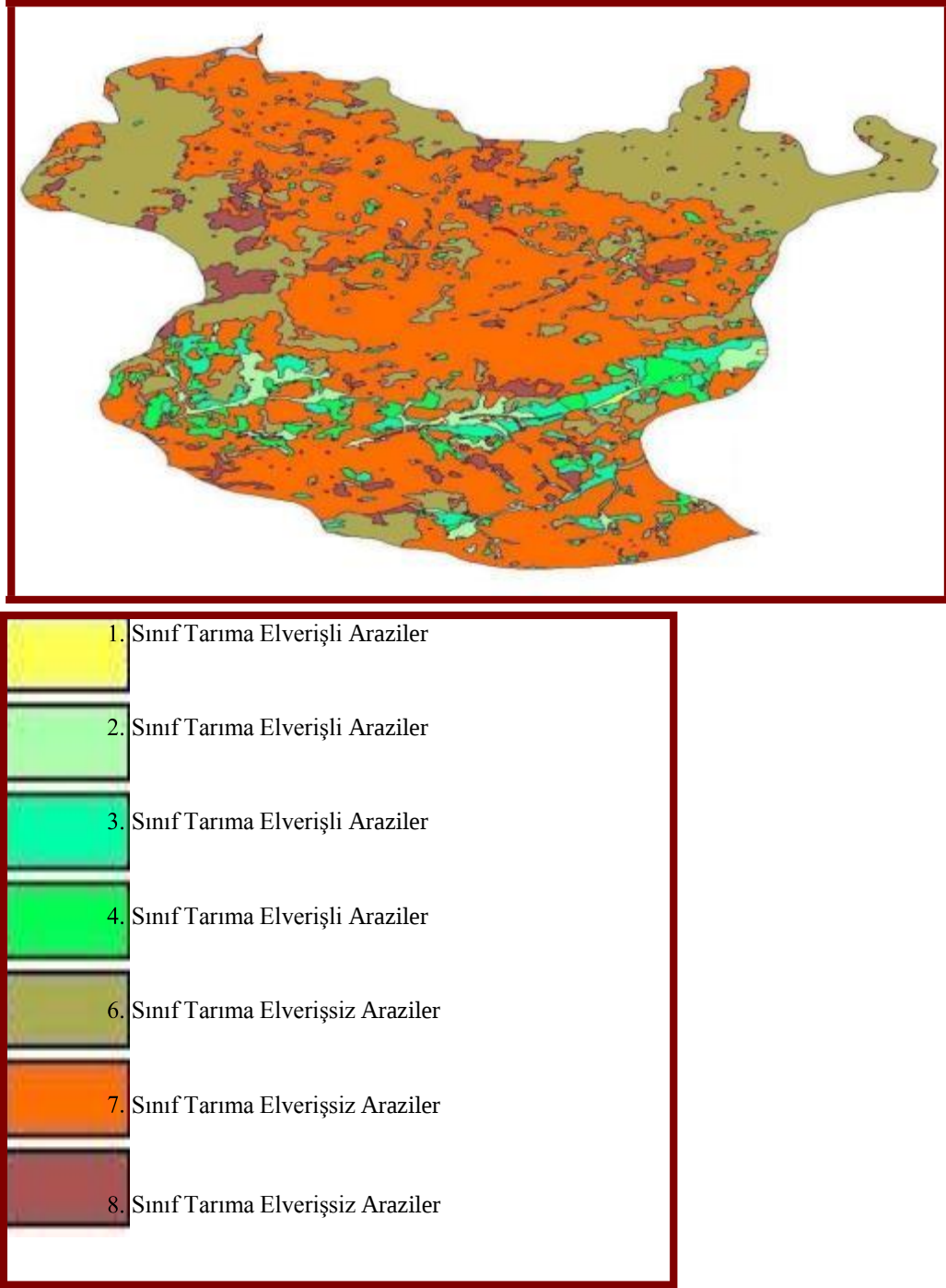
SINIF- VII:

VII. sınıf araziler 175.047 ha alanı ile ilin %26,62'lik kısmını kaplar. Bu alanların toprak gruplarının dağılımı ise %27,5 kahverengi orman toprakları, %25,3 kireçsiz kahverengi orman toprakları, %32,5 kahverengi topraklar, %4,7 kireçsiz kahverengi topraklar, % 0,9 podzolik topraklar, % 8,75 kestane rengi topraklar şeklindedir.

VII. sınıf toprak alanlarının; 23.230 ha'ında kuru tarım yapılmaktadır. VII'inci sınıf arazilerde 8.670 ha çayır-mera, 143.147 ha orman-funda, arazisi mevcuttur.

SINIF- VIII:

VIII. sınıf araziler 162.245 ha ile il topraklarının %24,68'ini oluşturur. Bu alanın % 10 yerleşim alanı, % 15 dere yatakları, % 75' i ise kayalıktır.



Şekil E.25- Gümüşhane İli Arazi Kullanım Kabiliyeti

İl Toprak Kaynakları

Yörede bulunan başlıca büyük toprak grupları Kahverengi Orman Toprakları, Kahverengi Topraklar ve Tuzlu Alkalili ve Tuzlu Alkali Karışığı topraklardır. Gümüşhane ilinin yaklaşık %47.94'ünü kaplayan K.Orman Toprakları Şiran İlçesinin tamamına yakınında, merkezde ise Harşit Vadisinin kuzey ve güneyinde yer alan

dağlık alanlara doğru gidildikçe daha geniş yer tutmaktadır (Harita). Topraklar genellikle kireçli, potasyumca zengin, organik madde ve fosforca fakirdir.



Şekil E.26. Gümüşhane İli Büyük Toprak Grupları Haritası
(Kaynak : KHGM kayıtlarından geliştirilmiştir.)

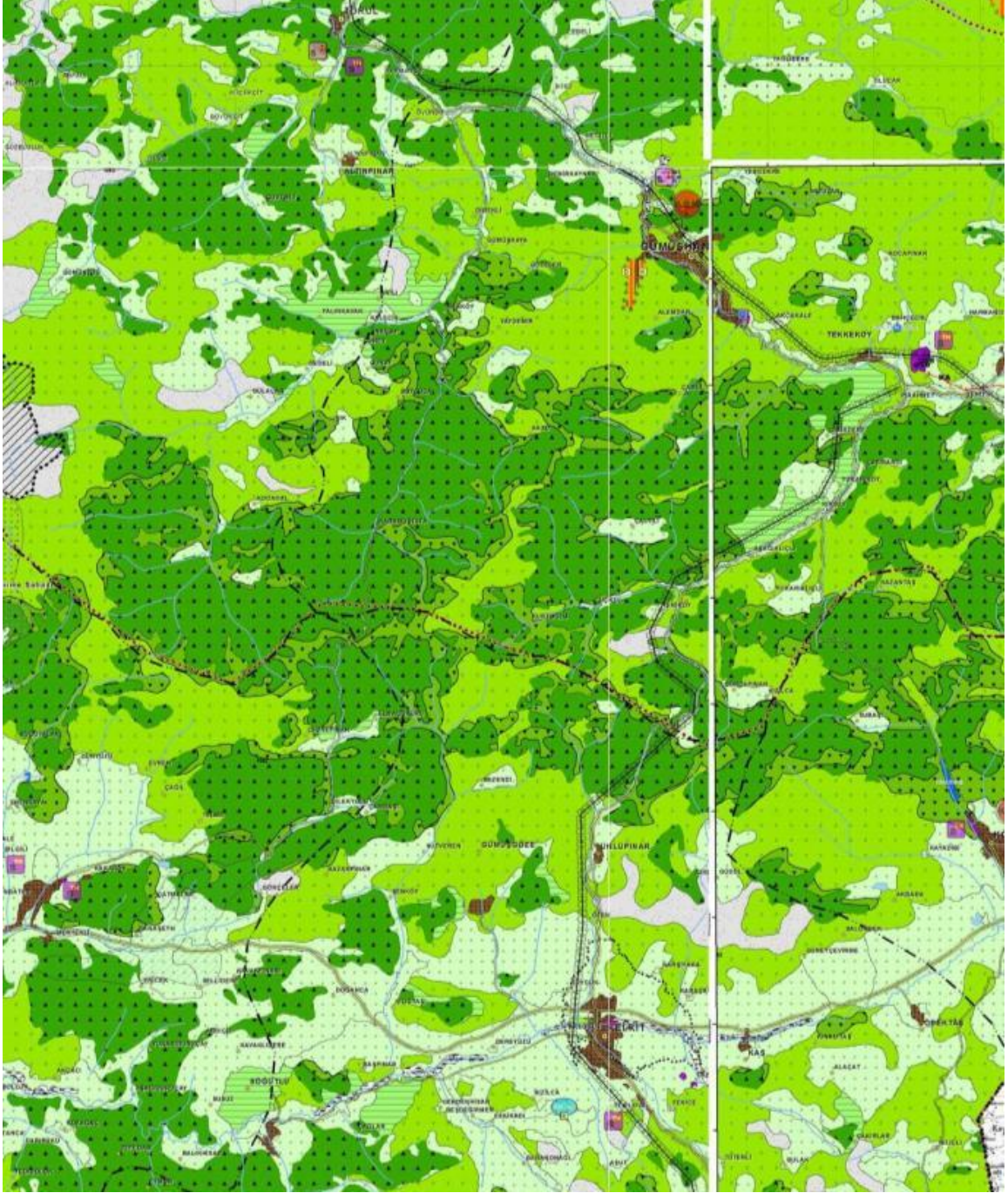
E.2. Mekânsal Planlama

E.2.1. Çevre Düzeni Planı

Gümüşhane İli sınırlarını da içine alan 1/100 000 ölçekli çevre düzeni planında, Gümüşhane İlinin ulusal ve uluslararası öneminin artırılması, çevre korumayı öncelik olarak seçip, bölgesel dengesizlikleri gidermeye yönelik, bilgi ve teknoloji toplumunun gereklerine uygun, topluma yönelik sosyo-ekonomik kalkınma çerçevesinde, yerel kaynakların sürdürülebilir kullanımını sağlayarak geleceğe yönelik arazi kullanım kararlarını uygulama politikaları ile geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

24.06.2011 tarihinde onaylanan Ordu-Trabzon-Rize-Giresun-Gümüşhane-Artvin Planlama Bölgesi 1/100 000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı 28.05.2012, 03.01.2013, 04.07.2013, 13.12.2013 ve 16.11.2015 tarihlerinde yapıp onaylanan değişikliklerle en son halini almıştır.

Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği'ndeki tanımlar bölümünde; imar planlarının onaylı halihazır haritalar üzerine varsa kadastral durumu işlenmiş olan, varsa bölge ve çevre düzeni planlarına uygun olarak hazırlanmaları gerektiği belirtilmektedir. Bu kapsamda Gümüşhane İli sınırları içerisinde yapılması düşünülen her tür ve ölçekteki imar planlarının 1/100 000 ölçekli Çevre Düzeni Plan ve Hükümleri doğrultusunda yapılması gerekmektedir.



Şekil E.27 - Gümüşhane İli Çevre Düzeni Planı
(ÇŞİM İmar, Planlama Şube Müd., 2018)

E.3. Sonuç ve Değerlendirme

İlimizde bulunan arazi kullanım verileri ve çevre düzeni planları ile ilgili bilgiler konu ile ilgili başlıklar altında verilmiştir. Kurumlardan gelen yazılarda sonuç ve değerlendirme kısmı boş bırakıldığı için değerlendirme yapılamamaktadır.

Kaynaklar

- Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü,2018
- Gümüşhane Çevre ve Şehircilik İl Müd. İmar, Planlama Şube Müdürlüğü, 2018

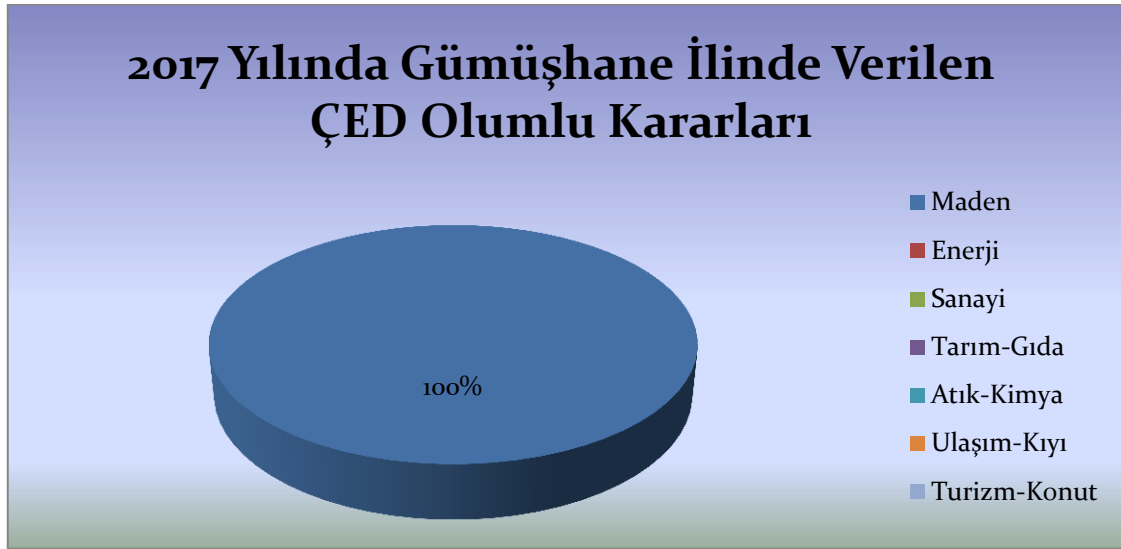
F. ÇED, ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ

F.1. ÇED İşlemleri

Çizelge F.54 – Gümüşhane İlinde Bakanlık merkez ve ÇŞİM tarafından 2017 Yılı İçerisinde Alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının Sektörel Dağılımı

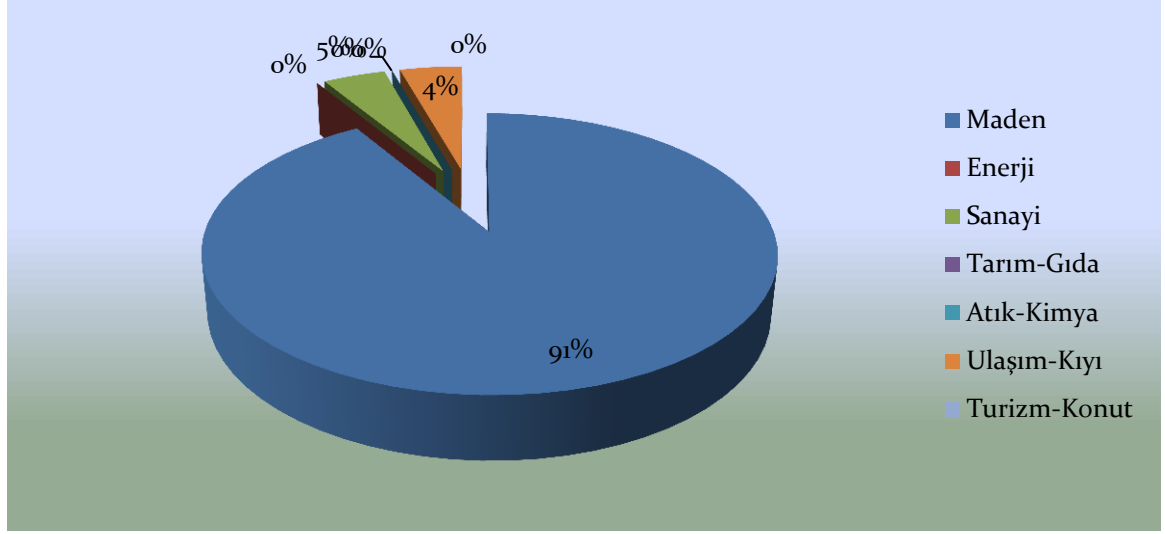
(ÇED Birimi, 2018)

Karar	Maden	Enerji	Sanayi	Tarım-Gıda	Atık-Kimya	Ulaşım-Kıyı	Turizm-Konut	TOPLAM
ÇED Gerekli Değildir	21	0	1	0	0	1	0	23
ÇED Gereklidir	0	0	0	0	0	0	0	0
ÇED Olumlu Kararı	4	4	0	0	0	0	0	8



Şekil F.28 – Gümüşhane İlinde 2017 Yılında ÇED Olumlu Kararı Verilen Projelerin Sektörel Dağılımı
(ÇED Birimi, 2018)

2017 Yılında Gümüşhane İlinde Verilen ÇED Gerekli Değildir Kararları

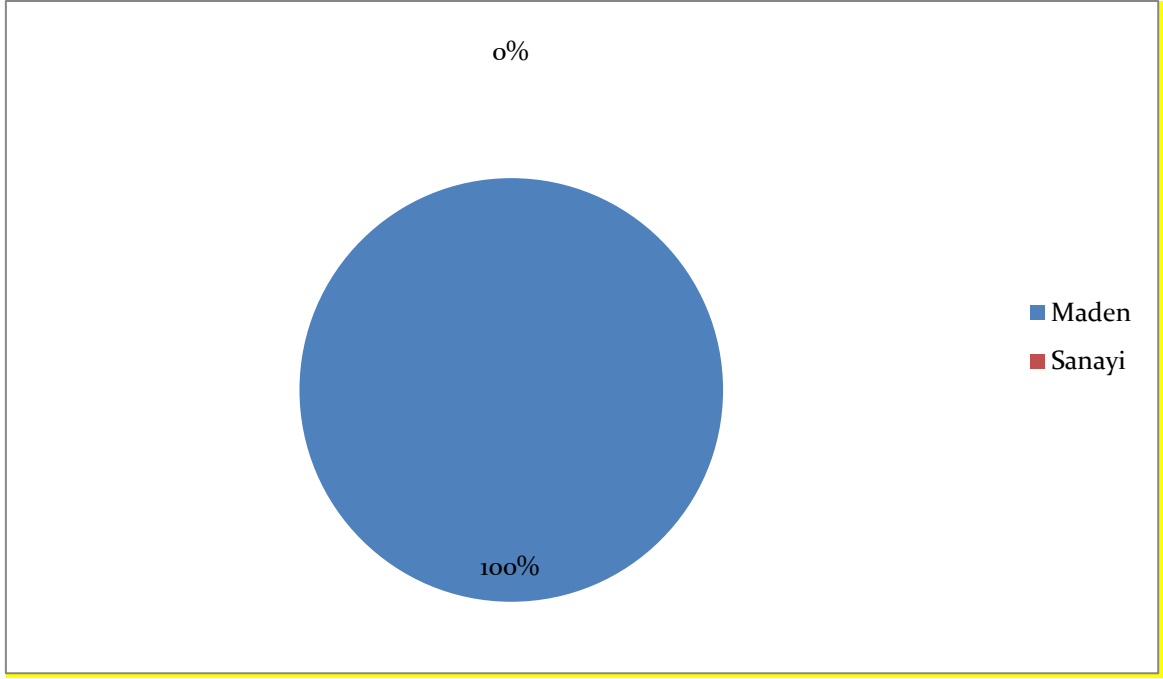


Şekil F.29 – Gümüşhane İlinde 2017 Yılında ÇED Gerekli Değildir Kararı Verilen Projelerin Sektörel Dağılımı
(ÇED Birimi, 2018)

F.2. Çevre İzin ve Lisans İşlemleri

Çizelge F.55 – Gümüşhane İlinde 2017 Yılında ÇŞİM Tarafından Verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Çevre İzni ve Lisansı Belgesi Sayıları
(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)

	EK-1	EK-2	TOPLAM
Geçici Faaliyet Belgesi	0	3	3
Çevre İzni Belgesi	0	9	9
Çevre İzni ve Lisans Belgesi	0	0	0
TOPLAM	0	12	12



Şekil F.30– Gümüşhane İlinde 2017 Yılında Verilen Çevre İzni veya Çevre İzni ve Lisans Belgelerinin Sektörlere Göre Dağılımı
(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)

2017 yılında Lisans Belgesi verilmemiştir.

Şekil F.31 - Gümüşhane ilinde 2017 Yılında Verilen Lisansların Konuları
(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)

F.3. Sonuç ve Değerlendirme

İlimizde Bakanlık Merkez ve ÇŞİM tarafından (2017) Yılı İçerisinde 8 ÇED Olumlu, 0 ÇED Gereklidir ve 23 ÇED Gereкли Değildir Kararları verilmiştir. Ayrıca Müdürlüğümüz Çevre İzin ve Lisans işlemleri kapsamında - GFB ve - Çevre İzni vermiştir.

Kaynaklar

Gümüşhane Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018

G. ÇEVRE DENETİMLERİ VE İDARİ YAPTIRIM UYGULAMALARI

G.1. Çevre Denetimleri

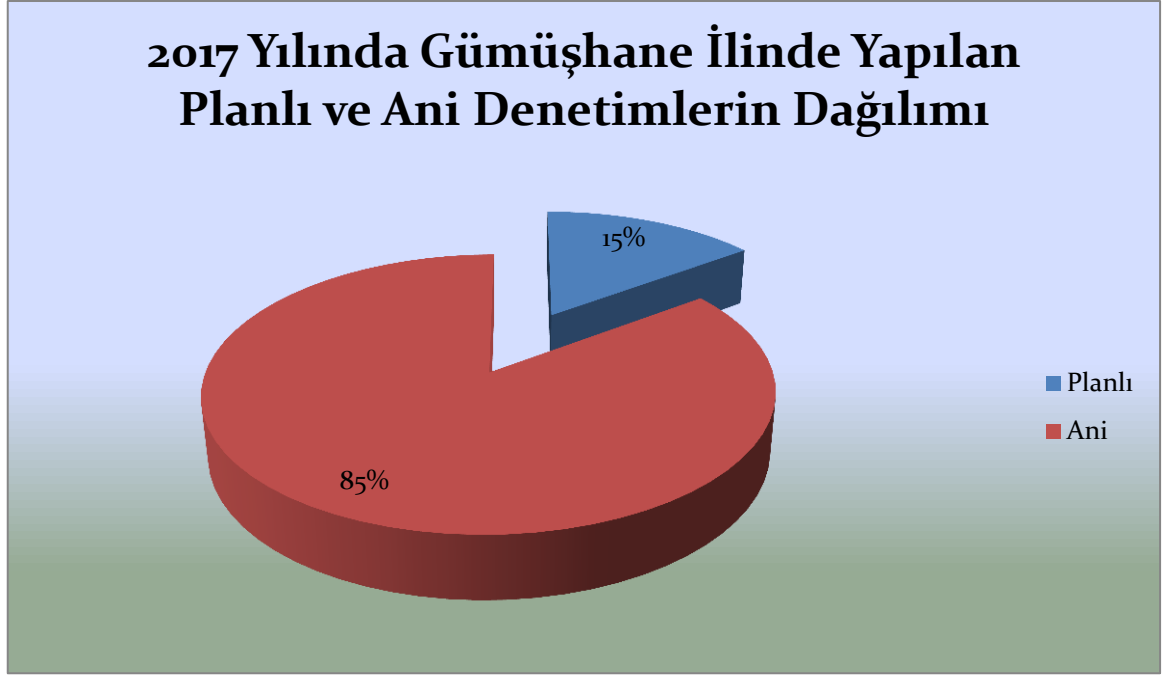
Bu rapor kapsamında denetim faaliyetleri değerlendirilirken, gerçekleştirilen denetimler planlı (rutin) ve ani (plansız-rutin olmayan) denetimler olarak ikiye ayrılmıştır. Planlı denetimler, bir ya da çok yıllık bir program çerçevesinde il müdürlüğümüz tarafından haberli veya habersiz olarak gerçekleştirilen denetimlerdir. Plansız denetimler ise;

- a) izin yenileme prosedürünün bir parçası olarak,
- b) yeni izin alma prosedürünün bir parçası olarak,
- c) kaza ve olaylar sonrasında (yangın ve aniden ortaya çıkan kirlilikler gibi),
- d) mevzuata uygunsuzluğun fark edildiği durumlarda,
- e) Bakanlık ya da ÇŞİM tarafından gerek görülen durumlarda,
- f) ihbar veya şikâyet sonrasında

ani olarak gerçekleşen ve herhangi bir programa bağlı kalınmaksızın ÇŞİM tarafından yapılan denetimlerdir.

Çizelge G.56 - Gümüşhane İlinde 2017 Yılında ÇŞİM Tarafından Gerçekleştirilen Denetimlerin Sayısı
(ÇED Birimi, 2018)

Denetimler	Toplam
Planlı denetimler	25
Ani (plansız) denetimler	143
Genel toplam	168

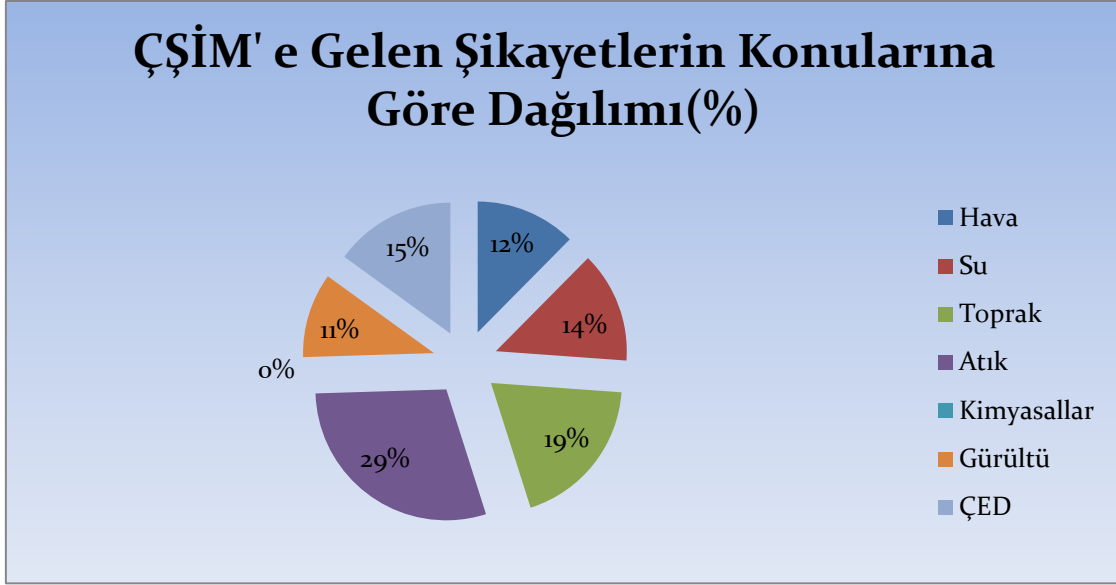


Şekil G.32 - Gümüşhane İlinde ÇŞİM Tarafından 2017 Yılında Gerçekleştirilen Planlı ve Ani Çevre Denetimlerinin Dağılımı
(ÇED Birimi, 2018)

G.2. Şikâyetlerin Değerlendirilmesi

Çizelge G.57 – Gümüşhane İlinde 2017 Yılında ÇŞİM’e Gelen Tüm Şikâyetler ve Bunların Değerlendirilme Durumları
(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)

Şikâyetler	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimyasallar	Gürültü	ÇED	TOPLAM
Şikâyet sayısı	19	21	29	45	-	16	25	155
Denetimle sonuçlanan şikâyet sayısı	19	21	29	45	-	16	25	155
Şikâyetleri denetimle sonuçlanma (%)	100	100	100	100	-	100	100	100



Şekil G.33 – Gümüşhane İlnde 2017 Yılında ÇŞİM Gelen Şikâyetlerin Konularına Göre Dağılımı

(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)

G.3. İdari Yaptırımlar

Çizelge G.58 – Gümüşhane İlnde 2017 Yılında ÇŞİM Tarafından Uygulanan Ceza Miktarları ve Sayısı

(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)

	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimyasallar	Gürültü	ÇED	Diğer	TOPLAM
Ceza Miktarı (TL)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Uygulanan Ceza Sayısı	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Gümüşhane İlnde 2017 yılı içinde İl Müdürlüğümüz tarafından uygulanan idari yaptırım bulunmamaktadır.

G.4. Çevre Kanunu Uyarınca Durdurma Cezası Uygulamaları

İlimizde tesislere verilen faaliyeti durdurma/kapatma kararı bulunmamaktadır.

G.5. Sonuç ve Değerlendirme

İlimizde 2017 Yılında Müdürlüğümüz Tarafından Gerçekleştirilen Denetimlerin Sayısı 155’dir. Müdürlüğümüze 2017 yılında toplam 155 şikâyet gelmiş ve hepsi denetimle sonuçlandırılmıştır.

Kaynaklar

-Gümüşhane Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2017

H. ÇEVRE EĞİTİMLERİ

İl Müdürlüğümüzün Kamu Hastanelerini Denetimleri Esnasında İlgili Kurumlardan İstedığımız Tıbbi Atık Konusunda Yetkili Kişiler Tarafından Hastane Personellerine Eğitimler Verildi.

İl Müdürlüğümüz tarafından Sıfır Atık Projesi kapsamında İl Müdürlüğümüz personeline ve Gümüşhane İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından belirlenen pilot okullarda eğitimler verilmesi için projeler gerçekleştirildi.

5 Haziran Çevre Günü Kapsamında İl Müdürlüğümüz Tarafından Düzenlenen Atık Pil Toplama Kampanyası Kapsamında, Merkez İlköğretim Okulları İle İlçe Merkez İlköğretim Okullarında **“Çevre Konulu Resim ve Şiir Yarışması”** düzenlendi. Yarışmaya Katılan Okullara, İl Müdürlüğümüz Tarafından alınan hediyeler ilgili okullara teslim edildi. Ayrıca 5 Haziran Çevre Gününde yürüyüş düzenlendi. Kurumumuzu ziyaret eden öğrencilere T-Shirt ve şapka dağıtıldı.

EK-1: 2017 YILINA AİT İL ÇEVRE SORUNLARI VE ÖNCELİKLERİ ARAŞTIRMA FORMU

BÖLÜM I. HAVA KİRLİLİĞİ

I.1. Hava Kalitesi İndeksine göre sınıflandırma

Hava Kalitesi İndeksi Kesme Noktaları

İndeks	HKİ	SO ₂ [µg/m ³]	NO ₂ [µg/m ³]	CO [µg/m ³]	O ₃ [µg/m ³]	PM ₁₀ [µg/m ³]
		1 Sa. Ort.	1 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	24 Sa. Ort.
1 (İyi)	0 – 50	0-100	0-100	0-5500	0-120 ^L	0-50
2 (Orta)	51 – 100	101-250	101-200	5501-10000	121-160	51-100 ^L
3 (Hassas)	101 – 150	251-500 ^L	201-500	10001-16000 ^L	161-180 ^B	101-260 ^U
4 (Sağlıksız)	151 – 200	501-850 ^U	501-1000	16001-24000	181-240 ^U	261-400 ^U
5 (Kötü)	201 – 300	851-1100 ^U	1001-2000	24001-32000	241-700	401-520 ^U
6 (Tehlikeli)	301 – 500	>1101	>2001	>32001	>701	>521

L: Limit Değer

B: Bilgi Eşiği

U: Uyarı Eşiği

I.1.1. İlinize ait 2017 yılı içindeki aylık ortalama ölçüm değerlerini yukarıdaki Hava Kalitesi İndeksine göre sınıflandırarak, aşağıdaki çizelgede uygun sınıfı “X” ile işaretleyiniz.

AYLAR	Aylık Ortama (µg/m ³) Olarak Hava Kalitesi İndeksine (*) Göre Sınıflandırma																														
	SO ₂						NO ₂						CO						O ₃						PM ₁₀						
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	
OCAK	X																										X				
ŞUBAT	X																									X					
MART	X																										X				
NİSAN	X																										X				
MAYIS	X																									X					
HAZİRAN	X																									X					
TEMMUZ	X																										X				
AĞUSTOS	X																									X					
EYLÜL	X																									X					
EKİM	X																									X					
KASIM	X																									X					
ARALIK	X																									X					

* Hava Kalitesi İndeksi: 1 (iyi) , 2 (orta) , 3 (hassas), 4 (sağlıksız), 5 (kötü), 6 (tehlikeli)

2017 yılında NO₂, CO, ve O₃ ölçümü yapılmamaktadır.

Kaynak: havaizleme.gov.tr, 2018

I.1.2. İlinize ait Kış sezonu ortalama ölçüm değerlerini (2016 yılı Ekim- 2017 yılı Mart arası 6 aylık ortalama) Hava Kalitesi İndeksine göre sınıflandırarak uygun sınıfı “X” ile işaretleyiniz.

	Kış Sezonu (Ekim-Mart) 6 Aylık Ortama (µg/m ³) Olarak Hava Kalitesi İndeksine (*) Göre Sınıflandırma																													
	SO ₂						NO ₂						CO						O ₃						PM ₁₀					
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
Kış Sezonu (Ekim-Mart)	X																								X					

* Hava Kalitesi İndeksi: 1 (iyi) , 2 (orta) , 3 (hassas), 4 (sağlıksız), 5 (kötü), 6 (tehlikeli)

2017 yılında NO₂, CO, ve O₃ ölçümü yapılmamaktadır.

Kaynak: havaizleme.gov.tr, 2018

I.1.3. İlinize ait Yaz sezonu ortalama ölçüm değerlerini (2017 yılı Nisan-Eylül arası 6 aylık ortalama) Hava Kalitesi İndeksine göre sınıflandırarak uygun sınıfı “X” ile işaretleyiniz.

	Yaz Sezonu (Nisan-Eylül) 6 Aylık Ortama ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) Olarak Hava Kalitesi İndeksine (*) Göre Sınıflandırma																							
	SO ₂						NO ₂						CO						O ₃					
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
Yaz Sezonu (Nisan-Eylül)	X																							

* Hava Kalitesi İndeksi: 1 (iyi) , 2 (orta) , 3 (hassas), 4 (sağlıksız), 5 (kötü), 6 (tehlikeli)

2017 yılında NO ,CO, ve O₃ ölçümü yapılmamaktadır.

Kaynak: havaizleme.gov.tr,2018

I.2. İlinizde hava kirliliğine neden olan kaynakları önem sırasına göre rakam ile belirtiniz.

KAYNAK	GEÇEN YILKİ ÖNEM SİRANIZ	BU YILKİ ÖNEM SİRANIZ ¹	ÖNEM SİRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSAZINIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Evsel ısınma	1	1	
b. İmalat Sanayi İşletmeleri			
c. Maden İşletmeleri			
d. Termik Santraller			
e. Diğer Sanayi Faaliyetleri (Belirtiniz).....			
f. Karayolu Trafik	3	3	
g. Diğer Kaynaklar (Belirtiniz)... Topoğrafik Faktörler	2	2	

¹En önemliden az önemliye doğru 1, 2, 3, ... şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilinize uygun seçenekleri numaralandırınız.

I.3. Hava kirliliğinin önlenmesi amacıyla yıl içinde il/ilçelerde alınan tedbirleri "X" ile işaretleyiniz.

YERLEŞİM YERİNİN ADI		ALINAN TEDBİR/TEDBİRLER								
		a	b	c	d	e	f	g	h	i
İL MERKEZİ	1.Gümüşhane Merkez	X	X	X	X	X	X	-	X	-
	2.									
	3.									
	.									
	.									
İLÇELER	1.Kelkit	X	X	X	X	X	X	-	X	-
	2.Şiran	X	X	X	X	X	X	-	X	-
	3.Köse	X	X	X	X	X	X	-	X	-
	4.Torul	X	X	X	X	X	X	-	X	-
	5.Kürtün	X	X	X	X	X	X	-	X	-
	6.									
	7.									
	8.									
	9.									
	10.									
	.									
	.									

Kaynaklar: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018

Tedbirler:

a.	Kaliteli katı/sıvı yakıt kullanımı
b.	Doğalgaz kullanımı
c.	Bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmaları
d.	Ağaçlandırma çalışmaları/orman alanlarının, yeşil alanların artırılması
e.	Motorlu taşıtların egzoz gazı ölçümleri
f.	Sanayi kuruluşlarının emisyon izni almaları
g.	Sanayi tesislerinin yerleşim yeri dışına çıkarılmaları
h.	Denetim
i.	Diğer (Varsa yukarıya ayrılan bölümde belirtiniz).

I.4. Hava kirliliğinin giderilmesinde, yıl içerisinde, il/ilçelerde karşılaşılan güçlükleri önem sırasına göre rakam ile belirtiniz.

Karşılaşılan Güçlükler	GEÇEN YILKI ÖNEM SİRANIZ	BU YILKI ÖNEM SİRANIZ*	ÖNEM SİRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Yeterli denetim yapılamaması			
b. Ateşçilerin eğitimsiz veya bilinçsiz olması	1	1	
c. Halkın alım gücünün düşük olmasından dolayı kalitesiz yakıt kullanılması			
d. Kaliteli yakıt temininde zorluklar			
e. Kurumsal ve yasal eksiklikler			
f. Toplumda bilinç eksikliği	2	2	
g. Meteorolojik faktörler	4	4	
h. Topografik faktörler	3	3	
i. Diğer (Belirtiniz).....			

*En önemliden az önemliye doğru 1,2,3,4,... şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilinize uygun seçenekleri numaralandırınız.

BÖLÜM II. SU KİRLİLİĞİ

II.1. İl sınırları içerisinde bulunan su kaynaklarının kalite değerlendirmesi

II.1.1. İl sınırlarında bulunan yüzey sularının kalite sınıflarını Yerüstü Su Kalitesi Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde belirtiniz ve muhtemel kirlenme nedenlerini işaretleyiniz.

Yüzey Suyu Adı	Kalite sınıfı				Kirlenme Nedenleri								
	1	2	3	4	a	b	c	d	e	f	g	h	i
					Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai ilaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Denizcilik Faaliyetleri	Diğer (Belirtiniz)
Harşit Çayı		X			X	X			-				
Kelkit Çayı		X			X	X			X				

Kaynaklar: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018

II.1.2. İl sınırlarında bulunan yeraltı sularının kalite sınıflarını Yeraltı Sularının Kirlenmeye ve Bozulmaya Karşı Korunması Hakkında Yönetmelik çerçevesinde belirtiniz ve muhtemel kirlenme nedenlerini işaretleyiniz.

Yeraltı suyunun bulunduğu bölge	Yeraltı Su Kalite Sınıfı			Kirlenme Nedenleri								
	iyi	Zayıf	Yeterli veri yok	a	b	c	d	e	f	g	h	i
				Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai ilaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Deniz Suyu Girişimi	Diğer (Belirtiniz)

Kaynaklar: Veri Bulunmamaktadır.

II.1.3. İl sınırlarında bulunan yüzme sularının kalite sınıflarını Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği çerçevesinde belirtiniz ve muhtemel kirlenme nedenlerini işaretleyiniz.

Yüzme Suyunun bulunduğu bölge/plaj	Mavi Bayrak Ödülü		Yüzme Suyu Kalite Sınıfı (*)				Kirlenme Nedenleri						
	Var	Yok	A	B	C	D	a	b	c	d	e	f	g
							Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai ilaç ve Gübre Kullanımı	Deniz/Göl Taşımacılığı	Diğer (Belirtiniz)

(*) A sınıfı çok iyi/mükemmel, B sınıfı iyi kalite, C sınıfı kötü kalite ve D sınıfı çok kötü kalite/yasaklanması gereken olarak kalite kategorilerini temsil etmektedir.

Kaynaklar: Veri Bulunmamaktadır.

II.2. Yıl içinde, il sınırları içindeki il/ilçelerde atıksuların yol açtığı kirlenmenin nedenlerini uygun seçenekleri "X" ile işaretleyerek belirtiniz.

Yerleşim Yerinin Adı		Atık Sulardan Kaynaklanan Kirliliğin Nedenleri												
		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m
İl Merkezi	1.Gümüşhane Merkez	X				X								
	2.													
	3.													
	4.													
	5.													
	6.													
İlçeler	1.Kelkit					X		X	X			X		
	2.Şiran	X				X		X	X			X		
	3.Köse	X	X			X		X	X					
	4.Torul	X	X			X								
	5.Kürtün	X	X			X								
	6.													
	7.													
	8.													
	9.													
	10.													
	11.													
	12.													
	13.													
	14.													

Kaynaklar: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018

Kirlilik Nedenleri:

- Kanalizasyon şebekesinin olmaması veya yetersiz olması
- Yerleşim yerlerinde evsel nitelikli atıksuların arıtılmaması
- Büyük sanayi kuruluşlarının atıksularını arıtmaması
- Küçük sanayilerde toplu arıtmanın olmaması
- Foseptik çukurların sağlıklı şekilde inşa edilmemesi
- Foseptik atıkların vidanjörlerle çekildikten sonra gelişigüzel yerlere boşaltılması

- g. Ziraî mücadele ilaçlarının kullanımı
- h. Kimyasal gübre kullanımı
- i. Arıtma tesisi kapasite ve verimlerinin yetersiz olması
- j. Arıtma tesisinde görevli olan personelin yetersiz olması
- k. Hayvancılık atıkları
- l. Maden atıkları
- m. Diğer (Yukarıda ayrılan bölümde belirtiniz).

II.3. Su kirliliğinin önlenmesi amacıyla alıcı ortamlarda aşağıdaki tedbirlerden hangilerinin alındığını çizelgede (x) işareti koyarak belirtiniz.

Alıcı Ortamın Adı	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler								
	a	b	c	d	e	f	g	h	i
Deniz									
1.									
2.									
.									
Göller									
1.									
2.									
3.									
.									
Akarsular									
1.Harşit Çayı	X	X			X		X	X	
2.Kelkit Çayı	X	X		X	X		X	X	
3.									
.									
Havzalar									
1.									
2.									
3.									
.									
Yeraltı Suları									
1.									
2.									
3.									
.									
Jeotermal Kaynaklar									
1.									
2.									
3.									
.									
Diğer Alıcı Su Ortamları									
1.									
2.									
.									

Kaynaklar: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Alınan Tedbirler:

- a. Kanalizasyon şebekesinin yapılması ya da yenilenmesi
- b. Arıtma tesisi /deniz deşarjı /depolama alanları yapılması
- c. Yerleşim merkezinde foseptik kullanılması
- d. Tarımsal faaliyetlerde kullanılan zirai mücadele ilacı ve gübrenin aşırı ve yanlış kullanımının önlenmesi
- e. Yönetmelikler çerçevesinde denetim yapılması
- f. Deniz araçlarının atıklarını boşaltabilmeleri için uygun yerlerin hazırlanması

- g. Sanayi kuruluşlarının atıksuları için deşarj izni alması
- h. Toplumsal bilgilendirilme ve bilinçlendirme faaliyetleri
- i. Diğer (Yukarıda ayrılan bölümde belirtiniz).

II.4. Su kirliliğinin giderilmesinde/önlenmesinde il sınırları içerisinde karşılaşılan güçlükleri en önemliden az önemliye doğru numara vererek (1,2,3,...) işaretleyiniz.

KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER	GEÇEN YILKİ ÖNEM SIRANIZ	BU YILKİ ÖNEM SIRANIZ*	ÖNEM SIRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSA NIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Yeterli denetim yapılamaması			
b. Mali imkansızlıklar nedeniyle arıtma tesislerinin kurulamaması			
c. Kurumsal ve yasal eksiklikler	1	1	
d. Toplumda bilinç eksikliği	2	2	
e. Diğer (Belirtiniz).....			

*En önemliden az önemliye doğru 1,2,3,...şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilinize uygun seçenekleri numaralandırınız.

BÖLÜM III. TOPRAK KİRLİLİĞİ

III.1. İlinizde toprak kirliliğine neden olan kaynakları önem sırasına göre rakam ile işaretleyerek * belirtiniz.

Kirlenme Kaynağı	GEÇEN YILKI ÖNEM SİRANIZ	BU YILKI ÖNEM SİRANIZ*	ÖNEM SİRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Sanayi kaynaklı atık boşaltımı			
b. Madencilik atıkları			
c. Vahşi depolanan evsel katı atıklar	1	1	
d. Vahşi depolanan tehlikeli atıklar			
e. Plansız kentleşme			
f. Aşırı gübre kullanımı	2	2	
g. Aşırı tarım ilacı kullanımı	3	3	
h. Hayvancılık atıkları	4	4	
i. Diğer (Belirtiniz).....			

*En önemliden az önemliye doğru 1,2,3,4,... şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilinize uygun seçenekleri numaralandırınız.

Kaynaklar: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2017

III.2. Toprak kirliliğinin önlenmesi amacıyla il sınırları içerisinde, aşağıdaki tedbirlerden hangilerinin alındığını önem sırasına göre rakam * ile belirtiniz.

ALINAN TEDBİRLER	GEÇEN YILKI ÖNEM SİRANIZ	BU YILKI ÖNEM SİRANIZ *	ÖNEM SİRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Sanayi/Madencilik tesislerinin sıvı, katı ve gaz atıklarının mevzuata uygun olarak bertarafının sağlanması	1	1	
b. Kentleşmenin Çevre Düzeni Planlarına uygun olarak gerçekleştirilmesi	2	2	
c. Mevzuata uygun olarak gübreleme, ilaçlama ve sulamanın yapılması	4	4	
d. Erozyon mücadele çalışmaları	3	3	
e. Geri dönüşüm/yeniden kullanım uygulamaları	5	5	
f. Diğer (Belirtiniz).....			

*En önemliden az önemliye doğru 1,2,3,4,... şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilinize uygun seçenekleri numaralandırınız.

Kaynaklar: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2017

BÖLÜM IV. ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNLARI

IV.1. Aşağıdaki Konu Başlıklarını Dikkate Alarak, yıl sonu itibarıyla, İl Sınırları İçinde Görülen Çevre Sorunlarını Önem ve Önceliklerine Göre Rakam (Önem sırasına göre en önemliden az önemliye doğru 1, 2, 3, 4, 5, ... şeklinde numaralandırınız) Vererek Sıralayınız. Tüm sorunları numaralandırmak zorunlu olmayıp, iliniz için geçerli olan sorunları öncelik sırasına göre numaralandırmanız yeterlidir.

NOT: Ölçüm değerleri, göstergeler, her bölümün sonundaki sonuç ve değerlendirme kısımları, konularına göre şikayet sayısı, şikayetin ceza ile sonuçlanma oranı, konularına göre ceza sayısı, yapılan denetimler sonucu edinilen deneyimler vb. çevre sorunlarının hangi alanda yoğunlaştığı konusunda yol gösterici olabilir.

ÇEVRE SORUNLARI	GEÇEN YILKİ ÖNEM SİRALANIZ	BU YILKİ ÖNEM SİRALANIZ *	ÖNEM SİRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Hava kirliliği	3	3	
b. Su kirliliği	2	2	
c. Toprak kirliliği	4	4	
d. Atıklar	1	1	
e. Gürültü kirliliği	6	6	
f. Erozyon	5	5	
g. Doğal çevrenin tahribatı (Orman, Mera, Sulak alan, Kıyı, Biyolojik çeşitlilik ve habitat kaybı)	7	7	

*En önemliden az önemliye doğru 1,2,3,4,... şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilinize uygun seçenekleri numaralandırınız.

**IV.2. İl Sınırları İçerisinde IV.1’de Tespit Edilen Her Bir Öncelikli Çevre Sorunu ile İlgili Olarak;
Yukarıda IV.1’de Belirlemiş Olduğunuz Öncelik Sırasına Göre;**

I. ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNU

ATIKLAR

Vahşi depolanan evsel katı atıklar ilimizin öncelikli çevre sorununun nedenidir. Katı atık aktarma istasyonunun bazı ilçelerde tamamlanmamış olması öncelikli çevre sorunumuzu oluşturmaktadır.

II. ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNU

SUKİRLİLİĞİ

Yerleşim yerlerinde evsel nitelikli atık sularının, sağlıklı inşa edilmemiş foseptik çukurlarında biriktirilmesi ve taşkınların olması. Kanalizasyon şebekesinin bazı yerlerde yetersiz kalması öncelikli çevre sorunlarımızdandır.

III. ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNU

HAVA KİRLİLİĞİ

İlimizde hava kalitesi üzerinde etkili olan kaynaklar; sanayi, ısınma ve motorlu araçlardan kaynaklanmaktadır. Isınma kaynaklı hava kirliliğini daha aza indirebilmek için;

- Kaliteli yakıt kullanımı,
- Binalara ısı yalıtımının yapılması,
- Soba ve kaloriferlerin doğru yakma teknikleri ile yakılması,
- Bireysel ısınmadan merkezi ısıtma sistemlerine geçilmesi,
- Doğalgaza geçiş sürecini hızlandırılması,
- Kalorifer ve bacaların temizliğinin rutin olarak yapılması, önlemleri alınarak hava kirliliği min. İndirmeye çalışılmaktadır.

IV. ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNU

TOPRAK KİRLİLİĞİ

Evsel ve endüstriyel atık sular ile kullanılan zirai ilaçların, gübrelerin tamamen vatandaşın bilgi ve görüşü doğrultusunda gelenek ve göreneklere bağlı olarak kullanılması toprak kirliliği sorununun oluşumunda etkili olmaktadır.

VII. ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNU

GÜRÜLTÜ KİRLİLİĞİ

Gümüşhane ilinde uluslararası ulaşım yolu şehrin içinden ve yerleşim yerlerine çok yakın geçmesi ve şehir merkezinde inşaat alanı açma çalışmalarının büyük bir yoğunluğunun kaya kırma suretiyle yapılmasından dolayı gürültü kirliliği oluşmaktadır.